

povestea oglinzii fecioarelor

o mie și una de nopți

(9)

Ilustraţia copertei : *Anca Vasilescu*

cartea celor
o mie și una de nopți

(9)

(NOPȚILE 616 – 731)

TRADUCERE DE H. GRĂMESCU

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI • 1973
EDITURA MINERVA • BUCUREȘTI

Le livre des Mille nuits et une nuit, traduction littérale et complète du texte arabe par le *dr. J. C. Mardrus*, tome cinquième și tome sixième, Paris, Eug. Fasquelle, éditeur (f. a.).

Versiunea românească a fost coroborată și cu traducerea în limba rusă : *Kniga tîsiaci i odnoi noci, perevod s arabskovo M. A. Salie* (8 volume), Gosudarstvennoe Izdatelistvo Hudojestvennoi Literaturî, Moskva, 1959.

DIVANUL OAMENILOR DE RÎS ŞI DE BATJOCURĂ

BUBUITURA DE POMINĂ

Se povesteşte — ci Allah este mai ştiutor! — că a fost odată în oraşul Kokaban, din Yaman, un beduin din tribul fazli, pe care îl chema Abul-Hossein şi care, cu mulţi ani în urmă, părăsise viaţa de beduin şi ajunsese un orăşan de vază şi un neguţător dintre neguţătorii cei mai bogaţi. Şi, întîia oară, se însurase pe vremea tinereţii sale! Ci Allah o chemase pe nevastă-sa întru mila sa, după un an de căsnicie. Încît prietenii lui Abul-Hossein nu mai conteneau să-l tot îndemne să se însoare iar, procitindu-i vorbele poetului:

Ridică-te odată, prietene-al meu drag!
Nu aştepta să-ţi treacă voioasa primăvară —
Ia uite ce copile frumoase! Hai, te-nsoară!
Tu nu ştii că femeia, pe după-al casei prag,
E-un almanah măestru cu care anul zboară?

Şi Abul-Hossein, pînă la urmă, nemaiputînd să înfrunte îndemnurile prietenilor săi, se hotărî să înnădească nişte vorbe cu bătrînele peţitoare; şi se însură într-un sfîrşit cu o fetişcană frumoasă ca luna cînd străluceşte pe mare. Şi, de nuntă, dete ospeţe mari la

care îi pofti pe toţi prietenii şi pe toţi cîţi îi cunoştea, precum şi ulemalele, fachirii, dervişii şi cuvioşii. Şi deschise larg toate uşile casei sale, şi orîndui să li se deie musafirilor mîncăruri de toate felurile, şi, printre altele, orez de şapte culori osebite, şi sorbeturi, şi miei umpluţi cu alune, cu migdale, cu fistic şi cu stafide, şi o cămilă tînără friptă întreagă şi pusă la masă netăiată. Şi toată lumea mîncă şi bău şi fu cuprinsă de veselie, de bucurie şi de mulţumire. Şi mireasa fu plimbată şi arătată tuturora de şapte ori pe rînd, îmbrăcată de fiecare dată cu altă rochie, mai frumoasă decît cea de dinainte. Ba o plimbară şi-a opa oară printre musafiri, spre deplina mulţumire a celor care nu izbutiseră să-şi sature ochii cu vederea ei. După care, muierile cele bătrîne o duseră în odaia de nuntă şi o culcară într-un pat înalt ca un crivat împărătesc, şi o pregătiră în toate privinţele pentru sosirea mirelui.

Atunci, Abul-Hossein, în mijlocul alaiului, intră la soţia sa, călcînd rar şi falnic. Şi se aşeză o clipă pe divan, ca să-şi dovedească sieşi şi ca să arate soţiei sale şi femeilor din alai cît de plin este el de gingăşie şi de măsură. Pe urmă, se ridică măreţ, spre a primi urările femeilor şi a-şi lua rămas-bun de la ele, înainte de a se apropia de patul în care fetişcana îl aştepta sfioasă ; cînd, deodată, iacătă ! slobozi, o, păcatele lui ! din pîntecele-i prea plin de cărnuri grele şi de băuturi, o răsuflătură pînă peste poate de bubuitoare, cumplită şi mare ! Ferească-ne Allah de Cel-Rău !

La bubuitul acela, fiecare femeie se întoarse înspre vecina ei, vorbind cu glas tare şi făcîndu-se că n-ar fi auzit nimic ; iar fetişcana la fel şi ea, în loc să rîdă ori să-şi bată joc, începu să-şi zdrăngănească brăţările. Ci Abul-Hossein, fîstîcit pînă peste poate, se prefăcu a fi chemat de nişte treburi grabnice şi, cu ocara în inimă, coborî în curte, puse şaua pe iapă, sări în spinarea ei şi, lăsînd şi casă şi nuntă şi soţie,

fugi mistuindu-se în negurile nopții. Și ieși din oraș și se afundă în pustie. Și ajunse în felul acesta la țărmul mării, unde văzu o corabie gata de plecare spre India. Și se îmbarcă pe corabia aceea și ajunse pe coasta Malabarului.

Acolo, cunoscu cîțiva inși, băștinași din Yaman, care îl duseră și îl înfățișară regelui acelei țări. Și regele îi dete o slujbă de încredere și îl numi căpitan peste straja sa. Și Abul-Hossein rămase în țara aceea zece ani, cinstit și respectat, și în tihna unei vieți plăcute. Și de fiecare dată cînd își aducea aminte de bubuitura cea păcătoasă, își alunga gîndul acela așa cum se alungă miasmele cele urîte.

Ci, după ce trecură cei zece ani, fu cuprins de tristețea dorului de țara părintească ; și încet-încet ajunse să gogească de alean ; și ofta fără contenire, gîndindu-se la casa și la orașul lui ; și simțea că moare de dorul acela înăbușit. Ci, într-o zi, nemaiputînd să-și îndure chinurile sufletului, nu-și mai luă nici măcar bun-rămas de la rege, și fugi și se întoarse în țara Hadramut, din Yaman. Acolo se îmbrăcă teptil în straie de derviș și plecă pe jos înspre orașul Kokaban ; și ajunse, în felul acesta, tăinuindu-și numele și necazul, pe dealul care străjuiește orașul. Și, cu lacrimi în ochi, văzu terasa bătrînei sale case și terasele învecinate, și își zise : „De nu m-ar cunoaște careva ! Deie Allah să fi uitat cu toții povestea mea !“ Și, cugetînd așa, coborî dealul și apucă pe drumuri ocolite înspre casa lui. Și, din drum, văzu stînd jos, în pragul unei porți, o bătrînă care despăduchea capul unei fetițe de vreo zece ani ; iar fetița îi spunea bătrînei :

— O, maică a mea, tare aș vrea să știu cîți ani am, căci o prietenă de-a mea vrea să-mi facă horoscopul. Vrei să-mi spui în ce an m-am născut ?

Și bătrîna cugetă o clipă și răspunse :

— Te-ai născut, o, fata mea, chiar în anul bubuiturii.

Cînd auzi vorbele acestea, amărîtul de Abul-Hossein făcu cale întoarsă și o luă la fugă, aruncîndu-și picioarele în vînt. Și își zicea: „Iacătă că bubuitura ta a ajuns o zi de pomenire în hronici! Și are să dăinuiască prin veacuri, atîta cît s-or împodobi cu flori palmierii!" Și nu se mai opri din fugă și din umblet decît atunci cînd ajunse în țara Indiei. Și trăi cu amar în surghiun pînă la moarte. Cu el fie îndurarea și mila lui Allah!

Pe urmă, Șeherezada, în noaptea aceea, mai spuse:

CEI DOI POZNAȘI

Tot așa am auzit, o, preafericitule rege, că au fost odată în cetatea Damascului, în Siria, un om ajuns de pomină din pricina renghiurilor, a tertipurilor și a poznelor lui, și un altul la Cairo, tot atîta de vestit pentru aceleași virtuți. Or, pezevenghiul de la Damasc, care adesecori auzise vorbindu-se despre semenul lui de la Cairo, ar fi dorit să-l cunoască pe acela, cu atît mai mult cu cît mușteriii săi obișnuiți îi spuneau fără încetare:

— Nu încape îndoială! hotărît că egipteanul este mult mai viclean, mai isteț, mai bine dăruit și mai pișicher decît tine! Iar tovărășia lui este cu mult mai înveselitoare decît a ta. De altminteri, dacă nu vrei să ne crezi, nu ai decît să te duci să-l vezi la treabă, la Cairo, și ai să te încredințezi că te întrece!

Și atîta îl zădărîră, pînă ce omul își zise: „Pe Allah! nu-mi mai rămîne decît să mă duc la Cairo, ca să văd cu ochii mei cele ce se spun despre el!"

Şi îşi făcu pregătirile şi plecă din Damasc, oraşul lui, şi porni la drum spre Cairo, unde ajunse, cu voia lui Allah, bine şi sănătos. Şi întrebă, fără să piardă vremea, de casa semenului său, şi se duse la el în ospeţie. Şi fu primit cu toată strălucirea unei ospeţii cît se poate de alese, şi fu cinstit şi găzduit, după urările de bun venit cele mai prieteneşti. Pe urmă, amîndoi începură să-şi povestească întîmplările mai de seamă de pe lume, şi îşi petrecură noaptea tăifăsuind plăcut. Or, a doua zi, cel de la Damasc îi spuse celui de la Cairo :

— Pe Allah, o, tovarăşe al meu, nu am venit de la Damasc la Cairo decît ca să judec cu ochii mei renghiurile şi poznele pe care le joci fără încetare în oraş ! Şi nu aş vrea să mă întorc în ţara mea decît îmbogăţit cu învăţătură ! Vrei, dar, să mă faci martor la ceea ce atîta de fierbinte doresc să văd ?

Celălalt spuse :

— Pe Allah ! o, tovarăşe al meu, cei care ţi-au vorbit despre mine te-au amăgit, fără îndoială ! Eu de-abia dacă ştiu să deosebesc mîna mea stîngă de mîna mea dreaptă ! Cum să ştiu, dar, să dau lecţii de subţirime şi de deşteptăciune unui damaschin ales, cum eşti tu ? Dar, întrucît este de datoria mea de gazdă să te duc să vezi lucrurile frumoase din oraşul nostru, hai să mergem să facem o plimbare !

Ieşi, aşadar, cu el şi îl duse, înainte de toate, să vadă moscheea Al-Azhar, pentru ca să poată povesti locuitorilor din Damasc minunile învăţăturii şi ale ştiinţei. Şi, pe drum, trecînd pe lîngă neguţătorii de flori, îşi întocmi un buchet din ierburi frumos mirositoare, din maci, din trandafiri, din busuioc, din iasomii, din fire de romaniţă şi de măghiran. Şi, aşa, ajunseră amîndoi la moschee şi intrară în curte. Or, cînd intrară acolo, zăriră în faţa fîntînii unde se făceau spălările cele cerute de datină, ciuciţi în umblă-

toare, pe cei care își ușurau niște nevoi grabnice. Și insul de la Cairo zise către cel de la Damasc :

— Ei bine, prietene, dacă ai vrea să le faci o poznă inșilor aceștia ciuciți la rînd, cum ai ticlui lucrurile ?

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute optsprezecea noapte

Urmă :

Celălalt răspunse :

— Lucrul este cît se poate de la îndemînă. Aș trece pe la spatele lor cu o mătură de mărăcini și, ca din greșgală, măturînd înainte, i-aș înțepa în fund. Cel din Cairo spuse :

— Felul acesta de pozne este cam greoi și cam grosolan, prietene ! Ba e chiar și lipsită de gingășie o atare glumă ! Iată ceea ce aș face eu !

Și, vorbind astfel, se apropie cu o înfățișare prietenească și îndatoritoare de cei care ședeau ciuciți în umblătoare și îi îmbie pe toți pe rînd cu cîte un mănunchi de flori, zicînd :

— Cu îngăduința ta, o, stăpîne al meu !

Și fiecare îi răspundea, tulburat și mîniat pînă peste poate :

— Prăpădi-ți-ar casa Allah, o, fecior de codoș ! Ce, aici sîntem la ospăț ?

Şi toţi cei ce se aflau strînşi în curtea moscheei, văzînd chipurile mofluze ale inşilor cu pricina, rîdeau de nu mai puteau.

Aşa că, după ce văzu toate astea cu chiar ochii lui, păcăliciul de la Damasc se întoarse înspre cel de la Cairo şi îi spuse :

— Pe Allah, m-ai biruit, o, şeicule al păcălicilor ! Şi are dreptate zicala care spune : Şiret ca un egiptean care trece şi prin gaură de ac !

Pe urmă Şeherezada, în noaptea aceea, mai spuse :

VICLENIE MUIEREASCĂ

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că într-un oraş ca toate oraşele, o nevastă tînără, de neam mare, al cărei soţ lipsea adeseori plecînd în călătorii mai apropiate ori mai depărtate, pînă la urmă nu a mai putut să îndure ghiesurile clocotului din ea şi şi-a ales, ca balsam alinător, un flăcăiandru care nu-şi avea samăn printre flăcăiandrii acelei vremi. Şi amîndoi se iubiră cu o dragoste nemaipomenită ; şi se simţeau mulţumiţi unul cu celălalt, în toată voioşia şi în toată tihna, sculîndu-se ca să mănînce, mîncînd ca să se culce, şi culcîndu-se ca să se zbeguiască. Şi trăiră în starea aceasta o bună bucată de vreme.

Or, într-o zi, flăcăul fu luat pieptiş de un şeic cu barbă albă, un stricat cu două feţe, întocmai ca şi cuţitul cu două tăişuri al vînzătorilor de colocase. Ci flăcăul nu vroi nicicum să se supună la ceea ce îi cerea celălalt şi, luîndu-se la ceartă cu el, îl lovi vîrtos peste faţă şi îi smulse ticăloasa de barbă. Iar şeicul se duse şi se plînse valiului oraşului de bătaia pe care o îndurase ; şi valiul porunci ca flăcăul să fie priponit şi aruncat în temniţă.

Estimp, nevestica află ce pățise drăguțul ei și, știindu-l la poprealá, fu cuprinsă de o ciudă amarnică. Încît nu zăbovi să-și ticluiască un plan spre a-și slobozi iubitul și, împodobindu-se cu cele mai frumoase haine ale ei, se duse la palatul valiului, ceru să fie primită de el și fu poftită în sala de judecată. Or, pe Allah! numai arătîndu-se așa, în toată frumusețea ei, nevestica ar fi și dobîndit de la bun început cîștig la toate judecățile de pe tot pămîntul în lung și-n lat. Într-adevăr, după salamalekuri, îi spuse valiului :

— O, valiule, stăpîne al nostru, flăcăul *Cutare*, pe care ai poruncit să-l bage la opriș, este chiar fratele meu și stîlpul casei mele. Și a fost învinuit pe nedrept de martorii șeicului și de șeic, care este un ticălos și un dezmățat. Vin, dar, să cer de la dreptatea ta să-l slobozești, altminteri casa mea are să cadă în prăpăd ; iar eu aș muri de foame !

Or, de cum o văzu pe tinerică, inima valiului începu să fiarbă straşnic de dragul ei ; și, împătimit după nevestică, îi zise :

— Hotărît ! sînt gata să-l slobozesc pe fratele tău ! Ci, mai întîi, intră în haremul casei mele și, cînd s-or sfîrși judecățile, am să vin la tine ca să stăm de vorbă mai pe îndelete !

Ea însă, pricepînd ce vrea valiul, își zise : „Pe Allah ! o, barbă de catran, n-ai să mă atingi tu decît cînd o face plopul mere !“ Și răspunse :

— O, valiule, stăpîne al nostru, este mai bine să vii tu la mine acasă, unde am avea tot răgazul să vorbim despre toate, mai în tihnă decît aici, unde eu nu sînt decît o străină.

Și valiul, bucuros pînă peste poate, o întrebă :

— Și unde se află casa ta ?

Ea spuse :

— În *cutare* loc ! Şi am să te aştept acolo, în seara aceasta, pe la scăpătat de soare !

Şi plecă de la valiu, pe care îl lăsă cufundat într-o mare zbuciumată, şi se duse să-l caute şi pe cadiul oraşului.

Intră, aşadar, în casa cadiului, care era un om în vîrstă, şi îi spuse :

— O, cadiule, stăpîne al nostru !

El spuse :

— Da !

Ea urmă :

— Mă rog ţie să-ţi arunci privirile asupra necazului meu, şi Allah are să se bucure de tine !

El întrebă :

— Cine te-a asuprit ?

Ea răspunse :

— Un ticălos de şeic care, cu ajutorul martorilor lui mincinoşi, a izbutit să-l bage la temniţă pe fratele meu, singurul stîlp al casei mele. Şi vin ca să te rog să mijloceşti pe lîngă valiu să-i dea drumul fratelui meu !

Or, cînd cadiul o văzu şi o auzi pe tinerică, căzu îndrăgostit de ea nebuneşte, şi îi zise :

— Hotărît ! am să mă îngrijesc de fratele tău. Ci, pînă una alta, intră colea în haremul meu şi aşteaptă-mă acolo. Şi avem să tăinuim cum stă treaba. Şi ai să ajungi să-ţi izbîndeşti dorinţa !

Şi tinerica îşi zise : „A ! fiu de codoş, ai să mă ai cînd o face plopul mere !“ Şi răspunse :

— O, stăpîne al nostru, ar fi mai bine să te aştept la mine acasă, unde nimenea nu ne-ar supăra !

El întrebă :

— Şi unde se află casa ta ?

Ea spuse :

— În *cutare* loc ! Şi am să te aştept acolo, chiar în seara aceasta, după scăpătatul soarelui !

Şi plecă de la cadiu şi se duse să-l caute pe vizirul regelui.

Cînd ajunse dinaintea vizirului, îi povesti despre întemniţarea flăcăului, pe care îl da drept fratele ei, şi îl rugă să poruncească a fi slobozit. Şi vizirul îi spuse :

— Nu este nimic împotrivă ! Ci, pînă atunci, intră colea în haremul meu, unde am să vin la tine, ca să stăm de vorbă despre treaba aceasta !

Ea spuse :

— Pe viaţa capului tău, o, stăpîne al nostru, eu sînt tare ruşinoasă şi nu aş şti nici măcar pe unde să umblu prin haremul măriei tale. Casa mea însă este mult mai potrivită pentru taifasuri de soiul acesta, şi am să te aştept acolo chiar în seara aceasta, la un ceas după scăpătatul soarelui !

Şi îi spuse în ce loc se afla casa ei, şi plecă de la el ca să se ducă la palat la regele oraşului.

Or, cînd intră în sala împărătească, regele, uimit de frumuseţea ei, îşi zise : „Pe Allah ! ce bucăţică bună de înfulecat caldă încă şi pe nemîncate !" Şi o întrebă :

— Cine te-a asuprit ?

Ea spuse :

— Nu sînt asuprită, întrucît mai este şi dreptatea regelui !

El zise :

— Allah singur este drept ! Dar ce pot să fac eu pentru tine ?

Ea spuse :

— Să dai poruncă să i se dea drumul fratelui meu întemniţat pe nedrept !

El spuse :

— Lucru-i uşor ! Du-te, copila mea, şi aşteaptă-mă în harem ! Şi nu are să se întîmple decît ceea ce te poate mulţumi !

Ea spuse :

— Dacă-i aşa, o, măria ta, m-aş duce să te aştept mai degrabă acasă la mine. Căci regele nostru ştie că pentru lucruri de soiul acesta este nevoie de multe pregătiri, ca de pildă de o baie, de primeneli şi de altele asemenea. Şi toate acestea nu aş putea să le fac cum se cuvine decît în casa mea, care, de-ar fi călcată de paşii regelui nostru, ar fi pe veci cinstită şi binecuvîntată !

Regele spuse :

— Atunci fie aşa !

Şi amîndoi se învoiră în privinţa ceasului şi a locului de întîlnire. Şi tinerica plecă de la palat şi se duse să caute un tîmplar...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu

Ci într-a şase sute douăzecea noapte

Urmă :

...şi se duse să caute un tîmplar. Şi îi spuse :

— Să-mi trimiţi în seara aceasta acasă un dulap mare cu patru despărţituri puse una peste alta, şi fiecare despărţitură avînd o uşă aparte care să se închidă straşnic cu un lacăt !

Tîmplarul răspunse :

— Pe Allah ! o, stăpînă a mea, lucrul nu se poate face pînă-n seară !

Ea spuse :

— Am să-ţi plătesc orice ai să-mi ceri !

El spuse :

— Dacă-i aşa, are să fie gata. Nu îţi cer însă ca preţ nici aur, nici argint, o, stăpîna mea, ci numai ceea ce ştii şi tu ! Intră, dar, în odaia din fund, ca să pot sta de vorbă cu tine !

La vorbele acestea ale tîmplarului, nevestica răspunse :

— O, tîmplar al binecuvîntării, ce om lipsit de pricepere mai eşti şi tu ! Pe Allah ! oare acea prăpădită de odaie din fundul prăvăliei tale se poate potrivi cu o tăifăsuială de soiul celei cum vrei tu să tăifăsuieşti ? Mai degrabă vino în seara aceasta acasă la mine, de îndată ce ai să-mi trimiţi dulapul, şi ai să mă găseşti gata să stau de vorbă cu tine pînă dimineaţa !

Şi tîmplarul răspunse :

— Cu toată dragostea inimii şi ca o cinstire datorată !

Şi nevestica urmă :

— Da atunci, să nu-mi mai faci un dulap cu patru despărţituri, ci unul cu cinci ! Întrucît îmi trebuie chiar unul cu cinci despărţituri, ca să strîng în el tot ceea ce am de strîns !

Şi, după ce îi spuse unde şade, plecă şi se întoarse acasă la ea.

Acolo, scoase dintr-o ladă cinci rochii, de croieli şi de culori osebite, le orîndui cu grijă, şi puse de pregăti mîncărurile şi băuturile, şi orîndui florile, apoi aprinse mirodenii. Şi aşteptă în felul acesta sosirea oaspeţilor săi.

Or, pe înserate, hamalii tîmplarului aduseră dulapul cu pricina ; şi nevestica le spuse să-l aşeze în odaia de primire. Pe urmă îi lăsă pe hamali să plece şi, pînă să aibă ea răgazul să cerceteze lacătele dulapului, se şi auziră bătăi la uşă. Şi, numaidecît după aceea, cel dintîi dintre oaspeţi se şi ivi, anume valiul oraşului. Şi ea se ridică în cinstea sa, şi sărută pămîntul dinaintea lui, şi îl pofti să guste din răcoritoare. Pe urmă, începu să lunece înspre el nişte ochi lungi de-o palmă, şi să-i arunce nişte priviri arzătoare, aşa de iscusit încît valiul se ridică de mijloc şi, cu mişcări repezite şi cutremurate, vru să se bucure de ea pe dată. Ci muieruşca, desfăcîndu-se din strînsoare, îi spuse :

— O, stăpîne al meu, ce lipsit eşti de iscusinţă ! Mai întîi începe prin a te dezbrăca, spre a fi slobod în mişcări !

Iar valiul spuse :

— Nu am nimica împotrivă !

Şi îşi scoase hainele. Iar muieruşca îi dete, aşa cum se face de obicei la petrecerile muieraticilor, în locul hainelor lui de culoare întunecată, o rochie de mătasă galbenă şi de o croială ciudată, şi o tichie de aceeaşi culoare. Şi valiul se împopoţonă cu rochia cea galbenă şi cu tichia cea galbenă, şi se pregătea să se veselească. Ci, tot atunci, se auzi o bătaie repezită la uşă. Şi valiul, tare îmbufnat, întrebă :

— Aşteptai vreo vecină, ori vreo ghicitoare ?

Ea răspunse, speriată :

— Nu, pe Allah ! ci am uitat că soţul meu se întoarce în seara aceasta din călătorie ! Şi chiar el bate acuma la uşă !

El întrebă :

— Şi-acu ce are să fie cu mine ? Şi ce să fac ?

Ea spuse :

— Nu ai decît o cale de scăpare, și-anume să intri în dulapul de colea !

Și deschise ușa de la întîia despărțitură a dulapului, și îi spuse valiului :

— Intră în lăuntru !

El spuse :

— Păi cum să fac ?

Ea spuse :

— Să te ghemuiești pe vine !

Și valiul, frînt în două, se ciuci în dulap. Iar nevestica încuie ușa cu cheia și se duse să deschidă celui care bătea.

Or, acesta era cadiul. Și femeia îl primi întocmai cum îl primise și pe valiu, și, la ceasul potrivit, îl înveșmîntă într-o rochie roșie, de o croială nemaipomenită, și cu o tichie de aceeași culoare ; și, cum el vroia să se repeadă la ea, îi zise :

— Nu, pe Allah ! nu mai înainte de a-mi scrie un bilet în care să poruncești slobozirea fratelui meu !

Și cadiul îi scrise biletul cerut, și i-l dete chiar în clipa cînd se auziră bătăi la ușă. Și tînăra nevastă, cu un chip speriat, strigă :

— Este soțul meu, care se întoarce din călătorie !

Și îl puse pe cadiu să se cocoțeze în cel de al doilea cat al dulapului, și se duse să-i deschidă celui care bătea la ușa casei.

Și era însuși vizirul. Și păți și el ceea ce pătiseră și ceilalți doi ; și, gătit cu o rochie verde și cu o tichie verde, fu înghesuit la cel de al treilea cat al dulapului, în clipa în care sosea la rîndu-i și regele orașului. Și regele, în același chip, fu dichisit cu o rochie albastră și cu o tichie albastră, și, în clipa cînd da să facă lucrul pentru care venise, ușa răsună iarăși, și, văzînd spaima tinerei neveste, fu nevoit și el să

se ghemuiască tare anevoie, întrucît era dolofan pînă peste poate.

Atunci, intră tîmplarul, cu niște ochi mistuitori și, drept preț pentru dulap, vru numaidecît să se repeadă la tinerică. Ea însă îi zise :

— O, tîmplarule, de ce ai făcut atîta de strîmt cel de al cincelea cat al dulapului ? De-abia dacă se poate vîrî în el atîta cît încape într-o lădiță !

El spuse :

— Pe Allah ! catul acela poate cuprinde și patru inși chiar mai mari decît mine !

Ea spuse :

— Încearcă, să văd și eu dacă poți să intri ! Și tîmplarul, cocoțîndu-se pe niște scăunașe puse unul peste altul, intră în cea de a cincea despărțitură, unde fu numaidecît încuiat cu cheia.

Pe dată, luînd biletul pe care i-l dedese cadiul, nevestica se duse la paznicii temniței, care, cînd văzură pecetea pusă în josul scrisului, îl sloboziră pe flăcău. Atunci amîndoi se întoarseră acasă în graba mare și, de bucurie, ca să-și sărbătorească întîlnișul, se zbeguiră vîrtos și îndelung, cu zarvă și cu gîfîieli strașnice. Și, în lăuntrul dulapului, cei cinci încuiați auzeau toate celea, ci nu cutezau și nici nu puteau să crîcnească. Și, ghemuiți unul deasupra altuia în cele cinci caturi, habar nu aveau cînd o să fie scoși de acolo.

Or, după ce tinerica și flăcăul își sfîrșiră zbegurile, strînseră de prin casă tot ce putură strînge din lucrurile mai de preț, puseră totul într-o ladă, vîndură lucrurile celelalte, și plecară din orașul acela, mutîndu-se în alt oraș și în altă împărăție. Și-atîta cu ei !

Ci, în ceea ce îi privește pe cei cinci, iacătă ! Cînd se împliniră două zile de cînd se aflau acolo, fură cuprinși tuscinci de o nevoie amarnică de a se ușura.

Şi cel dintîi dintre ei care îşi dete drumul udului fu tîmplarul. Şi, cum se uşura aşa, udul începu să curgă în capul regelui. Şi regele, tot atunci, se slobozi şi el în capul vizirului, care se slobozi în capul cadiului, care se slobozi în capul valiului. Atunci toţi deteră glas, afară de rege şi de tîmplar, strigînd :

— O, ce porcărie !

Şi cadiul cunoscu glasul vizirului, care cunoscu şi el glasul cadiului. Şi îşi spuseră între ei :

— Iacătă-ne că am căzut în laţ ! Noroc că regele a scăpat !

Ci, în clipa aceea, regele, care tăcuse, din mîndrie, strigă :

— Tăceţi odată ! Sînt aici ! Şi habar nu am cine s-a uşurat în capul meu !

Atunci tîmplarul strigă :

— Înalţe Allah fala regelui ! Tare socot că eu sînt acela ! Căci eu mă aflu în cel de al cincelea cat !

Pe urmă adăugă :

— Pe Allah ! eu sînt pricina tuturor năpastelor acestea, întrucît dulapu-i lucrat de mine !

Estimp, soţul muierուştii se întoarse din călătorie ; şi vecinii, care nu băgaseră de seamă plecarea femeii, îl văzură sosind şi bătînd la uşa lui zadarnic. Şi îi întrebă de ce nu răspunde nimeni din lăuntru. Iar ei nu ştiură să-i spună nimic. Atunci cu toţii laolaltă, după ce aşteptară destul, sparseră uşa şi intrară în casă ; ci văzură casa goală, şi fără nimic altceva în ea decît dulapul cu pricina. Şi auziră din lăuntrul dulapului glasuri de oameni. Şi nu socotiră alta decît că dulapul trebuie să fie locuit de niscaiva ginni.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute douăzeci şi doua noapte

Urmă :

Şi hotărîră, cu glas mare, să dea foc dulapului şi să-l ardă cu tot ce s-o fi aflînd în el. Şi, cum se pregăteau să-şi ducă planul la îndeplinire, se auzi glasul cadiului din adîncul dulapului, strigînd :

— Opriţi-vă, oameni buni ! Nu sîntem nici giuni, nici hoţi ! Ci sîntem *Cutare* şi *Cutare !*

Şi, în cîteva vorbe, le povesti toată viclenia care îi dăulase. Atunci vecinii, cu soţul în cap, sfărmară lacătele şi îi sloboziră pe cei cinci încuiaţi, pe care îi găsiră împopoţonaţi cu hainele acelea ciudate pe care îi pusese tinerica să le îmbrace. Acu, dacă îi văzură aşa, nimenea nu mai putu să nu rîdă de acea păţăranie. Iar regele, ca să-l aline pe soţ de fuga soţiei, îi zise :

— Te căftănesc al doilea vizir al meu !

Şi-aşa cu povestea aceasta. Ci Allah este mai ştiutor !

Şi, sfîrşind, Şeherezada îi spuse regelui Şahriar :

— Ci nu care cumva să crezi, o, măria ta, că toate acestea pot fi asemuite cu *Povestea Adormitului treaz !*

Şi, întrucît regele îşi împreunase sprîncenele la auzul numelui acelei poveşti despre care nu ştia nimic, Şeherezada, fără a zăbovi mai mult, spuse :

POVESTEA ADORMITULUI TREAZ

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că a fost odinioară la Bagdad, pe vremea califului Harun Al-Rașid, un tînăr, holtei, pe care îl chema Abul-Hassan, și care ducea o viață tare ciudată și tare anapoda. În adevăr, vecinii lui nu-l vedeau niciodată să primească două zile la rînd același om, sau să poftească în casa lui vreun locuitor din Bagdad ; căci toți cei care veneau la el erau străini. Încît oamenii din mahalaua lui, nepricepînd nimica din tot ce putea face acesta, îl porecliseră Abul-Hassan cel Dezmățat.

În fiecare seară, Abul-Hassan avea obiceiul să se ducă la capătul podului din Bagdad și acolo aștepta să se ivească vreun străin ; și, de cum zărea vreunul, fie bogat, fie sărac, fie tînăr ori bătrîn, se îndrepta către el, zîmbitor și plin de curtenie și, după salamalekuri și urări de bun-venit, îl poftea să primească a fi găzduit în casa lui pentru cea dintîi noapte a aceluia la Bagdad. Și îl ducea la el acasă și îl ospăta cît putea mai bine ; și, cum era tare prietenos și avea o fire plăcută, îi ținea tovărășie oaspetelui toată noaptea și nu precupețea nimic spre a-i da cea mai

bună părere despre mărinimia sa. A doua zi însă îi spunea :

— O, oaspetele meu, să știi că dacă te-am poftit la mine, atunci cînd în orașul acesta numai Allah te cunoștea, am făcut-o pentru că aveam pricinile mele să mă port așa. Ci m-am juruit să nu găzduiesc nicicodată două zile la rînd același străin, de-ar fi el cel mai minunat și cel mai plăcut dintre fiii oamenilor. Încît, așadar, iată-mă nevoit să mă despart de tine ; și chiar te rog, dacă mă întîlnești vreodată pe ulițele Bagdadului, să te faci că nu mă cunoști, ca să nu mă silești cumva să te ocolesc !

Și, vorbindu-i astfel, Abul-Hassan își ducea oaspetele la vreun han din oraș, îi da toate sfaturile de care acela s-ar fi putut să aibă trebuință, își lua bun-rămas de la el și nu-l mai vedea. Și dacă, din întîmplare, se nimerea să întîlnească prin sukuri pe vreunul dintre străinii pe care îi găzduise, se prefăcea a nu-l cunoaște, spre a nu fi nevoit cumva să se oprească și să-i dea binețe. Și tot așa se purta mai departe, fără a pregeta nici măcar o seară să aducă în casa lui un alt străin.

Or, într-o seară, pe la scăpătatul soarelui, cum sta el așa, după obiceiul său, la capul podului de la Bagdad, așteptînd sosirea vreunui străin, văzu venind către el un negustor bogat, îmbrăcat în felul negustorilor de la Mossul și urmat de un rob înalt și cu înfățișare falnică. Or, era însuși califul Harun Al-Rașid, îmbrăcat teptil, cum avea el obiceiul să facă în fiecare lună, ca să vadă și să cerceteze cu chiar ochii lui cele ce se petreceau prin Bagdad. Și Abul-Hassan, cînd îl văzu, fu departe de a ghici cine era ; și se ridică din locul unde ședea, și se îndreptă înspre el, și, după salamalekul cel mai gingaș și după urarea de bun-venit, îi spuse :

— O, stăpîne al meu, binecuvîntată să fie sosirea ta printre noi! Fă-mi hatîrul de a primi în noaptea aceasta găzduirea mea, în loc să te duci să dormi la han. Și mîine dimineață o să fie vreme să-ți cauți în tihnă o locuință după placul tău!

Și, spre a-l hotărî să primească, îi povesti, în cîteva cuvinte, că de multă vreme avea obiceiul să dea găzduire, numai pentru o noapte, celui dintîi străin pe care îl vedea trecînd pe pod. Pe urmă adăugă:

— Allah este darnic, o, stăpîne al meu! În casa mea ai să găsești o găzduire deplină, pîine caldă și vin limpede!

Cînd califul auzi vorbele lui Abul-Hassan, i se păru întîmplarea atîta de ciudată și Abul-Hassan atîta de fistichiu, încît nu șovăi o clipă să-și urmeze ispita de a-l cunoaște. Încît, după ce se lăsă rugat oleacă, numai așa, de ochii lumii și ca să nu pară a fi un om prost crescut, primi rugămintea, zicînd:

— Pe capul și pe ochii mei! Allah să-și sporească binefacerile asupra ta, o, stăpîne al meu! Iată-mă gata să te urmez!

Și Abul-Hassan îi arătă oaspetelui său drumul și îl duse la casa lui, tăinuind cu el într-una foarte plăcut.

Or, mama lui Hassan, în seara aceea, gătise o masă minunată. Le dete mai întîi niște gogoși prăjite în unt și umplute cu carne tocată și cu sîmburi de pin, pe urmă un clapon tare gras, împresurat de patru pui mari de găină, pe urmă o gîscă umplută cu stafide și cu fistic, și la sfîrșit o tocăniță de porumbei. Și toate astea, în adevăr, erau alese la gust și plăcute la vedere.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute douăzeci și patra noapte

Urmă :

Așa că amîndoi, așezîndu-se dinaintea tablalelor, mîncară cu mare poftă ; și Abul-Hassan alegea, ca să le dea oaspetelui său, bucățile cele mai bune. Pe urmă, cînd sfîrșiră de mîncat, robul le aduse ibricul și ligheanul ; și se spălară pe mîini, în vreme ce mama lui Hassan strîngea tăvile de mîncăruri, spre a servi castroanele de fructe, pline cu struguri, și curmale, și pere, precum și alte tablale pe care se aflau tăvile pline cu prăjituri, cu magiun de migdale și cu tot felul de zaharicale. Și mîncară pe săturate, după care începură să bea.

Atunci Abul-Hassan umplu cu vin cupa de ospăț și, ținînd-o în mînă, se întoarse înspre oaspetele său și îi spuse :

— O, oaspete al meu, tu știi că niciodată cocoșul nu bea mai înainte de a fi chemat și găinile, cu cotcodăceli ușoare, să vină să bea cu el. Or, eu, dacă ar trebui să duc cupa aceasta la buzele mele ca să beau de unul singur, băutura mi s-ar opri în gît, și de bună seamă că aș muri. Te rog, dar, pentru noaptea aceasta, să lași cumpătarea pe seama inșilor cu inima rea, și să cauți bucuria împreună cu mine în fundul cupei. Căci, cu adevărat, o, oaspete al meu, fericirea mi-e peste poate să am în casa mea un om atîta de falnic ca tine !

Și califul, care nu vroia nicidecum să-l supere, și care pe deasupra dorea să-l facă să vorbească, nu depărtă cupa, ci începu să bea laolaltă cu el. Și cînd vinul începu să le ușureze sufletele, califul îi spuse lui Abul-Hassan :

— O, stăpîne al meu, acuma, cînd ne-am împărtășit cu pîinea și cu sarea, nu vrei să-mi spui care este pricina de te porți așa față de străinii pe care nu-i cunoști, și nu vrei să-mi povestești, ca s-o știu și eu, povestea ta, care trebuie să fie uimitoare ?

Și Abul-Hassan răspunse :

— Află, o, oaspete al meu, că povestea mea nu este deloc uimitoare, ci numai plină de învățăminte. Mă numesc Abul-Hassan, și sînt fiul unui negustor care, la moartea lui, mi-a lăsat cu ce să trăiesc din belșug în Bagdad, cetatea noastră. Or, întrucît fusesem ținut tare din scurt pe cînd trăia taică-meu, mă grăbii să fac tot ce-mi sta în putere pentru ca, în puțină vreme, să ajung din urmă timpul pierdut în tinerețele mele. Ci, întrucît am fost dăruit din fire cu înțelepciune, am avut grijă să-mi împart moștenirea în două părți, una pe care am schimbat-o în aur, și alta pe care am păstrat-o în bunuri. Și luai aurul pe care îl dobîndisem de la partea dintîi, și mă apucai să-l cheltuiesc, cu mînă spartă, în tovărășia unor tineri de vîrsta mea, pe care îi ospătam și îi țineam pe seama mea și pentru plăcerea mea, cu o dărnicie și o mărinimie de emir. Și nu precupeții nimic pentru ca viața noastră să fie plină de plăceri și de bucurie. Or, făcînd așa, mă trezii că după un an nu-mi mai rămăsese nici măcar un singur dinar pe fundul bisactelei mele, și mă întorsei către prietenii mei, ci ei pieriseră. Atunci, mă apucai să-i caut și să le cer la rîndul meu să mă ajute în împrejurarea grea în care mă vedeam. Ci toți, unul după altul, îmi ticluiră vreo pricină care nu le îngăduia să-mi dea cu ce să trăiesc măcar pentru o zi. Eu, atunci, mă întorsei în mine și pricepui cîtă dreptate avusese tătîne-meu, răposatul, să mă crească aspru. Și mă întorsei acasă la mine și începui să cuget la ce îmi mai rămînea de

făcut. Și atunci mă oprii la o hotărîre pe care din ziua aceea o țin necurmat. M-am jurat, într-adevăr, dinaintea lui Allah, să nu mai am de-a face cu nici un om din țara mea și să nu mai găzduiesc în casa mea decît străini; ci, pe deasupra, necazul m-a învățat că prietenia scurtă și caldă este cu mult mai de dorit decît prietenia lungă și care se sfîrșește rău, și mă legai să nu stau două zile la rînd cu același străin poftit în casa mea, de-ar fi el cel mai minunat și cel mai plăcut dintre fiii oamenilor! Căci simțisem amarnic cît de crude sînt legăturile sufletului și cum te opresc ele să guști pe deplin bucuriile prieteniei. Așa că, o, oaspete al meu, să nu te minunezi cumva mîine de dimineață, după noaptea aceasta în care prietenia ni se arată sub înfățișarea ei cea mai îndatoritoare, dacă am să fiu nevoit să-mi iau rămas-bun de la tine. Și chiar dacă, mai tîrziu, ai să mă întîlnești pe ulițele Bagdadului, să nu ți se pară urît din partea mea că nu am să te mai cunosc!

Cînd auzi povestea aceasta a lui Abul-Hassan, califul îi spuse:

— Pe Allah! purtarea ta este o purtare minunată, și în viața mea nu am văzut un petrecăreț purtîndu-se cu atîta înțelepciune ca tine! Încît prețuirea mea față de tine este pînă peste poate; tu ai știut, cu bunurile pe care le-ai păstrat din cea de a doua parte a moștenirii tale, să duci o viață cuminte, care îți îngăduie să ai în fiecare noapte tovărășia unui alt om cu care poți totdeauna să-ți înnoiești plăcerile și taifasurile, și de care nu ai nici cum să te sastisești, nici cum să suferi vreo neplăcere!

Pe urmă adăugă:

— Ci, o, stăpîne al meu, ceea ce mi-ai spus în privința despărțirii noastre de mîine îmi pricinuiește o supărare pînă peste poate. Întrucît aș fi vrut să-ți

răsplătesc în vreun fel facerea de bine față de mine și găzduirea din noaptea aceasta. Te rog, dar, să-mi spui acum o dorință și, îți jur pe Kaaba cea sfîntă, că mă leg să ți-o îndeplinesc. Rostește-te, așadar, deschis, și să nu te sfiești cumva să-mi ceri cît de mult, căci bunurile lui Allah se află cu prisosință asupra negustorului care sînt, și nimic nu are să-mi fie greu de îndeplinit, cu voia lui Allah.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute douăzeci și cincea noapte

Urmă :

La vorbele acestea ale califului străvestit în negutător, Abul-Hassan, fără a se tulbura ori a arăta nici cea mai mică uimire, răspunse :

— Pe Allah ! o, oaspete al meu, ochiul meu este răsplătit din plin cu vederea ta, iar binefacerile tale ar fi pe deasupra. Îți mulțumesc, dar, pentru grija ta față de mine ; ci, cum nu am nici o dorință de jinduit și nici o rîvnă de împlinit, sînt tare încurcat cum să răspund la gîndurile tale ! Întrucît soarta mea îmi ajunge, și nu mai doresc nimic alta decît să trăiesc așa cum trăiesc, fără a avea vreodată nevoie de cineva !

Ci califul spuse iar :

— Allah fie cu tine, o, stăpîne al meu, nu-mi strica bucuria şi lasă-ţi sufletul să-mi spună o dorinţă, ca să ţi-o îndeplinesc ! Altminteri, aş pleca de aici cu inima tare chinuită şi tare umilită ! Întrucît o facere de bine pe care ai primit-o este mai grea de purtat decît o răutate, iar omul de soi ales trebuie să plătească totdeauna îndoit binele ! Aşa că vorbeşte şi nu te teme că m-ai sili cumva !

Atunci Abul-Hassan, văzînd că nu poate să facă altfel, lăsă capu-n jos şi începu să cugete adînc la dorinţa pe care se vedea silit s-o aibă ; pe urmă, deodată, ridică fruntea şi grăi :

— Ei bine, am găsit ! Da asta-i dorinţa unui nebun, fără de nici o îndoială. Şi tare socotesc că nu ar fi să ţi-o spun, ca să nu ne despărţim lăsîndu-ţi un gînd aşa de urît despre mine !

Califul spuse :

— Pe viaţa capului meu ! Da cine poate să spună dintru început dacă un gînd este nebun ori cuminte ? Eu, ce-i drept, nu sînt decît un negustor, însă pot să fac cu mult mai mult decît ar lăsa de crezut despre puterea mea meseria pe care o am ! Grăbeşte, dar, şi spune !

Abul-Hassan răspunse :

— Am să spun, o, stăpîne al meu, ci îţi jur pe virtuţile Profetului nostru (cu el fie pacea şi rugăciunea !) că numai califul ar putea să împlinească ceea ce vreau eu ! Ori ar trebui să fiu eu calif, măcar pe-o zi, în locul stăpînului nostru emirul dreptcredincioşilor, Harun Al-Raşid !

Califul întrebă :

— Da la urma urmei, ya Abul-Hassan, ce ai face tu dacă ai fi calif măcar o zi ?

El răspunse :

— Iacătă !

Şi Abul-Hassan se opri o clipă ; pe urmă, spuse :

— Află, o, stăpîne al meu, că orașul Bagdad este împărțit în mahalale, și că fiecare mahala are în fruntea ei cîte un șeic care se numește șeicul al-balad. Or, spre pacostea mahalalei acesteia în care locuiesc eu, șeicul al-balad de aici este un om atîta de urît și de plin de silă încît pesemne că s-o fi născut, fără de nici o îndoială, din împreunarea vreunei hiene cu un vier. Apropierea lui duhnește, căci gura-i nu este nicidecum o gură ca oricare, ci un găoz îngălat, ca o gură de umblătoare ; ochii lui, de culoarea peștelui, bat în lături și stau gata să-i cadă la picioare ; buzele-i umflate seamănă cu o bubă rea, iar cînd vorbește aruncă fleoaște de scuipat ; urechile-i sînt niște urechi de porc ; obrajii fleșcăiți și puhavi seamănă cu fundul unei maimuțe bătrîne ; fălcile-i au rămas fără dinți, de cîte scîrne au mestecat ; trupu-i este ros de toate beteșugurile ; în ce-i privește dedesubtul, n-a mai rămas nimic din el : atîta a slujit de cloacă năsărîmbelor de măgărari, de haznagii și de măturători, încît a ajuns o putreziciune, și-acum în locul lui nu mai sînt decît niște ghemotoace de lînă care-i țin măruntaiele să nu se povîrne. Or, tocmai ticălosul acesta dezmățat, ajutat de alți doi dezmățați, pe care am să ți-i zugrăvesc, își îngăduie să stîrnească tulburare în toată mahalaua. În adevăr, nu este mîrșăvie pe care să n-o săvîrșească, și nu este clevetire pe care el să n-o vînture ; și, cum are un suflet scîrnav, își varsă răutățile de muiere bătrînă tocmai împotriva oamenilor de treabă, liniștiți și curați. Ci, întrucît nu poate să umble singur peste tot ca să împută mahalaua cu duhorile lui, are în slujba sa doi ciraci, tot atîta de mișei ca și el. Cel dintîi dintre acești mișei este un rob spîn la chip ca un eunuc, cu ochii galbeni și cu un glas la fel de grețos ca sunetele scă-

pate din fundurile măgarilor. Şi robul acesta, fiu de tîrfoştină şi de cîine, se dă drept arab sadea, măcar că nu este decît un rum dintre cei mai ticăloşi şi din cel mai nevolnic soi. Meseria lui este de a se duce să se încîrduie cu bucătarii, cu slugile şi cu hadîmbii de pe la casele vizirilor şi ale mai-marilor împărăţiei, ca să dibuiască tainele stăpînilor şi să le ducă dascălului său, şeicul al-balad, şi să le împrăştie pe la cîrciumi şi prin tot felul de locuri păcătoase. Nu-i e silă de nici o murdărie, şi linge orice fund, dacă pe fundul pe care îl linge poate să găsească un dinar de aur. În ce-l priveşte pe cel de al doilea ticălos, apoi acela este un fel de rîsul-lumii, cu nişte ochi mari, a cărui îndeletnicire este să spună tot soiul de măscări şi de blestemăţii prin sukuri, unde-i sînt vestite şi ţeasta capului său chel ca o coajă de ceapă şi behăiturile-i atîta de urîte încît, la fiecare vorbă pe care o scoate, ai zice că stă să-şi sloboadă maţele. De altminteri, nici un neguţător nu îl pofteşte să vină şi să şadă în prăvălia lui, din pricină că-i atîta de greoi şi de mare încît, dacă se aşează pe un scaun, scaunul numaidecît se face ţăndări sub greutatea lui! Or, acesta, nu este chiar la fel de ticălos cum este cel dintîi, da este mult mai nărod! Dacă, dar, o, stăpîne al meu, aş ajunge numai pe-o zi emir al drept-credincioşilor, nu aş căuta nici să mă îmbogăţesc pe mine, nici să-mi îmbogăţesc neamurile, ci nu aş zăbovi să izbăvesc mahalaua noastră de nemernicii aceştia trei, şi i-aş mătura la groapa cu murdării, după ce l-aş pedepsi pe fiecare după măsura spurcăciunii lui. Şi, în felul acesta, aş da îndărăt liniştea locuitorilor din mahalaua noastră. Şi-asta-i tot ceea ce doresc.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute douăzeci și șaptea noapte

Urmă :

Cînd auzi vorbele acestea ale lui Abul-Hassan, califul îi zise :

— În adevăr, ya Abul-Hassan, dorința ta este dorința unui om care se află pe calea cea dreaptă, și a unei inimi care este o inimă minunată, căci numai oamenii cei drepți și inimile minunate nu pot să îndure ca nepedeapsa să fie norocul celor răi. Ci să nu socoți că dorința ta ar fi atîta de anevoioasă pe cît îmi dedeai tu de gîndit ; întrucît tare sînt încredințat că, dacă emirul drept-credincioșilor ar auzi de ea, el care nu îndrăgește nimic mai mult decît întîmplările cele ciudate, s-ar bucura să-și lase puterea în mîinile tale pe o zi și-o noapte !

Ci Abul-Hassan se puse pe rîs și zise :

— Pe Allah ! văd bine acuma că tot ce vorbirăm noi nu fu alta decît o glumă. Și sînt încredințat la rîndu-mi că, dacă ar auzi de năzdrăvănia mea, califul ar da poruncă să fiu închis la casa de nebuni ! Așa că, mă rog ție, dacă întîmplarea te-o duce prin preajma oamenilor de la palat, să nu care cumva să pomenești vreodată despre cele ce tăinuirăm noi colea, în aburii băuturii !

Și califul, ca să nu-și supere gazda, îi spuse :

— Mă jur că n-am să pomenesc despre asta nimănuia !

Ci, în sinea lui, se jură că nu are să lase să-i scape prilejul acela de a se veseli așa cum niciodată nu se mai veselise de cînd își străbătea orașul îmbrăcat

străvestit în tot felul de teptiluri. Și îi spuse lui Abul-Hassan :

— O, gazdă a mea, acuma se cade să-ți torn și eu să bei, căci pînă acuma numai tu te-ai ostenit să-mi torni mie !

Și luă bărdaca și cupa, turnă vin în cupă, strecurînd în ea și un strop de bang cretan curat, și îi întinse cupa lui Abul-Hassan, spunîndu-i :

— Să-ți fie cu noroc și cu sănătate !

Iar Abul-Hassan răspunse :

— Se poate oare să nu primesc băutura pe care ne-o dă musafirul nostru ? Ci, Allah fie cu tine, o, stăpîne al meu ! întrucît mîine de dimineață nu am să pot să mă scol ca să te însoțesc la plecarea din casa mea, te rog să nu uiți, cînd pleci, să închizi ușa bine în urma ta !

Și califul îi făgădui că așa are să facă. Iar Abul-Hassan, liniștit în privința aceasta, luă cupa și o goli dintr-o înghițitură. Ci pe dată bangul își îndeplini rostul, și Abul-Hassan se prăvăli pe jos, cu capul dinaintea picioarelor, într-un chip atîta de fulgerător încît califul începu să rîdă. După care, îl chemă pe robul ce rămăsese la poruncile sale și îi spuse :

— Ia-l în spinare pe omul acesta și vino după mine !

Iar robul se supuse și, luîndu-l pe Abul-Hassan în spinare, porni după calif, care îi zise :

— Ia seama bine unde se află casa aceasta, încît să poți s-o găsești atunci cînd am să-ți poruncesc !

Și ieșiră în uliță, uitînd să închidă ușa după ei, în ciuda rugăminții lui Abul-Hassan.

Cînd ajunseră la palat, intrară în lăuntru pe ușa cea tainică și se duseră în iatacul califului, unde se afla odaia de culcare. Iar califul îi spuse robului său :

— Scoate hainele omului acesta, îmbracă-l cu hainele mele de noapte, și întinde-l în patul meu !

Şi, după ce robul îndeplini porunca aceasta, califul îl trimise să-i aducă acolo pe toţi dregătorii de la palat, pe viziri, pe musaipi şi pe hadîmbi, precum şi pe toate femeile din harem ; şi cînd toţi se aflară dinaintea lui, le spuse :

— Mîine de dimineaţă să fiţi cu toţii în odaia aceasta şi fiecare dintre voi să staţi zornici la poruncile omului acesta care se află culcat aci în patul meu şi îmbrăcat cu hainele mele. Şi să nu pregetaţi să-i arătaţi aceleaşi cinstiri pe care le aveţi faţă de mine şi să vă purtaţi faţă de el, la orice-o fi, întocmai ca şi cum el aş fi chiar eu. Şi, cînd aveţi să răspundeţi la întrebările lui, să-l numiţi emir al drept-credincioşilor ; şi să luaţi seama să nu carecumva să vă împotriviţi la vreuna dintre dorinţele lui. Întrucît dacă vreunul dintre voi, de-ar fi el chiar şi fiul meu, s-ar cugeta să nu ia în seamă poruncile pe care vi le dau, are să fie spînzurat pe clipă pe dată la poarta cea mare a palatului !

La vorbele acestea ale califului, toţi cei de faţă răspunseră :

— A auzi înseamnă a ne supune !

Şi, la un semn al vizirului, ieşiră toţi, în tăcere, pricepînd că emirul drept-credincioşilor, dacă le dedese acele porunci, avea de gînd să se veselească într-un chip fără de pereche.

După ce ei plecară, Al-Raşid se întoarse înspre Giafar şi înspre spătarul Massrur, care rămăseseră în sală, şi le zise :

— Aţi auzit ce-am spus. Ei bine ! mîine trebuie ca voi să vă sculaţi cei dintîi şi să veniţi cei dintîi în odaia aceasta, ca să staţi la poruncile acestuia care îmi va ţine locul ! Şi să nu vă arătaţi nedumeriţi de nici una dintre poruncile pe care vi le-o da ; şi să vă prefaceţi că îl luaţi drept însuşi califul, orice v-ar spune el spre a vă scoate din greşeala voastră

prefăcută. Și să faceți orice cheltuială pe care v-ar pune s-o faceți, de-ar fi să vîntuiți toată haznaua împărăției ; și să răsplătiți, și să pedepsiți, și să spînzurați, și să omorîți, și să căftăniți, și să maziliți, întocmai cum are să vă ceară el. Și să nu vă îngrijiți cumva să veniți mai întîi să mă întrebați pe mine. De altminteri, am să fiu și eu ascuns pe undeva pe-aproape, și am să văd și să aud tot ce are să se petreacă ! Și, mai cu seamă, să faceți în așa fel încît să nu-i dea nicicum prin cap nici o clipă că tot ce i se întîmplă ar fi vreo petrecere ticluită la poruncile mele ! Asta-i tot ! Și-așa să fie !

Pe urmă adăugă :

— Nu cumva să uitați, cînd vă treziți, să veniți să mă sculați și pe mine, la ceasul rugăciunii de dimineață !

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute douăzeci și noua noapte

Urmă :

Or, a doua zi, la ceasul hotărît, Giafar și Massrur nu zăboviră să vină și să-l scoale pe calif, care îndată dete fuga să se ascundă pe după o perdea din odaia în care dormea Abul-Hassan. Și, de acolo, putea să audă și să vadă tot ce avea să se întîmple, fără a fi în primejdie de a-l băga de seamă nici Abul-Hassan, nici ceilalți care se aflau de față.

Atunci Giafar și Massrur intrară, dimpreună cu toți dregătorii, cu toate femeile și cu toți robii ; și toți se așezară, după cinuri, la locurile lor obișnuite. Și domnea în odaie o rînduială și o tăcere, întocmai de parcă ar fi fost vorba de sacularea emirului dreptcredincioșilor. Și, cînd toți se așezară așa după rînduială, robul ce fusese hotărît de mai înainte se apropie de Abul-Hassan, încă adormit, și îi puse sub nas un ghemotoc îmbibat cu oțet. Și numaidecît Abul-Hassan strănută o dată, a doua oară și a treia oară, zvîrlind pe nas niște murdării lungi, pricinuite de bang. Iar robul culese acele murdării pe o tavă de aur, ca să nu cadă pe pat ori pe covor ; pe urmă, șterse nasul și fața lui Abul-Hassan și îl stropi cu apă de trandafiri. Iar Abul-Hassan se dezmetici pînă la urmă din toropeala lui și, trezindu-se, deschise ochii.

Și se văzu mai întîi într-un pat falnic, cu un polog de atlaz roșu dauriu înstelat cu mărgăritare și cu nestemate ! Și își ridică ochii și se văzu într-o sală mare și cu tavanul îmbrăcat cu satin, cu ușile perdeluite cu mătăsuri, iar în colțuri cu niște vase de aur și de cleștar ! Și își aruncă ochii împrejur și se văzu înconjurat de niște femei tinere și de niște roabe tinere stînd plecate, de o frumusețe răpitoare ; și, în spatele lor, zări mulțimea de viziri, de emiri, de musaipi, de eunuci negri și de lăutărese gata să atingă strunele cele vuitoare și să cînte laolaltă cu cîntărețele care ședeau roată pe un pod. Și, lîngă el, pe un taburet, cunoscu, după culoarea lor, hainele, caftanul și turbanul emirului drept-credincioșilor.

După ce văzu toate acestea, Abul-Hassan închise ochii la loc, ca să adoarmă iar, atîta de încredințat fu că se afla în vraja vreunui vis. Ci, tot atunci, vizirul cel mare Giafar se apropie de el și, după ce sărută de trei ori pămîntul, îi spuse cu un glas supus :

— O, emire al drept-credincioşilor, îngăduie robului tău să te îmbrace, întrucît este ceasul rugăciunii de dimineaţă !

La vorbele acestea ale lui Giafar, Abul-Hassan se frecă la ochi de mai multe ori, pe urmă îşi ciupi braţul cu atîta mînie încît scoase un ţipăt de durere, şi îşi zise : „Nu, pe Allah ! nu visez ! Iacătă că am ajuns calif !“ Da tot mai şovăia, şi spuse cu glas tare :

— Pe Allah ! toate acestea-s o închipuire a minţilor mele ameţite de toate băuturile pe care le-am băut azi-noapte cu negustorul de la Mossul, şi-s şi urmarea celor ce am vorbit cu el ca un nebun !

Şi se întoarse cu faţa înspre perete, ca să adoarmă iarăşi. Şi, întrucît nu se mai clinti deloc, Giafar se apropie şi mai mult de el şi îi zise :

— O, emire al drept-credincioşilor, îngăduie-i robului tău să se minuneze că îl vede pe domnul lui cum se abate de la datina de a se scula pentru rugăciune !

Şi, tot atunci, la un semn al lui Giafar, lăutăresele începură un cîntec de harpe, de lăute şi de ţimbale, şi glasurile cîntăreţelor răsunară dulce. Şi Abul-Hassan se întoarse înspre cîntăreţe, zicîndu-şi cu glas tare :

— Da de cînd, ya Abul-Hassan, cei care dorm aud ceea ce auzi tu şi văd ceea ce vezi tu ?

Şi se ridică de mijloc, pînă peste poate de uluit şi de minunat, ci tot îndoindu-se că ar fi aievea toate acelea. Şi îşi puse mîinile deasupra ochilor, ca să poată vedea mai bine şi ca să-şi dovedească mai bine cele ce trăia, şi îşi zise : „Uallah ! Au nu-i ciudat ? Au nu-i de-a mirările ? Unde eşti, dară, Abul-Hassan, o, fiu al maicii tale ? Visezi ori nu visezi ? De cînd palatul acesta, patul acesta, dregătorii aceştia, hadîmbii aceştia, femeile acestea minunate, lăutăresele acestea, cîntăreţele acestea fermecătoare, şi toate astea,

și toate alea ?" Ci, în clipa aceea, muzica se opri, și Massrur spătarul se apropie de pat, sărută pămîntul de trei ori la rînd și, ridicîndu-se, îi spuse lui Abul-Hassan :

— O, emire al drept-credincioșilor, îngăduie-i robului tău cel mai de pe urmă să-ți spună că a și trecut ceasul rugăciunii și că este vremea să vii la divan pentru treburile împărăției !

Iar Abul-Hassan, tot mai năuc și nemaiștiind, în buimăceala lui, ce hotărîre să ia, îl privi pînă la urmă pe Massrur între cei doi ochi și îi spuse cu mînie :

— Cine ești, mă, tu ? Și eu cine sînt, mă ?

Massrur răspunse cu glas supus :

— Tu ești stăpînul nostru, emirul drept-credincioșilor, califul Harun Al-Rașid, al cincelea din neamul lui Bani-Abbas, coborîtorul din moșul Profetului (cu el fie rugăciunea și pacea !). Iar robul care îți vorbește este bietul, săracul, umilitul nimicul-nimicului, Massrur, cel cinstit cu slujba împărătească de a purta spada voinței domnului nostru.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute treizecea noapte

Urmă :

Auzind vorbele acestea ale lui Massrur, Abul-Hassan strigă :

— Minți, fecior dintr-o mie de încornorați !

Ci Massrur, fără a se tulbura, răspunse :

— O, stăpîne al meu, hotărît! altul în locul meu, dacă l-ar auzi pe calif că-i vorbeşte aşa, ar muri de durere! Ci eu, bătrînul tău rob, care sînt de atîţia ani în slujba ta şi care trăiesc în umbra binefacerilor tale şi a bunătăţii tale, eu ştiu că locţiitorul Profetului nu îmi vorbeşte aşa decît ca să-mi pună credinţa la încercare! Fie-ţi, dar, milă, o stăpîne al meu, şi, mă rog ţie, nu mă pune prea îndelung la încercare! Sau, mai degrabă, dacă vreun vis urît ţi-a frămîntat somnul, scutură-te de el şi dă-i linişte robului tău cel îngrijat!

La cuvîntarea aceasta a lui Massrur, Abul-Hassan nu putu să se stăpînească mai mult şi, pufnind într-un hohot năprasnic de rîs, se răsturnă în pat şi începu să se rostogolească zvîrcolindu-se printre pături şi aruncîndu-şi picioarele peste cap. Şi, de după perdea, Harun Al-Raşid, care auzea şi vedea tot, îşi umfla bucile obrajilor ca să-şi înăbuşe rîsul ce-l scutura.

După ce rîse în felul acesta vreme de un ceas, Abul-Hassan, într-un sfîrşit, se mai potoli oleacă şi, ridicîndu-se de mijloc, îi făcu semn unui rob micuţ şi negru să se apropie, şi îi zise:

— Ia spune-mi, ţîcă, mă cunoşti?

Micuţul lăsă ochii în jos cu supuşenie şi cu sfială, şi răspunse:

— Eşti stăpînul nostru, emirul drept-credincioşilor, Harun Al-Raşid, califul Profetului (binecuvîntat fie el!) şi locţiitorul pe pămînt al Domnului Pămîntului şi al Cerului.

Abul-Hassan îi strigă însă:

— Minţi, o, chip de catran, o, fiu dintr-o mie de codoşi!

Se întoarse atunci înspre una dintre roabele cele tinere care se aflau de faţă şi, făcîndu-i semn să se apropie, îi întinse un deget spunîndu-i :

— Muşcă-mă de degetul ăsta ! Am să mă dumiresc mai bine dacă dorm sau dacă sînt treaz !

Şi fetişcana, care ştia că şi califul vede şi aude tot ce se petrece, îşi zise în sine : „Iacătă prilejul pentru mine să-i arăt emirului drept-credincioşilor ce ştiu să fac eu spre a-l veseli !" Şi, strîngînd din dinţi cu toate puterile ei, muşcă degetul pînă la os. Şi Abul-Hassan, scoţînd un urlet de durere, strigă :

— Au ! Ah ! Văd bine că nu dorm ! Hotărît ! nu dorm !

Şi o întrebă tot pe tinerica aceea :

— Poţi tu să-mi spui dacă mă cunoşti şi dacă sînt cu adevărat acela care se spune !

Şi roaba răspunse, întinzînd mîinile :

— Numele lui Allah fie asupra califului şi împrejurul lui ! Eşti, o, stăpîne al meu, emirul drept-credincioşilor, Harun Al-Raşid, locţiitorul lui Allah !

La vorbele acestea, Abul-Hassan strigă :

— Iacătă-te că ai ajuns într-o noapte locţiitorul lui Allah, o, Abul-Hassan, o, fiule al maicii tale !

Pe urmă, scuturîndu-se, strigă la tînăra roabă :

— Minţi, o, tearfo ce eşti ! Au nu ştiu eu cel mai bine cine sînt ?

Ci, tot atunci, căpetenia eunucilor se apropie de pat şi, după ce sărută de trei ori pămîntul, se ridică şi, frînt în două, îi spuse lui Abul-Hassan :

— Să mă ierte stăpînul nostru ! Da este ceasul la care stăpînul nostru merge la umblătoare să-şi uşureze trupul !

Şi îşi petrecu braţele pe sub subţiorile lui, şi îl ajută să se dea jos din pat. Şi, de îndată ce se ridică drept

pe picioare, sala și palatul răsunară de strigătul cu care toți cei de față îl întîmpinară :

— Allah să dea biruință califului !

Și Abul-Hassan gîndi : „Pe Allah ! au nu-i ăsta un lucru de-a minunelea ! Ieri eram Abul-Hassan ! Și astăzi sînt Harun Al-Rașid !“ Pe urmă își zise : „De vreme ce este ceasul să mă duc să mă ușurez, hai să mă ușurez ! Ci nu sînt tocmai lămurit acuma dacă acesta este ceasul pentru amîndouă felurile de ușurare !“ Ci fu smuls din aceste cugetări de către căpetenia eunucilor, care îi întinse o pereche de iminei chindisiți cu aur și cu mărgăritare, iminei care, fiind înalți la călcîi, erau meniți anume spre a fi încălțați la umblătoare. Ci Abul-Hassan, care în viața lui nu mai văzuse asemenea iminei, îi luă și, socotind că sînt niscaiva lucruri scumpe ce i se dedeau în dar, îi puse în una din mînecile cele largi ale caftanului de pe el !

Cînd văzură și-asta, cei de față, care pînă aci izbutiseră să-și stăpînească rîsul, nu putură să-și înnăbușe veselia mai mult. Și unii întoarseră capul, pe cînd alții, prefăcîndu-se că sărută pămîntul dinaintea strălucirii califului, se prăbușiră pe covoare, icnind. Și, de după perdea, califul fusese cuprins de un rîs înfundat, atîta de amarnic, încît căzuse într-un peș, întins pe jos.

Estimp, căpetenia hadîmbilor, ținîndu-l pe Abul-Hassan pe după umeri, îl duse la o umblătoare pardosită cu marmoră albă, pe cînd toate celelalte odăi din sarai erau coperite cu chilimuri bogate. După care, îl aduse îndărăt în odaia de culcare, între dregători și femei, toți așezați în două șiruri. Și numaidecît alți robi se apropiară, anume însărcinați cu îmbrăcarea, și scoaseră de pe el hainele de noapte și îi aduseră

ligheanul de aur, umplut cu apă de trandafiri, pentru spălările cele de datină. Şi, după ce se spălă, trăgînd cu plăcere pe nas apa înmiresmată, îl îmbrăcară cu hainele împărăteşti, îi puseră cununa şi îi înmînară schiptrul de aur.

Dacă văzu aşa, Abul-Hassan gîndi: „Să vedem! Sînt eu sau nu sînt Abul-Hassan?" Şi cugetă o clipă şi, cu un glas hotărît, strigă tare, în aşa fel ca să fie auzit de toţi cei de faţă:

— Nu sînt Abul-Hassan! Cel care are să spună că sînt Abul-Hassan are să fie tras în ţeapă! Sînt însuşi Harun Al-Raşid!

Şi, după ce rosti aceste cuvinte, Abul-Hassan, cu un glas poruncitor şi stăpîn pe sine de parcă s-ar fi născut în scaunul de domnie, porunci:

— Porniţi!

Şi numaidecît alaiul se alcătui; şi Abul-Hassan, trecînd la urmă, porni după alaiul care îl duse la sala împărătească. Şi Massrur îl ajută să se urce pe tron, unde se aşeză, în uralele tuturor celor de faţă. Şi îşi puse schiptrul pe genunchi, şi privi împrejur. Şi văzu că toată lumea era aşezată în bună rînduială în sala cea cu patruzeci de uşi; şi văzu străjile cu spade strălucitoare, şi vizirii, şi emirii, şi navabii, şi mai-marii tuturor neamurilor din împărăţie, şi alţii încă, fără de număr. Şi cunoscu, în mulţimea tăcută, chipuri pe care le ştia bine: vizirul Giafar, Abu-Nuwas, Al-Ijli, Al-Racaşi, Ibdan, Al-Farazdac, Al-Loz, Al-Sacar, Omar Al-Tartis, Abu-Isac, Al-Calia şi Jadim.

Or, pe cînd îşi plimba el în felul acesta privirile peste fiecare chip, Giafar înaintă, urmat de dregătorii cei mai de seamă, toţi îmbrăcaţi în haine strălucite; şi, ajungînd dinaintea tronului, se ploconiră cu faţa la

pămînt și rămaseră așa pînă ce le porunci el să se ridice. Giafar, atunci, trase de sub mantie un sul mare pe care îl desfășură și din care scoase un teanc de hîrtii, pe care începu să le citească una cîte una, și care erau judecățile din ziua aceea. Și Abul-Hassan, măcar că nu mai avusese niciodată pînă atunci prilejul nici barem să audă despre asemenea treburi, nu fu nici o clipă încurcat ; și se rosti asupra fiecăreia dintre pricinile ce i se înfățișară, cu atîta iscusință și dreptate, încît califul, care venise de se ascunsese după o perdea din sala tronului, rămase cu totul minunat.

Cînd Giafar sfîrși de citit, Abul-Hassan îl întrebă :

— Unde este căpetenia agiei ?

Și Giafar i-l arătă cu degetul pe Ahmad-cel-Hoțoman, căpetenia agiei, și îi zise :

— Acela-i, o, emire al drept-credincioșilor !

Iar căpetenia agiei, dacă se văzu arătat, ieși numaidecît de la locul unde se afla și se apropie falnic de tron, și se ploconi la picioarele lui, cu fața la pămînt. Și Abul-Hassan, după ce îi îngădui să se ridice, îi spuse :

— O, căpetenie a agiei, ia cu tine zece străjeri și du-te pe dată în *cutare* mahala, pe *cutare* uliță, la *cutare* casă ! Acolo ai să găsești un porc grețos care este șeicul al-balad al mahalalei, și ai să-l vezi stînd între cei doi ciraci ai lui, doi nemernici nu mai puțin ticăloși decît el. Zebereşte-i numaidecît, și începe, ca să-i deprinzi cu ceea ce au să îndure, prin a le trage cîte patru sute de lovituri de vargă la tălpi la fiecare...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Urmă :

...cîte patru sute de lovituri de vargă la tălpi la fiecare. După care, să-i sui pe o cămilă rîioasă, îmbrăcați în zdrențe și cu fața întoarsă înspre coada cămilei, și să-i plimbi prin toate mahalalele orașului, punînd pristavul să strige : „Iată începutul osîndei clevetitorilor, al spurcătorilor de femei, al celor care tulbură vecinii și își varsă balele asupra oamenilor cumsecade !" După care, să pui să fie tras șeicul al-balad în țeapă prin gură, întrucît pe acolo a păcătuit și întrucît fund nici nu mai are ; și să-i arunci hoitul putred drept hrană cîinilor. Pe urmă, să-l iei pe cel spîn și cu ochii galbeni, cel mai ticălos dintre cei doi ciraci care îl ajutau pe șeicul al-balad la treaba lui cea spurcată, și să pui să fie înecat în groapa cu scîrne a casei lui Abul-Hassan, vecinul său. Pe urmă, are să vie rîndul celuilalt cirac ! Aceluia, care e un măscărici și un nărod de rîsul lumii, să nu-i dai altă pedeapsă decît aceasta : să-l pui pe un tîmplar dibaci să facă un scaun durat în așa fel încît să se sfarme cu troznet de fiecare dată cînd insul cu pricina are să vrea să se așeze pe el, și să-l osîndești pe măscăros să se așeze toată viața lui pe scaunul acela ! Du-te ! Și îndeplinește poruncile mele !

Dacă auzi cuvintele acestea, căpetenia de agie Ahmad-cel-Hoțoman, care primise de la Giafar porunca să îndeplinească toate cîte i-o cere Abul-Hassan, își puse mîna pe cap, ca să arate limpede cu aceasta că e gata să-și dea el însuși capul, dacă nu are să îndeplinească întocmai poruncile primite. Pe urmă,

mai sărută o dată pămîntul dinaintea lui Abul-Hassan și ieși din sala tronului.

Și-așa! Iar califul, cînd îl văzu pe Abul-Hassan îndeplinindu-și cu atîta măreție sarcinile împărătești, se simți cuprins de o mare plăcere. Iar Abul-Hassan își văzu mai departe de judecăți, de căftăniri, de maziliri și de încheierea treburilor domnești, pînă ce căpetenia agiei se întoarse la picioarele tronului. Și Abul-Hassan îl întrebă :

— Ai îndeplinit poruncile mele ?

Iar căpetenia agiei, după ce se temeni ca de obicei, scoase o hîrtie din sîn și i-o dete lui Abul-Hassan, care o despături și o citi în întregime. Or, hîrtia era chiar senetul în care se arăta osînda dobîndită de cei trei cumetri, iscălit de martori domnești și de oameni bine cunoscuți din mahala. Și Abul-Hassan spuse :

— E bine ! Sînt mulțumit ! Așa să fie pedepsiți totdeauna clevetitorii, spurcătorii de femei și toți cei care se bagă în treburile altuia !

După care, Abul-Hassan făcu semn căpeteniei vistieriei să se apropie și îi spuse :

— Ia numaidecît din vistierie o pungă cu o mie de dinari de aur, du-te în mahalaua în care l-am trimis pe căpetenia agiei, întreabă unde se află casa lui Abul-Hassan, acela care este poreclit Dezmățatul. Și, întrucît acel Abul-Hassan, departe de a fi dezmățat, este mai degrabă un om minunat și un tovarăș de inimă și, cum este bine cunoscut în mahalaua sa, toată lumea are să se grăbească să-ți arate casa lui. Atunci să intri în casă și să ceri să vorbești cu bătrîna și vrednica lui mamă ; și, după salamalekuri și cinstirile datorate acelei bătrîne minunate, să-i spui : „O, mamă a lui Abul-Hassan, iată o pungă cu o mie de dinari de aur pe care ți-i trimite stăpînul nostru califul. Iar acest

dar nu este nimic față de vredniciile tale. Ci vistieria, la vremea aceasta este goală, și califului îi pare rău că nu poate astăzi să facă mai mult pentru tine." Și, fără să mai aștepți, să-i întinzi punga și să te întorci să-mi dai seamă ce-ai făcut.

Și căpetenia vistieriei răspunse că ascultă și că se supune, și zori să ducă la îndeplinire porunca.

După asta, Abul-Hassan arătă, cu un semn, că marele-vizir Giafar trebuie să închidă divanul. Și Giafar trecu semnul mai departe vizirilor, emirilor, dregătorilor și tuturor celor de față, și toți, după ce se temeniră la picioarele scaunului domnesc, ieșiră în aceeași rînduială în care veniseră. Și nu mai rămaseră lîngă Abul-Hassan decît marele-vizir Giafar și spătarul Massrur, care se apropiară de el și îl ajutară să se ridice, luîndu-l unul de sub brațul drept, iar celălalt de sub brațul stîng. Și îl duseră în sarai, la iatacurile cele dinlăuntru ale femeilor, unde era pregătit ospățul acelei zile. Și femeile de slujbă veniră numaidecît să ia pe lîngă el locul lui Giafar și al lui Massrur și îl duseră în sufragerie.

Pe dată se auzi un zvon de alăute, de cobze, de țimbale, de fluiere, de clarinete și de cavale, care însoțeau glasurile proaspete de fetișcane, cu atîta farmec, cu atîta dulceață și cu atîta limpezime, încît Abul-Hassan, vrăjit pînă peste marginile vrăjirii, nu mai știa ce să creadă. Și, într-un sfîrșit, își zise : „Acuma, nu am cum să mă mai îndoiesc ! Sînt cum nu se poate mai aievea emirul drept-credincioșilor, Harun Al-Rașid. Căci toate astea nu pot fi vis ! Întrucît altminteri cum aș putea să văd, să aud, să simt și să umblu așa cum fac ? Hîrtia asta, cu senetul de osîndire al celor trei ticăloși, o țin în mînă ; cîntecele acestea, glasurile acestea, le aud ; și toate celelalte, și

cinstirile acestea, sînt pentru mine! Sînt califul, ce mai!"

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute treizeci şi patra noapte

Urmă:

Şi se uită la dreapta, şi se uită la stînga, şi ceea ce văzu îl întări şi mai mult în credinţa fălniciei sale. Era în mijlocul unei săli minunate în care aurul ardea pe toţi pereţii, în care culorile cele mai plăcute străluceau în felurite chipuri pe perdele şi pe chilimuri, şi în care, spînzurînd din tavanul de azur, şapte policandre de aur, cu şapte braţe, aşterneau o strălucire fără de seamăn. Şi în mijlocul sălii, pe nişte sofrăţele, se aflau şapte tablale mari, de aur greu, pline cu mîncăruri minunate, al căror abur îmbălsăma aerul cu ambră şi cu mirodii. Şi, împrejurul acelor sofrale, steteau în picioare, aşteptînd un semn, şapte fetişcane, de o frumuseţe fără de pereche, înveşmîntate în haine de culori şi de croieli felurite. Şi fiecare ţinea în mînă cîte un evantai, gata să învioreze aerul în jurul lui Abul-Hassan.

Atunci, Abul-Hassan, care din ajun nu mai mîncase nimic, se aşeză dinaintea tablalelor; şi numaidecît cele şapte fetişcane începură toate deodată să vînture evantaiele, ca să facă răcoare în preajma lui. Ci,

cum nu era încă deprins să se bucure de atîta vînturătură în vreme ce mînca, le privi pe cele şapte fetişcane pe rînd, cu un zîmbet dulce, şi le spuse :

— Pe Allah, o, fetelor, socot că una singură ar fi de-ajuns să-mi facă vînt. Veniţi, dar, toate, şi aşezaţi-vă împrejurul meu, ca să-mi ţineţi tovărăşie. Şi spuneţi-i arăpoaicei de colo să vină să ne facă ca vînt !

Şi le sili să vină şi să se aşeze la dreapta, la stînga şi dinaintea lui, în aşa fel încît, înspre orice parte s-ar fi întors, să aibă dinaintea ochilor o privelişte plăcută.

Atunci, începu să mănînce ; ci, peste cîteva clipe, băgă de seamă că fetele nu cutezau nicicum să se atingă de mîncare, din supuşenie faţă de el ; şi le îmbie de mai multe dăţi să mănînce fără sfială, şi le dete cu chiar mîna lui cîteva bucăţi alese. Pe urmă, le iscodi pe fiecare în parte cum le cheamă ; şi ele îi răspunseră :

— Ne cheamă Boabă-de-Mosc. Gît-de-Alabastru, Foaie-de-Trandafir, Inimă-de-Rodie, Gură-de-Mărgean, Nucşoară-Înmiresmată şi Trestie-de-Zahăr !

Şi, cînd auzi numele cele atîta de gingaşe, Abul-Hassan strigă :

— Pe Allah ! numele acestea vi se potrivesc, o, fetelor ! Căci nici moscul, nici alabastrul, nici trandafirul, nici mărgeanul, nici nucşoara cea înmiresmată, nici trestia-de-zahăr nu-şi pierd harurile trecînd în gingăşia voastră !

Şi, cît ţinu masa, le spuse aşa mai departe cuvinte atîta de frumoase, încît califul, ascuns pe după perdea, şi care îl veghea cu mare luare aminte, se firitisea tot mai tare că pusese la cale o petrecere ca aceea. Cînd masa se sfîrşi, fetele îi vestiră pe hadîmbi,

care numaidecît aduseră cele de trebuință pentru spălarea mîinilor. Și fetișcanele se repeziră și luară din mîinile eunucilor ligheanul de aur, ibricul și ștergarele și, îngenunchind dinaintea lui Abul-Hassan, îi turnară apă în mîini. Pe urmă, îl ajutară să se spele; și eunucii, dînd în lături o perdea mare, îl poftiră în altă sală, în care erau orînduite poame pe niște tablale de aur. Și fetele îl însoțiră pînă la ușa acelei săli, de unde se traseră îndărăt.

Atunci, Abul-Hassan, sprijinit de doi eunuci, intră în sala aceea, care era încă și mai frumoasă și mai bine împodobită decît cea dintîi. Și, de îndată ce șezu jos, alte cîntece, cîntate de un taraf de lăutărese și de cîntărețe din gură, se auziră răsunînd minunat. Și Abul-Hassan, răpit cu totul, zări pe tablale zece rînduri de poame dintre cele mai rare și mai alese; și erau acolo șapte tablale; și fiecare tabla se afla sub un policandru spînzurat în tavan; și, dinaintea fiecărei tablale, ședea cîte o fetișcană, încă mai frumoasă și mai împodobită decît cele de dinainte; și fiecare avea, tot așa, cîte un evantai. Și Abul-Hassan le cercetă rînd pe rînd și fu încîntat de frumusețea lor. Și le pofti să șadă jos împrejurul lui; și, spre a le face curaj să mănînce, nu pregetă să le dea cu chiar mîna lui, în loc să le lase pe ele să-l slujească. Și le întrebă cum le cheamă, și spuse fiecăreia cîte o drăgălășenie potrivită, îmbiindu-le fie cu o smochină, fie cu un ciorchin de strugure, fie cu o felie de lubeniță, fie cu o banană. Și califul, care îl auzea, se veselea pînă peste poate și era tot mai mulțumit să vadă de fiecare dată măsura pe care Abul-Hassan putea s-o dea.

După ce Abul-Hassan gustă din toate poamele ce se aflau pe tablale, și după ce le dete și fetelor

să guste, se ridică, ajutat de eunuci, care îl duseră în a treia sală, hotărît încă și mai frumoasă decît cele două de mai înainte.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute treizeci și șasea noapte

Urmă :

Or, aceea era sala pentru dulciuri. Se aflau acolo, într-adevăr, șapte sofrale, fiecare sub cîte un policandru, și dinaintea fiecărei sofrale sta o fetișcană în picioare ; și pe sofralele acelea se aflau tăvi cu vase de cleștar și castroane zmălțuite pline cu prăjituri minunate. Și erau de toate culorile și de toate felurile. Erau prăjituri moi, și prăjituri uscate, și plăcinte de foi, și de toate ! Și Abul-Hassan, împresurat de alte cîntece și de zvoana altor lăute, gustă cîte olecacă din toate dulciurile acelea înmiresmate, și le puse să guste și pe fete, pe care le pofti, în același chip, să-i țină tovărășie. Și știu să spună fiecăreia cîte o vorbă plăcută, întrebînd-o cum o cheamă.

După care, fu dus într-a patra sală, care era sala băuturilor, și care era de departe cea mai uluitoare și cea mai minunată. Sub cele șapte policandre de aur din tavan se aflau șapte tablale, și pe fiecare tabla se aflau oluri de toate soiurile și de toate mărimile, rînduite frumos ; și se auzeau niște

lăute și niște glasuri de cîntărețe, nevăzute pentru ochiul care se afla acolo; și dinaintea tablalelor ședeau în picioare șapte fetișcane, ce nu mai erau îmbrăcate în haine grele, ca surorile lor din sălile celelalte, ci acoperite numai cu o cămașă de mătasă, și erau de neamuri osebite și de înfățișări osebite: cea dintîi era smeadă, cea de a doua neagră, cea de a treia albă, cea de a patra bălaie, cea de a cincea grasă, cea de a șasea slabă, și cea de a șaptea roșcovană. Și Abul-Hassan le cercetă cu atît mai multă plăcere și luare-aminte, cu cît putea să judece în voie și asupra formelor și asupra nurilor lor, prin străvezimea mătăsurilor subțiri. Și le pofti cu o plăcere pînă peste poate să șadă jos împrejurul lui și să-i toarne de băut. Și începu să le întrebe pe rînd cum le cheamă, pe măsură ce îi dedeau cupa să bea. Și de fiecare dată cînd golea o cupă, fura de la fetișcană ba un sărut, ba o mursecătură, ba o ciupitură de bucă. Și se jucă așa cu ele mai departe, pînă ce copilul cel moștenit începu să țipe. Atunci, ca să-l potolească, le întrebă pe cele șapte fetișcane:

— Pe viața mea! care dintre voi vrea să aibă grijă de copilul ăsta afurisit?

Și cele șapte fetișcane, la întrebarea aceea, drept orice răspuns, se repeziră la sugar și vrură să-l alăpteze. Și fiecare îl trăgea spre ea dintr-o parte și din cealaltă, rîzînd și chicotind, pînă ce tatăl copilului, nemaiștiind nici ce să aștepte, nici ce să dorească, îl ghemui la sînu-i, spunînd:

— A adormit iar!

Și-așa!

Iar califul, care se ținea peste tot după Abul-Hassan, ascunzîndu-se pe după perdele, se bucura în tăcere de ceea ce vedea și auzea, și binecuvînta soarta care îi scosese în cale un om ca acela.

Ci, estimp, una dintre fetişcane, care primise de la Giafar poruncile de cuviinţă, luă o cupă şi aruncă în ea cu dibăcie un strop de făină adormitoare din aceea de care califul se folosise în noaptea dinainte ca să-l adoarmă pe Abul-Hassan, şi îi zise :

— O, emire al drept-credincioşilor, mă rog ţie, mai bea şi cupa aceasta, care poate că are să trezească iar băiatul cel drag !

Şi Abul-Hassan, izbucnind în rîs, răspunse :

— He, uallah !

Şi luă cupa pe care i-o întindea fetişcana, şi o bău dintr-o sorbitură. Pe urmă se întoarse înspre fata care îl îmbiase şi dete să vorbească, ci nu mai izbuti să deschidă gura, bîigui ceva şi se rostogoli deodată cu capu-înaintea picioarelor.

Atunci califul, care se veselise de toate astea pînă peste marginile veseliei, şi care nu mai aştepta decît somnul acela al lui Abul-Hassan, ieşi de după perdea, nemaiputînd să se ţină pe picioare de cît rîsese. Şi se întoarse înspre robii ce veniseră în fugă, şi le porunci să-l dezbrace pe Abul-Hassan de hainele împărăteşti cu care îl îmbrăcaseră dimineaţa şi să-l îmbrace cu hainele lui obişnuite. Şi, după ce porunca aceasta fu îndeplinită, îl chemă pe robul care îl cărase pe Abul-Hassan şi îi porunci să-l aburce iarăşi în spinare, să-l ducă acasă şi să-l culce în patul lui. Căci califul îşi zise în sinea sa : „Dacă asta ţine mai mult, ori mor eu de rîs, ori înnebuneşte el !“ Şi robul îl luă în cîrcă pe Abul-Hassan, îl scoase din sarai pe uşa cea tainică şi dete fuga de-l culcă în patul lui, în casa lui, avînd grijă de data aceasta să încuie uşa la plecare. În ce îl priveşte pe Abul-Hassan...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Urmă :

...În ce îl privește pe Abul-Hassan, apoi acesta rămase cufundat într-un somn adînc pînă a doua zi la amiază, și nu se deșteptă decît atunci cînd puterea bangului asupra creierilor lui se risipi cu totul. Și, înainte de a izbuti să deschidă ochii, gîndi : „Cea care îmi place cel mai mult, dacă mă gîndesc bine, dintre toate fetișcanele, este fără nici o îndoială tînăra Trestie-de-Zahăr ; și după ea Gură-de-Mărgean ; și numai în al treilea rînd Mănunchi-de-Mărgăritare, bălăioara, cea care mi-a dat cupa de pe urmă aseară !" Și strigă cu putere :

— Hai, veniți, o, fetelor ! Trestie-de-Zahăr, Gură-de-Mărgean, Mănunchi-de-Mărgăritare, Zori-de-Ziuă, Steaua-Dimineții, Boabă-de-Mosc, Gît-de-Alabastru, Față-de-Lună, Inimă-de-Rodie, Floare-de-Măr, Foaie-de-Trandafir ! Hai ! Veniți degrabă ! Ieri am fost oleacă ostenit ! Astăzi însă copilul are să se poarte cuminte !

Și așteptă o clipă. Ci, întrucît nimeni nu răspundea și nimeni nu da fuga la glasul său, se mînie și, deschizînd ochii, se ridică de mijloc. Și se văzu atunci în odaia lui, și nicidecum în saraiul cel falnic în care locuise în ajun și unde poruncise ca un stăpîn peste tot pămîntul. Și se gîndi că se află sub puterea vreunui vis și, ca să se scuture de acel vis, începu să strige din toate puterile lui :

— Hei, Giafar, o, fiu de cățea, și tu, Massrur, codoșule, unde sînteți ?

La strigătele acestea, maică-sa cea bătrînă veni în fugă și îi spuse :

— Ce ai, copile al meu! Numele lui Allah fie asupra ta și împrejurul tău! Ce-ai visat, o, fiul meu, o, Abul-Hassan?

Și Abul-Hassan, mîniat că o vedea pe bătrînă la capul patului lui, strigă:

— Cine ești, bătrîno? Și cine-i Abul-Hassan acela?

Ea zise:

— Pe Allah! Sînt mama ta! Și tu ești fiul meu, tu ești Abul-Hassan, o, copile al meu! Ce vorbe anapoda mi-e dat să aud din gura ta? Parcă nu m-ai cunoaște!

Ci Abul-Hassan îi strigă:

— Îndărăt, o, bătrînă blestemată! Vorbești cu emirul drept-credincioșilor, califul Harun Al-Rașid! Piei din fața locțiitorului lui Allah pe pămînt!

La vorbele acelea, biata femeie începu să se bată amarnic peste obraji, strigînd:

— Numele lui Allah fie cu tine, o, copile al meu! Fie-ți milă, nu ridica glasul să rostești asemenea sminteală! Te aud vecinii, și-atunci avem să fim pierduți fără de scăpare! Deie Allah să coboare asupra minții tale judecata și tihna!

Abul-Hassan strigă:

— Îți spun să ieși de aici pe dată, o, bătrînă ticăloasă! Tu ești smintită, cînd mă iei drept fiu-tău! Eu sînt Harun Al-Rașid, emirul drept-credincioșilor, stăpînul Răsăritului și al Apusului!

Ea se bătu iar peste față și spuse, văicărindu-se:

— Prăpădi-l-ar Allah pe Cel-Rău! Și mila Celui-preaînalt să te slobozească din stăpînia lui, o, copilul meu! Cum de-a putut să-ți intre în cap un gînd atîta de smintit? Au tu nu vezi că odaia asta în care te afli este departe de a fi saraiul califului, și că de cînd te-ai născut tot aici ai trăit, și niciodată nu ai locuit altundeva decît aici, niciodată cu altcineva

decît cu maica ta cea bătrînă care te iubeşte. Fiul meu, ya Abul-Hassan! Ascultă-mă şi alungă de la tine din minte visurile acestea zadarnice şi cu primejdie care te-au zbuciumat în noaptea asta, şi bea, ca să te linişteşti, oleacă de apă din ulciorul acesta!

Atunci Abul-Hassan luă ulciorul din mîinile mamei sale, bău un gît de apă şi spuse, oleacă mai liniştit:

— S-ar putea, în adevăr, să fiu şi Abul-Hassan!

Şi îşi lăsă capu-n jos şi, cu mîna sprijinită în obraz, cugetă vreme de un ceas şi, fără a ridica fruntea, spuse, vorbindu-şi sie, ca unul care se trezeşte dintr-un somn adînc:

— Da, pe Allah! se cam poate să fiu Abul-Hassan! Sînt Abul-Hassan, fără de nici o îndoială! Odaia aceasta este odaia mea, uallah! Acuma o cunosc! Iar tu eşti mama mea! Şi eu sînt fiul tău! Aşa-i, sînt Abul-Hassan!

Şi adăugă:

— Da prin ce fermecătorie mi-au putut năpădi minţile nişte zăticneli ca acelea?

Auzind vorbele acestea, biata bătrînă plînse de bucurie, încredinţată că fiu-său s-a potolit întru totul. Şi, după ce îşi şterse lacrimile, tocmai se pregătea să-i aducă de mîncare şi să-l iscodească pe fiul ei mai cu de-amănuntul despre visul cel ciudat pe care îl avusese, cînd Abul-Hassan, care, vreme de o clipă, privise ţintă dinaintea lui, sări deodată ca un nebun şi, înşfăcînd-o pe biata femeie de haine, începu s-o zgîlţîie şi să-i strige:

— A, ticăloasă de bătrînă! dacă nu vrei să te strîng de gît, să-mi spui numaidecît cine sînt vrăjmaşii care m-au dat jos din scaunul de domnie, şi cine-i acela care m-a închis în temniţa aceasta, şi

cine ești și tu, cea care mă veghezi în cocioaba aceasta păcătoasă! A! teme-te de urmările mîniei mele, cînd am să mă întorc la scaunul domnesc! Gîndește-te la răzbunarea preaînaltului tău stăpîn, califul care rămîn eu, Harun Al-Rașid!

Și, zgîlțîind-o așa, pînă la urmă o scăpă din mîini. Iar ea se duse și se ghemui pe rogojină, suspinînd și bocind. Și Abul-Hassan, mînios pînă peste poate, se aruncă îndărăt în pat și rămase cu capu-n mîini, pradă unei vîlvore de gînduri.

Ci, după o bucată de vreme, bătrîna se ridică iar și, cum inima ei era plină de dragoste față de fiul său, nu pregetă să-i aducă, măcar că tremura, oleacă de sorbet cu apă de trandafiri și să-l îndemne să ia o înghițitură; și îi spuse, ca să-l facă să-și schimbe gîndurile:

— Ascultă, fiul meu, ceea ce am să-ți povestesc! Este un lucru care, sînt încredințată, are să-ți facă o tare mare plăcere. Află, în adevăr, că a venit ieri căpetenia agiei să-i zeberească, din partea califului, pe șeicul al-balad și pe cei doi ciraci ai lui; și, după ce a pus să li se tragă la fiecare cîte patru sute de vergi la talpa picioarelor, a poruncit să fie plimbați, așezați de-a-ndoaselea pe o cămilă rîioasă, prin toate mahalalele orașului, în huiduielile și scuipiturile femeilor și copiilor. Pe urmă, a pus să fie tras în țeapă prin gură șeicul al-balad, pe urmă cel dintîi dintre ciracii lui să fie aruncat în haznaua cu scîrne a casei noastre, și l-a osîndit pe cel de-al treilea la un chin tare ciudat, și anume de a-l pune să șadă toată viața lui pe un scaun care se sfărîmă sub el.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute treizeci şi noua noapte

Urmă :

După ce Abul-Hassan auzi povestea aceasta care, aşa cum gîndea bătrîna cea bună, ar fi trebuit să ajute la împrăştierea tulburării din sufletul lui întunecat, fu mai încredinţat decît oricînd de măreţia lui domnească şi de cinul moştenit, de emir al drept-credincioşilor. Şi îi spuse maică-si :

— O, bătrînă a nenorocirilor, vorbele tale, departe de a mă tulbura, nu fac decît să mă întărească în gîndul, pe care de altminteri nu mi l-am schimbat niciodată, că sînt Harun Al-Raşid. Şi, ca să-ţi dovedesc' şi ţie lucrul acesta, află că chiar eu am poruncit căpeteniei agiei, lui Ahmad-cel-Hoţoman, să-i pedepsească pe cei trei mişei din mahalaua aceasta ! Conteneşte, dar, să-mi mai spui că sînt stăpînit de duhul lui Şeitan. Temeneşte-te, aşadar, în faţa mea, sărută pămîntul dinainte-mi şi cere-ţi iertare de la mine pentru vorbele tale cele necugetate şi pentru îndoielile pe care le-ai arătat în privinţa mea !

La vorbele acestea ale fiului ei, mama nu mai avu nici o îndoială în privinţa nebuniei lui Abul-Hassan, şi îi spuse :

— Allah milosîrdnicul facă să coboare asupra capului tău roua binecuvîntării sale, o, Abul-Hassan, şi să te ierte şi să-şi facă milă de tine, ajutîndu-te să fii iarăşi un om cu minte şi cu judecată ! Ci, mă rog ţie, o, fiul meu, conteneşte să mai rosteşti numele califului şi să ţi-l dai ţie, căci pot să te audă vecinii şi-i spun vorbele tale valiului, care

are să te zberească atunci, şi are să te spînzure la poarta palatului !

Pe urmă, nemaiputînd să-şi stăpînească tulburarea, începu să se văicărească şi să se bată peste piept cu deznădejde.

Or, această privelişte, în loc să-l potolească pe Abul-Hassan, nu făcu decît să-l întărîte şi mai tare ; şi se ridică în picioare drept, apucă un ciomag şi, repezindu-se la maică-sa, în turbarea mîniei lui, ţipă la ea cu glas înfricoşător :

— Nu îţi îngăduiesc, o, blestemat-o, să-mi mai zici Abul-Hassan ! Sînt Harum Al-Raşid însuşi şi, dacă te mai îndoieşti, am să-ţi bag în cap adevărul acesta cu lovituri de ciomag !

Şi bătrîna, la vorbele acelea, măcar că tremurînd toată de spaimă şi de tulburare, nu uită că Abul-Hassan este fiul ei şi, privindu-l aşa cum îşi priveşte o mamă copilul, îi spuse cu glas dulce :

— O, fiul meu, nu socot că legea lui Allah şi a Profetului său ţi s-a vînturat din minte pînă într-atîta cît să ajungi a uita cuviinţa pe care un fiu o datorează faţă de mama lui care l-a purtat nouă luni în pîntecele ei şi l-a hrănit cu laptele şi cu dragostea ei ! Lasă-mă mai bine să-ţi spun, pentru cea de pe urmă dată, că nu faci bine cînd îţi laşi minţile să se cufunde într-o visătorie ciudată ca aceea, şi cînd te împăunezi cu numele acela împărătesc de calif, care nu este dat decît stăpînului şi domnului nostru, emirul drept-credincioşilor, Harun Al-Raşid. Şi, mai cu seamă, nu te făcea vinovat de o nerecunoştinţă atîta de mare faţă de calif, chiar a doua zi după ce el ne-a coperit cu binefacerile sale. Află, în adevăr, că a venit ieri în casa noastră căpetenia vistieriei palatului, trimis de chiar emirul drept-credincioşilor, şi mi-a dat, din porunca

lui, o pungă cu o mie de dinari de aur, însoțind-o cu cereri de iertăciune că n-a putut să trimită mai mulți bani, și făgăduindu-mi că acesta nu are să fie cel de pe urmă dar al mărinimiei sale.

Cînd auzi vorbele acestea ale mamei sale, Abul-Hassan își pierdu și cele mai de pe urmă îndoieli în ceea ce privește starea lui de dinainte, și fu încredințat că a fost totdeauna califul, de vreme ce el însuși trimisese punga cu cei o mie de dinari mamei lui Abul-Hassan. Se uită, așadar, la biata femeie, cu niște ochi mari și amenințători, și țipă :

— Mărturisești tu, spre nenorocirea ta, o, bătrînă păcătoasă, că nu chiar eu ți-am trimis punga cu aur și că nu chiar din porunca mea căpetenia vistieriei mele a venit ieri să ți-o aducă ? Și mai cutezi tu, după toate astea, să mă numești fiul tău și să-mi spui că sînt Abul-Hassan Dezmățatul ?

Și, întrucît maică-sa își astupase urechile ca să nu mai audă asemenea înfricoșate vorbe, Abul-Hassan, ațîțat pînă peste marginile ațîțării, nu mai putu să se stăpînească și se repezi la ea, cu ciomagul în mînă, și porni s-o stîlcească în bătăi.

Atunci, biata femeie, nemaiputînd să tacă de durere și de mînie față de o purtare ca aceea, începu să țipe și să cheme vecinii în ajutor, strigînd :

— O, vai de păcatele mele ! Săriți, o, musulmanilor !

Și Abul-Hassan, pe care strigătele acelea nu făceau decît să-l îndîrjească și mai mult, îi da mai departe cu lovituri de ciomag asupra bătrînei, țipînd la ea din cînd în cînd :

— Sînt ori nu sînt eu emirul drept-credincioșilor ?

Şi maică-sa răspundea, în ciuda loviturilor :

— Tu eşti fiul meu ! Eşti Abul-Hassan Dezmăţatul !

Estimp, vecinii deteră fuga la ţipetele şi la zarva...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute patruzeccea noapte

Urmă :

...vecinii deteră fuga, la ţipetele şi la zarva aceea, năvăliră în odaie şi se repeziră între mamă şi fiu, ca să-i despartă, şi smulseră ciomagul din mîinile lui Abul-Hassan şi, mînioşi pe purtarea unui astfel de fiu, îl înhăţară vîrtos, ca să nu-i mai lase putinţa să se mişte, şi îl întrebară :

— Ai înnebunit oare, Abul-Hassan, de ridici aşa mîna asupra mamei tale, această biată bătrînă ? Şi-ai uitat cu totul învăţăturile Cărţii celei sfinte ?

Ci Abul-Hassan, cu ochii arzînd de mînie, le strigă :

— Care Abul-Hassan ? Cui îi spune-ţi voi Abul-Hassan ?

Şi vecinii, la întrebarea aceasta, rămaseră pînă peste poate de năuci, şi, într-un sfîrşit, îl întrebară :

— Ce ? Nu eşti tu Abul-Hassan Desmăţatul ? Şi bătrîna aceasta de treabă nu este mama ta, care te-a crescut şi te-a hrănit cu laptele şi cu dragostea ei ?

El răspunse :

— A, fii de cîini, lipsiți din fața mea! Eu sînt stăpînul vostru, califul Harun Al-Rașid, emirul dreptcredincioșilor!

Cînd auziră vorbele acestea ale lui Abul-Hassan, vecinii se încredințară pe deplin de nebunia lui; și, nevrînd să-l lase slobod pe un om pe care îl văzuseră în orbia turbării sale, îl legară de mîini și de picioare și trimiseră pe unul dintre ei să-l cheme pe portarul de la bolnița de nebuni. Și, peste un ceas, portarul de la bolnița de nebuni, urmat de doi paznici voinici, veni cu tot tacîmul de lanțuri și de cătușe, și ținînd în mînă o cravașă din vînă de bou. Și, întrucît Abul-Hassan, la vederea acestuia se zvîrcolea amarnic să scape din legături și îi înjura cu foc pe cei ce se aflau acolo, portarul îi arse peste umeri vreo două-trei lovituri cu vîna lui de bou. După care, fără a mai lua seama la țipeteele lui și la numele pe care și-l da, îl legară în fiare și îl duseră la bolnița de nebuni, împresurat de o mare înghesuială de trecători, care îi dau unii cîte o lovitură de pumn, alții cîte o lovitură de picior, socotindu-l nebun.

Cînd ajunse la bolniță, fu închis într-o cușcă de fier, ca o fiară sălbatică, și preacinstit cu o mamă de bătaie de cincizeci de lovituri, cu vîna de bou, drept leacul cel dintîi. Și, din ziua aceea, căpătă, o dată dimineața și o dată seara, cîte o chelfăneală de cincizeci de vine de bou, încît după zece zile de doftoriceală de-aceasta căzu pielea de pe el și năpîrli ca un șarpe. Atunci, se întoarse în sineși și cugetă: „Iacătă la ce stare am ajuns acuma! De bună seamă că m-am înșelat, de vreme ce toată lumea mă ia de nebun! Ci nu este cu putință ca tot ce mi s-a întîmplat la palat să fie numai urmarea unui vis! Ce mai! Nu vreau să adîncesc

mai mult treaba aceasta, ori să mai încerc să pricep ceva, întrucît aş înnebuni de-a binelea ! De altminteri, nu numai acesta este lucrul pe care mintea omului nu poate dovedi să-l priceapă, şi mă las în seama lui Allah să dezlege el cum stă taina !"

Or, pe cînd se cufundase în aceste cugetări noi, veni maică-sa să vadă în ce stare se mai află şi dacă îşi venise la rosturi mai cuminţi. Şi, cînd îl văzu aşa de vitruit şi aşa de sfîrşit, izbucni în suspine ; ci izbuti să-şi stăpînească durerea şi, pînă la urmă, putu să-i dea bineţe cu dragoste ; şi Abul-Hassan îi răspunse la salamalek, cu glas liniştit, ca un om cu mintea întreagă, rostind :

— Asupra ta fie izbăvirea şi mila lui Allah, o, maică a mea !

Iar bătrîna simţi o mare bucurie cînd auzi că este numită astfel, cu numele de mamă, şi îi zise :

— Numele lui Allah fie asupra ta, o, copilul meu ! Binecuvîntat fie Allah care ţi-a dat îndărăt judecata şi care ţi-a întors la locul lui sănătos creierul cel zăticnit !

Şi Abul-Hassan, cu un glas tare pocăit, răspunse :

— Îmi cer iertare de la Allah şi de la tine, o, maică a mea ! În adevăr, nu pricep cum de am putut să spun toate smintelile pe care le-am spus, şi să mă port aşa de anapoda, cum numai un smintit e în stare să se poarte ! De bună seamă că am fost stăpînit de Şeitan, care m-a împins la nişte trăznăi ca acelea ! Şi nu încape nici o îndoială că altul în locul meu ar fi ajuns la smuceli şi mai mari ! Da bine că s-a sfîrşit tot, şi că iată-mă scăpat din nebuneala mea !

Şi, la vorbele acestea, mama îşi simţi lacrimile de durere cum i se schimbă în lacrimi de fericire, şi strigă :

— Mi-e inima atîta de bucurată, o, copile al meu, de parcă te-aş fi adus pe lume a doua oară. Binecuvîntat fie Allah în veci!

Pe urmă, adăugă...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, tăcu sfioasă.

Ci într-a şase sute patruzeci şi una noapte

Urmă :

...Pe urmă adăugă :

— Hotărît că tu nu ai să-ţi bagi nici o vină, o, copile al meu, căci tot răul care l-am păţit nu ne-a venit decît de la negustorul acela străin pe care l-ai poftit tu în ultima noapte să mănînce şi să bea cu tine, şi care a plecat dimineaţa fără să aibă grijă să închidă uşa în urma lui. Or, ştii şi tu că, ori de cîte ori uşa unei case rămîne deschisă înainte de răsăritul soarelui, Şeitan intră în casa aceea şi pune stăpînire pe minţile celor ce locuiesc în ea! Şi atunci se întîmplă ceea ce se întîmplă! Să-i mulţumim, aşadar, lui Allah, care nu a îngăduit rele şi mai mari asupra capetelor noastre!

Iar Abul-Hassan răspunse :

— Ai dreptate, o, maică! A fost lucrarea stăpîniei lui Şeitan! În ce mă priveşte, eu m-am rugat de negustorul de la Mossul să nu carecumva să uite a închide uşa după el, ca să nu poată Şeitan să intre în casa noastră ; ci negustorul n-a făcut aşa, şi, în felul acesta, ne-a pricinuit toate necazurile!

Pe urmă, adăugă :

— Acuma, cînd simt limpede că minţile nu îmi mai sînt tulburate şi că smintelile s-au sfîrşit, mă rog ţie, o, dulce maică a mea, să vorbeşti cu portarul de la bolniţa de nebuni să-mi dea drumul din cuşca aceasta şi de la aceste chinuri pe care le îndur aici în fiecare zi !

Şi mama lui Abul-Hassan dete fuga, fără a mai sta pe gînduri, să-l vestească pe portar că fiului ei îi veniseră minţile la loc. Şi portarul se duse împreună cu ea să-l cerceteze şi să-l iscodească pe Abul-Hassan. Şi, întrucît răspunsurile erau cuminţi şi Abul-Hassan mărturisea că el este Abul-Hassan şi nu Harun Al-Raşid, portarul îl scoase afară din cuşcă şi îl slobozi din lanţuri. Şi Abul-Hassan, abia putînd să se mai ţină pe picioare, se întoarse încetişor acasă, ajutat de maică-sa, şi rămase acolo culcat mai multe zile, pînă ce se întremă iarăşi şi pînă ce urmările bătăilor primite se mai zvîduiră oleacă.

Atunci, întrucît începuse să se cam mohorească de atîta singurătate, se hotărî să înceapă iarăşi viaţa lui de mai înainte şi să se ducă, pe la scăpătat de soare, să stea la capul podului şi să aştepte sosirea oaspetelui străin pe care i-l putea trimite ursitoarea.

Or, seara aceea era tocmai cea dintîi a lunii ; iar califul Harun Al-Raşid, care, după obiceiul lui, se îmbrăca asemenea unui neguţător la fiecare început de lună, ieşise şi el tainic din palatul său, în căutarea vreunei întîmplări, şi, de asemenea, ca să vadă el însuşi dacă în oraş domneşte buna orînduială aşa cum dorea el. Şi, în felul acesta, ajunse pe pod, la capul căruia şedea Abul-Hassan. Şi lui Abul-Hassan, care pîndea ivirea vreunui străin, nu-i trebui mult pînă ce să-l zărească pe negustorul de la Mossul pe care îl găzduise şi care se îndrepta înspre el, urmat, ca şi întîia oară, de un rob voinic.

Cînd îl văzu, Abul-Hassan, fie pentru că îl socotea pe negustor pricina dintîi a necazurilor sale, fie pentru că avea obiceiul să se facă a nu-i cunoaşte pe cei pe care îi poftise o dată în casa lui, întoarse capul degrabă înspre apa rîului, ca să nu fie nevoit să dea bineţe musafirului său de odinioară. Califul însă, care, prin iscoadele sale, aflase tot ce i se întîmplase lui Abul-Hassan de la început, precum şi doftoriceala pe care o îndurase la bolniţa de nebuni, nu vroi să lase cumva să-i scape prilejul de a se mai veseli oleacă pe seama unui om atîta de ciudat. Şi, de altminteri, califul, care avea o inimă bună şi darnică, se hotărîse, tot aşa, ca, într-o zi, să îndrepte, pe cît îi sta în putere s-o facă, paguba suferită de Abul-Hassan, şi să răsplătească, într-un fel ori altul, cu faceri de bine, veselia pe care o gustase în tovărăşia lui. Încît, de cum îl zări pe Abul-Hassan, se apropie de el şi, aplecîndu-şi capul pe sub umărul său, din pricină că Abul-Hassan sta dîrz cu capu-n-tors înspre apă, şi, privindu-l în ochi, îi zise :

— Salamalekul fie asupra ta, o, prietene al meu, Abul-Hassan ! Sufletul meu doreşte să te îmbrăţişeze !

Ci Abul-Hassan, fără a se uita la el şi fără a se clinti, îi răspunse :

— Nu încape nici un fel de salamalek între mine şi tine ! Du-te ! Nu te cunosc !

Şi califul se minună :

— Cum, Abul-Hassan ? Nu-l cunoşti pe oaspetele pe care l-ai găzduit o noapte întreagă la tine în casă ?

El răspunse :

— Nu, pe Allah ! nu te cunosc ! Cată-ţi de cale !

Ci Al-Raşid stărui pe lîngă el şi îi zise :

— Da eu te cunosc prea bine şi nu pot să cred că m-ai fi uitat chiar de tot, cîtă vreme nu s-a

scurs decît abia o lună de cînd ne-am întîlnit cea din urmă oară şi de la seara aceea plăcută pe care am petrecut-o între patru ochi cu tine, în casa ta !

Şi, întrucît Abul-Hassan tot nu vroia să răspundă nimic, califul îi aruncă braţele împrejurul gîtului, începu să-l sărute şi îi spuse :

— O, Abul-Hassan, frate al meu, tare-i urît din partea ta să-mi faci o glumă ca aceasta ! În ce mă priveşte, apoi eu sînt foarte hotărît să nu te las pînă ce n-ai să mă mai duci o dată în casa ta şi pînă ce nu ai să-mi povesteşti pricina supărării tale pe mine. Căci văd limpede, din felul cum îmi răspunzi, că ai să mă mustri de ceva !

Abul-Hassan, cu glas stîrnit, strigă :

— Eu să te mai duc o dată în casa mea, o, chip aducător de belele, după tot răul pe care l-am tras din pricina venirii tale în casa mea ? Hai, întoarce dosul şi arată-mi lăţimea umerilor tăi !

Califul însă îl mai sărută o dată şi îi spuse :

— Ah ! prietene al meu, Abul-Hassan, tare aspru te porţi cu mine ! Dacă este adevărat că venirea mea în casa ta ţi-a fost o pricină de necazuri, fii pe deplin încredinţat că iacătă-mă-s gata să îndrept tot răul pe care fără voia mea l-am pricinuit ! Povesteşte-mi, dar, ce s-a întîmplat, şi răul pe care ai putut să-l suferi, ca să pot să aduc un leac la el !

Şi, în ciuda supărării lui Abul-Hassan, se lăsă pe vine lîngă el şi îi înlănţui gîtul cu braţele, aşa cum face un frate cu fratele său, şi aşteptă răspunsul.

Cînd povestea ajunge aici, Şeherezada văzu zorii mijind, şi sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute patruzeci și treia noapte

Urmă :

Atunci, Abul-Hassan, îmbunat de acele mîngîieri, sfîrși cu a spune :

— Fie, am să-ți povestesc lucrurile tare ciudate care mi s-au întîmplat din seara aceea a noastră, și nenorocirile care au urmat. Și toate astea din pricină că ai uitat să închizi ușa după tine, și așa a intrat Stăpînia în casa mea !

Și îi povesti tot ceea ce i se păruse că văzuse aievea și ceea ce presupunea el, fără de nici o îndoială, că n-a fost decît o amăgire stîrnită de Șeitan, și toate nenorocirile, și doftoriceala cea amarnică pe care o îndurase la bolnița de nebuni, și zarva cășunată în mahala de toată tevatura aceea, și faima cea proastă pe care o dobîndise pentru totdeauna față de toți vecinii săi ! Și nu sări peste nici un amănunt, și puse în povestea lui atîta foc, și înșiră cu atîta încredințare istoria cu închipuita lui stăpînire de către Șeitan, încît califul nu se putu opri să nu izbucnească într-un hohot lung de rîs ! Și Abul-Hassan, neputînd pricepe nicicum ce pricină stîrnea rîsul acela, îl întrebă :

— Au nu ți-e milă defel de năpasta care s-a abătut asupra mea, de-ți rîzi așa de mine ? Ori poate gîndești că mi-aș rîde eu de tine, povestindu-ți o poveste născocită ? Dacă-i așa, am să-ți spulber îndoielile și am să-ți aduc toate dovezile despre cele ce-ți înșirai !

Și, spunînd acestea, își scoase mîinile din mînecile caftanului, și își dezgoli umerii, spinarea și fundul, și îi arătă califului, în felul acesta, rănile și vînătăile de pe pielea lui cea dubăcită de bătăile cu vîna de bou.

La priveliștea aceea, califul nu se putu opri să nu se înduioșeze de soarta amărîtului de Abul-Hassan. Și, din clipita aceea, își curmă orice gînd de a mai face vreo șotie cu el, și îl îmbrățișă de data aceasta cu mult mai multă dragoste adevărată, și îi zise :

— Allah fie cu tine, o, Abul-Hassan, fratele meu ! mă rog ție fierbinte să mă mai iei în casa ta și în noaptea aceasta, căci doresc să-mi bucur sufletul cu bună-primirea ta. Și ai să vezi că mîine Allah are să-ți dea îndărăt însutit binefacerea ta !

Și îi spuse mai departe vorbe atîta de dulci, și îl sărută atîta de drăgăstos, încît îl înduioșă ca, în ciuda hotărîrii sale de a nu primi niciodată de două ori același ins, să-l ducă în casa lui. Ci, pe drum, îi zise :

— Mă las biruit de stăruințele tale, da numai cu mare părere de rău ! Și în schimb nu vreau să-ți cer decît numai un lucru, și anume de a nu mai uita și de data aceasta ușa deschisă, cînd ai să pleci mîine de dimineață din casa mea !

Și califul, înăbușind în lăuntrul său rîsul care îl zguduia la credința pe care Abul-Hasan tot o mai avea că intrase Șeitan în casa lui pe ușa deschisă, îi făgădui cu jurămînt că are să aibă grijă s-o închidă. Și ajunseră în felul acesta acasă.

Cînd se văzură în casă, și după ce se mai hodiniră oleacă, robul le așternu masa, și, după ce mîncară, le aduse băuturile. Și, cu pocalul în mînă, începură să tăifăsuiască plăcut, ba despre una, ba despre alta, pînă ce băutura începu să fiarbă în mințile lor. Atunci califul aduse cu dibăcie vorba despre dragoste, și îl întrebă pe gazda sa dacă i se întîmplase vreodată să se aprindă năprasnic de vreo femeie, ori dacă nu cumva se și însurase, sau dacă se păstrase totdeauna becher. Și Abul-Hassan răspunse :

— Se cade să-ţi spun, o, stăpîne al meu, că pînă astăzi nu am îndrăgit cu adevărat decît tovarăşii cei veseli, bucatele alese şi parfumurile ; şi nu am găsit în viaţă nimic mai presus de un taifas, cu pocalul în mînă, dimpreună cu prietenii. Ci aceasta nu vrea să însemne că la un prilej nu m-aş pricepe să preţuiesc nurii unei femei, mai ales dacă s-ar asemui cu vreuna dintre acele fetişcane minunate pe care Şeitan m-a lăsat să le văd în visele de pomină care m-au înnebunit ; una dintre acele fetişcane pururea voioase, care ştiu să cînte din gură ori din lăută, să dănţuiască şi să potolească pruncul pe care îl avem de moştenire ; care îşi hărăzesc viaţa întru desfătarea noastră şi se străduiesc să ne bucure şi să ne veselească. Hotărît ! dacă aş întîlni vreodată o fată ca aceea, n-aş pregeta s-o cumpăr de la tatăl ei, şi să mă însor cu ea, şi să-i dovedesc o dragoste adîncă. Ci asemenea soi nu se află decît la emirul drept-credincioşilor şi, al mult, la Giafar, vizirul cel mare ! Drept care, o stăpîne al meu, în loc să mă leg cu o muiere cu care m-aş primejdui să-mi amărăsc viaţa din pricina sufletului ei acru şi a beteşugurilor ei, îmi place cu mult mai mult tovărăşia unor prieteni trecători şi a bătrînelor butelci de colea. În felul acesta, viaţa mi-e liniştită şi, dacă aş rămîne sărac, mi-aş mînca singur pîinea cea neagră a sărăciei !

Şi, rostind vorbele acestea, Abul-Hasan goli dintr-o sorbitură pocalul pe care i-l întindea califul, şi se rostogoli numaidecît pe covor, cu capu-naintea picioarelor. Pentru că emirul drept-credincioşilor avusese grijă, şi de data aceasta, să-i amestece în vin oleacă de făină de bang cretan. Şi pe dată robul, la un semn al stăpînului său, îl aburcă în spinare pe Abul-Hassan şi ieşi din casă, urmat de califul care, de data aceasta, nemaiavînd de gînd să-l trimită pe Abul-Hassan

îndărăt la casa lui, nu mai uită să încuie cu grijă uşa în urma sa. Şi ajunseră la sarai şi, fără zgomot, se strecurară înlăuntru, prin poarta cea tainică, şi intrară în iatacurile...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute patruzeci şi patra noapte

Urmă :

...şi intrară în iatacurile domneşti. Acolo, califul porunci ca Abul-Hassan să fie întins chiar în patul măriei-sale, ca şi întîia oară, şi puse să fie îmbrăcat ca şi-atunci. Şi dete porunci la fel, şi îi ceru lui Massrur să vie să-l scoale de cu ziuă, înainte de ceasul de rugăciune. Şi se duse să se culce într-o odaie de alături.

Or, a doua zi de dimineaţă, la ceasul hotărît, califul, trezit de Massrur, se duse în odaia în care se afla încă aţipit Abul-Hassan, şi porunci să vină dinaintea sa toate fetişcanele care, întîia oară, se aflaseră în felurile săli prin care trecuse Abul-Hassan, precum şi toate cîntăreţele din gură şi din alăute. Şi le puse să se aşeze frumos, în bună rînduială, şi le spuse ce au de făcut. Pe urmă, după ce porunci să i se dea să răsufle oleacă de oţet lui Abul-Hassan, care strănutînd scoase pe nas un muculeţ, se ascunse pe după o perdea şi dete semnul hotărît.

Numaidecît, cîntăreţele îşi îmbinară laolaltă glasurile cele plăcute cu zvoana de harpe, de flaute şi

de cavale, și făcură să răsune niște cîntece asemănătoare cu cînteccle îngerilor din rai. Și Abul-Hassan, tot atunci, ieși din starea lui de somnie și, înainte de a deschide ochii, auzi cîntecele acelea pline de farmec, care îl treziră cu totul. Și deschise ochii, atunci, și se văzu înconjurat de cele douăzeci și opt de fetișcane pe care le întîlnise, șapte cîte șapte, prin cele patru săli ; și le cunoscu dintr-o clipire, și tot așa cunoscu și patul, și odaia, și zugrăvelile, și podoabele. Și cunoscu, la fel, și glasurile care îl fermecaseră întîia oară. Și, atunci, se ridică de mijloc, cu ochii zgîiți, și își petrecu de mai multe ori mîna peste față, ca să se încredințeze și mai bine de starea sa de trezie.

În clipita aceea, așa cum fusese hotărît de mai înainte, cîntecele conteniră, iar în odaie se așternu o tăcere mare. Și toate femeile își lăsară ochii în jos, sfioase, dinaintea ochilor împărătești care le priveau. Atunci, Abul-Hassan, uluit pînă peste poate, își mușcă degetele și strigă în tăcerea aceea :

— Vai de păcatele tale, ya Abul-Hassan, o, fiu al maicii tale ! Acuma-i amăgirea ; ci, mîine, vine vîna de bou, și-lanțurile, și bolnița de nebuni, și cușca de fier !

Pe urmă, strigă iar :

— Ah ! ticăloase neguțător de la Mossul, dare-ar Allah să te înăbuși în brațele lui Șeitan, stăpînul tău, în fundul iadului. Tot tu și-acuma, fără de îndoială, n-ai încuiat ușa și l-ai lăsat pe Șeitan să intre în casa mea și să pună stăpînie pe mine. Și iacătă cum Cel-Rău îmi întoarce pe dos mințile și mă face să văd lucruri anapoda. Allah să te prăpădească, o, Șeitane, pe tine și pe toți cei care s-au vîndut ție, și pe toți neguțătorii de-la Mossul ! Și prăbuși-s-ar orașul Mossulului tot peste locuitorii lui, și îngropa-i-ar sub dărîmături !

Pe urmă, închise ochii iar, și îi deschise, și iar îi închise, și iar îi deschise, și tot așa de mai multe ori, și strigă :

— O, sărmane Abul-Hassane, tot ceea ce ai mai bun de făcut este să te culci liniștit la loc și să nu te mai scoli decît atunci cînd ai să simți limpede că a ieșit Cel-Rău din trupul tău și că mințile ți s-au așezat la locul lor obișnuit ! De nu, știi ce te așteaptă mîine !

Și, spunînd vorbele acestea, se aruncă îndărăt în pat, își trase pătura peste cap și, ca să-și dea singur închipuirea că doarme, începu să sforăie ca o cămilă în călduri ori ca o turmă de bivoli în apă.

Or, califul, de după perdea, văzînd și auzind toate astea, fu zguduit de un rîs de mai-mai să se înăbușe.

În ce-l privește pe Abul-Hassan, apoi acesta nu izbuti să adoarmă, întrucît Trestie-de-Zahăr, cea îndrăgită, se apropie, urmînd poruncile pe care le primise, de patul în care acesta sforăia fără a dormi și, cu un glas dulce, îi spuse lui Abul-Hassan :

— O, emire al drept-credincioșilor, dau de știre înălțimii tale că este ceasul de a te scula pentru rugăciunea de dimineață !

Ci Abul-Hassan, cu glas înfundat, strigă de sub pătură :

— Blestemat fie Cel-Rău ! Piei, o, Șeitane !

Trestie-de-Zahăr, fără a se tulbura, spuse iar :

— Fără de îndoială, emirul drept credincioșilor se află în prada vreunui vis urît ! Nu Șeitan îți vorbește, o, stăpîne al meu, ci Trestie-de-Zahăr cea măruntică ! Alungat fie Cel-Rău ! Eu sînt Trestie-de-Zahăr cea măruntică, o, emire al drept-credincioșilor !

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute patruzeci și cincea noapte

Urmă :

La vorbele acestea, Abul-Hassan aruncă pătura de pe el și, deschizînd ochii, o văzu, într-adevăr, stînd pe marginea patului, pe micuța Trestie-de-Zahăr, cea dragă lui, și, în picioare, dinainte-i, în trei rînduri, pe celelalte fetișcane, pe care le cunoscu, una cîte una : Foaie-de-Trandafir, Gît-de-Alabastru, Mănunchi-de-Mărgăritare, Steaua-Dimineții, Zori-de-Ziuă, Boabă-de-Mosc, Inimă-de-Rodie, Gură-de-Mărgean, Nucșoară-Înmiresmată, Vraja-Inimilor și celelalte ! Și, dacă le văzu, își frecă ochii, de mai să și-i bage în fundul capului, și strigă :

— Cine sînteți voi ? Și cine sînt eu ?

Și ele răspunseră cu toate deodată, pe glasuri felurite :

— Slavă stăpînului nostru, califul Harun Al-Rașid, emirul drept credincioșilor, regele lumii !

Și Abul-Hassan, pînă peste poate de uluit, întrebă :

— Au nu sînt eu Abul-Hassan cel Dezmățat ?

Ele răspunseră toate laolaltă, pe glasuri felurite :

— Izgonit fie Cel-Rău ! Nu ești Abul-Hassan, ci Abul-Hossn ! Tu ești domnul nostru și cununa de pe capetele noastre !

Și Abul-Hassan își zise : „De data aceasta, am să văd cu limpede dacă dorm ori sînt treaz !" Și, întorcîndu-se înspre Trestie-de-Zahăr, îi zise :

— Micuțo, ia vino colea !

Și Trestie-de-Zahăr își întinse capul, iar Abul-Hassan îi zise :

— Mușcă-mă de ureche !

Şi Trestie-de-Zahăr îşi înfipse dinţii ei micuţi în ciucurele urechii lui Abul-Hassan, ci atîta de straşnic încît bietul de el începu să ţipe ascuţit şi într-un chip înfricoşător. Pe urmă, răcni :

— Hotărît ! sînt emirul drept-credincioşilor, Harun Al-Raşid însuşi !

Numaidecît, alăutele începură să cînte toate de îndată, în pas îmbietor la dănţuială, şi cîntăreţele începură toate deodată un cîntec vesel. Şi toate fetişcanele, luîndu-se de mînă, întinseră în odaie o horă mare şi, săltînd sprintene din picior, începură să dănţuiască împrejurul patului, dînd răspuns cîntecului cu liu-liurile lor, şi cu atîta voioşie şi cu atîta zurbă, încît Abul-Hassan, stîrnit deodată şi cuprins de înflăcărare, zvîrli şi pături şi perne, îşi aruncă tichia de noapte în sus, sari din pat, se dezbrăcă de tot, smulgîndu-şi hainele de pe el şi, cu năsărîmba înainte şi cu fundul gol, se repezi între fetişcane şi se încinse la danţ cu ele, răsucindu se în toate chipurile, şi scuturîndu-şi pîntecele, dănănăia şi fundul, în toiul hohotelor de rîs şi al zarvei care sporea. Şi făcu atîtea caraghiozlîcuri, şi săvîrşi atîtea scălîmbăieli ghiduşe, încît califul, de după perdea, nu-şi mai putu stăpîni năvala veseliei şi se porni să sloboadă un şir de hohote de rîs atîta de năprasnice încît răsunau mai tare decît tot vuietul danţului şi al cîntecelor şi al dairalelor, al strunelor şi al clarinetelor ! Şi, prins de sughiţuri, se prăbuşi pe spate şi era mai-mai să leşine. Ci izbuti să se ridice şi, dînd perdeaua la o parte, scoase capul şi strigă :

— Abul-Hassan, ya Abul-Hassan, au tu te-ai jurat să mă faci să mor de rîs ?

La vederea califului şi la sunetul glasului său, danţul conteni dintr-o dată, fetişcanele încremeniră care pe unde se aflau, şi larma se potoli atîta de desăvîrşit încît s-ar fi auzit căderea unui ac pe jos. Şi

Abul-Hassan, înmărmurit, se opri și el ca toți ceilalți și întoarse capul înspre locul dincotro venea glasul. Și îl zări pe calif și, tot din acea privire, îl cunoscu pe neguțătorul de la Mossul. Atunci, cu iuțeala unui fulger, înțelegerea pricinei tuturor necazurilor cîte i se întîmplaseră îi străbătu mintea. Și, dintr-odată, ghici tot tighilul. Încît, departe de a se fîstîci ori de a se tulbura, se prefăcu a nu-l cunoaște pe calif; și, vrînd să se veselească și el la rîndu-i, se duse spre calif și îi zise:

— He! He! iacătă-mi-te, dară, o, neguțător al fundului meu! Stai oleacă! ai să vezi tu acuma cum am să te învăț să mai lași deschise ușile oamenilor de treabă!

Iar califul începu să rîdă din toate beregățile lui și răspunse:

— Pe volniciile preasfinților mei strămoși, o, Abul-Hassan, fratele meu, fac jurămînt că, spre a te despăgubi de toate necazurile pe care ți le-am pricinuit, am să-ți dăruiesc tot ce ți-o putea dori sufletul! Și ai să fii socotit de aici înainte, în palatul acesta, ca un frate al meu!

Și îl sărută cu voioșie, ținîndu-l strîns la pieptul său.

După care, se întoarse înspre fetișcane și le porunci să-l îmbrace pe Abul-Hassan, fratele lui, cu niște haine scoase din dulapul său și să-i aleagă tot ceea ce este acolo mai bogat și mai falnic. Și fetele deteră zor să îndeplinească porunca. Iar cînd Abul-Hassan fu îmbrăcat cu totul, califul îi spuse:

— Acum, Abul-Hassane, vorbește! Tot ce ai să-mi ceri are să ți se și deie pe dată!

Iar Abul-Hassan sărută pămîntul dinaintea califului și răspunse:

— Nu vreau să cer decît numai un lucru de la preadarnicul nostru stăpîn, și anume acela de a-mi face

hatîrul să mă lase să trăiesc toată viaţa mea la umbra lui !

Şi califul, mişcat pînă peste poate de frumuseţea simţămintelor lui Abul-Hassan, îi zise :

— Scumpă mi-e lipsa ta de lăcomie, ya Abul-Hassan ! Încît, nu numai că te aleg chiar din clipa de-acum ca tovarăş al meu de pahar şi ca frate al meu, dar îţi mai dau şi intrare slobodă la palat, şi plecare slobodă, la orice ceas din zi ori din noapte, fără a avea trebuinţă să ceri învoirea de-a veni ori de-a pleca. Mai mult ! Vreau chiar ca iatacurile soţiei mele Sett Zobeida, fiica moşului meu, să nu-ţi fie oprite niciodată, ca altora. Şi, cînd am să intru la ea, tu ai să mergi cu mine, la orice ceas o să fie din zi ori din noapte !

Totodată, califul îi dărui lui Abul-Hassan un iatac minunat în sarai şi, de început, îi dete o simbrie de zece mii de dinari de aur. Şi îi făgădui că are să vegheze chiar el ca nu care cumva să ducă lipsă de ceva vreodată. După care, îl lăsă şi se duse la divan să vadă de trebile împărăţiei.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute patruzeci şi şasea noapte

Urmă :

Atunci, Abul-Hassan nu vroi să zăbovească mai mult şi se duse şi el s-o vestească pe maică-sa despre toate cîte i se întîmplaseră. Şi dete fuga la ea şi îi povesti de

șart lucrurile cele ciudate care se petrecuseră, de la început pînă la sfîrșit. Ci nu ar fi de nici un folos să le mai spunem o dată. Și nu pregetă să i le lămurească de rost, dat fiind că mintea ei singură nu izbutea să ajungă a pricepe că însuși califul fusese acela care îi jucase toate acele renghiuri, numai așa, ca să se veselească. Și adăugă :

— Ci dacă totul, pînă la urmă, s-a întors întru folosul meu, fie preamărit Allah cel Făcător-de-bine !

Pe urmă, Abul-Hassan o lăsă degrabă, făgăduindu-i că are să vină s-o vadă în fiecare zi, în vreme ce zvonul despre întîmplarea lui cu califul și despre starea lui cea nouă se împrăștia în toată mahalaua, și de acolo în tot Bagdadul, pentru ca mai apoi să ajungă și în părțile mai apropiate și mai depărtate ale împărăției.

Iar Abul-Hassan, în loc ca trecerea de care se bucura pe lîngă calif să-l facă îngîmfat ori grețos, nu făcu decît să-i stîrnească și mai mult voioșia, firea cea zîmbitoare și hazul. Și nu trecea o zi fără ca el să nu înveselească pe calif și pe toți cei ce trăiau la palat, mari și mici, cu giumbușlucurile lui pline de haz și cu snoavele lui. Și califul, care nu mai putea să trăiască fără el, îl lua peste tot, pînă și în iatacurile domnești, ori la soția sa, Sett Zobeida : un hatîr pe care nu-l făcuse vreodată nici baremi lui Giafar, vizirul său cel mare.

Or, Sett Zobeida băgă de seamă în curînd că Abul-Hassan, ori de cîte ori se afla împreună cu califul în iatacurile femeilor, rămînea cu ochii ațintiți la una dintre însoțitoarele ei, și anume chiar la aceea care se numea Trestie-de-Zahăr ; și copilandra, sub privirile lui Abul-Hassan, se înroșea toată de plăcere. Drept aceea, Sett Zobeida îi zise într-o zi soțului ei :

— O, emire al drept-credincioșilor, de bună seamă că ai băgat de seamă și tu, ca și mine, semnele de

dragoste neîndoielnice pe care le schimbă Abul-Hassan și micuța Trestie-de-Zahăr. Ce gîndești tu, dară, despre o împreunare între ei doi ?

El răspunse :

— Se poate ! Și nu văd nimica împotrivă. De altminteri, ar fi trebuit să mă gîndesc și eu la lucrul acesta mai de mult. Ci treburile împărăției m-au făcut să uit de o asemenea grijă. Și mă simt tare stînjenit, întrucît îi făgăduisem lui Abul-Hassan, încă de cînd am fost pentru a doua oară în casa lui, că am să-i găsesc o soție de soi. Or, văd că Trestie-deZahăr s-ar cam potrivi. Și nouă nu ne mai rămîne decît să-i întrebăm pe amîndoi și să vedem dacă le-ar fi pe plac să se împreune.

Numaidecît, îi chemară la ei pe Abul-Hassan și pe Trestie-de-Zahăr și îi întrebară dacă primesc să se însoare amîndoi. Și Trestie-de-Zahăr, drept orice răspuns, se mulțumi să se înroșească pînă peste poate, și se aruncă la picioarele falnicei Sett Zobeida, sărutîndu-i poala rochiei, în semn de mulțumire. Ci Abul-Hassan răspunse :

— De bună seamă, o, emire al drept-credincioșilor, robul tău Abul-Hassan este înecat de mărinimia ta. Ci, pînă a o lua la el acasă, ca soție, pe această fată desfătătoare, al cărei nume singur este de ajuns spre a-i zugrăvi alesele însușiri, aș vroi, cu îngăduința ta, ca stăpîna noastră Sett Zobeida să-i pună o întrebare...

Iar Sett Zobeida zîmbi și spuse :

— Și care-i întrebarea aceea, o, Abul-Hassan ?

El răspunse :

— O, stăpînă a mea, aș vroi să știu dacă soaței mele îi este drag ceea ce îmi este drag mie. Or, trebuie să-ți mărturisesc, o, stăpînă a mea, că singurele lucruri pe care le prețuiesc sînt voioșia vinului, plăcerea bucatelor și desfătarea cîntecului și a stiturilor frumoase ! Dacă, dar, Trestie-de-Zahăr îndrăgește și ea lucrurile acestea,

şi dacă, pe deasupra, mai este şi simţitoare şi nu zice niciodată ba la ceea ce ştii şi tu, stăpînă a mea, sînt gata s-o îndrăgesc cu o dragoste mare. Dacă nu, pe Allah ! rămîn holtei !

Şi Sett Zobeida, la vorbele acestea, se întoarse rîzînd înspre Trestie-de-Zahăr şi o întrebă :

— Ai auzit... Ce ai de răspuns ?

Şi Trestie-de-Zahăr răspunse făcînd un semn cu capul, care însemna da.

Atunci califul porunci să vină fără de zăbavă cadiul şi martorii, care scriseră senetul de căsătorie. Şi, cu prilejul acela, se deteră la palat ospeţe mari şi mari petreceri, vreme de treizeci de zile şi treizeci de nopţi, după care cei doi soţi putură să se bucure unul de altul în toată tihna. Şi îşi petreceau viaţa mîncînd, bînd, rîzînd în hohote, şi cheltuind fără de socoteală ! Şi tablalele cu bucate, cu poame, cu dulciuri şi cu băuturi nu se aflau niciodată goale în casa lor, şi bucuria şi desfăturile le luminau toate clipele. Încît, după o bucată de vreme, tot risipindu-şi banii în ospeţe şi petreceri, nu le mai rămase nimica în mînă. Şi, întrucît califul, luat cu treburile împărăţiei, uitase să-i hotărască lui Abul-Hassan o leafă statornică, se treziră într-o dimineaţă fără de para chioară şi nu putură în ziua aceea să-i plătească pe negustorii ce le dedea de toate pe veresie. Şi se văzură tare amărîţi, şi nu cutezară, din mîndrie, să se ducă şi să ceară, fie ce-ar fi fost, de la calif ori de la Sett Zobeida. Atunci, lăsară capu-n pămînt şi începură să cugete la starea în care se aflau. Ci Abul-Hassan ridică cel dintîi capul şi zise :

— Hotărît ! am fost tare risipitori ! Şi nu vreau să mă fac de ruşine şi să mă duc să cer bani ca un cerşetor. Şi nu vreau nici ca tu să te duci şi să ceri de la Sett Zobeida ! Încît, am chibzuit la ce ne mai rămîne de făcut, o, Trestie-de-Zahăr !

Şi Trestie-de-Zahăr răspunse, suspinînd :

— Spune ! Sînt gata să te ajut în gîndurile tale, căci nu putem să ne ducem şi să ne milogim, şi, pe de altă parte, nu putem nici să ne schimbăm felul de viaţă de pînă acum şi să îngrădim cheltuielile, întrucît atunci i-am vedea pe ceilalţi cum ne privesc de sus !

Şi Abul-Hassan spuse :

— Ştiam bine, o, Trestie-de-Zahăr, că tu niciodată nu ai să te dai în lături şi să nu mă ajuţi în multele împrejurări în care ne-am afla aduşi de hotărîrile soartei ! Ei bine, află că pentru noi nu mai este decît o singură cale ca să ieşim din încurcătură, o, Trestie-de-Zahăr !

Ea răspunse :

— Spune-o degrabă !

El zise :

— Este aceea de a ne hotărî să murim.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute patruzeci şi şaptea noapte

Urmă :

La vorbele acestea, tînăra Trestie-de-Zahăr, înspăimîntată, strigă :

— Nu, pe Allah ! eu nu vreau să mor ! Şi poţi să te slujeşti singur, numai pentru tine, de calea aceasta !

Abul-Hassan, fără a se tulbura ori a se supăra, răspunse :

— A, fiică de muiere, știam eu bine, încă de pe cînd eram holtei, că nimica nu este mai scump decît singurătatea ! Și nevolnicia răspunsului tău mă încredințează mai mult decît oricînd ! Dacă, în loc să-mi fi răspuns cu acea repezeală cu care mi-ai răspuns, te-ai fi ostenit să-mi ceri lămuriri, atunci te-ai fi veselit pînă peste poate de moartea cu care te-am îmbiat și cu care încă te mai îmbiu ! Au tu nu pricepi, ca să avem bani pentru toate zilele cîte ne-au mai rămas, că e vorba să murim de o moarte prefăcută și nicidecum de o moarte adevărată ?

La vorbele acestea, Trestie-de-Zahăr începu să rîdă și întrebă :

— Păi cum așa ?

El spuse :

— Ascultă, dar ! Și să nu uiți nimica din cîte am să te învăț. Iacătă ! De îndată ce eu am să fiu mort, ori mai degrabă de îndată ce am să mă prefac că sînt mort, căci cel dintîi am să mor eu, tu să iei un giulgiu și să mă învelești cu el. După ce ai să faci asta, să mă așezi în mijlocul odăii acesteia în care ne aflăm acuma, în chipul cerut de datină, cu turbanul așezat peste față, și cu fața și cu picioarele întoarse înspre sfînta Kaaba de la Mecca. Pe urmă, să începi să scoți niște țipete ascuțite, să verși lacrimile cele de datină, precum și pe cele de nedatină, să-ți sfîșii hainele și să te prefaci că-ți smulgi părul ! Și, după ce ai să te orînduiești cum se cade în starea aceasta, să te duci, plîngînd necontenit și cu părul despletit, la stăpîna ta Sett Zobeida și, cu vorbe tăiate de suspine și de felurite leșinuri, să-i povestești cu mare înduioșare de moartea mea, pe urmă să te lași jos pe pămînt și să stai așa, vreme de un ceas, și să nu-ți vii în simțiri decît după ce ai să fii scăldată în apă de trandafiri, cu care nu au să pregete să te

stropească. Și-atunci ai să vezi, o, Trestie-de-Zahăr, cum are să intre aurul în casa noastră !

La vorbele acelea, Trestie-de-Zahăr răspunse :

— Hotărît ! o moarte ca asta e cu putință. Și mă învoiesc a te ajuta s-o izbîndești !

Pe urmă, adăugă :

— Da eu cînd are să trebuiască să mor, și în ce fel ?

El spuse :

— Deocamdată fă ce-ți spusei eu să faci. Și, mai departe, are să aibă grijă Allah !

Și adăugă :

— Iacătă ! Eu sînt mort.

Și se întinse în mijlocul odăii, și se făcu mort. Atunci, Trestie-de-Zahăr îl dezbrăcă, îl înveli în giulgiu, îl întoarse cu picioarele înspre Mecca și îi așeză turbanul peste față. După care, începu să îndeplinească tot ce îi spusese Abul-Hassan să facă, adică să țipe jalnic, să urle amarnic, să plîngă cu lacrimi obișnuite și neobișnuite, să-și rupă hainele, să-și smulgă părul și să se zgîrie pe obraji. Și, după ce ajunse în starea hotărîtă, plecă galbenă la chip cum e șofranul și cu părul despletit să se înfățișeze dinaintea măreței Sett Zobeida și, de-nceput, se lăsă să cadă de-a lungișul la picioarele stăpînei sale, scoțînd un geamăt de să topească și inima pietrelor.

Dacă o văzu așa, Sett Zobeida, care auzise de la bun început din iatacul ei țipetele de jale și bocetele de moarte pe care le scotea Trestie-de-Zahăr de departe, nu mai avu nici o îndoială, văzînd-o pe iubita sa Trestie-de-Zahăr în starea aceea, că moartea nu și-ar fi îndeplinit rosturile asupra soțului ei Abul-Hassan. Încît, întristată pînă peste marginile întristării, îi dete cu chiar mîna sa toate îngrijirile pe care le cerea starea ei, și o luă pe genunchi, și izbuti s-o aducă îndărăt la viață. Ci Trestie-de-Zahăr, deznă-

dăjduită și cu ochii scăldați în lacrimi, gemea mai departe și se zgiria cu unghiile și își smulgea părul și se bătea peste față și peste piept și, printre hohote, suspina numele lui Abul-Hassan. Și, într-un sfîrșit, povesti, în vorbe rupte, că Abul-Hassan murise, în timpul nopții, de o tulburare de pîntece. Și adăugă, mai dîndu-și o lovitură peste piept :

— Nu-mi mai rămîne decît să mor și eu la rîndu-mi. Ci Allah să alungească tot cu atîta viața stăpînei noastre !

Și se mai lăsă o dată să cadă la picioarele bunei Sett Zobeida ; și leșină de durere.

Cînd văzură toate astea, femeile începură să se jeluiască împrejurul ei și să căineze moartea acelui Abul-Hassan care atîta le veselise, pe cînd trăia, cu ghidușiile și cu inima lui voioasă. Și, cu lacrimile și cu suspinele lor, îi dovediră Trestiei-de-Zahăr, trezită din leșin cu ajutorul apei de trandafiri cu care fusese stropită, că luau parte la jalea și la durerea ei.

Iar Sett Zobeida, care și ea plîngea, împreună cu soațele sale, moartea lui Abul-Hassan, într-un sfîrșit, după toate vorbele de părere de rău care se spun în asemenea împrejurări, o chemă pe vistierița sa și îi spuse :

— Du-te degrabă și ia din visteria mea un sac cu zece mii de dinari de aur și adu-i-l sărmanei acesteia, amărîtei de Trestie-de-Zahăr, ca să aibă cu ce să rînduiască așa cum se cuvine înmormîntarea soțului ei Abul-Hassan !

Și vistierița zori să îndeplinească porunca și puse ca sacul cu aur să fie încărcat în spinarea unui eunuc, care îl duse la ușa casei lui Abul-Hassan.

Pe urmă, Sett Zobeida o sărută pe iubita ei și îi mai spuse alte vorbe dulci, ca s-o aline, și o însoți pînă la ieșire, zicîndu-i :

— Ajute-ţi Allah să-ţi uiţi necazul, o, Trestie-de-Zahăr, şi tămăduiască-ţi rănile, şi lungească-ţi viaţa cu toţi anii pe care i-a pierdut răposatul.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute patruzeci şi opta noapte

Urmă :

Iar cernita Trestie-de-Zahăr sărută plîngînd mîna stăpînei sale, şi se întoarse singurică acasă la ea. Şi intră, dar, în odaia în care Abul-Hassan o aştepta, întins neclintit ca un mort şi învăluit în giulgiu, şi închise uşa după ea, şi începu cu un hohot de rîs de bună-vestire. Şi îi spuse lui Abul-Hassan :

— Scoală-te, dar, din morţi, o, taică al iscusinţii, şi vino să cari cu mine sacul acesta cu aur, rodul şireteniei tale ! Pe Allah ! astăzi încă n-avem să murim de foame !

Şi Abul-Hassan dete zor, ajutat de soaţa sa, să se descotorosească de giulgiu şi, sărind în picioare, se repezi la sacul cu aur şi îl tîrî în mijlocul odăii şi începu să ţopăiască într-un picior împrejurul lui. După care, se întoarse înspre Trestie-de-Zahăr şi o fíritisi pentru acea ispravă şi îi spuse :

— Ci asta nu este tot, o, nevastă ! Acuma este rîndul tău să mori, şi este rîndul meu să-mi dobîndesc sacul ! Şi-o să vedem, în felul acesta, dacă am să fiu şi eu tot atît de dibaci pe lîngă calif cum ai fost tu

pe lîngă Sett Zobeida. Căci se cam cade ca emirul drept-credincioşilor, care s-a veselit atîta pe seama mea odinioară, să afle că nu numai el se pricepe să izbîndească la pozne! Ci nu are nici un rost acuma să pierdem vremea cu vorbe de clacă! Gata! ai murit!

Şi Abul-Hassan o potrivi pe nevastă-sa în giulgiul în care fusese învelit el, o aşeză în mijlocul odăii în care zăcuse şi el întins, o întoarse cu picioarele înspre Mecca şi o sfătui să nu mai dea nici un semn de viaţă, orice-ar fi să se mai întîmple! Cînd sfîrşi, se îmbrăcă anapoda de cum se îmbrăca de obicei, îşi desfăşă turbanul pe jumătate, îşi frecă ochii cu ceapă ca să plîngă cu belşug de lacrimi şi, sfîşiindu-şi hainele şi smulgîndu-şi barba şi bătîndu-se în piept cu lovituri amarnice de pumn, dete fuga să-l caute pe calif, care în clipa aceea sta cu marele vizir Giafar şi cu Massrur şi cu o sumedenie de curteni, în mijlocul divanului. Şi califul, dacă îl văzu în starea aceea de mîhnire şi de deznădejde pe acel Abul-Hassan pe care îl ştia de obicei atîta de glumeţ şi de senin, fu pînă peste poate de uimit şi de tulburat, şi, curmînd sfatul divanului, se ridică de la locul său şi dete fuga la Abul-Hassan, pe care îl zori să-i spună pricina durerii sale. Ci Abul-Hassan, cu o năframă la ochi, nu răspunse decît cu nişte plînsete şi cu nişte suspine îndoite, ca să lase să-i scape într-un sfîrşit, printre un potop de oftaturi şi un potop de leşinuri prefăcute, numele Trestiei-de-Zahăr, zicînd:

— Vai! o, biata Trestie-de-Zahăr! vai, o, tu, cea fără de noroc! Ce-am să mă fac eu fără tine?

La vorbele şi la suspinele acelea, califul pricepu că Abul-Hassan venea să-i vestească moartea Trestiei-de-Zahăr, soţia sa, şi fu peste poate de tulburat. Şi îi deteră lacrimile în ochi, şi îi spuse lui Abul-Hassan, punîndu-i mîna pe umăr:

— Aibă-o Allah întru mila sa! Şi lungească-ţi el zilele cu toate cele cîte i le-a luat acelei roabe dulci şi minunate! Noi ţi-o dăruisem spre a-ţi fi prilej de bucurie, şi iacătă că ţi-a ajuns pricină de jale! Biata de ea!

Şi califul nu se putu opri să nu plîngă cu lacrimi fierbinţi. Şi îşi şterse ochii cu năframa. Şi Giafar şi ceilalţi viziri şi toţi cei ce se aflau de faţă plînseră la fel, cu lacrimi fierbinţi, şi îşi şterseră şi ei ochii, aşa cum făcuse califul.

Pe urmă, califul avu acelaşi gînd ca şi Sett Zobeida; şi porunci să vină vistiernicul şi îi spuse:

— Numără-i numaidecît lui Abul-Hassan zece mii de dinari, ca să aibă cu ce plăti cheltuielile de înmormîntare ale răposatei lui soţii! Şi pune să-i fie duşi la uşa casei sale!

Şi vistiernicul răspunse că ascultă şi că se supune, şi dete fuga să îndeplinească porunca! Şi Abul-Hassan, mai deznădăjduit decît oricînd, sărută mîna califului şi plecă suspinînd.

Cînd ajunse în odaia unde îl aştepta Trestie-de-Zahăr, stînd tot învelită în giulgiu, strigă:

— Hei, socoteai că numai tu eşti în stare să dobîndeşti atîţia galbeni cîte lacrimi ai vărsat? Na! Iacătă şi sacul meu!

Şi trase sacul pînă în mijlocul odăii; şi, după ce o ajută pe Trestie-de-Zahăr să iasă din giulgiu, îi spuse:

— Da! Ci asta nu este încă totul, o, nevastă! Acuma trebuie să facem aşa fel încît, atunci cînd s-o da în vileag matrapazlîcul nostru, să nu carecumva să tragem asupra noastră mînia califului şi a miloasei Sett Zobeida. Iacătă, aşadar, ce avem să facem...

Și se apucă s-o învețe pe Trestie-de-Zahăr ce gînduri are în privința aceasta. Și-atîta cu ei doi...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute patruzeci și noua noapte

Urmă :

...Și-atîta cu ei doi !

În ce-l privește însă pe calif, apoi acesta, după ce sfîrși sfatul de la divan, pe care de altminteri îl scurtă în ziua aceea, nu mai zăbovi să-l ia pe Massrur și să se ducă la sarai, la Sett Zobeida, și să-i spună acesteia părerile lui de rău pentru moartea roabei sale dragi. Și întredeschise ușa de la iatacul soției sale și o zări, întinsă pe patul ei și înconjurată de slujnicele care îi ștergeau ochii și o alinau. Și califul se apropie de ea și îi spuse :

— O, fiică a moșului meu, deie Allah să trăiești tu anii pe care i-a pierdut sărmana ta roabă Trestie-de-Zahăr !

La vorbele acelea de părere de rău, Sett Zobeida, care aștepta venirea califului spre a-i spune ea vorbe de părere de rău pentru moartea lui Abul-Hassan, rămase uimită pînă peste poate și, crezînd că emirul drept-credincioșilor căpătase o veste greșită, rosti :

— Ocrotească Allah viața scumpei mele Trestie-de-Zahăr, o, emire al drept-credincioșilor ! Mai de-

grabă eu se cuvine a lua parte la jalea ta! Deie Allah să trăiești și să răstrăiești tu cu mult mai mult decît prietenul tău, răposatul Abul-Hassan! Căci, dacă mă vezi, într-adevăr, atîta de mîhnită, nu sînt așa decît din pricina morții prietenului tău, și nicidecum din pricina morții Trestici-de-Zahăr, care, slavă lui Allah, este bine sănătoasă!

La vorbele acestea, califul, care avea toate temeiurile să creadă că i se spusese adevărul cel mai adevărat, nu se putu opri să nu zîmbească; și, întorcîndu-se înspre Massrur, îi spuse:

— Pe Allah! o, Massrur, ce crezi tu de vorbele acestea ale stăpînei tale? Ea, cea atîta de cuminte și de înțeleaptă de obicei, ia uite ce lipsită de judecată se dovedește, întocmai ca toate femeile! Așa de adevărat este că toate sînt ca una, pînă la urmă! Eu vin s-o alin, și ea încearcă să-mi facă în ciudă și să mă amăgească, dîndu-mi o veste de care eu știu că nu este adevărată! Mă rog, ia spune-i chiar tu! Și povestește-i ce ai văzut și ce ai auzit întocmai ca și mine! Poate că atunci are să-și schimbe gîndul și nu are să mai vrea a ne vinde altele!

Și Massrur, ca să se supună califului, îi spuse sultanei:

— O, stăpînă a mea, stăpînul nostru, emirul dreptcredincioșilor, are dreptate! Abul-Hassan este bine sănătos și într-o stare minunată, da plînge și se jelește de pierderea soției sale Trestie-de-Zahăr, cea scumpă ție, moartă în noaptea aceasta din pricina unei tulburări de pîntece! Află că, în adevăr, Abul-Hassan a plecat adineaori de la divan, unde a venit să ne vestească el însuși moartea soției sale. Și s-a întors acasă la el, tare amărît, și dăruit de mila mult darnică a califului nostru cu un sac cu zece mii de dinari de aur, pentru cheltuielile de înmormîntare!

Vorbele lui Massrur, departe de a o tulbura pe Sett Zobeida, nu făcură decît s-o întărească în credința că emirul drept-credincioșilor vroia să glumească, și strigă :

— Pe Allah, o, emire al drept-credincioșilor, astăzi nu este deloc vremea potrivită să te ții de șotii, cum ai obiceiul ! Știu eu bine ce spun ; iar vistierița mea are să-ți spună cît mă ține înmormîntarea lui Abul-Hassan. S-ar fi căzut mai degrabă să luăm și noi mai mult parte la durerea roabei noastre, și nu să rîdem, așa cum facem, fără de cuviință și fără de măsură !

Și califul, la vorbele acestea, simți cum îl năpădește mînia, și strigă :

— Ce tot spui tu, o, fiică a moșului meu ? Pe Allah, nu cumva ai înnebunit de rostești asemenea lucruri ? Îți spun că Trestie-de-Zahăr este cea care a murit ! Și-apoi, degeaba ne mai certăm asupra acestui lucru ! Am să-ți dau dovada despre cele ce ți-am împărtășit !

Și șezu jos pe chilim și se întoarse înspre Massrur și îi spuse :

— Dă fuga acasă la Abul-Hassan și vezi, măcar că n-aș mai avea trebuință de altă dovadă afară de aceea pe care o știu, care dintre cei doi soți a murit ! Și întoarce-te repede să ne spui care este !

Și, pe cînd Massrur da fuga să îndeplinească porunca emirului drept-credincioșilor, califul se întoarse înspre Sett Zobeida și îi spuse :

— O, fiică a moșului meu, avem să vedem noi acuma limpede care dintre noi doi are dreptate ! Ci, de vreme ce stăruiești atîta într-un lucru care este destul de limpede, vreau să pun rămășag împotriva ta orice-ai vrea tu să zălogesc !

Ea răspunse :

— Primesc ! Și vreau să pun zălog împotriva ta lucrul care îmi este cel mai drag pe lume, adică

chioscul meu zugrăvituri, împotriva a orice ai vrea tu să pui, oricît de mic ar fi prețul acelui lucru !

El spuse :

— Pun, ca zălog împotriva zălogului tău, tot ce am mai drag pe lume, adică palatul meu de petreceri ! Socot că, în felul acesta, nu mă prilejuiesc de slăbiciunea ta ! Căci saraiul meu de desfătări este cu mult mai presus ca preț și ca frumusețe decît chioscul tău de zugrăvituri !

Sett Zobeida, pînă peste poate de îmbufnată, răspunse :

— Nu este vorba acuma să știm, ca să ne certăm și mai rău, dacă palatul tău este mai presus decît chioscul meu ! În privința aceasta, nu ai decît să asculți ce se spune în spatele tău ! Da este vorba mai degrabă să dăm o chezășie rămășagului nostru. Așa încît să ne legăm pe *fatiha !*

Iar califul spuse :

— Bine, să ne legăm pe *fatihaua* din *Coran !*

Și rostiră împreună sura de început a Cărții celei sfinte, ca să pecetluiască rămășagul dintre ei.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfiicasă, tăcu.

Ci într-a șase sute cincizecea noapte

Urmă :

Și rostiră împreună sura de început a Cărții celei sfinte, ca să pecetluiască rămășagul dintre ei. Și, într-o tăcere vrăjmașă, așteptară întoarcerea spătarului Massrur. Și-atîta cu ei !

În ce îl privește pe Abul-Hassan, apoi acesta sta la pîndă ca să vegheze toate cîte s-ar fi putut întîmpla, și îl zări de departe pe Massrur venind, și pricepu scopul pentru care îl căuta. Și îi spuse Trestiei-de-Zahăr :

— O, Trestie-de-Zahăr, ia uite că Massrur vine drept la casa noastră ! Și, fără de nici o îndoială, trebuie să fi fost trimis la noi din pricina gîlcevii care de bună seamă că a izbucnit, în privința morții noastre, între calif și Sett Zobeida. Acuma se cade a începe cu a-i da dreptate califului împotriva darnicei Sett Zobeida. Grăbește-te, dar, și mai fă o dată pe moarta, ca să te învăluiesc fără de zăbavă !

Și Trestie-de-Zahăr se prefăcu numaidecît moartă ; iar Abul-Hassan o învălui în giulgiu și o așeză ca și întîia dată ; și, pe urmă, șezu jos repede lîngă ea, cu turbanul desfășat, cu chipul lungit și cu năframa la ochi.

Or, tot atunci, intră și Massrur. Și, dacă o văzu pe Trestie-de-Zahăr înzovonită, în mijlocul odăii, și pe Abul-Hassan cufundat în deznădejde, nu se putu opri să nu se întristeze și rosti :

— Nu este alt Dumnezeu decît numai unul Allah ! Mîhnirea mea după tine este nespus de mare, o, sărmană Trestie-de-Zahăr, sora noastră, o, tu cea odinioară atîta de gingașă și de dulce ! Ce jalnică este soarta ta pentru noi toți ! Și ce grabnică a fost pentru tine porunca de a te întoarce la Acela carele te-a zămislit ! Măcar aibă-te Atoaterăsplătitorul întru mila și întru tihna lui !

Pe urmă, îl sărută pe Abul-Hassan și, tare trist, se grăbi să-și ia rămas bun de la el și să se ducă să-i dea seamă califului despre cele cercetate. Și nu se simțea întru nimic stînjenit să-i arate, în felul

aceasta, dîrzei Sett Zobeida cît este de îndărătnică și de greșită atunci cînd îl înfruntă pe calif.

Intră, așadar, la Sett Zobeida și, după ce sărută pămîntul, îi spuse :

— Allah să lungească viața stăpînei noastre ! Răposata zace înzovonită, în mijlocul odăii, iar lutul său a și început să se umfle sub giulgiu și să miroase ! În ce-l privește pe bietul Abul-Hassan, tare mă tem că nu are să mai viețuiască mult după soția lui !

La vorbele acestea ale lui Massrur, califul se umplu de plăcere și se înfioră de mulțumire ; pe urmă, întorcîndu-se înspre Sett Zobeida, îngălbenită de tot la față, îi spuse :

— O, fiică a moșului meu, ce mai aștepți de nu trimiți după calemgiu ca să scrie pe numele meu chioscul cu zugrăveli ?

Ci Sett Zobeida începu să-l ticăloșească pe Massrur și, pînă peste poate de mîniată, îi spuse califului :

— Cum de poți tu să crezi vorbele hadîmbului ăsta mincinos și fiu de mincinoși ? Ce, n-am văzut-o cu cu ochii mei, și roabele mele nu au văzut-o și ele odată cu mine, aici, acum un ceas, pe mult iubita mea Trestie-de-Zahăr, amărîtă și plîngînd moartea lui Abul-Hassan ?

Și, îndîrjindu-se de chiar vorbele ei, zvîrli papucul în capul lui Massrur și țipă :

— Ieși de-aici, o, fecior de cîine !

Și Massrur, încă și mai uluit decît califul, nu vroi s-o stîrnească mai mult pe stăpîna sa și, frîngîndu-se în două, nu mai zăbovi să se cărăbănească, cu capu-n pămînt.

Atunci, Sett Zobeida, plină de mînie, se întoarse înspre calif și îi spuse :

— O, emire al drept-credincioșilor, n-aș fi gîndit vreodată că într-o zi ai să te învoiești cu eunucul

ăsta ca să-mi stîrneşti o durere atîta de mare şi să mă faci să cred ceea ce nu este! Căci nu mai am de ce să nu socot că vorbele lui Massrur n-ar fi fost ticluite de mai înainte spre a mă necăji pe mine! Oricum, ca să-ţi dovedesc limpede că dreptatea este de partea mea, vreau să trimit şi eu la rîndu-mi pe cineva să vadă care dintre noi doi a pierdut rămăşagul. Şi, dacă tu vei fi cel care a spus adevărul, înseamnă că eu sînt o smintită şi că toate însoţitoarele mele sînt smintite ca şi stăpîna lor! Iar dacă, dimpotrivă, am dreptate eu, atunci vreau să-mi dai, peste zălogul rămăşagului nostru, şi capul neobrăzatului ăsta de hadîmb de păcură!

Şi califul, care ştia, din alte păţanii, cît de ţîfnoasă este verişoara lui, îşi dete numaidecît învoirea la tot ceea ce Sett Zobeida îi ceruse. Şi Sett Zobeida porunci să vină pe dată la ea bătrîna-i doică, în care avea toată încrederea, şi îi spuse:

— O, doică, du-te fără de zăbavă acasă la Abul-Hassan, prietenul stăpînului nostru califul, şi vezi numai cine a murit în casa aceea, dacă a murit Abul-Hassan, ori soţia lui, Trestie-de-Zahăr. Şi întoarce-te degrabă să-mi spui ce ai văzut şi ce ai aflat!

Şi doica răspunse că ascultă şi că se supune şi, în pofida picioarelor ei bătrîne, porni zornic la drum înspre casa lui Abul-Hassan.

Or, Abul-Hassan, care veghea cu ochi grijuliu toate mişcările din faţa casei sale, o zări de departe pe bătrînă venind cu mers trudnic; şi pricepu numaidecît pricina pentru care fusese trimisă şi, întorcîndu-se înspre soţia lui, spuse rîzînd:

— O, Trestie-de-Zahăr, am murit...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute cincizeci și una noapte

Urmă :

...O, Trestie-de-Zahăr, am murit !

Și, cum nu mai avea vreme de pierdut, se înveli singur în giulgiu și se întinse pe jos, cu picioarele înspre Mecca. Și Trestie-de-Zahăr îi puse turbanul pe față și, cu părul despletit, începu să se bată peste obraji și peste piept, scoțînd țipete de jale. Și, în clipa aceea, intră în odaie bătrîna doică. Și văzu ceea ce văzu ! Și, tare tristă, se duse la deznădăjduita Trestie-de-Zahăr și îi spuse :

— Allah să reverse asupra capului tău anii pierduți de răposatul ! Vai, fata mea, Trestie-de-Zahăr, iacătă-te singurică, în văduvie, în toiul tinereții tale ! Ce-ai să te faci tu acuma fără Abul-Hasssan, o, Trestie-de-Zahăr ?

Și se porni să plîngă laolaltă cu ea o bucată de vreme. Pe urmă îi spuse :

— Vai, fata mea, sînt nevoită să te las, măcar că-mi pare tare rău ! Ci trebuie să mă întorc în mare grabă la stăpîna mea Sett Zobeida, ca s-o scot din amarnica tulburare în care a cufundat-o mincinosul acela sfruntat de Massrur, care i-a spus că te-a lovit moartea pe tine, în locul soțului tău Abul-Hassan !

Și Trestie-de-Zahăr, gemînd, zise :

— De-ar fi dat Allah, o, maică a mea, ca eunucul acela să fi spus adevărul ! N-aș mai fi eu aici ca să plîng așa cum plîng acuma ! Da de altminteri nu are să zăbovească prea mult nici moartea mea ! Mîine de dimineață, cel tîrziu, au să mă îngroape și pe mine, răpusă de jale.

Și, spunînd vorbele acestea, își îndoi plînsetele, suspinele și bocetele. Și doica, mai mohorîtă ca oricînd, o mai sărută o dată și ieși binișor, ca să n-o tulbure, și închise ușa după ea. Și se duse să dea seamă stăpîne-si despre cele ce văzuse și auzise. Și, cînd sfîrși de povestit, șezu jos, cu sufletul la gură, de cîte făcuse la vîrsta ei înaintată.

Cînd Sett Zobeida auzi cele spuse de doică, se întoarse mîndră înspre calif și îi zise :

— Înainte de toate, trebuie să-l spînzuri pe robul tău Massrur, cunucul acela neobrăzat !

Și califul, pînă peste poate de năucit, porunci să vină numaidecît Massrur dinaintea sa și îl privi cu mînie și vru să-l certe pentru minciuna lui. Ci Sett Zobeida nu-i dete răgaz. Întărîtată de vederea hadîmbului, se întoarse înspre doică și îi spuse :

— Mai povestește o dată, o, doică, de față cu odrasla asta de cîine, ceea ce ne-ai spus adineaori !

Și doica, fără a fi apucat măcar să-și tragă sufletul, fu nevoită să mai povestească o dată, de față cu Massrur. Și Massrur, întărîtat de vorbele ei, cu toate că se aflau de față și califul și Sett Zobeida, nu se putu opri să nu strige la ea :

— A, babă știrbă ce ești, cum de cutezi să minți cu atîta nerușinare și să-ți îngălezi așa părul cel alb ? Vrei să mă faci să cred că n-am văzut-o eu cu ochii mei pe Trestie-de-Zahăr moartă și învăluită în giulgiu ?

Și doica atunci, cu toată răsuflarea tăiată, întinse gîtul mînioasă și țipă la el :

— Nu este alt mincinos în afară de tine, o, harap negru ! Nu în spînzurătoare ar trebui să pieri, ci tăiat bucățele, și să fii pus să-ți mănînci singur carnea ruptă din tine !

Și Massrur îi răspunse :

— Să taci, babă farfara! Du-te şi povesteşte-ţi gogoşile la muierile din harem!

Ci Sett Zobeida, scoasă din fire de obrăznicia lui Massrur, se porni dintr-o dată pe nişte hohote cu suspine, zvîrlindu-i în cap perinile, vasele, ibricele şi taburetele, şi îl scuipă în ochi şi, într-un sfîrşit, zdrobită, se prăbuşi pe pat plîngînd.

Cînd văzu şi auzi toate astea, califul rămase pînă peste poate de buimăcit, îşi plesni mîinile una de alta şi spuse:

— Pe Allah! Massrur nu este numai el mincinos! Şi eu sînt un mincinos, şi doica este la fel de mincinoasă, şi tu tot aşa eşti o mincinoasă, o, fiică a unchiului meu!

Pe urmă, îşi lăsă capu-n jos şi nu mai zise nimic. Ci, după un ceas de vreme, ridică iar capul şi spuse:

— Pe Allah! trebuie să aflăm numaidecît adevărul. Nu ne mai rămîne, aşadar, decît să ne ducem cu toţii la casa lui Abul-Hassan şi să vedem singuri care dintre noi este mincinos şi care spune adevărat!

Şi se ridică, şi o pofti pe Sett Zobeida să-l însoţească; şi, urmat de Massrur, de doică şi de liota de femei, porni înspre casa lui Abul-Hassan.

Or, cînd zări alaiul acela care venea la ei, Trestie-de-Zahăr, măcar că fusese dăscălită dintru bun început că treaba s-ar cam putea dovedi tare încurcată şi tulbure, nu se putu opri să nu strige:

— Pe Allah! *nu de fiecare dată cînd este aruncat, rămîne ulciorul nevătămat!*

Ci Abul-Hassan începu să rîdă şi zise:

— Acuma avem să murim amîndoi, o, Trestie-de-Zahăr!

Şi o culcă pe nevastă-sa pe jos, o învălui în giulgiu, se băgă şi el într-un cearceaf de mătasă pe care îl scoase dintr-o ladă, şi se întinse lîngă ea, fără a uita să-şi pună turbanul peste faţă, cumu-i datina. Şi

de-abia sfîrşi pregătirile acelea, că alaiul şi intră în casă.

Cînd califul şi Sett Zobeida văzură priveliştea aceea de moarte ce li se înfăţişa dinaintea ochilor, rămaseră înmărmuriţi şi muţi. Pe urmă, deodată, Sett Zobeida, pe care atîta zbucium în atîta de scurtă vreme o vlăguise de tot, se îngălbeni de-a binelea, se schimbă la faţă şi căzu leşinată în braţele femeilor. Şi, cînd se deşteptă din leşinul ei, vărsă un potop de lacrimi şi strigă :

— Vai de tine, o, Trestie-de-Zahăr ! n-ai mai putut să trăieşti după soţul tău, şi-ai murit de durere !

Califul însă, care nu vroia nicicum să înţeleagă lucrurile în felul acesta, şi care de altminteri plîngea şi el moartea prietenului său Abul-Hassan, se întoarse înspre Sett Zobeida şi îi spuse :

— Nu, pe Allah ! nu Trestie-de-Zahăr a murit de durere, ci sărmanul acesta de Abul-Hassan, care nu a putut să mai trăiască după moartea soaţei sale ! Asta-i neîndoielnic...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute cincizeci şi treia noapte

Urmă :

Califul însă, care nu vroia să înţeleagă lucrurile în felul acesta, şi care de altminteri plîngea şi el moartea prietenului său Abul-Hassan, se întoarse înspre Sett Zobeida şi îi spuse :

— Nu, pe Allah! nu Trestie-de-Zahăr a murit de durere, ci sărmanul acesta de Abul-Hassan, care nu a putut să mai trăiască după moartea soaţei sale! Asta-i neîndoielnic!

Şi adăugă:

— Aşa! ci tu plîngi şi leşini, şi socoţi că în felul acesta ai avea dreptate!

Iar Sett Zobeida răspunse:

— Şi tu crezi că ai avea dreptate împotriva mea, numai pentru că te-a minţit robul acesta blestemat!

Şi adăugă:

— Aşa! Ci unde sînt slugile lui Abul-Hassan? Daţi fuga degrabă şi căutaţi-mi-le! Şi-au să ştie ele să ne spună întocmai, pentru că ele i-au învelit pe stăpînii lor, care dintre cei doi soţi a murit cel dintîi şi care-i acela care a murit de durere!

Iar califul spuse:

— Ai dreptate, o, fiică a moşului meu! Iar eu, pe Allah! făgăduiesc zece mii de dinari de aur aceluia care are să-mi aducă încredinţarea!

Or, nici nu isprăvi bine de rostit vorbele acestea, că se şi auzi un glas de sub giulgiu, care spunea:

— Să mi se numere cei zece mii de dinari! Îi dau încredinţare califului nostru că eu, Abul-Hassan, am murit la urmă, numai de durere, de bună seamă!

La glasul acela, Sett Zobeida şi femeile, cuprinse de spaimă, deteră un ţipăt mare, îmbulzindu-se către uşă, pe cînd, dimpotrivă, califul, care pricepu pe dată pozna ticluită de Abul-Hassan, fu năpădit de un rîs atîta de năprasnic încît căzu pe spate, în mijlocul odăii, şi strigă:

— Pe Allah, ya Abul-Hassan, acuma am să mor eu, de-atîta rîs!

Pe urmă, după ce califul se potoli din rîs, iar Sett Zobeida se scutură de spaima ei, Abul-Hassan şi Trestie-de-Zahăr ieşiră de sub giulgii şi, în toiul

hohotelor tuturora, se apucară să povestească pricina ce-i îndemnase să facă acea poznă. Și Abul-Hassan se aruncă la picioarele califului ; iar Trestie-de-Zahăr sărută picioarele stăpînei sale ; și amîndoi, cu o înfățișare tare spăsită, își cerură iertare. Iar Abul-Hassan adăugă :

— Cîtă vreme am fost holtei, o, emire al dreptcredincioșilor, n-am avut nici o grijă din pricina banilor ! Ci Trestie-de-Zahăr aceasta, pe care am dobîndit-o de la mila ta, e atîta de fometoasă încît ar mînca pungile cu tot ce se află în ele, și, pe Allah ! ar fi în stare să mistuie toată vistieria împărăției tale, cu vistier cu tot !

Iar califul și Sett Zobeida se puseră iar pe rîs în hohote. Și îi iertară pe amîndoi și, pe deasupra, porunciră să li se numere, acolo pe loc, cele zece mii de dinari dobîndite în urma răspunsului lui Abul-Hassan, și încă zece mii de dinari că scăpaseră de moarte.

Pe urmă, califul, pe care această snoavă îl luminase în privința cheltuielilor și a nevoilor lui Abul-Hassan, nu vroi să-l mai lase de aci înainte pe prietenul său să ducă lipsă de o simbrie statornică. Și porunci vistiernicului să-i numere în fiecare lună o danie tot atîta cît și cea a vizirului său cel mare. Și binevoi, mai mult încă decît odinioară, ca Abul-Hassan să rămînă prietenul său credincer și tovarășul său de pahar. Și trăiră cu toții viața cea mai desfătătoare, pînă ce veni Despărțitoarea celor ce se au dragi, Doborîtoarea palatelor și Ziditoarea de morminte, Cea-deneabătut și Cea-de-neînlăturat !

Iar Șeherezada, în noaptea aceea, sfîrșind astfel de povestit povestea aceasta, îi spuse regelui Șahriar :

— Asta-i tot ceea ce știu eu, o, măria ta, în privința Adormitului treaz. Ci, dacă îmi îngăduiești, am să-ți povestesc o altă po-

veste, care-i cu mult mai presus, şi în toate privinţele, decît aceea pe care ai ascultat-o acuma !

Şi regele Şahriar spuse :

— Vreau mai întîi, pînă a-ţi da îngăduinţa, să-mi spui, o Şeherezada, cum se cheamă povestea aceea !

Ea spuse :

— Este povestea *Dragostei dulcei Zein Al-Mawassif* !

El spuse :

— Şi care-i povestea aceasta, pe care eu nu o ştiu ?

Şeherezada zîmbi şi spuse :

DRAGOSTEA DULCEI ZEIN AL-MAWASSIF

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că a fost odată, în vremile și în anii tare de demult, un flăcău frumos întru totul, pe care îl chema Anis și care, fără de nici o îndoială, era cel mai bogat, cel mai darnic, cel mai gingaș, cel mai minunat și cel mai plăcut flăcău de pe vremea lui. Și cum, pe deasupra, mai și iubea tot ceea ce este de iubit pe pămînt, femeile, prietenii, mîncarea bună, poezia, muzica, parfumurile, florile, izvoarele cele frumoase, plimbările și toate plăcerile, trăia în huzurul unei vieți fericite.

Or, într-o după-amiază, frumosul Anis dormea în tihnă, după tabietul lui, sub un roșcov din grădină. Și visă un vis în care se făcea că parcă se juca și se veselea cu patru păsări frumoase și cu o porumbiță strălucitor de albă. Și parcă se făcea că tot mai mult îi plăcea să le alinte, să le mîngîie pe pene și să le sărute, cînd deodată un corb mare și hîd se repezi cu pliscul amenințător la porumbiță și o răpi, vîntuindu-le pe celelalte patru păsări drăgălașe, tovarășele porumbiței. Și Anis se deșteptă tare mohorît, și se ridică și

plecă să caute pe careva care ar fi putut să-i tălmăcească visul. Ci rătăci multă vreme fără să găsească pe nimeni. Şi tocmai începuse a se gîndi să se întoarcă acasă, cînd, trecînd pe lîngă o locuinţă tare frumoasă ca înfăţişare, auzi răsunînd din lăuntru, la apropierea sa, un glas de femeie, minunat şi duios, care cînta stihurile acestea :

Mireasma dulce-a dimineţii,
Cu prospeţimea-i strălucind,
Pe-ndrăgostiţi îi răcoreşte
Şi le revarsă-n piept alint.
Ci pieptul meu robit mai poate
Să guste-al liniştilor jind ?

O, prospeţime-a dimineţii,
Ai mai stins oare vreun alean
Ca dragostea ce-n mine arde
După un căprior-sultan,
Mai mîndru, mai mlădiu, mai gingaş
Ca ramul arborelui ban ?

Şi Anis îşi simţi sufletul pătruns de duioşia glasului acela ; şi, mînat de dorinţa de a o vedea pe cea care cînta, se apropie de poartă, pe care o găsi deschisă pe jumătate, şi privi în lăuntru. Şi văzu o grădină minunată în care, departe pînă unde răzbăteau privirile, nu erau decît straturi de flori frumoase, umbrare înverzite şi tufişuri de trandafiri, de iasomii, de vineţele, de narcise şi de nenumărate alte flori, printre care vieţuia, sub cerul lui Allah, un neam întreg de cîntăreţi.

Încît, îmbiat de limpezimea acelor locuri, Anis nu mai şovăi să treacă pragul porţii şi să intre în grădină. Şi zări, în afundul verdeţii, la capătul unei

cărări adumbrite de trei bolți, o roată albă de fetișcane singure...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute cincizeci și cincea noapte

Urmă :

...Și zări, în afundul verdeții, la capătul unei cărări adumbrite de trei bolți, o roată albă de fetișcane singure. Și porni înspre ele, și ajunse în dreptul celei dintîi bolți, pe care se putea citi înscrisul acesta, săpat în litere de culoarea chinovarului :

O, casă, fie ca nicicînd
Tristețea să nu-ți calce pragul,
Nicicînd al vremii greu comînd
N-apese pe cei din ogeagul
Căruia-i ești coperămînt !

Și fie să durezi în veci,
Iar poarta pururea adaste-ți
Cu bucurie oști întregi
De musafiri, și vechi, și proaspeți,
Și gata oricînd să petreci
Cu dragi prieteni și cu oaspeți !

Și ajunse la cea de a doua boltă, și putu să citească pe ea înscrisul acesta, săpat în litere de aur :

O, casă-a fericirii, fie să dăinuiești
Atît timp cît aceste tufișuri de povești
S-or bucura de cîntec șoptit de păsărele !

Prietenia toarne-și mireasma peste tine
Atît timp cît aceste flori sta-vor să suspine
De-ntreaga frumusețe pe care-o strîng în ele !

Stăpînii să-ți trăiască în tihnă și plăcere
Atît timp cît în fructe vor strînge pomii miere
Și cît a lumii boltă va străluci de stele !

Ajunse în felul acesta sub cea de a treia boltă, unde putu să citească aceste stihuri săpate în litere albastre ca apele mării :

O, casă, numai vis și slavă,
Fie să strălucești de-a pururi
Cu frumusețea ta suavă,
Și-ntr-ale soarelui azururi,
Și-n dulcea nopților otavă,
Neîncercată de cusururi
Sub greaua timpului zăbavă
Ori ale trecerii huzururi !

Or, după ce trecu de această cea de a treia boltă, ajunse la capătul cărării ; și, dinaintea lui, în josul treptelor de marmoră spălată, care suiau la intrarea casei, văzu o fetișcană ce trebuie să fi avut mai bine de paisprezece ani, dar care, fără de nici o îndoială, nu atinsese cincisprezece ani. Și sta întinsă pe un covor de catifea, sprijinită pe niște perne. Și alte patru fetișcane ședeau lîngă ea, la poruncile sale. Și era frumoasă și albă ca luna, cu niște sprîncene izbăvite, tot atîta de gingașe ca un arc făcut din mosc scump, cu niște ochi mari și negri plini de măceluri și de

tîlhării, cu o gură de corai tot atîta de micuță cît o nucșoară, și cu o bărbiță ce șoptea cu desăvîrșire : „Iacătă-mă !" Și neîndoielnic că ar fi pîrjolit de dor, cu atîtea farmece, pînă și inimile cele mai reci și mai neîndurate.

Încît, frumosul Anis merse drept la fetișcana cea frumoasă, se temeni pînă la pămînt, își duse mîna la inimă, la buze și la frunte, și spuse :

— Salamalekul fie asupra ta, o, sultană a neprihănirii !

Ci ea îi răspunse :

— Cum de ai cutezat, o, tinere neobrăzat, să intri într-un loc oprit și care nu este al tău ?

El răspunse :

— O, stăpînă a mea, vina nu este nicidecum a mea, ci a ta și a acestei grădini ! De la poarta deschisă pe jumătate am văzut grădina aceasta, cu straturile ei de flori, cu iasomiile, cu mirții și cu vinețelele ei, și am văzut grădina întreagă, cu tufișurile și cu florile sale, cum se ploconea dinaintea lunii frumuseții care ședea chiar aici unde stai tu ! Și sufletul meu n-a putut să mai îndure dorul care-i da ghies să vină și să se plece și să-ți aducă laude dimpreună cu florile și cu păsările !

Și fetișcana începu să rîdă și îi spuse :

— Cum te cheamă ?

El spuse :

— Robul tău Anis, o, stăpînă a mea !

Ea spuse :

— Îmi place de tine pînă peste poate, ya Anis ! Vino și șezi lîngă mine !

Îl poftí, așadar, să stea lîngă ea, și îi spuse :

— Ya Anis, tare am chef să mă veselesc oleacă ! Știi să joci șah ?

El spuse :

— Da, firește !

Iar ea făcu semn uneia dintre tinerele dimprejur, care numaidecît le aduse cutia de șah făcută din abanos și din fildeș, cu colțuri de au, și cu pionii roșii și albi, pionii roșii fiind cioplIți în rubin, iar pionii albi fiind cioplIți din cleștar. Și fata îl întrebă :

— Vrei să iei pe cele roșii ori pe cele albe ?

El răspunse :

— Pe Allah, o, stăpînă a mea, am să le iau pe cele albe, căci cele roșii sînt de culoarea gazelelor și, din această privință, ca și din multe altele încă, ți se potrivesc cu desăvîrșire !

Ea spuse :

— Se poate !

Și porni să așeze pionii. Și jocul începu.

Ci Anis, care lua seama mai mult la nurii potrivnicei sale decît la pionii de șah, era pierit de minunare față de frumusețea mîinilor ei, care i se păreau asemenea cu o plămadă de migdale, și față de minunăția și de gingășia degetelor ei, asemenea camforei celei albe. Și, într-un sfîrșit, Anis strigă :

— Cum aș putea să joc fără de primejdie, o, stăpînă a mea, împotriva unor degete atîta de frumoase ?

Ci ea, cu luare aminte la joc, îi răspunse :

— Șah la rege ! Șah la rege, ya Anis ! Ai pierdut !

Pe urmă, întrucît îl vedea pe Anis că nu lua deloc seama la joc, îi spuse :

— Anis, ca să iei seama mai cu grijă la joc, hai să jucăm pe o sută de dinari de fiecare partidă !

El răspunse :

— De bună seamă !

Și așeză pionii. Și, la rîndu-i, fetișcana, care se numea Zein Al-Mawassif, tot atunci ridică vălul de mătasă ce-i coperea pletele, și se arătă ca un stîlp strălucitor de lumină. Și Anis, care nu izbutea să-și mai desprindă privirile de la potrivnica sa, jucă mai departe tot fără să știe ce face : ba lua pionii cei

roşii drept pioni albi, ba muta anapoda, şi-aşa că pierdu cinci partide la rînd, de cît o sută de dinari fiecare. Şi Zein Al-Mawassif îi spuse :

— Bag de seamă că nu eşti mai cu luare aminte nici acuma ! Hai să jucăm pe mai mult ! O mie de dinari de partidă !

Ci Anis, în ciuda sumei pe care jucau, nu se dovedi mai grijuliu, şi pierdu iar partida. Atunci ea îi spuse :

— Hai să jucăm pe tot aurul tău şi al meu !

El primi, şi pierdu. Atunci Anis jucă pe prăvăliile, pe grădinile şi pe robii lui, şi pierdu tot, rînd pe rînd. Şi nu îi mai rămase nimica în mîini.

Atunci, Zein Al-Mawassif se întoarse înspre el şi îi spuse :

— Anis, eşti un smintit. Şi nu vreau să te căieşti că ai intrat în grădina mea şi că m-ai cunoscut. Aşa că îţi dau îndărăt tot ce ai pierdut ! Ridică-te şi pleacă liniştit pe unde ai venit !

Ci Anis răspunse :

— Nu, pe Allah, o, sultană a mea, nu îmi pare deloc rău după cele ce am pierdut ! Iar dacă ai să-mi ceri şi viaţa, are să fie a ta pe dată. Ci, fie-ţi milă ! nu mă sili să plec !

Ea spuse :

— De vreme ce nu vrei să iei îndărăt ceea ce ai pierdut du-te măcar şi caută cadiul şi martorii, ca să scrie o danie în toată legea cu bunurile acestea pe care le-am cîştigat !

Iar Anis plecă numaidecît să-i aducă pe cadiu şi pe martori. Şi cadiul, măcar că era să scape calamul din mînă cînd văzu frumuseţea dulcii Zein Al-Mawassif, întocmi senetul de danie şi îi puse pe cei doi martori să-l pecetluiască cu pecetea lor. Pe urmă se duse.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute cincizeci şi şasea noapte

Urmă :

...Şi cadiul, măcar că era să scape calamul din mînă cînd văzu frumuseţea dulcii Zein Al-Mawassif, întocmi senetul de danie şi îi puse pe cei doi martori să-l pecetluiască cu pecetea lor. Pe urmă se duse. Atunci, Zein Al-Mawassif se întoarse înspre Anis şi îi spuse, rîzînd :

— Acuma, Anis, poţi să pleci şi tu. Nu ne mai cunoaştem !

El spuse :

— O, sultană a mea, mă laşi, aşadar, să plec fără a-mi împlini dorinţa ?

Ea spuse :

— Tare aş vrea, Anis, să-ţi împlinesc ceea ce zici, dar mi-au mai rămas cîteva lucruri pe care să ţi le cer ! Are să trebuiască să-mi mai aduci patru burdufuri cu mosc curat, patru uncii de chihlimbar cenuşiu, patru mii de viguri de atlaz de aur de cea mai frumoasă lucrătură, şi patru catîri cu tot tacîmul lor !

El spuse :

— Pe capul meu, o, stăpînă a mea !

Ea întrebă :

— Cum ai să faci ca să mi le dai ? Că nu mai ai nimic !

El spuse :

— Are să aibă grijă Allah ! Am destui prieteni care să-mi împrumute banii de care duc lipsă.

Ea spuse :

— Atunci, dă fuga să-mi aduci cele ce ţi-am cerut.

Şi Anis, fără a se îndoi că prietenii săi nu i-ar veni în ajutor, ieşi şi se duse să-i caute.

Atunci, Zein Al-Mawassif îi spuse uneia dintre însoțitoarele sale, pe care o chema Hubub :

— Du-te după el, o, Hubub, și iscodește-i drumurile. Și, cînd ai să vezi că toți prietenii despre care vorbește n-au binevoit să-i vină în ajutor, și că, pentru o pricină ori alta, s-au descotorosit de el, să te duci și să-i spui : „O, stăpîne al meu Anis, stăpîna mea Zein Al-Mawassif m-a trimis la tine ca să-ți spun că vrea să te vadă numaidecît !" Și să-l aduci cu tine și să-l poftești în odaia de oaspeți. Și atunci are să se întîmple ce s-o întîmpla !

Iar Hubub răspunse că ascultă și că se supune, și zori să plece după Anis și să-l urmeze peste tot pe unde umbla.

În ce o privește pe Zein Al-Mawassif, apoi aceasta intră în casă și se duse la hammam să se scalde. Iar însoțitoarele sale îi deteră după scaldă toate îngrijirile de trebuință unei găteli fără de seamăn, pe urmă deteră jos părul care era de dat jos, frichiniră ceea ce aveau de frichinit, parfumară ceea ce aveau de parfumat, alungiră ceea ce aveau de alungit, și subțiară ceea ce aveau de subțiat. Pe urmă, o îmbrăcară cu o rochie chindisită cu zarafir și îi puseră pe cap o cunună de argint pe care se sprijinea un diadem bogat de mărgăritare, avînd la spate un nod cu două capete, fiecare împodobit cu cîte o piatră de rubin mare cît un ou de porumbel, și care îi spînzurau pe umerii strălucitori ca argintul străcurat. Pe urmă, se apucară să-i împletească părul cel frumos și negru, înmiresmat cu mosc și cu ambră, în douăzeci și cinci de cosițe care îi atîrnau pînă la călcîie. Și, cînd isprăviră s-o gătească și cînd se arătă asemenea unei mirese, se aruncară la picioarele sale și îi spuseră, cu un glas tremurînd de minunare :

— Păstreze-te Allah întru strălucirea ta, o, stăpînă a noastră, şi depărteze pururea de la tine privirile pizmaşilor, şi ferească-te de deochi !

Şi, în vreme ce ea începu să se preumble cu paşi cît mai ispititori prin sală, ele nu mai conteneau să-i spună, din adîncul inimii lor, fel şi fel de laude. Estimp, tînăra Hubub se întoarse cu frumosul Anis, pe care îl poftise acasă la Zein Al-Mawassif, de îndată ce prietenii acestuia se descotorosiseră de el fără a binevoi să-i vină în ajutor. Şi îl duse în sala în care se afla stăpîna sa Zein Al-Mawassif.

Cînd frumosul Anis o zări pe Zein Al-Mawassif în toată strălucirea frumuseţii ei, se opri înmărmurit şi se întrebă : „Oare ea să fie, sau mai degrabă-i una dintre tinerele mirese care nu se văd decît în rai ?“ Ci Zein Al-Mawassif, bucuroasă de uimirea pe care i-o stîrnise lui Anis, se duse la el zîmbind, îl luă de mînă, îl călăuzi pînă la divanul cel larg şi scund, pe care se aşeză, şi îl pofti şi pe el să stea jos lîngă ea. Pe urmă, făcu un semn înspre slujitoarele ei, care numaidecît aduseră o tabla întinsă, lucrată dintr-o bucată de argint pe care se aflau săpate stihurile acestea despre mîncăruri :

Intinge-n farfuriile bogate
Cu dumicatul tău, şi ia cu zel,
Şi bucură-ţi privirile de toate,
Şi bucură-ţi şi inima la fel
Cu-aceste fără seamăn dulci bucate,
Gustoase, felurite, miresmate :

Şi sosuri, şi tocănuri, şi fripturi,
Fie la tavă, fie la grătar,
Şi colărezi mustoşi, şi prăjituri,
Dulceţuri, şi sorbeturi, şi lictar,
Magiunuri, chisăliţe, uscături —
Spre desfătarea fericitei guri !

O, prepeliţe, o, clapon voinic,
O, voi puiandri — haideţi, să mă bucur!
Voi, miei gingaşi, brăniţi doar cu fistic
Şi-acuma împănaţi vîrtos cu struguri,
Măcar că n-aveţi pene nici un pic,
Eu vă iubesc, şi n-am să mă dezic!

Cît despre tine, fragede chebap,
Allah cel mare bine te cuvînte!
De daurita-ţi carne la proţap
Mi-s poftele de-a pururea flămînde!
Nici un prilej pe lume n-am să scap
Cu tine orişicînd să-mi fac de cap!

Iar tu, cea care în castronul plin,
Salată, tu, de portulacă verde,
Te scalzi pare că-n suflet de măslin —
Simt sufletu-mi de dragu-ţi cum se pierde!
Al tău sînt, şi la tine mă închin,
Iubita mea, cu care mă alin!

Te zbaţi în piept, de drag, şi chinuieşti,
Oh, inimă, cînd vezi dormind pe tavă
Perechea ceea proaspătă de peşti,
Culcaţi acolo-n fragedă otavă
De izmă-nmiresmată — şi rîvneşti
Să guşti minunea lor ca din poveşti.

Acum nici un cuvînt să nu mai scoată
Preafericita-mi gură! Tacă doar!
Să tacă şi, cu mult dichis, să vadă
Cum să deguste acest praznic rar,
Pe care n-o să-l ştie scri vreodată
Calamul nice unui hronicar,
Nici un izvod din lumea asta toată!

Atunci, slujnicele puseră dinaintea lor bucatele înmiresmate. Şi mîncară laolaltă pe săturatele şi îşi îndulciră gurile. Şi li se aduseră pocalele cu vin, şi băură din aceeaşi cupă. Şi Zein Al-Mawassif se plecă înspre Anis şi îi zise :

— Iacătă că am mîncat împreună pîinea şi sarea, iar tu, în felul acesta, eşti oaspetele meu ! Aşa că acuma nu ai cum să poţi gîndi că aş putea să mai păstrez nici cel mai mărunt lucru care a fost al tău. Încît, fie că vrei, fie că nu vrei, îţi dau îndărăt tot ce am cîştigat !

Iar Anis fu nevoit, vrînd-nevrînd, să primească în dar bunurile care fuseseră ale lui. Şi se aruncă la picioarele codanei, şi îi mulţumi îndelung. Ci ea îl ridică şi spuse :

— Dacă vrei cu adevărat, o, Anis, să-mi mulţumeşti pentru darul acesta, nu ai decît să vii cu mine în patul meu. Şi acolo, de data aceasta fără şagă, ai să-mi dovedeşti dacă ştii să joci bine şah.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute cincizeci şi opta noapte

Urmă :

Şi Anis, sărind în picioare, răspunse :

— Pe Allah, o, stăpînă a mea, ai să vezi în pat cum regele alb are să-i dovedească pe toţii potrivnicii !

Şi, spunînd vorbele acestea, o luă în braţe şi, împovărat cu luna aceea, se repezi înspre odaia de culcare, unde tînăra Hubub îi deschise uşa. Şi acolo

jucă o partidă de şah cu fetişcana, după toate legile unei arte desăvîrşite ; şi pe urmă jucă a doua partidă, şi a treia partidă, şi tot aşa mai departe, pînă la cea de a cincisprezecea partidă, făcîndu-l pe rege, la fiecare atac, să se poarte atîta de vitejeşte, încît codana, minunîndu-se şi totodată rămasă fără de răsuflare, se mărturisi învinsă şi strigă :

— Eşti desăvîrşit, o, taică al lăncierilor şi al călăreţilor !

Pe urmă, adăugă :

— Allah fie cu tine, o, stăpîne al meu ! Spune-i regelui să se hodinească !

Şi, rîzînd, se sculă şi puse capăt, pentru seara aceea, partidelor de şah.

Atunci, cu sufletul şi cu trupul cufundat în oceanul desfătărilor, se odihniră o clipă unul în braţele celuilalt. Şi Zein Al-Mawassif îi spuse lui Anis :

— Acesta-i un ceas de tihnă dobîndit pe drept, o, neînvinsule Anis ! Ci, ca să-ţi pot judeca mai bine virtuţile, aş vrea să aflu de la tine dacă eşti şi la stihuri le fel de desăvîrşit ca la şah ! Ai putea, dar, să orînduieşti pe ritm feluritele clipe ale întîlnirii noastre şi ale jocului nostru, aşa ca să ni le putem săpa mai temeinic în amintire ?

Şi Anis răspunse :

— Lucrul mi-i uşor, o, stăpînă a mea !

Şi şezu jos pe patul înmiresmat şi, în vreme ce Zein Al-Mawassif sta cu braţul în jurul gîtului lui şi îl mîngîia cu drag, el ticlui oda aceasta cerească :

Hai şi-ascultaţi povestea vrăjitoare
A unei fetişcane ca din vis,
De paisprezece ani şi-un sfert, pe care
Am întîlnit-o într-un paradis !

Ca ea frumoasă nu-i nici luna plină
Pe cerul lui Allah ! Se legăna
Ca o gazelă zveltă prin grădină,
Şi totul fremăta în preajma sa.

Se temeneau din ramuri, mlădioase,
Nainte-i, pomii ; păsările, sus,
O preamăreau în cîntece voioase
Cînd m-am oprit în faţa ei şi-am spus :

„O, chip strălucitor, cu tine fie
Senina pace-a lui Allah, mereu !
Sultană mîndră, rogu-mă-adînc ţie
Să-mi spui, ca să-l cunosc de-acum şi eu,

Ce nume poartă-aceea ce-mi aprinde
Numai cu o privire-a ei de jar
Vîrtejul nebuniilor în minte
Şi-al dragostei nepotolit pojar ?"

Cu sunet dulce de mărgăritare
Jucate într-o cupă de argint,
Aşa-mi răspunse-atunci la întrebare
Suavul glas al ei ca un alint :

„Nu poţi ghici şi singur acel anume ?
E oare chipul meu atît de-ascuns
Că nici un har nu-l oglindeşte cum e
Şi-l face-n ochii tăi de nepătruns ?"

Eu răspunsei : „Nu ! Nu ! Fără-ndoială :
Tu eşti Podoaba Harurilor [1], *eşti*
Cea căreia mă rog cerîndu-i : Ia-mă !
Podoabă-a Lumii, să nu mă goneşti !

---

[1] Zein Al-Mawassif înseamnă Podoabă a Harurilor.

Şi-n schimb, o, preafrumoaso, am să-ţi măsur
Mărgăritare, ambră, aur, mosc,
Nard, gemme, giuvaieruri şi mătăsuri,
Podoabe-n valuri, cîte se cunosc !"

Lucind, lumina zîmbetului, caldă,
Pe dinţii-i tineri fulgeră atunci :
„Ia-mă, dar, ochi iubit ! Şi, laolaltă,
Să ne supunem dulcilor porunci !"

O, suflete-al meu, salţi de bucurie !
O, cingătoarea desfăcută-a ei !
Pe urmă, ah, cămaşa-i străvezie !
Şi trupu-i gol apoi, zvîrlind scîntei !

O, alinare-a dorurilor mele !
Sărut al ei, de miere şi parfum !
Miresmele de flacără din piele,
Gropiţele-i din care foc băum !

Zavistnicilor care tot îngaimă
Scorniri prosteşti cu limba lor cea rea,
Am să le-o zugrăvesc cu-ntreaga-i faimă,
Doar vor pricepe-atunci beţia mea :

Bogatu-i păr, ca noaptea la culoare,
Pe spatele-i alb curge la pămînt ;
Ci trandafirii care dau în floare
Îi sînt pe faţă ca un iad arzînd.

Sprîncenele-i subţiri sînt arcuri crunte,
Iar pleoapele-i, cu-o ploaie de săgeţi,
Ucid pe cel ce stă să le înfrunte !
Privirea-i e hanger de mare preţ !

Pocal cu tămîios i-i gura ! Fagur
Sărutul ei ! Sau apă de izvor !
Mărgăritare-s dinții albi — șiraguri
Culese din adîncul mărilor !

Ca gîtul de gazelă-i gîtu-i, iată,
Subțire și înmiresmat cu nard ;
Iar pieptu-i e-o tabla de smalț curată
Pe care două cupe-ntoarse ard.

Gropița-i miresmată de pe pîntec
E o beție de parfum ceresc ;
Iar dedesubt, al vieții mele cîntec,
E dorul după care jinduiesc !

Stă falnic, ca un jilț măreț de rege,
Cu cei doi stîlpi de slavă nalți și drepți,
În stare nebunia s-o dezlege
Și-n mințile celor mai înțelepți.

Învăluit în șuba lui vrăjită,
Nesfiicios, și tînăr, și ghidici —
Cînd i-o atingi, se zbate vălurită,
Ca pielea pe-un catîr lovit de bici.

Ah, ochiu-i abia poate să se lase
Privit în roșul său mistuitor ;
Iar buzele îi sînt dulci și cărnoase,
Cu vîrful mîndru și strălucitor.

De te apropii dîrz și vitejește,
Te-așteaptă cald, voios și hotărît ;
De trudă, de loviri nu se sfiește,
Și nici de bătălii nu, cît de cît !

Zein Al-Mawassif, așa ești — mreajă
Și patimă ! În veci nu voi uita
Nici nopțile de dragoste și vrajă,
Nici luminoasa frumusețe-a ta !

Auzind oda aceasta ticluită atunci în cinstea sa, Zein Al-Mawassif fu cuprinsă de un val de plăcere și se lumină de o strălucire pînă peste marginile strălucirii.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute cincizeci și noua noapte

Urmă :

...Cînd auzi oda aceasta ticluită în cinstea ei, Zein Al-Mawassif fu cuprinsă de un val de plăcere și se lumină de o strălucire pînă peste marginile strălucirii. Și îl îmbrățișă pe Anis și îi spuse :

— O, Anis, ce desăvîrșire ! Nu vreau să mai trăiesc decît cu tine !

Și își petrecură împreună noaptea toată, cu fel de fel de zbeguri, cu giugiuleli și cu alte lucruri asemenea, pînă dimineața. Și își petrecură ziua unul lîngă altul, ba mai hodinindu-se, ba mai mîncînd și bînd, ba mai veselindu-se, pînă seara. Și trăiră așa mai departe, vreme de o lună, în dîrdora plăcerilor și a desfătării.

Or, cînd se încheie luna, tînăra Zein Al-Mawassif, care era femeie măritată, primi o scrisoare de

la soţul său, prin care i se vestea grabnica sosire a acestuia. Şi, după ce citi scrisoarea, strigă :

— Fire-ar să-şi rupă picioarele ! Fire-ar depărtată sluţenia ! Iacătă că desfătătoarea noastră viaţă de-acum are să fie tulburată de sosirea chipului acesta de reavestire !

Şi îi arătă iubitului său scrisoarea, şi îi spuse :

— Ce să facem noi acuma, o, Anis ?

El răspunse :

— Mă las întru totul pe seama ta, o, Zein ! Pentru că, în ceea ce priveşte vicleniile şi şiretlicurile, femeile au fost totdeauna mai presus decît bărbaţii !

Ea spuse :

— Da ! Însă bărbatul meu este tare amarnic, şi nu are margini de zuliar ce e ! Şi are să ne fie tare anevoie să nu-i stîrnim bănuielile !

Şi cugetă vreme de un ceas, şi spuse :

— Nu văd altă cale ca să te aduc în casă, după afurisita lui de venire, decît aceea de a te înfăţişa drept un neguţător de parfumuri şi de mirodenii ! Cugetă, dar, la meseria asta, şi, mai cu seamă, ia bine aminte, cînd o fi la tocmeală, să nu-l superi întru nimic !

Şi se înţeleseră amîndoi în ce chip să-l învăluiască pe soţ.

Şi iacătă că soţul se întoarse de pe drumurile lui, şi rămase peste poate de uimit cînd o văzu pe nevastă-sa gălbejită toată, din creştet pînă-n talpă. Or, vicleana, se adusese ea însăşi în acea stare, frecîndu-se singură cu şofran. Iar bărbatu-său o întrebă, tare speriat, de ce boală se bolnăvise ; şi ea îi răspunse :

— Dacă mă vezi aşa de gălbejită, vai, nu este din pricina vreunei boli, ci din pricina jalei şi a îngrijorării care m-au năpădit cîtă vreme ai fost plecat ! Tare mă rog ţie să nu mai pleci de-acuma încolo la drum fără a lua cu tine un soţ care să te poată apăra ori să te în-

grijească! Și-atunci am să fiu mai liniștită în privința ta!

El răspunse:

— Din toată inima, așa am să fac! Pe viața mea, gîndul tău este întemeiat! Liniștește-ți, așadar, sufletul, și caută să te întorci la culoarea strălucitoare de altădată a feței tale!

Pe urmă, o sărută și plecă la prăvălia sa, întrucît era un mare negustor, evreu de credința lui. Iar soția, fetișcana, tot așa, era evreică, întocmai ca și el.

Or, Anis, care luase toate învățăturile în privința meseriei celei noi pe care urma s-o îmbrățișeze, îl aștepta pe soț în pragul prăvăliei. Și, ca să lege cît mai grabnic prietenie cu el, îl îmbie cu parfumuri și cu mirodenii la un preț cu mult mai mic decît prețul obișnuit. Iar soțul lui Zein Al-Mawassif, care avea un suflet hapsîn, fu atîta de mulțumit de afacerea aceea și de felul de a neguțători și de a se purta al lui Anis, încît ajunse mușteriul său statornic. Și nu peste multe zile ajunse să-l îmbie a se întovărăși cu el, dacă ar fi putut să aducă o sumă de bani mulțumitoare. Iar Anis nu pregetă să primească o atare îmbiere care, fără de nici o îndoială, avea să-l apropie de preaiubita sa Zein Al-Mawassif; și îi răspunse că și el avea aceeași dorință și că rîvnea să fie tovarăș cu un neguțător atîta de prețuit. Și întocmiră fără de zăbavă senetul lor de întovărășire, și îl pecetluiră cu pecețile lor, de față cu doi martori dintre mai-marii din suk.

Or, în seara acelei zile chiar, soțul frumoasei Zein Al-Mawassif, spre a cinsti senetul de întovărășire, îl pofti în casa lui pe noul său tovarăș, să împartă cina cu el. Și îl duse acasă; și, cum era evreu, și cum evreii nu le țin pe femeile lor ascunse de privirile străinilor, vroi să-l arate nevestei-si. Și se duse

s-o vestească de sosirea tovarăşului său Anis, şi îi spuse :

— Este un tînăr bogat şi cu purtări frumoase. Şi doresc să vii să-l vezi !

Iar Zein Al-Mawassif, bucuroasă pînă peste poate de ştirea aceea, nu vroi totuşi să lase nicidecum să i se vadă simţămintele şi, prefăcîndu-se a fi amarnic de supărată, strigă :

— Pe Allah ! cum de cutezi tu, o, taică al bărbii, să aduci străini în lăuntrul casei tale ? Şi cu ce fel de ochi socoţi tu să mă supui lá greaua nevoinţă de a mă arăta lor, fie cu faţa descoperită, fie cu ea acoperită ? Numele lui Allah să fie cu mine şi împrejurul meu ! Trebuie să-mi uit acum sfiala ce se cade s-o aibă orice femeie tînără, numai pentru că ţi-ai găsit un tovarăş ? Mai degrabă mă las tăiată în bucăţi !

Ci el răspunse :

— Ce vorbe necugetate mai spui şi tu, o, femeie ! Şi oare de cînd am hotărît noi să facem ca musulmanii, care au în credinţa lor să-şi ascundă femeile ? Şi ce mai ruşine anapoda la tine, şi ce mai sfială aiurea ! Noi sîntem mozaici, iar fandoseala asta a ta este chiar cu totul din cale afară pentru o mozaică !

Şi-aşa îi vorbi el. Ci, în cugetul său, gîndea : „Ce binecuvîntare a lui Allah asupra casei mele să am o soţie atîta de cuminte, de cumpătată, de înţeleaptă şi de plină de măsură !“ Pe urmă, începu să-i vorbească cu atîta rîvnă, încît, pînă la sfîrşit, o hotărî să vină şi să îndeplinească chiar ea datoriile de gazdă faţă de tovarăşul lui cel nou.

Or, Anis şi Zein Al-Mawassif, cînd se văzură, se feriră să lase a ieşi în vileag că se cunoşteau. Şi Anis, cît ţinu cina, şezu cu ochii în jos, tare ruşinos ; şi se făcea plin de o mare sfiiciune, şi nu se uita decît la soţ. Iar evreul gîndea în sinea lui : „Ce tînăr minunat !“ Încît, la sfîrşitul cinei, nu pregetă să-l

poftească pe Anis să vină şi a doua zi să-i fie musafir la masă. Şi Anis veni a doua zi, şi în ziua cealaltă; şi, de fiecare dată, se purtă întru totul cu o iscusinţă şi cu o cumpătare desăvîrşite.

Ci evreul tot fusese tulburat de un lucru ciudat, care se petrecea de fiecare dată cînd se afla Anis în casă. Căci, cu adevărat, neguţătorul avea în casă o pasăre îmblînzită...

Cînd povestea ajunse aici Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a şase sute şaizeci şi una noapte

Urmă :

...cu adevărat, neguţătorul avea în casă o pasăre îmblînzită, care fusese crescută de evreu şi care îl cunoştea şi îl îndrăgea pe stăpînul ei. Ci, în vremea cît evreul lipsise de acasă, pasărea îşi mutase dragostea asupra lui Anis şi se deprinsese să vină şi să se aşeze pe capul şi pe umerii lui, şi să se alinte în fel şi chip, pînă într-atîta că, atunci cînd stăpînul ei, evreul, se întoarse din călătorie, pasărea nu mai vroi să-l cunoască, privindu-l ca pe un străin. Şi nu mai avea nici ţipete de bucurie, nici bătăi din aripi şi nici alinturi decît pentru tînărul Anis, tovarăşul stăpînului ei. Şi evreul cugetă în sineşi : „Pe Mussa şi Aarun ! pasărea aceasta m-a uitat ! Iar purtarea ei faţă de mine îmi face şi mai de preţ simţămintele soţiei mele, care s-a îmbolnăvit de durere cînd am lipsit !" Aşa gîndea el ! Ci un alt lucru ciudat îl

tulbură nu peste mult şi îi stîrni o sumedenie de prepuneri chinuitoare.

În adevăr, băgă de seamă că soţia sa, cea atîta de cumpănită şi de aşezată de faţă cu Anis, îndată ce adormea avea nişte vise tare ciudate. Îşi întindea mîinile, gîfîia, suspina şi se răsucea în fel şi chip, rostind numele lui Anis şi vorbindu-i aşa cum vorbesc îndrăgostiţii cei mai pătimaşi. Iar evreul fu pînă peste poate de uimit să vadă că lucrul acesta se petrecu mai multe nopţi în şir, şi gîndi: „Pe Pentateuc! asta-i ca să mi se dovedească anume că femeile sînt toate la fel şi că, atunci cînd vreuna dintre ele este cuminte şi curată şi cumpătată, aşa cum este soţia mea, tot trebuie ca într-un fel ori în altul să-şi împlinească dorurile cele spurcate, fie chiar şi numai în vis! Departe de noi fie Cel-rău! Ce blestem mai sînt şi făpturile astea zămislite din para iadului!" Pe urmă, îşi zise: „Trebuie numaidecît s-o pun la încercare pe nevastă-mea! Dacă s-o lepăda de ispită şi dacă are să rămînă curată şi cuminte, înseamnă că şi purtarea păsării şi zvîrcolelile din vise nu sînt decît nişte întîmplări ca toate întîmplările, fără de nici o însemnătate!"

Or, cînd veni ceasul de masă obişnuit, evreul spuse soţiei sale şi tovarăşului său că este poftit la valiu pentru o vînzare mare de mărfuri; şi îi rugă să-l aştepte cu masa pînă ce s-o întoarce şi el. Pe urmă, îi lăsă singuri şi ieşi prin grădină. Ci, în loc să se ducă la valiu, se întoarse degrabă pe unde plecase şi se sui la catul de deasupra al casei; de acolo, dintr-o odaie care avea o lucarnă ce da înspre sala de oaspeţi, putea să iscodească tot ce urma să se petreacă.

Or, nu avu de aşteptat multă vreme urmarea, care se arătă din partea lor în chip de sărutări şi de giugiuleli de o tărie şi de o patimă de necrezut. Şi, întrucît nu vroia să se dea în vileag că se află acolo,

şi nici să le dea de bănuit că nu plecase la valiu, fu nevoit să privească, vreme de un ceas, la toate desfătările vajnice ale celor doi îndrăgostiţi. Ci, după acea aşteptare chinuită, coborî la ei şi intră în sală, cu un chip zîmbitor, întocmai ca şi cum habar nu ar fi avut de nimic. Şi, cît ţinu masa, se feri cu grijă să-i lase să ghicească simţămintele ce-l munceau, şi se purtă cu mai multă cinstire şi cu mai multă drăgălăşenie faţă de tînărul Anis, care, de altminteri, se arătă încă şi mai aşezat şi mai sfios ca de obicei.

Dar, cînd masa se sfîrşi şi tînărul Anis plecă, evreul îşi zise: „Pe coarnele Domnului nostru Mussa! am să le ard inimile despărţindu-i!" Şi scoase de la piept o scrisoare pe care o deschise şi o citi; pe urmă, strigă:

— Iacătă că iar am să fiu silit să plec într-o călătorie lungă. Căci scrisoarea aceasta îmi vine de la nişte prieteni ai mei din străinătăţi, şi trebuie să mă duc la ei ca să punem împreună la cale o mare afacere neguţătorească!

Iar Zein Al-Mawassif ştiu cum să-şi ascundă în chip desăvîrşit bucuria pe care i-o aducea ştirea aceea, şi spuse:

— O, soţul meu mult-iubit, ai să mă laşi, aşadar, să mor de lipsa ta? Spune-mi măcar cîtă vreme ai să rămîi departe de mine!

El spuse:

— Vreme de vreo trei-patru ani, nici mai mult, nici mai puţin!

Iar ea strigă:

— Ah, sărmană Zein Al-Mawassif! ce soartă mai ai şi tu, să nu te bucuri niciodată de şederea cu tine a soţului tău! O, deznădejde a sufletului meu!

Ci el îi spuse:

— Nu te mai necăji! Căci de data aceasta, ca să nu te mai las singură şi să te primejduiască boala şi

mîhnirea, vreau să mergi şi tu cu mine! Ridică-te, dară, şi cheamă-le pe slujnicele tale Hubub, Khutub, Sukub şi Rukub să te ajute să-ţi strîngi calabalîcurile de plecare!

La vorbele acestea, Zein Al-Mawassif, zdrobită, îngălbeni de tot la chip, şi ochii i se umplură de lacrimi, şi nu mai putu să rostească nici măcar un cuvînt. Iar soţul ei, care în lăuntrul său se simţea gîlgîind de mulţumire, o întrebă cu un glas plin de duioşie:

— Ce ai, Zein?

Ea răspunse:

— Nimic, pe Allah! Sînt numai oleacă tulburată de ştirea aceasta plăcută, ştiind că n-am să mai rămîn singură fără tine!

Pe urmă, se sculă şi începu să se pregătească de plecare, ajutată de slujnicele sale, sub ochiul evreului, soţul ei. Şi Zein nu ştia cum să facă să afle şi Anis trista veste. Într-un sfîrşit, izbuti să se folosească de o clipă prielnică spre a însemna pe poartă stihurile acestea de despărţire pentru iubitul ei:

Anis, îţi las tristeţea mea, s-o plîngi!
Acuma, iată, singur vei rămîne,
Cu suflet sfîşiat de răni adînci!
Sînt pradă unei crunte anasîne.
Numai un suflet rău şi zuliar,
Mai mult decît nevoia, ne desparte.
Îşi face bucuria hîd cuibar
În inima pizmaşului de moarte,
Cînd vede cît nealinat amar
Mă macină pe mine şi mă arde.
Ci pe Allah cel neclintit mă jur,
Anis, că-a nimănui, afar' de tine,
N-am să mai fiu, de-ar năpădi pe mine
Mijlocitori cît frunza din păduri!

După care, se sui pe cămila ce fusese pregătită pentru ea și, știind că avea să nu-l mai vadă nicicodată pe Anis, se afundă în lectica ei, spunînd versuri de rămas-bun casei și grădinii. Și caravana toată porni la drum, cu evreul în frunte, cu Zein Al-Mawassif la mijloc, și cu slujnicele la coadă. Și-atîta cu Zein și cu evreul, soțul ei.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu, sfioasă.

Ci într-a șase sute șaizeci și doua noapte

Urmă :

...Și-atîta cu Zein și cu soțul ei, evreul.

Iar în ceea ce îl privește pe tînărul Anis, iacătă ! A doua zi, cînd nu-l mai văzu venind la suk, după obiceiul său, pe negustorul evreu, tovarășul lui, fu peste poate de nedumerit și îl așteptă să sosească pînă seara. Ci degeaba. Atunci, se hotărî să se ducă și să vadă el însuși pricina unei lipse ca aceea. Și, în felul acesta, ajunse dinaintea porții de la intrare și citi însemnarea pe care Zein Al-Mawassif o săpase cu mîna ei acolo. Și îi pricepu înțelesul și, năucit, se lăsă să cadă jos la pămînt, pradă deznădejdii. Iar cînd își mai veni oleacă în sine din tulburarea pe care i-o pricinuia plecarea aceea a iubitei lui, începu să-i întrebe pe vecini despre ea. Și așa află că evreul, soțul ei, o dusese dimpreună cu slujnicele și cu o

mulțime de calabalîc, pe două cămile, și cu zaherea pentru o călătorie tare lungă.

La știrea aceasta, Anis începu să se învîrtească întocmai ca un smintit prin singurătățile grădinii ; și ticlui versurile acestea :

Să ne oprim să plîngem
La dulcea amintire
A mult iubitei noastre,
Aici, unde sfîrșesc
Copacii din grădina-i
Privită cu iubire,
Și unde casa-i doarme
În somnul nefiresc,
Iar urmele-i rămase,
Ca-n inimă-mi, cu șoapte,
Nu pot să le mai șteargă,
Oricît s-ar vînzoli,
Nici vînturile crunte
Ce bat din miazănoapte,
Nici vînturile blînde
Ce bat din miazăzi !

S-a dus ! Dar bietu-mi suflet
E lîngă ea oriunde,
Legat de strămurarea
Ce dă îndemn la drum
Cămilelor ! Ah, vino,
Tu, noapte, din afunde
Nemărginiri, ah, vino,
Și răcorește-acum
Obrajii mei în flăcări,
Și potolește jarul
Ce inima mi-o arde
Și mi-o preface-n scrum.

O, vînt dinspre deșerturi,
Tu, cel ce în suflare
Aduci mireasma scumpă
A răsuflării ei,
Nu ți-a spus oare leacul
Care-ar mai fi în stare
Să curme-aceste lacrimi
Ce curg din ochii mei ?
Nu ți-a spus oare leacul
Ah, leacul sfînt cu care
Să-ntorc al vieții licăr
În trupul meu de stei ?

Vai mie ! mokademmul
A dat semnal de ducă,
Și-n toi adînc de noapte
Cernita chervanea
Stă gata de plecare —
Cînd zorii nici n-apucă
Pe văi să-și pună vălul
Luminii pentru ea !
Cămilele-ngenunche !
Calabalîcu-i gata !
Iar ea se suie tristă
În lectică. S-a dus !
S-a dus, vai ! Și mă lasă
Pe urmele ei, biata,
Pierdut fără nădejde,
Cu sufletul răpus.

Și o urmez departe
Pe drumurile rele
Stropind țărîna zării
Cu lacrimile mele !

Pe urmă, cum se lăsase să lunece în felul acesta pe calea gîndurilor şi a amintirilor, auzi croncănind un corb ce-şi avea cuibul într-unul din palmierii din preajmă. Şi ticlui stihurile acestea :

O, corbule, ce cauţi tu-n grădina
Iubitei mele ? Oare plîngi aşa,
Cu glasul tău de jale, jalea mea
Şi dragostea-mi ce şi-a pierdut lumina ?
Vai ! Vai ! ţipi tu în tristu-ţi grai,
Şi toate ţipă-n jurul tău : Vai ! Vai !

Pe urmă, Anis nu mai putu să îndure atîtea chinuri şi amaruri, şi se întinse pe pămînt, şi îl fură somnul. Şi iată că i se arătă în vis iubita lui ; şi se simţea fericit lîngă ea ; şi o strîngea în braţele lui, şi ea tot aşa pe el. Ci deodată se trezi, şi nălucile pieiră. Şi nu mai putu decît să ticluiască stihurile acestea :

Icoană sfîntă a iubitei mele !
În toi de noapte-adîncă îmi apari,
Şi vii, povara dorurilor grele
O clipă s-o alini, atît măcar !

Ah, visele sînt trista fericire
Ce le rămîne celor despărţiţi !
Dar cît de grele-s ele la trezire,
Nălucile din ochii veştejiţi !

Ea îmi vorbeşte, rîde, mă mîngîie ;
Eu fericirea lumii-o ţin la piept ;
Din toate însă nu-i dat să rămîie
Decît suspinu-atunci cînd mă deştept !

Aşa se jeluia tînărul Anis. Şi trăia aşa mai departe, la umbra casei părăsite, neîndepărtîndu-se decît ca să mănînce şi el cît de cît acasă la el. Şi-atîta cu Anis.

Estimp, caravana, cînd ajunse la depărtare de o lună de la orașul cu pricina, așeză conac. Iar evreul puse să se ridice corturile nu departe de un oraş ce se afla lîngă mare. Acolo, o dezbrăcă pe nevastă-sa de hainele cele bogate, luă o nuia lungă şi mlădioasă, şi îi spuse :

— Ah, stricato și destrăbălato, pielea ta cea prihănită nu mai poate fi curățată decît cu asta ! Să vină acuma să te scape din mîinile mele tînărul acela Anis, dezmățatul !

Și, cu toate țipetele și împotrivirile ei, o şfichiui amarnic, cînd cu dreapta, cînd cu stînga. Pe urmă, aruncă peste ea o mantie aspră din păr de capră, şi plecă în oraş să caute un potcovar, și îi spuse potcovarului...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute șaizeci și treia noapte

Urmă :

...Și îi spuse potcovarului :

— Să potcovești cît mai vîrtos picioarele roabei acestea ; după care, să-i potcovești și mîinile. Și-așa are să-mi slujească de vită de călărit !

Iar potcovarul, înmărmurit, îl privi pe bătrîn și îi zise :

— Pe Allah ! este întîia oară cînd sînt chemat să potcovesc o făptură omenească ! Au ce-a săvîrșit roaba aceasta tînără ca să i se cadă o atare osîndă ?

Bătrînul spuse :

— Pe Pentateuc ! aceasta este osînda cu care noi evreii îi pedepsim pe robii noștri, atunci cînd avem a ne plînge de purtarea lor.

Ci potcovarul, uluit de frumusețea strălucitei Zein Al-Mawassif, și tulburat pînă peste poate de farmecele ei, îl sfruntă pe evreu cu silă și cu mînie, și îl scuipă în ochi ; și, în loc de a se atinge de tînăra fetișcană, ticlui acolo pe loc stihurile acestea :

Tu, mai degrabă, o, catîr smintit,
Să fii pe toată pielea potcovit,
Mai înainte de a fi slujite
Picioarele ei preablagoslovite !
Că de-ai avea un pic de minte-n glavă,
Ai fi văzut și tu că nu potcoavă
Se cade-acestor gingașe picioare,
Ci aur, în inele lucitoare !
Și să fii bine-ncredințat așa :
Că o făptură mîndră cum e ea,
De-o fi s-ajungă poate că vreodată
Naintea Celui-sfînt, la judecată,
Judecătoru-o scoate-ntr-o clipită
Nevinovată și neprihănită.

Pe urmă, potcovarul dete fuga la valiul cetății și îi povesti tot ce văzuse, zugrăvindu-i frumusețea cea minunată a strălucitei Zein Al-Mawassif și osînda la care vrea s-o supună evreul, soțul ei. Iar valiul porunci cavazilor să se ducă pe dată la corturi și să aducă dinaintea lui pe roaba cea frumoasă, pe evreu și pe celelalte femei din caravană. Și străjerii zoriră să îndeplinească porunca. Și, peste un ceas, se întoarseră și împinseră în sala de judecată, dinaintea valiului, pe evreu, pe Zein Al-Mawassif și pe cele patru slujnice, Hubub, Khutub, Sukub și Rukub. Și

valiul, uluit de frumusețea mîndrei Zein Al-Mawassif, o întrebă :

— Cum te cheamă, fiica mea ?

Ea spuse, scuturîndu-și șoldurile :

— Roaba ta Zein-Al-Mawassif, o, stăpîne al nostru !

Și el o întrebă :

— Da insul ăsta atîta de urît, cine este ?

Ea răspunse :

— Este un evreu, o, stăpîne al meu, care m-a luat de la mama și de la tatăl meu, și m-a necinstit, și a vroit, cu tot soiul de chinuri amarnice, să mă silească să mă lepăd de sfînta lege musulmană a părinților mei ! Și în fiecare zi mă pune să îndur schingiuri grele, și încearcă, în acest chip, să-mi frîngă dîrzia ! Și, ca dovadă pentru cele ce mărturisesc eu aici, o, stăpîne al meu, ia uite urmele loviturilor cu care mă zobește necurmat !

Și își dezvălui, cu multă sfiiciune, partea de sus a brațului, și arătă dungile cu care era învrîstată. Pe urmă, adăugă :

— Și-apoi, o, stăpîne al nostru, preacinstitul potcovar are să mărturisească la ce schingiuire păgînească a vrut evreul acesta să mă supună ! Iar slujnicele mele au să adeverească și ele cele spuse de mine ! În ce mă privește, eu sînt o musulmană, o drept-credincioasă, și mărturisesc că nu este alt Dumnezeu afară de Allah, și că Mahomed este trimisul lui Allah !

La vorbele acestea, valiul se întoarse înspre slujnicele Hubub, Khutub, Sukub și Rukub, și le întrebă :

— Este adevărat ce spune stăpîna voastră ?

Ele răspunseră :

— Este adevărat !

Atunci valiul se întoarse înspre evreu și, cu ochii scăpărînd, îi strigă :

— Afurisit să fii tu, vrăjmaş al lui Allah ! De ce ai rupt-o pe tinerica aceasta de la tatăl şi de la mama ei, de la casa şi de la ţara ei, şi ai schingiuit-o, şi ai încercat s-o faci să-şi lepede sfînta noastră credinţă şi s-o arunci în ticăloasele de blestemăţii ale credinţei tale păcătoase ?

Evreul răspunse :

— O, stăpîne al nostru, pe viaţa capului lui Yacub, al lui Mussa şi al lui Aarun ! mă jur ţie că tînăra aceasta este soţia mea legiuită !

Atunci valiul strigă :

— Să fie ciomăgit !

Iar străjerii îl întinseră la pămînt şi îi traseră la talpa picioarelor o sută de lovituri de ciomag, şi pe spinare tot o sută de lovituri de ciomag, şi peste fund altă sută de lovituri de ciomag. Şi, cum evreul ţipa şi răcnea fără contenire, împotrivindu-se şi urlînd că Zein Al-Mawassif era a lui după lege, valiul spuse :

— De vreme ce nu vrea să mărturisească, să i se reteze mîinile şi picioarele, şi să fie biciuit !

Cînd auzi osînda aceea năprasnică, evreul strigă :

— Pe coarnele cele sfinte ale lui Mussa ! dacă numai atîta trebuie ca să scap, ei bine ! mărturisesc că femeia aceasta nu este soţia mea şi că am răpit-o de la ai ei !

Atunci valiul grăi :

— De vreme ce mărturiseşte, să fie aruncat în temniţă ! Şi acolo să rămîie cîte zile o mai avea de trăit ! Aşa să fie pedepsiţi evreii cei necredincioşi !

Şi cavazii îndepliniră pe dată porunca. Şi îl tîrîră pe evreu în temniţă. Şi de bună seamă că acolo avea să se sfîrşească, întru necredinţa şi urîţenia lui. Nu l-ar mai avea Allah în veci întru mila sa ! Şi zvîrli-i-ar sufletul în pojarul din catul cel mai de la urmă al iadului ! Ci noi sîntem drept-credincioşi !

Şi noi mărturisim că nu este alt Dumnezeu decît numai unul Allah, şi că Mahomed este trimisul lui Allah!

În ce o priveşte pe Zein Al-Mawassif, apoi aceasta sărută mîna valiului şi, însoţită de cele patru slujnice, Hubub, Khutub, Sukub şi Rukub, se întoarse la corturi şi porunci cămilarilor să ridice tabăra şi să pornească la drum înspre ţara iubitului ei Anis.

Or, caravana călători fără de necaz şi, în seara celei de-a treia zile, ajunse la o mînăstire creştinească, locuită de patruzeci de călugări şi de patriarhul lor. Şi patriarhul acela, pe care îl chema Danis, tocmai sta jos înaintea porţii mînăstirii, să se bucure de reveneală, cînd fetişcana cea frumoasă trecu călare pe cămila ei, cu capul scos afară din lectică. Şi patriarhul, la vederea chipului acela de lună, simţi cum i se înviorează bătrîna carne moartă; şi se cutremură şi în picioare, şi în spinare, şi în inimă, şi în capul său. Şi se ridică din jilţul lui şi, ploconindu-se pînă la pămînt dinaintea lecticei frumoasei Zein Al-Mawassif, o pofti pe fetişcană să coboare şi să se odihnească acolo cu toată liota ei. Şi stărui pe lîngă ea să-şi petreacă noaptea la mînăstire, încredinţînd-o că la vreme de noapte mişună peste tot tîlharii de drumul mare. Şi Zein Al-Mawassif, nevrînd să se încăpăţîneze a nu primi acea găzduire, măcar că era din partea unor creştini şi călugări, coborî din lectică şi intră în mînăstire, urmată de cele patru slujnice ale sale.

Or, patriarhul Danis, aprins de dragoste după frumuseţea şi farmecele strălucitei Zein Al-Mawassif...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaizeci şi cincea noapte

Urmă :

...Or, patriarhul Danis, aprins de dragoste după frumuseţea şi farmecele strălucitei Zein Al-Mawassif, nu ştia cum să facă să-i mărturisească patima lui. Căci lucrul acesta era, în adevăr, tare anevoios. Într-un sfîrşit, socoti că a găsit calea cea mai bună, şi anume de a trimite la fetişcană pe călugărul cel mai bun de gură dintre cei patruzeci de călugări ai mînăstirii. Şi călugărul acela se duse la codană, cu gîndul de a-i vorbi în folosul patriarhului său. Ci, la vederea acelei lune de frumuseţe, îşi simţi limba înnodată în gură cu o mie de noduri şi, dimpotrivă, degetul lui cel de sub pîntec începu să vorbească tare lămurit de sub mantia lui, ridicîndu-se ca un nas de elefant. Şi, la privelişitea aceea, Zein Al-Mawassif începu să rîdă din tot gîtul ei, împreună cu Hubub, Khutub, Sukub şi Rukub. Pe urmă, cînd îl văzu pe călugăr că stă mut, cu nasul în sus, Zein făcu un semn înspre slujnice, care săriră numaidecît şi îl împinseră afară din odaie.

Atunci, patriarhul Danis, dacă îl văzu pe călugăr că se întoarce cu o înfăţişare tare amărîtă, îşi zise : „Fără îndoială, n-a izbutit s-o înduplece !" Şi mînă alt călugăr la ea. Şi cel de al doilea călugăr se duse la Zein Al-Mawassif ; ci i se întîmplă şi lui întocmai ce i se întîmplase şi celui dintîi. Şi fu izgonit, şi se întoarse cu capul plecat la patriarh ; iar patriarhul, atunci, trimise pe al treilea, şi pe al patrulea, şi pe al cincelea, şi tot aşa mai departe, pînă la al patruzecilea. Şi, de fiecare dată, călugărul trimis cu votria se întorcea mofluz, fără a fi izbutit să înfăţişeze solia

patriarhului său şi fără a-şi fi arătat altceva în faţa fetişcanei decît tulburarea moştenirii ce i-o lăsase tătîne-său.

Cînd văzu toate astea, patriarhul îşi aduse aminte de zicala care spune : „Cel mai bine este să te scarpini cu unghiile tale, şi să mergi pe picioarele tale !" Şi se hotărî să facă singur ceea ce era de făcut.

Atunci, se ridică şi intră cu pas falnic şi măsurat în odaia în care se afla Zein Al-Mawassif. Şi iacătă ! Întocmai ca şi celorlalţi călugări, i se întîmplă tot ce li se întîmplase şi lor, adicătelea rămase cu limba înnodată cu o mie de noduri şi cu graiul numai al sculei. Şi, faţă de rîsul şi de zeflemelile codanei şi ale tovarăşelor ei, ieşi din odaie cu nasul atîrnîndu-i pînă la pămînt.

Or, de îndată ce plecă el, Zein Al-Mawassif se ridică şi le spuse soaţelor :

— Pe Allah ! trebuie să fugim din mînăstirea aceasta cît mai iute, căci tare mi-e teamă că aceşti călugări amarnici şi cu patriarhul lor cel duhnos să nu vină şi să ne siluiască în noaptea aceasta şi să ne spurce cu atingerea lor pîngăritoare !

Şi, prilejindu-se de negurile nopţii, se furişară toate cinci afară din mînăstire şi, încălecînd iarăşi pe cămile, porniră la drum mai departe, înspre ţara lor. Şi-atîta cu ele.

În ce-i priveşte pe patriarh şi pe cei patruzeci de călugări, apoi aceştia, cînd se treziră dimineaţa şi cînd băgară de seamă lipsa strălucitei Zein Al-Mawassif, îşi simţiră măruntaiele cum se zvîrcolesc de ciudă. Şi se strînseră în biserică, să cînte ca asinii, după năravul lor. Ci, în loc să-şi cînte antifoanele şi să-şi îngaime rugăciunile obişnuite, ia uite ce ticluiau :

Călugărul cel dintîi cînta :

Strîngeți-vă, frații mei, laolaltă,
Pînă ce nu v-o părăsi sufletul meu,
Căci mi-a bătut ceasul cel de pe urmă !
Pojarul dragostei îmi arde oasele,
Patima îmi sfîșie inima,
Și mă mistui de-o frumusețe rară
Care-a venit la noi să ne ucidă
Cu săgețile ucigașe
Zvîrlite de genele pleoapelor ei.

Iar cel de al doilea călugăr răspunse cu această cîntare :

O, tu, cea care acuma
Drumețești departe de mine,
De ce, dacă mi-ai răpit inima,
Nu m-ai luat de tot cînd ai plecat ?
Te-ai dus,
Și duci și tihna mea cu tine !
Ah, dare-ar Domnul să te-ntorci curînd,
Ca să mă vezi cum îmi dau sufletul
În brațele tale !

Cel de al treilea călugăr cîntă :

O, tu, cea al cărei chip strălucește în ochii mei,
Și-mi umple sufletul,
Și-mi năpădește inima,
Pentru duhul meu amintirea ta
Este mai dulce decît este mierea
Pentru buzele de copil !
Iar dinții tăi care zîmbesc viselor mele
Sînt mai strălucitori ca sabia lui Azrael.
Ca o umbră-ai trecut,
Și ai turnat în lăuntrurile mele
O flacără mistuitoare.

Dacă vreodată în vreun vis
Ai veni lîngă patul meu,
L-ai găsi scăldat
De lacrimile mele.

Cel de al patrulea călugăr răspunse :

Să punem strajă gurii noastre,
O, fraţii mei,
Şi să nu lăsăm slobode
Vorbele cele zadarnice
Care mohorăsc
Inimile noastre chinuite.
O, tu, lună plină a frumuseţii,
Dragostea ta şi-a cernut
Strălucitele-i raze
Peste capul meu neguros
Şi m-a aprins de-o patimă
Fără de sfîrşit.

Cel de al cincelea călugăr, suspinînd, cîntă :

Eu nu mai am decît un dor —
Dorul după iubita mea !
Frumuseţea ei întunecă
Strălucirea lunii !
Şoldurile ei falnice îl preamăresc
Pe-Acela carele le-a zămislit !
Şi iată că inima mea
E mistuită de dragostea pe care
Mi-a deşteptat-o frumuseţea ei !
Şi lacrimile curg din ochii mei
Ca nişte picături de onix.

Cel de al şaselea călugăr, atunci, duse mai departe :

O, tufişuri pline de trandafiri,
O, stele de pe ceruri,

Unde-i aceea care s-a ivit
Pe zarea noastră,
Şi-a căreia putere ucigaşă,
Fără de sprijinul nici unei arme,
Îi biruieşte pe bărbaţi
Numai cu privirile sale ?

Pe urmă, cel de al şaptelea călugăr cîntă cîntarea aceasta :

Ochii mei care au pierdut-o
Se umplu de lacrimi ;
Patima se-aprinde,
Iar nădejdea se stinge.
O, vrăjitoare dulce,
Ivită în căile noastre —
Patima se-aprinde,
Iar nădejdea se stinge.

Şi, la fel mai departe, toţi călugării deteră glas, unul după altul, cîte unei cîntări ticluite atunci, pînă ce veni şi rîndul patriarhului lor, care, cu un glas plîngăreţ, cîntă :

Sufletul mi-e plin de tulburare,
Şi nădejdile m-au părăsit.
O frumuseţe răpitoare
A trecut pe cerul nostru
Şi mi-a dus tihna cu ea.
Acuma somnul
A pierit de pe pleoapele mele,
Şi jalea mi le mistuie.
Doamne, mă plîng ţie
De chinurile mele !
Doamne,
Fă ca sufletul meu să se ducă

Şi făptura mea să piară
Ca o umbră!

Cînd îşi sfîrşiră de cîntat cînteccle, călugării se aruncară cu faţa pe podelele bisericii lor şi plînseră îndelung. După care, hotărîră să zugrăvească din minte chipul celei fugite şi să-l aşeze pe altarul păgîniei lor. Ci nu putură să-şi împlinească gîndul, întrucît îi ajunse moartea şi puse capăt chinurilor lor, după ce îşi săpară singuri mormintele, în mînăstire...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaizeci şi şasea noapte

Urmă:

...după ce îşi săpară singuri mormintele, în mînăstire. Şi-aşa cu cei patruzeci de călugări şi cu patriarhul lor!

Estimp, veghea lui Allah îi meni caravanei bună tihnă şi, după o călătorie fără supărări, sosi cu bine în ţara de obîrşie. Şi Zein Al-Mawassif, ajutată de soaţele sale, se dete jos din lectică şi puse piciorul la pămînt în grădina ei. Şi intră în casă şi numaidecît porunci să se gătească totul şi să se parfumeze patul cu ambră scumpă, pînă a nu o trimite pe Hubub să-l vestească de întoarcerea sa pe mult-iubitul Anis.

Or, la ceasul acela, Anis, care își trecea zilele și nopțile numai într-un plîns, sta și somnolea, întins pe patul lui, și avea un vis în care o vedea limpede pe iubita sa cum se întorsese acasă. Și, întrucît credea în vise, se ridică tare tulburat și plecă numaidecît la casa iubitei Zein Al-Mawassif ca să se încredințeze dacă visul era adevărat. Și intră pe poarta de la grădină. Și îndată simți în văzduh mireasma de ambră și de mosc a mult-iubitei sale. Și zbură către casă și intră în odaia în care, gata de mult, Zein Al-Mawassif îl aștepta să vină. Și căzură unul în brațele celuilalt, și șezură mult timp înlănțuiți așa, vădindu-și semnele pătimașei lor iubiri. Și, ca să nu leșine de bucurie și de tulburare, băură dintr-un ulcior plin cu o băutură răcoritoare de zahăr cu lămîie și cu apă de flori. După care, își descărcară sufletele, povestindu-și tot ce li se întîmplase în vremea despărțirii lor ; și nu tăceau decît ca să se alinte și să se sărute cu drag. Și numai Allah știe socoata și dîrzia dovezilor lor de dragoste din noaptea aceea. Și, a doua zi, o trimiseră pe tînăra Hubub după cadiu și după martori, care scriseră pe loc senetul lor de căsătorie. Și trăiră amîndoi o viață preafericită, pînă ce veni Secerătoarea flăcăilor și a fetișcanelor ! Ci slavă și mărire aceluia carele, întru dreptatea sa, împarte frumusețea și plăcerile ! Și rugăciunea și pacea fie cu sultanul trimișilor, Mahomed, care a menit raiul pentru drept-credincioșii săi !

După ce Șeherezada povesti în felul acesta povestea lui Anis și a frumoasei Zein Al-Mawassif, micuța Doniazada strigă :

— O, surioara mea, cîtă dulceață, cîtă desfătare, cîtă curăție și cîtă desăvîrșire în vorbele tale !

Iar Șeherezada spuse :

— Dar ce este toată această poveste pe lîngă aceea pe care vreau s-o mai povestesc, dacă, bineînțeles, vrea regele să-mi îngăduie, despre Tînărul cel Leneș ?

Și regele Șahriar spuse :

— De bună seamă, Șeherezada ! am să-ți mai îngădui și noaptea aceasta, căci vorbele tale m-au mulțumit. iar eu nu cunosc *Povestea Tînărului Leneș* !

Și Șeherezada spuse :

POVESTEA TÎNĂRULUI LENEȘ

Se povestește — printre multe altele — că într-o zi, pe cînd califul Harun Al-Rașid ședea în scaunul lui de domnie, a intrat în sală un eunuc tînăr, care ținea în mîini o cunună de aur roșu, încrustată cu mărgăritare și de rubine și cu tot soiul de gemme și de nestemate dintre cele mai scumpe. Și copilul acela eunuc a sărutat pămîntul dinaintea califului și a spus :

— O, emire al drept-credincioșilor, stăpîna noastră Sett Zobeida m-a trimis să-ți aduc salamalekurile și supunerea ei și, totodată, să-ți spun că acestei cunune minunate, pe care tu o știi bine, îi lipsește din vîrf o gemmă mare, și că nu s-a putut găsi niciodată una destul de frumoasă spre a fi pusă în locul gol. Și a poruncit să se caute pe la toți negustorii, și a scotocit prin toată vistieria sa, dar pînă acuma încă nu a izbutit să găsească o piatră vrednică să stea în vîrful cununei acesteia ! Drept care, dorește să poruncești tu să se facă cercetările de cuviință, spre a-și împlini plăcerea.

Atunci, califul s-a întors înspre vizirii, emirii, curtenii şi musaipii săi, şi le-a spus :

— Căutaţi cu toţii gemma aceea, cît de mare şi de frumoasă o doreşte Sett Zobeida !

Or, au căutat cu toţii gemma aceea printre nestematele soţiilor lor ; ci nu au găsit nimic pe potrivă dorinţei stăpînei Sett Zobeida. Şi au dat seamă califului de zădărnicia căutărilor lor. Iar califul şi-a simţit inima tare strînsă la vestea aceea şi le-a spus :

— Cum de se poate să fiu calif şi regele regilor de pe pămînt, şi să nu se poată să am un lucru atîta de nevolnic cum este o piatră ? Vai de căpăţînile voastre ! Duceţi-vă şi cercetaţi pe la negustori !

Iar ei au cercetat pe la toţi negustorii, care au răspuns la fel :

— Nu mai căutaţi degeaba ! Stăpînul nostru califul nu va putea să găsească o gemmă ca aceea, decît la un tînăr din Bassra, care se numeşte Abu-Mohammad-Oase-Moi !

Iar ei s-au dus să-i dea seamă califului despre cele ce aflaseră, spunîndu-i :

— Stăpînul nostru califul nu va putea să găsească gemma aceea decît la un tînăr din Bassra, care se numeşte Abu-Mohammad-Oase-Moi !

Atunci califul i-a poruncit lui Giafar, vizirul său, să-i dea de ştire emirului de la Bassra să se ducă să-l caute numaidecît pe acel Abu-Mohammad-Oase-Moi şi să-l aducă cu mare zor la Bagdad, dinaintea sa.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu

Urmă :

Și Giafar a scris pe dată o scrisoare în privința aceasta, și l-a însărcinat pe spătarul Massrur să plece cu mare grabă la Bassra și s-o ducă chiar el emirului El-Zobeidi, cîrmuitorul cetății. Și Massrur a plecat, fără a mai zăbovi, să-și îndeplinească solia. Cînd cîrmuitorul Bassrei, emirul El-Zobeidi, a primit scrisoarea califului, a răspuns că ascultă și că se supune ; și, după ce i-a dat trimisului califului toate cinstirile și supunerile datorate, i-a pus la îndemînă niște străji care să-l ducă acasă la Abu-Mohammad-Oase-Moi. Și Massrur a ajuns îndată la palatul în care locuia tînărul acela, și a fost întîmpinat la poartă de o ceată de robi îmbrăcați bogat, cărora le-a spus :

— Dați de știre stăpînului vostru că emirul dreptcredincioșilor îl cheamă la Bagdad !

Și robii au intrat să ducă stăpînului lor știrea. Într-o clipită, tînărul Abu-Mohammad s-a și ivit în pragul casei sale și l-a văzut pe trimisul califului cu străjile emirului de la Bassra ; și s-a plecat pînă la pămînt dinaintea lui și a spus :

— Mă supun poruncilor emirului drept-credincioșilor !

Pe urmă, a adăugat :

— Ci mă rog măriilor voastre, o, prealuminaților, să intrați pe-o clipă ca să-mi cinstiți casa !

Massrur a răspuns :

— Nu prea putem să zăbovim pe-aici, din pricina poruncilor grabnice ale califului, care nu așteaptă decît sosirea ta la Bagdad !

El a spus :

— Ci tot trebuie să-mi dați răgazul de trebuință ca să-mi fac pregătirile de drum. Intrați, dară, și hodiniți-vă !

Massrur și însoțitorii săi au mai făcut, chipurile, oleacă de nazuri, dar pînă la urmă au intrat după tînăr.

Și au văzut, încă din odaia de la intrare, niște perdele falnice de catifea albastră țesute cu aur subțire, și marmure scumpe, și lucruri de lemn ciplit, și tot felul de minunății, și peste tot, și pe covoare și pe lucruri, și pe pereți ori pe tavane, numai aurării și argintării și nestemate strălucitoare. Și gazda i-a dus la o sală de scaldă, sclipind de curățenie și parfumată ca un boboc de trandafir, atîta de minunată cum nici palatul califului nu avea una asemenea. Iar după scaldă, robii i-au îmbrăcat în niște mantii falnice de atlaz verde, împodobite cu flori făcute din mărgăritare, din aur subțire și din nestemate de toate culorile. Și, spunîndu-le urările de după scaldă, robii le-au adus pe două tăvi de smalț aurit cupele cu sorbeturi și răcoritoare. După care, au intrat cinci tineri, frumoși ca îngerul Harut, care au înmînat fiecăruia din partea stăpînului lor, după urările de scaldă, cîte o pungă cu cinci mii de dinari, ca dar. Și atunci au intrat robii dintîi, aceia care îi duseseră la hammam ; și i-au poftit să vină după ei, și i-au dus în sala de oaspeți, unde îi aștepta Abu-Mohammad, stînd pe un divan de mătasă și cu coatele sprijinite pe niște perne tivite cu mărgăritare. Și s-a ridicat în cinstea lor, și i-a poftit să șadă jos lîngă el, și a mîncat, și a băut, laolaltă cu ei, tot felul de mîncăruri minunate și de băuturi cum nu se află decît la palatele kaisarilor.

Atunci, tînărul s-a ridicat și le-a spus :

— Sînt robul emirului drept-credincioşilor ! Pregătirile de drum au fost făcute, şi putem să plecăm la Bagdad !

Şi au ieşit din Bassra, şi au luat calea către Bagdad. Şi, după o călătorie fericită, au ajuns în Cetatea Păcii şi au intrat în palatul emirului drept-credincioşilor.

Cînd s-a văzut în faţa califului, Abu-Mohammad a sărutat pămîntul dinaintea lui şi a luat o înfăţişare plină de cuviinţă şi de cumpătare. Şi califul l-a poftit să şadă jos. Şi el a şezut sfios pe marginea scaunului şi, cu o vorbire foarte aleasă, a rostit :

— O, emire al drept-credincioşilor, robul tău cel supus a aflat, fără să-i fi spus cineva, pricina pentru care este chemat dinaintea domnului său. Drept care, în loc de numai o gemmă, a socotit de datoria lui de nevrednic supus să-i aducă emirului drept-credincioşilor tot ceea ce i-a hărăzit soarta !

Şi, spunînd vorbele acestea, a adăugat :

— Dacă stăpînul nostru îmi îngăduie, am să pun să se deschidă lăzile pe care le-am adus cu mine, ca dar al unei slugi pentru domnul său !

Şi califul i-a spus :

— Nu văd nimica împotrivă !

Atunci, Abu-Mohammad a poruncit să fie adusă cea dintîi ladă, şi a scos din ea, printre alte minunăţii ce răpeau minţile, trei pomi de aur, cu tulpinile de aur, cu crengile şi cu frunzele de smarald şi de beril verde-albastru, şi cu poamele de rubine, de mărgăritare şi de topaze, în loc de portocale, de mere şi de granate. Pe urmă, în vreme ce califul se minuna de frumuseţea acelor pomi, a deschis cea de a doua ladă...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaizeci şi opta noapte

Urmă :

...şi, printre alte bogăţii, a scos un chiosc de mătase şi de aur, încrustat cu mărgăritare, hiacinte, rubine, safire şi multe alte gemme cu nume necunoscute ; şi stîlpul din mijloc al acelui chiosc era făcut din lemn de aloe indian ; şi toţi pereţii chioscului erau tigheliţi cu gemme de toate culorile, iar în lăuntrul său era împodobit cu desene de un meşteşug minunat, înfăţişînd zbeguri de animale şi zboruri de păsări ; şi toate acele animale şi acele păsări erau făcute din aur, din crisolite, din granate, din smaralde şi din multe alte soiuri de gemme şi de metaluri scumpe.

Şi, după ce a scos din ladă acele felurite lucruri, pe care le-a aşternut pe covoare una peste alta, la nimereală, Abu-Mohammad s-a ridicat în picioare lîngă ele şi, fără a-şi mişca nici măcar capul, şi-a săltat şi şi-a coborît pleoapele. Şi pe dată chioscul întreg s-a orînduit singur în mijlocul sălii, cu atîta iuţeală, rînduială şi potriveală de parcă ar fi fost întocmit de douăzeci de inşi pricepuţi ; şi cei trei pomi minunaţi s-au dus şi s-au aşezat singuri la intrarea chioscului, adăpostindu-l cu umbra lor.

Atunci, Abu-Mohammad s-a mai uitat o dată la pavilion şi a dat un şuierat foarte slab. Şi numaidecît păsările-gemme din lăuntru au început să cînte, şi animalele de aur au început să le răspundă cu dulceaţă şi cu gingăşie. Şi Abu-Mohammad, peste o clipită, a scos alt şuierat, şi corul întreg a tăcut numaidecît pe nota începută.

Cînd şi-a mai venit oleacă în fire din uluirea în care îl cufundase vederea acelor lucruri cum altele

asemenea nu mai văzuse niciodată, califul i-a spus tînărului :

— Poţi tu să-mi spui, o, tinere, de unde ai dobîndit toate lucrurile acestea, cîtă vreme nu eşti decît un supus dintre supuşii mei ? Toată lumea te cunoaşte pe numele de Abu-Mohammad-Oase-Moi, şi ştiu că tatăl tău nu era decît un biet ventuzar la hammam, care a murit fără să-ţi fi lăsat nici un fel de moştenire ! Cum se face, dar, de-ai ajuns, în atîta de puţină vreme, şi atîta de tînăr încă, la treapta aceasta de bogăţie, de falǎ şi de putere ?

Şi Abu-Mohammad a răspuns :

— Am să-ţi spun, dară, povestea mea, o, emire al drept-credincioşilor, care este o poveste atîta de minunată şi de plină de întîmplări nemaipomenit de vrăjite, încît dacă ar fi scrisă cu acul, ca tatuaj, pe colţul din lăuntru al ochiului, ar fi o învăţătură de mari foloase pentru acela care ar vroi să se bucure de ea !

Şi Al-Raşid, pînă peste poate de zădărit, a spus :

— Grăbeşte-te, dar, şi ne deapănă ceea ce ai să ne spui, ya Abu-Mohammad !

Şi tînărul a spus :

— Află, dar, o, stăpîne al drept-credincioşilor (Allah înalţe-te întru putere şi slavă !) că, în adevăr, sînt cunoscut îndeobşte pe numele de Abu-Mohammad-Oase-Moi, şi că sînt fiul unui biet ventuzar de pe vremuri de la hammam, care a murit fără să ne lase, mie şi maică-mi, nici cele de trebuinţă ca să facem faţă nevoilor. Încît, aceia care ţi-au povestit amănuntele acestea ţi-au spus adevărat ; ci ei nu ţi-au spus nici pentru ce şi nici cum am dobîndit eu porecla aceasta ! Or, iacătă ! Încă din copilăria mea, o, emire al drept-credincioşilor, eu am fost copilul cel mai leneş şi mai molîu din cîţi se pot găsi pe faţa pămîntului. Şi, în adevăr, aşa de mare erau netruda şi lene-

veala mea, încît, dacă mă aflam culcat pe pămînt şi dacă soarele cădea cu toate flăcările lui pe căpăţîna mea goală, în toiul amiezii, eu nu aveam inimă să-mi schimb locul ca să mă mut la umbră, şi mă lăsam copt ca o colocasă, mai degrabă decît să mişc un picior sau o mînă.

Or, la moartea răposatului meu tată (aibă-l Allah întru mila sa !), eram un copilandru de cincisprezece ani ; da parcă n-aş fi avut decît doi ani ca vîrstă, căci nu vroiam nici să muncesc, nici să mă mişc din locul meu ; iar biata maică-mea era nevoită să slugărească pe la oamenii din mahala, ca să nu murim, pe cînd eu îmi petreceam zilele întins pe-o latură şi nu aveam nici măcar putere să-mi ridic mîna ca să gonesc muştele care îşi aşezaseră sat în toate găurile de pe chipul meu.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaizeci şi noua noapte

Urmă :

Or, într-o zi, dintr-o întîmplare destul de rară printre întîmplări, maică-mea, care ostenise o lună întreagă slugărind pe la cine-i da de muncă, intră în odaia mea, ţinînd în mînă cinci bănuţi de argint, rodul trudei ei întregi. Şi îmi spuse : „O, copile al meu, tocmai am

auzit că vecinul nostru, șeicul Muzaffar, pleacă spre țara Chinei ! Or, știi și tu, copile al meu, că acest preacinstit șeic este un om minunat, un om de bine care nu-și rîde de niște săracani ca noi și nu-i alungă niciodată. Ia, dar, aceste cinci drahme de argint și scoală-te să mergi cu mine la șeic ; și să-i dai aceste cinci drahme și să-l rogi să-ți cumpere din China niscaiva mărfuri pe care să le vinzi apoi aici și cu care (de-ar da Allah, întru mila lui față de noi !) să dobîndești, fără de nici o îndoială, un cîștig frumos. Iată, așadar, pentru noi, prilejul să ne îmbogățim ! Iar acela care nu vrea să primească pîinea lui Allah este un păgîn !" Or, eu, la predica aceea a mamei mele, îmi sporii și mai mult trîndăvia și mă prefăcui mort de-a binelea. Iar maică-mea mă rugă și mă răsrugă în toate chipurile, în numele lui Allah și pe mormîntul tatălui meu, și pe toate ! Da degeaba ! Căci mă făceam că sforăi ! Atunci ea îmi zise : „Pe harurile răposatului ! te juruiesc, o, Abu-Mohammad-Oase-Moi, dacă nu vrei să mă asculți și să mergi cu mine la șeic, că n-am să-ți mai dau nici să bei, nici să mănînci, și-am să te las să mori de foame !" Și rosti vorbele acestea cu un glas atîta de hotărît, o, emire al drept-credincioșilor, încît pricepui că de data aceasta are să se ție de cele ce spunea : și scosei atunci un grohăit surd, care vroia să zică : „Ajută-mă să mă scol !" Și ea mă luă de mînă și mă ajută să mă ridic și să șed pe scaun. Eu atunci, sfîrșit de trudă, începui să plîng și, printre geamăte, suspinai : „Dă-mi tîrlicii !" Și ea mi-i aduse, iar eu îi zisei : „Pune-mi-i în picioare !" și ea mi-i puse în picioare. Și eu îi zisei : „Ajută-mă să mă ridic !" Și ea mă ridică și mă sprijini să stau drept. Iar eu, gemînd de să-mi dau sufletul, îi zisei : „Sprijină-mă să merg !" Iar ea veni în spatele meu și mă sprijini, împingîndu-mă încetișor spre a mă face să calc. Iar eu începui să merg cu pași rari, oprindu-mă la fiecare pas să răsuflu și plecîndu-mi capul pe

umeri de parcă mi-aş fi dat sufletul. Şi, într-un sfîrşit, ajunsei, în felul acela, la malul mării, la şeicul Muzaffar, care, împresurat de apropiaţii şi de prietenii lui, se pregătea să se suie pe corabie pentru plecare. Iar sosirea mea fu întîmpinată cu mare uimire de toţi cei de faţă, care strigau, uitîndu-se la mine: „O, ce minune! E întîia dată cînd îl vedem pe Abu-Mohammad-Oase-Moi umblînd! Şi este întîia dată cînd iese din casa lui!" Or, eu, cînd ajunsei lîngă şeic, îi spusei: „O, unchiule al meu, tu eşti şeicul Muzaffar?" El îmi spuse: „La poruncile tale, o, Abu-Mohammad, o, fiu al prietenului meu, răposatul ventuzar (Allah aibă-l întru bunăvoia şi mila sa!)". Eu îi zisei, întinzîndu-i cele cinci drahme de argint: „Ia aceste cinci drahme, o, şeicule, şi cumpără-mi pe ele niscaiva mărfuri de la China! Şi poate că aşa, prin mijlocirea ta, are să fie un prilej să ne îmbogăţim şi noi!" Iar şeicul Muzaffar nu vroi să nu primească cele cinci drahme; şi le vîrî la chimirul său, zicînd: „În numele lui Allah!" Şi îmi spuse: „Binecuvîntarea lui Allah!" Şi îşi luă rămas bun de la mine şi de la mama mea; şi, însoţit de o mulţime de neguţători care se întovărăşiseră cu el pentru acea călătorie, se sui pe corabia care să-l ducă în China. Or, Allah meni bună pace şeicului Muzaffar, care ajunse fără de supărare în ţările Chinei. Şi cumpără, şi tot aşa făcură şi ceilalţi negustori care erau cu el, ce era de cumpărat, şi vîndu ce avea de vîndut, şi tîrgui şi făcu tot ce avea de tîrguit şi de făcut. După care, se sui, ca să se întoarcă în ţara noastră, tot pe corabia pe care o închiriase de la Bassra, împreună cu soţii săi. Şi ridicară pînzele, şi lăsară China în urmă. După zece zile de plutire, şeicul Muzaffar se sculă deodată, într-o dimineaţă, îşi plezni cu deznădejde palmele una de alta, şi strigă: „Să se strîngă pînzele!" Şi negustorii, tare nedumeriţi, îl întrebară: „Care-i treaba, o, şeicule Muzaffar?" El

spuse: „Trebuie să ne întoarcem îndărăt în China!" Şi ei, pînă peste poate de uluiţi, îl întrebară: „Da de ce aşa, o, şeicule Muzaffar?" El spuse: „Aflaţi, dar, că am uitat să cumpăr mărfurile pentru care Abu-Mohammad-Oase-Moi mi-a dat cele cinci drahme de argint!" Şi negustorii îi spuseră: „Allah fie cu tine, o, şeicule al nostru! nu ne sili, după toate ostenelile îndurate şi după toate primejdiile înfruntate şi după o lipsă atîta de lungă din ţara noastră, să ne întoarcem în China pentru un fleac ca acesta!" El spuse: „Trebuie numaidecît să ne întoarcem în China! Căci m-am juruit pe credinţa mea cu făgăduiala faţă de Abu-Mohammad şi de biata maică-sa, soţia prietenului meu, răposatul ventuzar!" Ei spuseră: „Asta să nu te apese întru nimic, o, şeicule! Căci sîntem gata să-ţi plătim fiecare cîte cinci dinari de aur ca dobîndă la cele cinci drahme de argint pe care ţi le-a înmînat Abu-Mohammad-Oase-Moi! Şi ai să dai tot aurul acesta la sosirea noastră acasă!" El spuse: „Primesc darul vostru, în numele lui!" Atunci, negustorii îi plătiră fiecare cîte cinci dinari de aur, în numele meu, şeicului Muzaffar, şi îşi văzură de drum mai departe. Or, de-a lungul drumului, corabia se opri, ca să ia merinde, la o insulă de printre cele multe insule. Şi negustorii şi şeicul coborîră să se preumble pe uscat. Iar şeicul, după ce se preumblă şi se bucură de reveneala de pe insula aceea, se întoarse să se urce pe corabie, cînd văzu, pe ţărmul mării, un neguţător de maimuţe care avea de vînzare vreo douăzeci de asemenea făpturi. Ci, printre toate acele maimuţe, avea şi una care era tare prăpădită la înfăţişare, cheală, tremurînd întruna şi cu ochii urduroşi. Iar maimuţele celelalte, de fiecare dată cînd stăpînul lor întorcea capul ca să stea de vorbă cu muşteriii, nu pregetau să se repeadă la tovarăşa lor cea ticăloasă şi s-o muşte şi s-o zgîrîie şi să i se ude pe cap. Iar şeicul Muzaffar, care avea o inimă

miloasă, tare fu mişcat de starea acelei sărmane maimuţe şi îl întrebă pe neguţător: „Cu cît dai maimuţa aceea?" El spuse: „Aceea, o, stăpîne al meu, nu este scumpă. Ţi-o las, ca să scap de ea, cu cinci drahme numai!" Iar şeicul îşi zise: „Este taman cît mi-a dat orfanul! Şi am să-i cumpăr jivina aceasta, că doar o putea să se slujească de ea, arătînd-o prin sukuri, şi să-şi cîştige pîinea lui şi a mamei sale!" Şi plăti neguţătorului cele cinci drahme, şi puse pe unul dintre corăbierii de pe corabie să prindă maimuţa. După care, se sui pe corabie, împreună cu soţii săi negustori, gata de plecare. Or, pînă să se desfăşoare pînzele, văzură nişte pescari care se cufundau în adîncurile mării şi, de fiecare dată cînd ieşeau din apă, ţineau în mîini nişte scoici pline cu mărgăritare.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaptezecea noapte

Urmă:

Şi maimuţa văzu şi ea lucrul acela. Şi numaidecît făcu o săritură şi se cufundă în apă. Şi se băgă pînă la fundul mării, şi ieşi peste o bucată de vreme, ţinînd în mîini şi în gură nişte scoici pline cu mărgăritare de o mărime şi de o frumuseţe uluitoare. Şi se căţără pe corabie şi veni să-i dea şeicului tot ce pescuise. Pe urmă, îi făcu din mînă mai multe semne care vroiau să spună: „Leagă-mi ceva la gît!" Şi şeicul îi legă un sac la gît, şi maimuţa sări iarăşi în mare, şi ieşi iar cu sacul

umplut de scoici pline cu mărgăritare, mai frumoase şi mai mari decît cele dintîi. Pe urmă, iar sări în mare, de mai multe ori la rînd, şi de fiecare dată se întoarse să-i aducă şeicului sacul plin cu pescuitul ei minunat. Şi-aşa! Iar şeicul şi toţi neguţătorii erau pînă peste fire de uluiţi. Şi îşi spuneau: „Nu este putere şi tărie decît întru Allah atotputernicul! Maimuţa aceasta stăpîneşte taine pe care noi nu le putem pătrunde! Ci toate astea-s întru norocul lui Abu-Mohammad-Oase-Moi, fiul ventuzarului!" După care, plecară de la insula mărgăritarelor. Şi, după o călătorie minunată, ajunseră la Bassra. Or, de cum puse piciorul pe uscat, şeicul Muzaffar veni să bată la poarta noastră. Şi maică-mea întrebă din lăuntru: „Cine este acolo?" Şi el răspunse: „Sînt eu! Deschide, o, mamă a lui Abu-Mohammad! M-am întors din China!" Şi maică-mea strigă: „Scoală-te, Oase-Moi! Iacătă şeicul Muzaffar care s-a întors din China! Du-te şi deschide-i poarta şi temeneşte-te dinainte-i şi spune-i bun-venit! Pe urmă, să-l întrebi ce ţi-a adus, în nădejdea că Allah ţi-o fi trimis, prin mijlocirea lui, cu ce să ne îndestulăm nevoile!" Iar eu îi spusei: „Ajută-mă să mă scol şi să umblu!" Şi ea aşa făcu. Şi mă tîrîi, împiedicîndu-mă în poalele mantiei, pînă la poartă, pe care o deschisei. Şi şeicul Muzaffar, urmat de robii lui, intră în odaia de primire şi îmi spuse: „Salamalekul şi binecuvîntarea fie asupra aceluia ale cărui cinci drahme au fost noroc călătoriei noastre! Ia uite, o, fiul meu, ce ţi-am adus!" Şi porunci să se înşire în odaie sacii de mărgăritare, îmi înmînă aurul pe care i-l deteseră negustorii şi îmi puse în palmă sfoara cu care era legată maimuţa. Pe urmă, îmi spuse: „Asta este tot ceea ce ţi-au dobîndit cele cinci drahme! În ce priveşte maimuţa aceasta, o, fiul meu, să n-o chinuieşti, întrucît este o maimuţă binecuvîntată!" Şi

își luă rămas-bun de la noi, și plecă împreună cu toți robii săi. Eu atunci, o, emire al drept-credincioșilor, mă întorsei înspre maică-mea și îi spusei : „Vezi și tu, o, maică a mea, cine avea dreptate dintre noi doi ! Mi-ai asuprit viața în fiecare zi spunîndu-mi : «Scoală-te, Oase-Moi, și muncește !» Iar eu îți spuneam : „Cel care m-a zămislit are să-mi dea cu ce să trăiesc !»" și maică-mea îmi răspunse : „Dreptu-i, fiul meu ! Fiecare își poartă ursita legată la gît și, orice-ar face, nu poate să scape de ea !" Pe urmă, mă ajută să număr mărgăritarele și să le împart pe mărimi și pe frumusețe. Și mă scuturai de moleșeala și de trîndăvia mea, și începui să mă duc la suk în fiecare zi și să vînd mărgăritare la negustori. Și dobîndii cîștig strașnic, care îmi îngădui să cumpăr pămînturi, case, prăvălii, grădini, palate și mulțime de robi — bărbați, femei și copilandri. Or, maimuța mergea cu mine peste tot, și mînca tot ce mîncam eu, și bea ce beam eu, și nu mă scăpa din ochi niciodată. Ci, într-o zi, pe cînd mă aflam în palatul care pusesem să mi se zidească, maimuța îmi făcu semn că vrea o călimară, hîrtie și calam. Și eu îi adusei cele trei lucruri. Și ea luă hîrtia, pe care o așeză pe mîna ei stîngă, așa cum fac scribii, și luă calamul, pe care îl înmuie în călimară, și scrise : „O Abu-Mohammad, du-te de-mi caută un cocoș alb ! Și vino cu el în grădină, după mine !" Iar eu citii rîndurile acelea, și mă dusei să caut un cocoș alb, și alergai în grădină să i-l dau maimuței, pe care o găsii ținînd un șarpe în mîini. Și maimuța luă cocoșul și îl slobozi asupra șarpelui. Și pe dată cele două făpturi se luară la luptă, și cocoșul îl birui pînă la urmă pe șarpe și îl ucise. Pe urmă, altminterea de cum fac cocoșii, îl mîncă pe tot, pînă la capăt. Maimuța, atunci, luă cocoșul, îi smulse penele toate și le sădi una lîngă alta în grădină. Pe urmă, omorî co-

coşul şi udă cu sîngele lui toate penele. Şi luă pipota cocoşului, o curăţă şi o puse în mijlocul grădinii. După care...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaptezeci şi una noapte

Micuţa Doniazada îi spuse surorii sale :

— O sora mea, te rog mult ! grăbeşte de ne spune ce-a făcut maimuţa lui Abu-Mohammad după ce a sădit penele cocoşului în grădină şi le-a udat cu sîngele cocoşului !

Iar Şeherezada spuse :

— Din toată inima şi cu drag !

Şi urmă :

...După care, se duse dinaintea fiecărei pene, îşi clămpăni fălcile scoţînd nişte ţipete pe care eu nu le putui pricepe, şi se întoarse iar lîngă mine, ca să facă o săritură de-a mirărilea, ridicîndu-se de pe pămînt şi pierind din ochii mei, în văzduhuri. Şi-n clipita aceea, toate penele de cocoş din grădina mea se preschimbară în pomi de aur, cu crengile şi cu frunzele de smarald şi de beril verde-albastru, şi avînd drept roade rubine, mărgăritare şi toate soiurile de nestemate. Iar pipota cocoşului se preschimbă în chioscul acesta vrăjit, pe care mi-am îngăduit să ţi-l dăruiesc, o, emire al dreptcredincioşilor, dimpreună cu trei pomi din grădina mea ! Eu atunci, îmbogăţit de aici înainte cu bunurile acestea fără de socoată, dintre care fiecare nestemată preţuieşte cît o vistierie, trăiesc astăzi în huzur şi fericire ! Şi toate astea numai fiindcă în tinereţele mele

mi-am pus credința în bunătatea cea fără de margini a Atoateîmpărțitorului, care nu-i lasă niciodată în nevoie pe drept-credincioșii săi !

După ce califul a ascultat povestea aceasta, s-a minunat pînă peste marginile minunării și a strigat :

— Bunăvoința lui Allah este fără capăt !

Și l-a oprit pe Abu-Mohammad pe lîngă sine, ca să poată să povestească povestea aceasta diecilor de la palat spre a fi scrisă. Și nu l-a lăsat să plece din Bagdad decît după ce l-a coperit de cinstiri și de daruri, cu o dărnicie pe potriva celei pe care o dovedise oaspetele său față de el. Ci Allah este cel mai darnic și mai puternic !

După ce regele Șahriar ascultă povestea, îi spuse Șeherezadei :

— O, Șeherezada, povestea aceasta mă mulțumește, pentru învățătura ei !

Iar Șeherezada zise :

— Da, măria ta, ci ea nu-i nimic față de aceea pe care vreau să ți-o povestesc în seara aceasta !

Și spuse :

POVESTEA TÎNĂRULUI NUR ŞI A VITEZEI FRÎNCE

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că a fost odată, în vechimea vremilor şi în curgerea timpilor şi a clipelor, în ţara Egiptului, un om dintre oamenii de vază, pe care îl chema Cunună şi care îşi trecuse viaţa călătorind pe uscat şi pe mări, prin insule şi prin deşerturi, şi prin tărîmurile cunoscute şi necunoscute, fără vreo teamă nici de primejdii, nici de osteneli, nici de necazuri, şi înfruntînd amaruri atîta de năprasnice încît, numai ascultîndu-le, ar încărunţi părul de-a binelea, chiar şi pe capul ţîncilor. Ci, după ce a ajuns bogat, fericit şi cinstit de toţi, neguţătorul Cunună s-a lăsat de călătorii, ca să trăiască în palatul lui, liniştit, stînd în tihnă pe divan şi cu fruntea încinsă de turbanul de muselină albă fără de pată. Şi nimic nu-i lipsea pentru împlinirea dorinţelor sale. Întrucît iatacurile lui, haremul, dulapurile şi sipeturile, pline cu bogăţii, cu haine de la Mordin, cu pînzeturi de la Baalbeck, cu mătăsuri de la Homs, cu arme de la Damasc, cu atlazuri de la Bagdad, cu marame de la Mossul, cu caftane de la Maghreb şi cu chindiseli de la Ind, nu-şi aveau perechea ca strălucire nici în saraiu-

rile regilor ori ale sultanilor. Și stăpînea o mulțime de robi, și negri și albi, și mameluci turci, și cadîne, și hadîmbi, și cai de soi ales, și catîri, și cămile de la Bactriana, și dromadere bune de goană, și băieți de la Grecia și de la Siria, și fetișcane de la Circasia, și eunuci micuți de la Abisinia, și femei din toate țările. Și-așa că era, fără de nici o îndoială, negustorul cel mai mulțumit și cel mai lăudat de pe vremurile lui.

Ci bunul cel mai de preț și cel mai strălucit pe care îl stăpînea negustorul Cunună era însuși fiul său, un flăcăiaș de paisprezece ani, care hotărît că era mai frumos, și încă cu mult, decît luna în cea de a paisprezecea zi a ei. Căci nimic, nici frăgezimea primăverii, nici ramura mlădie a arborelui ban, nici bobocul de trandafir, nici alabastrul cel străveziu nu se putea asemui cu gingășia răpitoarei lui tinereți, cu umbletul lui zarif, cu dulcile culori ale chipului său și cu albeața cea neprihănită, a făpturii lui vrăjitoare. Și de altminteri poetul, stîrnit de desăvîrșirile sale, l-a și cîntat așa :

Prietenu-mi cel tînăr și-atîta de frumos
Îmi spune : „O, poete, ți-e harul cam sărac !“
Eu îi răspund : „O, doamne al meu, neîndoios,
În cazu-acesta-al nostru nici nu am ce să fac
Cu harul ! Frumuseții îi ești cel mai chipos
Sultan — fără prihană în trupul tău răvac !
Ci — de-i cu-ngăduință să-nalț și eu prinos —
O, cît e de frumoasă, pe chipul tău cel drag,
Aluna ceea neagră, un strop întunecos
De chihlimbar, ce iese mai bine în vileag
Pe albul unei mese de marmoră, lucios !
Și ia uite ce spade stau gata de atac,
Din pleoapele-ți pornite la luptă, arțăgos,
Cu cei ce ca-n orbire nepăsătoare zac !“

Iar un alt poet a spus :

I-am întrebat, cînd i-am văzut buimaci,
În zarva luptei, căsăpind vîrtos,
Pe cei care se omorau posaci :
„De ce atîta sînge dat prinos ?“
Ei mi-au răspuns crunți : „Pentru ochii dragi
Ai unui flăcăiandru preafrumos !“

Iar un al treilea a spus :

Veni la mine singur,
Veni în ospeție.
Şi cînd văzu cum tremur
Şi cum mă înfior,
Îmi spuse : „Ce-i cu tine ?
Ţie rău, cumva ?“ Şi mie,
Simțind că ard de dor,
Atîta doar, cu spaimă,
Pe limbă fu să-mi vie,
Şi îngăimai de zor :
„Săgețile acelea,
Vai, dă-le în pustie,
Săgețile acelea
Din ochii tăi — că mor !“

Iar un altul a spus :

Şi lune şi gazele au venit
Să se măsoare-n nuri şi-n frumusețe
Cu el. Ci eu le-am spus atunci cinstit :
„Gazelelor, fugiți, nu fiți semețe,
Căci nu e chip să vă asemuiți
Cu puiu-acesta zvelt de căprioară !
Iar voi, o, lune, nu vă mai trudiți,
Căci frumusețea lui nu se măsoară !“

Iar un altul a spus :

Zarif flăcău ! Din negru-i păr
Şi albul frunții lui, să ştii,

Se-mbracă lumea,-ntr-adevăr,
Pe rînd, în noapte şi în zi.
Dar ia priviţi cu luare-aminte
Şi aluniţa-i din obraz ! —
Că şi bujorul, cînd aprinde
Împurpuratul lui atlaz,
Şi-mpodobeşte mîndra-i floare
Cu bumbul mic şi negricios,
Prin care mai aprins apare
Şi care-l face mai frumos !

Iar un altul a spus :

Se limpezeşte apa frumuseţii
Doar de-i atinge limpezimea feţii !
Şi de la pleoapele lui iau săgeţi
Arcaşii care vor să-i săgeteze,
În inimă, pe cei de el iubeţi !
Ci mai cu seamă trei virtuţi alese
Să-i fie lăudate-n vieţi de vieţi :
Întîi, ah, frumuseţea lui ; apoi,
Zarifu-i trup, cu mlădiosul boiu ;
Şi-n urmă, dragostea ce-i purtăm noi !

Veşmintele-i uşoare-abia-nfăşoară,
Întreaga-i strălucire de comoară.
Aşa cum norii străvezii abia
Ascund oleacă faţa lunii pline,
Ca şi mai mîndră să se-arate ea !
Ci mai cu seamă trei virtuţi depline
Să fie lăudate-n cinstea sa :
Acele mult prea străvezii veşminte,
Frumosul trup ce-n ele se cuprinde,
Şi dragostea mea mare şi fierbinte !

Ah, negri îi sînt ochii de cărbune,
Şi neagră-i pata gingaşei alune
Ce-i rîde pe obrazul drag — podoabă !

Atît de negre și de dulci sînt ele,
Încît se zbate inima mea, roabă,
Și curg de-a valma lacrimile-mi grele
Din care focul dorului se-adapă.
Să fie lăudate, ah, de-a pururi,
Și-aceste lacrimi, și-aceste huzururi,
Și-atîtea frumuseți fără cusururi!

Și fruntea lui, și chipul lui vrăjit,
Și trupul meu, de patimi chinuit,
Se-asemuie cu cornul mîndru-al lunii:
Ah, ele pentru strălucirea lor,
Iar trupul meu, în care ard cărbunii,
Prin faptul că, topit de lungul dor,
S-a-ncovoiat ca-n ceasul rugăciunii.
Așa încît, și pînă peste poate,
Ah, pururea să-i fie lăudate
Desăvîrșirile acestea toate!

Luminile ochilor lui, chiar dacă
I s-au făcut sîngelui meu bărdacă,
Nu se-nroșesc, oricît potop ar strînge,
Și nu știu cum de pot rămîne-așa —
Oricît m-aș zbuciuma și-oricît aș plînge —
Duioase, moi, dulci, ca de catifea,
În care nu se vede-un strop de sînge.
De trei ori, dar, cu-naltă bucurie,
Slăvite, și acuma și-n vecie,
Luminile ochilor lui să fie!

Nu-mi stinse jarul și amara sete
Decît în ziua cînd, pe îndelete,
Cu buzele și zîmbetu-i frumos
Îmi dărui tot ce-mi visam anume.
Iar eu, în schimb, să-i fie de folos,
Îi dăruiesc tot ce am eu pe lume,

Şi dacă ia ce-i dau, sînt bucuros !
Avere, rosturi, suflet, viaţă, nume !
De-a pururi lăudate-i fie, dară,
Şi buzele-i aprinse ca de pară,
Şi zîmbetele lui ca de fecioară !

Şi un alt poet, printre cei fără de număr care l-au cîntat, a spus :

Cu arcurile-ncovoiate
Ce-i stau ochilor lui de straje ;
Cu ochii-i care-aruncă suliţi
Din vrăjitoarele ochiade ;
Cu agerele iatagane
Ale privirii-i ucigaşe ;
Cu-nfăţişarea-i fără seamăn ;
Cu mult zarifele lui nade ;
Cu pletele-i ca noaptea neagră ;
Cu uitătura lui cea blîndă
Ce-ţi fură somnul şi domneşte
Peste-a iubirii-mpărăţie ;
Cu cîrlionţii-i de pe frunte,
Ca nişte scorpioni ce-mplîntă
Veninul deznădejdii-n inimi ;
Cu trandafirii ce-şi îmbie
Roşeaţa-n crinii daţi în floare
De pe obrajii lui senini ;
Şi cu acele dulci rubine
Ce-i ard pe buze-n zîmbet moale ;
Cu dinţii lui — mărgăritare
Bătute-n patimi şi în chin ;
Şi cu suavele miresme
Care-l înfăşură-n petale ;
Cu undele de vin şi miere
Ce-i umplu gura cînd vorbeşte ;
Cu mijlocu-i mlădiu ca ramul ;
Cu mersul lui ca un alint ;

Cu-mbelşugatu-i spate falnic
Care, şi cînd se odihneşte
Şi-n mers grăbit, la fel se-arată,
Aceleaşi frumuseţi rotind ;
Cu pielea-i de caisă dulce ;
Cu nurii care paşii-i poartă ;
Şi cu purtările-i blajine ;
Cu-nmiresmatele-i cuvinte ;
Şi cu obîrşia-i înaltă ;
Cu-averea-i ; cu aleasa-i soartă ;
Cu toate-aceste daruri rare,
Jur că nici soarele-n amiază
Nu străluceşte precum chipu-i
Strălucitor şi fără pată ;
Iar luna nouă cînd răsare
Nu-i, cît ar fi de luminoasă,
Decît o aşchie desprinsă
Din unghia lui minunată !

Ca răsuflarea-i aromită
Nici mirosul de ambră nu-i ;
Iar boarea-mbălsămată-a serii
Se-mbălsămează-n părul lui !

Or, într-o zi, pe cînd copilandrul cel minunat, fiul lui Cunună neguţătorul, şedea în prăvălia tatălui său...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaptezeci şi doua noapte

Urmă :

...cîţiva tineri, prieteni de-ai lui, veniră să stea la taifas cu el, şi îl poftiră să meargă în plimbare la o grădină a unuia dintre ei, şi îi spuseră :

— O, Nur, ai să vezi ce frumoasă este grădina aceea !

Şi Nur le răspunse :

— Vreau să merg ! Ci, mai întîi, trebuie să-mi cer îngăduinţă de la tatăl meu.

Şi se duse la tatăl lui să-i ceară îngăduinţa. Iar neguţătorul Cunună nu avu de ce să fie împotrivă şi, dîndu-i lui Nur învoirea, îi mai dărui, pe deasupra, şi o pungă plină cu galbeni, ca să nu fie la cheremul prietenilor lui.

Atunci, Nur şi cu ceilalţi băieţi încălecară pe catîri şi pe măgari şi se duseră la o grădină în care se afla tot ce putea să bucure ochii şi să îndulcească gura. Şi intrară în grădină, pe o poartă boltită, frumoasă ca poarta raiului, zidită din rînduri de cărămizi de marmură de felurite culori, şi adumbrită de viţe de vie agăţătoare, pline cu ciorchini roşii şi negri, albi şi aurii, întocmai cum a spus poetul :

O, ciorchini de struguri, doldora de vin,
Negri precum corbii, dulci ca un sorbet,
Printre frunze late bobul vostru plin
Pare-un deget tînăr, neted şi boghet !

Ni-i beţia voastră dată să dezmierde ;
Şi cînd staţi pe coarde, sărutaţi de soare,
Frumuseţea voastră sufletul ni-l pierde,
Şi cînd vă striveşte teascu-n zdrobitoare,
Şi vă schimbă-n mierea cea îmbătătoare.

Şi, pe cînd intrau, văzură sus, pe fruntea acelei porţi boltite, stihurile acestea, săpate în litere frumoase de azur :

Vino, prietene, de vrei
Să te îmbeţi de frumuseţe !
Sînt o grădină cum nu-i alta !
Te-aştept din prag, să-ţi dau bineţe !

Şi inima-ţi are să-şi uite
Aici necazurile toate,
La răcoroasa mîngîiere
A adierii ce străbate
Cărările-mi cu umbră moale,
Şi la priveliştea vrăjită
A florilor ce mă îmbracă
În haina lor ca-ntr-o ispită,
Şi care rîd înveselite
În falnicele lor petale.
Cu dărnicie ceru-şi varsă
Din plin belşugurile sale,
În pomii mei cu crengi plecate
Sub greul roadelor peşchir.
Şi ai să vezi cum legănate
Sub degetele de zefir
Voioase joacă şi dansează
În aer crengile subţiri,
Şi cum duioasele Pleiade
Cu mîinile strălucitoare,
Aruncă ploaia lor de aur
Şi norii de mărgăritare.
Şi dacă, obosind deodată
De joaca lui prin crengi, zefi
Le lasă, ca s-alinte unda
Pîraielor care-şi torc firul
Şi care-i ies voioase-n cale,
Le lasă şi pe ele-apoi
Şi fuge să-mi sărute gingaş
Pe gură florile-n zăvoi.

După ce trecură de poarta aceea, îl zăriră pe paznicul grădinii stînd la umbră, sub bolta foşnitoare de viţă, şi frumos ca îngerul Rizwan, cel care păzeşte comorile raiului. Şi paznicul se ridică în cinstea lor şi le ieşi înainte şi, după salamalekuri şi urările de bun

venit, îi ajută să descalece din șei, și ținu să le slujească el însuși de călăuză, ca să le arate, în toate amănuntele, frumusețile grădinii. Și copiii putură astfel să admire și apele cele frumoase care șerpuiau printre flori și nu le părăseau decît cu părere de rău, și crîngurile grele de miresme, și pomii osteniți de giuvaerurile lor, și păsările cîntătoare, și tufărișurile înflorite, și copăceii cu mirodii, și tot ceea ce făcea din acea grădină minunată un colț rupt din grădina raiului. Dar ceea ce îi încîntă mai presus de toate cuvintele, fu priveliștea, ce nu-și avea nicăieri asemuire, a vrăjiților pomi roditori, cîntați rînd pe rînd de toți poeții, așa cum aduc mărturie aceste cîteva poeme dintre mii de poeme :

RODIILE

Frumoasă-i haina-n care stați sclipind,
Dulci rodii abia-ntredeschise, mine
De-nflăcărate, gingașe rubine
Închise-n sipețele de argint.
Voi sînteți fermecate picături
Al unui sînge fără de cusur !

O, rodii dulci, cu pielița subțire,
Ca niște feciorelnici, falnici bumbi,
Țîșnind din piept, ispititori și scumpi,
Și stîrnitori de patimi și iubire —
Privindu-vă, pricep ce meșteșug
Pretinde o aleasă-arhitectură ;
Iar de vă gust, ținîndu-vă în gură,
Mă vindec de oricare beteșug.

MERELE

Frumoaselor cu chip vrăjit,
O, mere dulci și-nmiresmate,

Surîsul vostru-nvăluit
În roşu şi în galben poate
Să fie-oricînd asemuit,
Prin roşul care îl străbate,
Cu un obraz de-ndrăgostit,
Plin de noroc şi sănătate ;
Iar galbenu-i ca un pălit
Obraz de-ndrăgostit, ce-l bate
Un nenoroc fără sfîrşit !
Pe faţa voastră-s adunate,
Deci, două semne, desluşit :
Şi-al celui fericit în toate,
Şi-al celui deznădăjduit !

CAISELE

Caise dragi, cu sîmburi minunaţi,
Cine-ar putea să pună la-ndoială
Desăvîrşirea voastră numai fală ?
Voi, cînd eraţi doar flori, v-asemănaţi
Cu stelele ; acum, ca fructe pline,
Rotunde printre frunze, şi-ntru tot
De aur, vă asemuiţi, socot,
Cu nişte sori gingaşi, cu pete line.

SMOCHINELE

O, albelor smochine, şi negre, ca de soare,
Binevenite pe tablaua mea !
Îmi sînteţi dragi ca albele fecioare
Ale Greciei ; vă iubesc aşa
Ca pe-ale Etiopiei fierbinţi
Copile-ntunecate de dorinţi.

O, voi, din toate, cele mai iubite !
Voi, care nu vă îndoiţi deloc

De dragostea-mi și dulcile-i ispite
Pe care le stîrniți ca pe un foc,
Încît nici nu vă pasă cum arată
Făptura voastră pururea visată !

Ah, dacă vă iubesc atît, și dacă
Atîtea doruri îmi stîrniți în piept,
E pentru că eu știu să-mi fie dragă,
Așa cum alții nu știu, și-i nedrept,
Maturitatea voastră, dulci smochine,
O, voi, cele de-atîta taină pline !

Iubite dulci, cu fața numai cute
De-atîtea deziluzii cîte-ați tras
Pe crengile de-amar de vînt bătute
Și care v-a scris chinul pe obraz,
Ce dulci sînteți, și cît de-nmiresmate,
Ca florile de mușețel, uscate.

Și numai voi, dintre atîtea poame,
În clipa rară-a coaptelor dorinți,
O, voi, preadărnicelor cu-aroame,
Știți să lăsați, topindu-vă-ntre dinți,
Suavul strop îmbătător, pe care
L-ați zămislit din miere și din soare !

PERELE

O, tinere copile, o, candide fecioare,
De must răcoritor și-arome pline,
Oleacă dulci, oleacă acrișoare,
Eline, sinaite, alepine,

Voi, care, legănîndu-vă sfioase,
Stați atîrnate-n ramuri, dolofane,
Cu talii suple și cu șolduri grase,
Și așteptați, ca niște mari sultane,

Să vină-ndrăgostiții voștri-odată
Și gingaș de pe ramuri să vă strîngă —
Să n-aveți teamă, vor veni îndată
Să vă culeagă, și vă și mănîncă !

Fie că sînteți galbene ori crude,
Fie grăsane, fie ascuțite,
Fie că singuratice și nude,
Fie perechi pe crengile-nfrunzite,

O, pere, voi veți fi întotdeauna
Pe gustul nostru ! Carnea voastră pură,
Rîvnita pururi, fragedă și buna,
Și care parcă se topește-n gură,

Întotdeauna are să ne pară
Uluitoare ca și-ntîia oară !

PIERSICILE

Cu strat de puf ne apărăm obrazul
De aerul prea crud ori prea fierbinte ;
Din catifea ne-am întocmit veșminte,
Să ne-nvelească pielea ca atlazul.

Rotunde sîntem, roșii ca de sînge,
Scăldate-n nentinată feciorie ;
De-aceea pielea noasră-i purpurie,
Și-atîta strălucire-n ea răsfrînge.

Deci cu toți dinții ia fără zăbavă
Și mușcă mierea-n carnea noastră strînsă ;
Doar inima nu ne-o atinge însă,
Că te-ar ucide dulcea ei otravă !

Dulce-mi şoptesc : „Sfioase şi fecioare,
Noi în trei mantii verzi ne învălim,
Ca perlele-n cochilia lor tare.
Şi-n miezul nostru, cît de dulci să fim
Şi cît de-alese pentru cel în stare
Să spargă-asprimea noastră — aferim !
Ne place să fim aspre şi amare
Cît sîntem încă tinere ; dar ştim
Că vîrsta curge, şi-ar fi de mirare
Tot aspre şi fecioare să trăim ;
Şi-atunci deschidem inima în soare
Şi, proaspătă, cu drag ne-o dăruim
Oricui o vrea, cînd trece pe cărare !"

Iar eu strigai : „O, gingaşe migdale,
Mărunte giuvaiere şi ispite,
Mă uit cum staţi în verzile mantale,
Cu mare sfiiciune învălite,
Şi puful vostru subţirel şi verde
Îmi aminteşte dulcele obraz
Al unui copilandru ce mă pierde ;
Iar ochii lui, pare că s-ar fi tras
Din cele două jumătăţi prelungi
Ce-alcătuiesc întreaga-vă făptură ;
Iar unghiile lui îmi par atunci
Croite pe măsura voastră pură.

Chiar necredinţa voastră e un har,
Căci chiar dacă-mpărţită-n două-adese
Vi-i inima nehotărîtă — dar
Rămîne albă, fără ca să-i pese,
Şi miezul ei stă pururea curat,
Ca perla în cochilia-i de jad."

JUJUBELE

Ia uite și jujubele-n ciorchine
Cum spînzură, ca niște clopoței
De aur, prinși la glezne de femei,
În lanț de flori, pe ramurile pline.

Sînt roadele copacului Sidrah.
Huriile se-alintă-n umbra lui.
Și falnic stă, cum nici un altul nu-i,
De-a dreapta lîngă jețul lui Allah.

Iar tablele lui Moise cîndva
Din lemnul lui s-au întocmit, săvai!
Și cele patru rîuri sfinte-n rai
Purced chiar de la rădăcina sa!

PORTOCALELE

Sus pe colină, cînd zefiru-adie,
Se clatină-aromații portocali
Din ramurile toate-nfiorate,
Și rîd din tot belșugul lor floral,
Și hohotesc din frunzele lor toate,
Cu foșnet dulce, acolo pe deal.

O, portocale, voi sînteți asemeni
Unor femei care și-au pus veșminte,
Croite din atlaz de aur roșu,
Pe tinerele trupuri, să se-alinte
Și să se-mpodobească fericite,
Ca-n zilele de sărbătoare, sfinte!

Flori după miros, fructe după gust,
Voi sînteți însă niște mingi de foc
În care-ați strîns răcoare de zăpezi!
Zăpezi ce-n foc nu se topesc deloc!
Un foc vrăjit, fără de vîlvătăi,
Și cu zăpezi vrăjite la mijloc!

Iar cînd mă uit la pielea voastră coaptă,
La sclipătu-i vrăjit şi nepătat,
Cum aş putea să nu-mi aduc aminte
De al iubitei zîmbet luminat,
De fetişcana cu obrajii roşii,
De trupu-i ca de aur brobonat ?

LĂMÎILE

Cu crengile-aplecate la pămînt,
Lămîii se-ncovoaie sub povara
Belşugului de roadă, fremătînd.
Iar fructele lor, ce-nfioară nara,
Căţui de aur sub frunzişul blînd,
Revarsă-n inimi vrăji îmbătătoare,
Şi cu mireasma lor de abur sfînt
Dau sufletu-ndărăt celui ce moare.

CHITRELE

Priveşte-le : încep să dea în pîrg
Şi chitrele acestea ! E-o zăpadă
Care se-mpodobeşte-acum de sîrg
În haine de şofran ; e, totodată,
Argintul ce se face aur tras ;
E luna care se preschimbă-n soare.
O, chitre voi baloane de topaz,
Pur chihlimbar, sîni tineri de fecioare,
O, chitre voi, o, chitre sclipitoare !...

BANANELE

Bananelor, cu forme îndrăzneţe
Şi carnea grasă ca o prăjitură,
Bananelor, cu dulce piele pură
Ce ardeţi ochii fetelor iubeţe,
Bananelor, cînd vă topiţi în gură,

Ne vindecaţi de dor şi de tristeţe,
Şi ne-mbătaţi precum o băutură !

Fie că spînzuraţi în mari ciorchini,
Lungi drugi de aur care greu apasă
Pe-ai mamei voastre umeri mult prea plini ;
Fie că sub tavan, la noi în casă,
Vă pîrguiţi puţin cîte puţin —
O, şipuri scumpe cu mireasmă-aleasă
Şi gust cum altul nu e mai deplin,

Voi totdeauna ştiţi să fiţi pe plac
Şi simţurilor noastre totodată
Şi dorului după cel dus şi drag !
Din toată poama dulce din livadă,
Doar voi vă scoateţi inima-n vileag
Cu milă şi privire-nduioşată
De-o văduvă cu doruri fără leac,
Ori de-o femeie, biata, divorţată !

CURMALELE

Sîntem copilele voinice
Crescute-n mîndri palmieri,
Noi, oacheşele beduine
Blînd legănate-n adieri
Ce fluieră prin părul nostru
Învăluindu-ne-n plăceri.

Iar tatăl nostru, sfîntul soare,
Ne-a dat drept hrană, din pruncie,
Lumina lui fără de seamăn ;
Şi din adînc bogat de glie,
Ca de la sînul unei mame,
Am supt licoare şi tărie.

Sîntem iubitele cîntate
De neamul corturilor, care

De veci trăieşte-n libertate
Şi care nici habar nu are
De-orăşeneştile palate
Cu porţi şi strajă la intrare,

Ah, neamul slobod al pustiei,
Al costelivelor cămile,
Al iepelor nedomolite,
Al răpitoarelor copile,
Al iataganelor cumplite,
Şi-al ospeţiei fără sile !

Iar cel ce a gustat vreodată
Sub palmii noştri umbra dulce,
Acela numai anevoie
Din vraja noastră se mai smulge,
Şi-ar vrea să-i adumbrim de-a pururi
Mormîntu-n care-o să se culce !

Or, acestea-s, printre altele, sumedenii, cîteva dintre poemele despre fructe. Ci ar trebui o viaţă întreagă pentru a spune versurile despre nişte flori ca acelea care se aflau în acea grădină minunată, iasomii, hiacinte, crini de apă, mirţi, maci, narcise şi trandafiri de toate soiurile.

Însă paznicul grădinii îi şi dusese pe băieţi, purtîndu-i pe alei, la un chioşc ascuns în mijlocul verdeţii. Şi îi pofti să intre acolo să se odihnească, şi îi îmbie să şadă jos, împrejurul unui havuz, pe nişte perne de atlaz, rugîndu-l pe tînărul Nur să ia loc la mijloc. Şi îi dete...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute șaptezeci și treia noapte

Urmă :

Și îi dete, ca să-și răcorească fața, un evantai din pene de struț, pe care erau scrise aceste versuri :

Aripă albă-s, și neostenită !
Înmiresmatele mele-adieri,
Care alintă fața-ndrăgostită,
Stîrnesc ispita dulcilor plăceri,
Și-n umbra mea de simplu evantai
Guști revenceala vîntului din rai.

Pe urmă, tinerii, după ce își scoaseră caftanele și turbanele, începură să tăifăsuiască și să înșire lafuri împreună, și nu mai puteau să-și desprindă privirile de pe frumosul lor prieten Nur. Iar paznicul le așternu chiar el masa, care fu cum nu se poate mai aleasă, cu fripturi de pui, de gîște, de prepelițe, de porumbei, de potîrnichi și de miel umplut, fără a mai socoti coșurile cu fructe culese de pe ramuri. Și, după masă, tinerii se spălară pe mîini cu săpun înmiresmat cu mosc, și se șterseră cu ștergare de mătase chindisite cu aur.

Atunci, paznicul intră cu un mănunchi minunat de trandafiri și zise :

— Se cuvine, o, prietenii mei, ca, pînă a vă desfăta cu băuturile, să vă pregătiți sufletul pentru plăcere cu aceste culori și miresme de trandafir.

Iar ei strigară :

— Adevărat spui, o, paznicule !

El zise :

— Aşa-i ! Nu vreau să vă dau însă aceşti trandafiri decît în schimbul unui poem frumos despre această floare minunată !

Atunci, tînărul care era stăpînul acelei grădini luă coşul cu trandafiri din mîinile paznicului, îşi cufundă capu-n ele, mirosi îndelung florile, pe urmă făcu un semn cu mîna cerînd tăcere, şi ticlui :

Fecioară plină de miresme
Şi-atît de ruşinoasă-alt'dată,
În tinereţea ta cuminte,
Cînd roşul mîndrului obraz
Ţi-l ascundeai cu sfiiciune,
De-un gînd de foc cutremurată,
Sub verdele fără prihană
Al mînecilor de atlaz,
O, floare peste flori regină,
Eşti ca sultana între roabe,
Şi ca în ceata-i de războinici
Un tînăr şi frumos emir !
În bumbul tău plin cu balsamuri
Parfumul lumii-ntregi încape,
O, floare pururi îndrăgită,
Boboc vrăjit de trandafir !
Petalele-ţi întredeschise
Sub lina zării adiere
Sînt buzele unei cadîne
Dînd să-l sărute pe cel drag !
În prospeţimea ta curată,
Eşti mai gingaşă la vedere
Decît obrazul fără barbă
Al unui tinerel ravac ;
Şi-s ca un zîmbet de copilă
Podoabele-ţi de foc, învoalte ;
Iar sîngele ce-ţi colorează
Făptura de fecioară, viu,
Te face-asemeni aurorei

În razele-i de aur, calde,
Te face-asemeni unei cupe
Cu vin într-însa purpuriu,
Te face-o salbă de rubine
Pe-o creangă pură de smaralde !
O, floare-aprinsă-a voluptății,
Dar care știi să fii și crudă
Cînd unii, cu grosolănie,
Te smulg din cuibu-ți liniștit !
Pe-aceia-i pedepsești amarnic
Și îi alungi cu mare ciudă,
Scoțînd din tolba ta de aur
Săgeți cu vîrful ascuțit !
Ce minunată, ce plăcută,
Cît ești de înveselitoare !
Cum știi tu să-i vrăjești pe-aceia
Cari, gingași, știu ce scumpă ești !
Cum știi să-mbraci atunci făptura-ți
În rochii mult strălucitoare,
Și, pentru ei, cum știi, frumoaso,
Să capeți aure cerești,

Și să rămîi iubita fără pată
De care nu te saturi niciodată !

Cînd auziră această minunată laudă a trandafirului, tinerii nu-și mai putură stăpîni încîntarea și scoaseră un potop de strigăte și repetară laolaltă, legănîndu-și capul :

Și să rămîi iubita fără pată
De care nu te saturi niciodată.

Iar cel care își sfîrșise poemul cel ticluit goli numaidecît coșul și îi coperi cu trandafiri pe oaspeții săi. Pe urmă, umplu cu vin cupa cea mare și o trecu

apoi roată pe la toți. Și tînărul Nur, cînd îi veni rîndul, luă cupa cu o oarecare stînjeneală; căci niciodată nu mai băuse vin, iar cerul gurii lui nu cunoștea gustul băuturilor dospite, așa cum nici trupul lui nu cunoștea atingerea cu femeia. Era fecior, în adevăr, și părinții săi, dat fiind anii-i tineri, încă nu-i dăruiseră nici o cadînă, cum e obiceiul la cei bogați, care vor, înainte de însurătoare, să le dea deprindere și știință, în aceste treburi, fiilor lor tinerei. Iar prietenii lui știau amănuntul despre fecioria lui Nur, și se învoiseră, poftindu-l la acea plimbare prin grădină, să-l dumirească în privința aceasta.

Așa că, atunci cînd îl văzură că ținea cupa și șovăia ca dinaintea unui lucru oprit, tinerii începură să rîdă cu hohote nestăpînite, încît Nur, necăjit și, oricum, umilit, duse pînă la urmă hotărît cupa la gură și o goli dintr-o sorbitură pînă la cel din urmă strop. Și tinerii, dacă văzură așa, scoaseră un strigăt de biruință; iar grădinarul cel iscusit veni lîngă Nur, cu bărdaca umplută la loc, și îi zise:

— Bun temei ai, o, Nur, să nu te lepezi mai mult de licoarea aceasta scumpă a beției! Ea este mama virtuților, leacul împotriva tuturor necazurilor, tiriacul pentru toate relele trupului și ale sufletului! Săracilor le dă bogăție, fricoșilor curaj, slabilor putere și tărie! O, Nur, prietene al meu minunat, și eu sînt, și noi toți cei de aici sîntem slujitorii și robii tăi! Ci ia cupa aceasta, rogu-te, și bea vinul acesta, care este mai puțin îmbătător decît ochii tăi!

Și Nur nu putu să nu primească și, dintr-o sorbitură, goli cupa pe care i-o întinsese gazda sa.

Atunci, aburul beției începu să i se învîlvoreze în cap; și unul dintre flăcăi strigă către gazdă:

— E bine aşa, o, preabune prietene! Ci plăcerea noastră n-ar putea să fie întreagă fără de cîntecul şi fără de glasul buzelor de femeie...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaptezeci şi patra noapte

Urmă:

...Şi nu ştii vorbele poetului? :

Hai, să se treacă vinul, roată,
Şi-n cupa mică şi-n cea mare!
Prietene, ia, bea licoare
Din mîna asta minunată
A unei frumuseţi ce pare
Ca luna plină cînd se-arată!
Dar, ca să poţi goli pocalul,
Părîndu-ţi mai ispititor,
Ascultă-o muzică de dor! —
Eu ştiu că totdeauna calul
Dat la adăp lîngă izvor
Mult mai cu sete soarbe valul
Cînd i se fluieră uşor!

Cînd auzi versurile acestea, tînărul stăpîn al grădinii răspunse cu un zîmbet, pe urmă se ridică numaidecît şi ieşi din odaia în care petreceau, ca să se

întoarcă peste o clipă ţinînd de mînă o fetişcană îmbrăcată toată în mătase albastră. Or, fata aceea era o egipteancă zarifă şi minunat croită, dreaptă ca litera alef, cu ochi babilonieni, cu părul negru ca negurile, şi albă ca argintul dintr-o mină sau ca o migdală descojită. Şi era aşa de frumoasă şi aşa de strălucitoare în rochia ei întunecată, că ai fi luat-o drept o lună de vară în toiul unei nopţi de iarnă. Încît, cum să nu fi avut nişte sîni de fildeş alb, un pîntec pe potrivă, nişte coapse falnice şi nişte podoabe rotunde ca nişte perne, şi dedesubtul lor o minune moale, trandafirie şi înmiresmată, asemenea unui săculeţ pus într-un pachet mare? Şi oare nu chiar despre egipteanca aceea va fi spus poetul:

Ea trece mîndră — ca o căprioară
Tîrînd în urmă-i turmele de lei
Pe care lungi săgeţi din ochii ei
I-a biruit acum întîia oară.

Frumoasa-i noapte neagră, de cărbune,
A părului, cu-ntunecatu-i rost,
Întinde peste ea, drept adăpost,
Un cort fără de stîlpi, un cort minune.

Cu mîneca-şi ascunde, ruşinată,
Calzi, trandafirii-i roşii din obraz.
Ci inimile totuşi, ca-n extaz,
De ambra pielii sale se îmbată.

Iar dacă şi-ar da la o parte voalul
Sub care-şi adumbreşte chipul pur,
Ce umilit te-ai teme ni, azur
Al cerului curat cum e cristalul!

Voi, diamante pline de lucoare,
V-aţi temeni atunci şi voi la fel,
Cînd ochii ei şăgalnici de sub el
Ar răsări ca două pietre rare !

Şi tînărul stăpîn al grădinii îi spuse fetişcanei :

— O, frumoasă domniţă a stelelor, află că nu te-am poftit să vii în grădina noastră decît spre a-i face plăcere musafirului şi prietenului nostru Nur, aci de faţă, şi care ne cinsteşte astăzi, întîia oară, cu ospeţia lui !

Atunci, tînăra egipteancă se duse şi şezu lîngă Nur, aruncîndu-i o ochiadă năprasnică ; pe urmă, scoase de sub izar un săcuţ de satin verde ; şi îl dezlegă şi scoase din el treizeci şi două de bucăţele de lemn pe care le împereche două cîte două, aşa cum se împerechează bărbaţii cu femeile şi femeile cu bărbaţii, şi într-un sfîrşit înjghebă o minunată alăută indienească. Şi îşi suflecă mînecile pînă la coate, dezvelindu-şi astfel încheieturile mîinilor şi braţele, strînse alăuta la sîn, aşa cum îşi strînge o mamă copilul, şi o pipăi cu unghiile degetelor. Şi alăuta, la atingerea aceea, se înfioră şi gemu cu vuiet ; şi nu putu să nu-şi aducă aminte dintr-odată de obîrşia şi de menirea ei : îşi aminti de pămîntul în care fusese sădită ca arbore ; de apele care o udaseră, de locurile unde crescuse în nemişcarea tulpinei sale, de păsările pe care le adăpostise, de toporarii care o retezaseră, de meşterul cel iscusit care o şlefuise, de lustruitorul care o îmbrăcase în strălucire, de corabia care o adusese, şi de toate mîinile cele frumoase prin care trecuse. Şi, la amintirile acestea, gemu şi cîntă dulce, şi parcă răspundea pe limba sa cu aceste cuplete ritmate unghiilor care o alintau :

Am fost un arbor verde-odinioară,
Plin tot de frunze și privighetori ;
Cînd îmi cîntau, cu triluri ce nfioară,
De dragoste, le legănam ușor.

Da, ele mi-au dat patima cîntării !
Iar eu, ca-n vrajă, nici nu cutezam
Să-mi mișc o frunză doar în boarea zării,
Și le-ascultam cu fiecare ram.

Ci într-o zi, o mînă grea mă curmă,
Și mă doboară-n huiet la pămînt,
Și mă preschimbă, cum vedeți, pe urmă
În mica alăută care sînt.

Ci nu mă plîng de soarta mea — e bună !
Cînd unghiile gingașe mă prind,
Eu freamăt lung din fiecare strună,
Sub mîinile frumoase, dănțuind.

Drept plată a robiei mele toate,
Mă culc pe sînii fetelor, de foc,
Și-n brațe dulci de hurii parfumate
Ce mă cuprind duios peste mijloc.

Știu să vrăjesc cu limpedea-mi cîntare
Prietenii iubiți, și să-i alin ;
Ca trilurile de privighetoare,
Îmbăt fără paharnic, fără vin.

După începutul acesta fără cuvinte, în care alăuta grăise într-un grai pe care numai sufletul îl pricepe, egipteanca cea frumoasă se opri o clipă din cîntare...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute șaptezeci și cincea noapte

Urmă :

...pe urmă, întorcîndu-și privirile către tînărul Nur, cîntă aceste stihuri, acompaniindu-se cu alăuta :

Noaptea-i plină de lumină,
Iar privighetoarea, lin,
În frunzișul verde-și cîntă
Pătimașul ei suspin,
Cum își cîntă-ndrăgostitul
Al iubirii dulce chin.
Ah, trezește-te ! Deasupra
Vraja cerului senin
Sufletele ni le-mbată
Cu al fericirii vin,
Și în noaptea de lumină,
Cînd de farmec totu-i plin,
Sub sclipirea lunii blînde,
Vino, dragostea mea, vin' !
Teamă nici să nu ne fie
Să ne folosim de somnul
Celor vajnici și haini,
Să ne bucurăm în voie
De-ale dragostei lumini.
Noaptea nu e-ntotdeauna
Ca un falnic baldachin,
Plină de sclipiri de stele
Și miresme ! Vino, vin' !
Oare nu ai, ca să-ți bucuri
Sfîntul inimii alin,
Mirți și trandafiri de-a valma,
Flori de aur și rubin,

Şi parfumuri care-mbată ?
Oare nu ai, ca tain,
Toate cele patru haruri
Ce-ncunună un destin :
Un prieten, o iubită,
Bani la teşcherea, şi vin ?
Ce-ţi mai trebuie pe lume,
Pentru-al bucuriei cin ?
Nu mai zăbovi o clipă !
Foloseşte-acest festin !
Mîine totul va să piară !
Iată, ţi se dă peşin
Cupa fericirii plină —
Ia-o, soarbe-o-acum ! Amin !

Cînd auzi stihurile acestea, tînărul Nur, beat de vin şi de dragoste, aruncă nişte priviri înflăcărate înspre roaba cea frumoasă, care îi răspunse cu un zîmbet făgăduitor. El atunci se plecă înspre ea, mînat de dorinţă ; şi ea, pe dată, îşi împinse în el de-a binelea vîrful sînilor, îl sărută între ochi, şi se lăsă toată în mîinile lui. Şi Nur, supunîndu-se tulburării simţurilor şi învîlvorării care îl cuprindea, îşi lipi buzele de gura copilandrei şi o adulmecă întocmai ca pe un trandafir. Ci fata, chemată de privirile celorlalţi băieţi, se desprinse din această îmbrăţişare dintîi a flăcăiandrului, spre a-şi lua iar alăuta şi ca să cînte :

Pe frumuseţea feţei tale,
Pe-obrajii-ţi — strat de trandafiri —
Pe vinul scump al gurii tale,
Jur că tu eşti, fără-ngrădiri,
Lumină pentru ochii mei, alint
Al pleoapei mele, şi că doar pe tine,
Numai pe tine te iubesc cu jind,
O, viaţă, tu, a inimii din mine !

Cînd auzi mărturisirea aceasta arzătoare, Nur, răpit de iubire, ticlui şi el la rîndu-i :

O, tu, care te-arăţi strălucitoare,
Ca o corabie de hoţi pe mare,
Frumoaso cu priviri de şoim tîlhare,
O, fată dulce, strînsă-n cingătoare,
Cu gura-mpodobită, cum îmi pare,
De două şiruri de mărgăritare,
Şi cu obrajii trandafiri în floare
Dintr-o grădină-nchisă cu zăvoare,
O, tu, ce-ţi laşi a părului lucoare
Lungimea-ntreagă să şi-o desfăşoare,
În două despărţit de-acea cărare,
Lin unduind din creştet la picioare,
Şi negru ca harapul tînăr care,
Scos la mezat, e gata de vînzare —

Tu, gînd tiran al sufletului meu,
La care mă închin de-acum mereu,

Vederea doar a farmecelor tale
I-a şi croit iubirii dreapta cale
În inima mea, şi, ca-ntr-un tertip,
Mi-a zugrăvit cîrmîzul ei pe chip
Şi-mi mistuie acum, şi-mi ia zălog
Ficatul ars de-al patimilor foc !
Ah, ţie-aş vrea să-ţi dau, de-ar fi să pot,
Şi-averea mea, şi sufletul, pe tot !
Iar dacă tu te-ai ridica să-ntrebi :
„Mi-ai dărui şi somnul tău, şi trebi ?“
Eu aş răspunde : „Hotărît că da !
Şi ochii-mi, vrăjitoareo, ţi i-aş da !“

Cînd tînărul stăpîn al grădinii văzu starea în care se afla prietenul său Nur, socoti că venise clipa s-o

lase pe egipteana cea nurlie să înceapă a-l învăța jocurile dragostei. Și le făcu semn băieților, care se ridicară unul cîte unul și ieșiră din sala de ospăț, lăsîndu-l pe Nur singur-singurel cu egipteana cea frumoasă.

Cînd fetișcana se văzu singură cu frumosul Nur, numaidecît se și ridică în sus, dreaptă, și se despuie de podoabele și de hainele de pe ea, ivindu-se goală pe de-a-ntregul, și avînd drept izar numai pletele ei. Și se duse de se așeză pe genunchii lui Nur și îl sărută între ochi și îi zise :

— Află, o, ochi al meu, că darul este totdeauna pe măsura dărniciei celui care îl dă. Or, ție, pentru frumusețea ta, și întrucît îmi place de tine, îți dau tot ce am ! Ia-mi buzele, ia-mi limba, ia-mi sînii, ia-mi pîntecul și tot ce vrei !

Și Nur primi darul cel minunat, și îi dete și el, în loc, un dar încă și mai minunat. Iar fetișcana, deopotrivă de fermecată și de uimită de dărnicia și de iscusința lui, îl întrebă, cînd sfîrșiră :

— Și iacătă, o, Nur, prietenii tăi ziceau că erai fecior ?

El spuse :

— Da, eram !

Ea spuse :

— Tare-i uluitor ! Și ce priceput te-ai dovedit de la cea dintîi încercare a ta !

El spuse, rîzînd :

— Cînd izbești într-o cremene, totdeauna sar scîntei !

Și, iacătă, în felul acesta, în vîlva de trandafiri, de veselie și de desfătări sporite, tînărul Nur cunoscu

dragostea în brațele unei egiptence frumoase și sănătoase ca un ochi de cocoș, și gingașă ca o migdală descojită.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute șaptezeci și șasea noapte

Urmă :

Or, așa îi fusese scris de la ursitoare că trebuia să fie pentru începutul învățăturii lui. Căci fără de aceasta, cum s-ar pricepe lucrurile încă și mai minunate care aveau să-i însemne pașii pe calea cea dreaptă a vieții fericite ?

Încît, de îndată ce zbeguielile lor luară sfîrșit, tînărul Nur se sculă, căci stelele începeau să sclipească pe cer și răsuflarea lui Allah se ridica în vîntul nopții. Și îi spuse fetișcanei :

— Cu îngăduința ta !

Și, cu toate rugămințile ei de a-l mai ține, flăcăul nu vroi să zăbovească, ci se duse de încălecă pe catîrul lui și se întoarse cît mai degrabă acasă, unde îl așteptau îngrijorați tatăl său Cunună și mama sa.

Or, de cum trecu pragul, maică-sa, plină de îngrijorare din pricina acelei întîrzieri neobișnuite a fiului ei, dete fuga în întîmpinarea lui, îl strînse în brațe și îi spuse :

— Unde ai fost, scumpul meu, de-ai zăbovit atîta vreme departe de casă ?

Ci, de îndată ce Nur deschise gura, maică-sa băgă de seamă că e ameţit de vin şi îi simţi duhoarea răsuflării. Şi îi zise :

— Ah, Nur, păcătosule, ce-ai făcut ? Dacă taică-tău are să simtă cum duhneşti, e prăpăd !

Căci Nur, care dusese bine beţia cît timp stătuse în braţele egiptencei, fusese răzbit de aerul tare de afară, şi minţile lui tulburate îl făceau să se clatine la dreapta şi la stînga ca un beţiv. Încît maică-sa îl duse repede la patul lui şi îl culcă, învelindu-l bine.

Ci, în clipa aceea, intră în odaie neguţătorul Cunună, care era un păstrător credincios al legii lui Allah ce-i opreşte pe drept-credincioşi să bea băuturi dospite. Şi, cînd îl văzu pe fiul lui culcat, galben la faţă şi pierit, o întrebă pe soţia sa :

— Ce are ?

Ea răspunse :

— Îl doare rău capul, din pricina aerului tare din grădina aceea unde i-ai îngăduit să se ducă la plimbare cu prietenii lui !

Şi neguţătorul Cunună, cam necăjit de dojana ce i-o făcea soţia şi de durerea de cap a fiului său, se aplecă înspre Nur ca să-l întrebe cum îi mai este ; ci îi simţi duhoarea răsuflării şi, mîniat, îl zgîlţîi de mînă şi strigă :

— Cum, fiu dezmăţat ? ai încălcat legea lui Allah şi a profetului său, şi cutezi să intri în casă fără a-ţi curăţa gura de ticăloşie ?

Şi îl certă aşa, mai departe, cu asprime.

Atunci Nur, care era beat de tot, fără să-şi dea bine seama ce face, ridică mîna şi îi trase tatălui său, negustorul Cunună, un ghiont care îl lovi în ochiul

drept, şi atîta de năprasnic încît îl doborî la pămînt. Iar bătrînul Cunună, peste poate de mîniat, făcu jurămînt, pe despărţenia de nevastă-sa, că de-a doua zi chiar are să-l alunge pe fiul său Nur, după ce are să-i taie mîna dreaptă. Pe urmă, ieşi din odaie.

Cînd mama lui Nur auzi jurămîntul acela cumplit, împotriva căruia nu mai încăpea nici un fel de scăpare ori de leac, îşi sfîşie hainele deznădăjduită şi îşi petrecu noaptea toată bocindu-se şi plîngînd la piciorul patului fiului ei cufundat în beţie. Ci, întrucît treaba era amarnică, biata de ea, făcîndu-l să asude şi să se uşureze cît mai mult, izbuti să-i împrăştie aburii vinului. Şi, cum flăcăul nu-şi mai aducea aminte nimic din tot ce se întîmplase, îi povesti ea ce faptă săvîrşise şi jurămîntul cel cumplit al tatălui său Cunună. Pe urmă îi spuse :

— Vai de noi ! acuma căinţele sînt degeaba ! Şi nu-ţi mai rămîne altă hotărîre să iei, pînă ce ursita o schimba faţa lucrurilor, decît să pleci cît mai degrabă, o, Nur, din casa părintelui tău ! Du-te, fiul meu, în oraşul El-Iskandaria, şi ia de colea o pungă cu o mie de galbeni şi o sută de dinari ! Cînd ai să sfîrşeşti banii aceştia, ai să-mi ceri alţii, numai să ai grijă să-mi dai de ştire.

Şi începu să plîngă, sărutîndu-l.

Nur, atunci, după ce vărsă şi el la rîndu-i un potop de lacrimi de căinţă, agăţă punga la brîu, îşi luă bun-rămas de la maică-sa, şi ieşi tainic din casă, îndreptîndu-se grabnic înspre portul Bulak şi, de acolo, pe Nil în jos, cu o corabie, pînă la Al-Iskandaria, unde coborî bine sănătos.

Or, Nur văzu că Al-Iskandaria era o cetate strălucită, locuită de nişte oameni cu totul minunaţi şi dăruită cu un aer foarte plăcut, cu grădini pline de

roade și de flori, cu străzi frumoase și cu sukuri falnice. Și porni să străbată încîntat felurite mahalale din oraș și toate sukurile, unul după altul. Și, cum trecea prin sukul osebit de plăcut al neguțătorilor de flori și de fructe...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute șaptezeci și șaptea noapte

Urmă :

...văzu un persan care trecea călare pe un catîr, avînd la spatele lui, pe crupă, o fetișcană minunată, cu înfățișarea plăcută și cu un mijloc de cinci palme pline. Era albă cum e ghinda în coaja ei, ca albișoara în eleșteu, ca o zerboa [1] în deșert. Fața ei era mai orbitoare decît strălucirea soarelui, iar de sub straja arcurilor întinse ale sprîncenelor scăpărau doi ochi mari și negri, de obîrșie babilonică. Și, prin pînza străvezie care o învăluia, se ghiceau în ea minunății fără de pereche pe lume : obrajii lucitori ca satinul cel mai frumos și presărați cu trandafiri ; dinții care erau două șiraguri de mărgăritare ; sînii drepți și împungători ; șoldurile mlădioase ; coapsele asemănătoare cu cozile durdulii ale oilor siriene, și adăpostind, către vîrful lor de zăpadă, o comoară de nemaiasemuit, și sprijinind un spate alcătuit întru totul dintr-un

[1] Gazelă.

amestec de mărgăritare, de trandafiri și de iasomii. Slavă celui carele a zămislit-o !

Încît, atunci cînd tînărul Nur o văzu pe tînăra aceea, care o întrecea în strălucire pe egipteana cea oacheșă din grădină, nu se putu opri să nu se ia după preafericitul catîr care o ducea. Și începu să meargă așa, după ea, pînă ce ajunseră la locul unde se afla tîrgul de robi.

Acolo, persanul se dete jos de pe catîr și, după ce o ajută pe fată să descalece și ea la rîndu-i, o luă de mînă și o înfățișă telalului, ca s-o strige spre vînzare. Și telalul, dînd mulțimea la o parte, o pofti pe fetișcană să se așeze într-un jilț de fildeș împodobit cu aur, în mijlocul tîrgului. Pe urmă, își plimbă privirile peste cei care îl înconjurau și strigă :

— O, neguțătorilor ! O, cumpărătorilor ! o, stăpînilor de bogății ! orășeni și beduini ! o, lume care te afli împrejurul meu, mai aproape ori mai departe, deschid mezatul ! Nici o ocară asupra aceluia care deschide mezatul ! Prețuiți și rostiți-vă ! Allah este atoateputinte și atoateștiutor ! Deschid mezatul !

Atunci, veni în rîndul din față un bătrîn, care era starostele neguțătorilor din oraș, și dinaintea lui nimenea nu îndrăznea să ridice glasul spre a da mai mult. Și făcu domol un ocol împrejurul jilțului pe care ședea fata și, după ce o cercetă cu mare luare aminte, spuse :

— Deschid mezatul cu nouă sute douăzeci și cinci de dinari !

Numaidecît telalul strigă cît îl ținea gura :

— Mezatul se deschide la nouă sute douăzeci și cinci de dinari ! O, deschizătorule ! O, atoateștiutorule ! O, darnicule ! La nouă sute douăzeci și cinci de dinari ca preț de mezat pentru mărgăritarul cel fără de asemuire !

Pe urmă, cum nimenea nu vroia să ridice mezatul, din preţuire faţă de preacinstitul staroste, telalul se întoarse către fetişcană şi o întrebă :

— Primeşti, o, sultăniţă a lunelor, să fii a preacinstitului nostru staroste ?

Şi fata răspunse, de sub maramele ei :

— Nu cumva eşti smintit, o, telalule, ori măcar lovit de vreo scrînteală la limbă, de-mi pui o întrebare ca asta ?

Iar telalul, fîstîcit, întrebă :

— Şi de ce, mă rog, o, sultăniţă a mîndreţelor ?

Şi fetişcana, dezvelindu-şi într-un zîmbet mărgăritarele gurii, spuse :

— O, telalule, au nu ţi-e ruşine înaintea lui Allah şi a bărbii tale, cînd vrei să dai fete de soiul meu unui moşneag ca acesta, matofit şi neputinte, pe care nevastă-sa, fără de nici o îndoială, şi nu numai o dată, l-o fi dodelit amarnic şi plină de ciudă din pricina nevolniciii lui ? Şi nu ştii că unui moşneag ca acesta i se potrivesc întocmai versurile poetului :

Am o zestre de ocară,
Fără vreo nădejde.
E făcută dintr-o ceară
Care se topeşte.

Şi cu cît mă zbat mai tare,
Cu atît, greoaie,
Ca lovită de dogoare,
Şi mai rău se-nmoaie.

Nu spun astea într-o doară !
Rea-i, şi mişelească !
Ea se stinge, bunăoară,
Cînd să se trezească

o porţi în chip de nas ? Şi nu ştii că ţie ţi se potrivesc, mai mult decît oricui, vorbele acestea ale poetului :

Pe faţa lui se-nalţă-un minaret
Atît de mare-ncît întreaga lume
Prin uşile lui două, berechet,
S-ar duce dintr-odată, fără nume,
Şi-ntinderea întreagă pămîntească
Ar fi deodată să se pustiască !

Cînd auzi vorbele acestea ale fetişcanei, negustorul cel năsos fu cuprins de o mînie atîta de mare încît strănută deodată năpraznic, pe urmă, înşfăcîndu-l pe telal de guler, îi aldui o grămadă de ghiolduri după ceafă, zbierînd :

— Telal blestemat ! nu ne-ai adus-o pe neruşinata asta de roabă decît ca să ne ocărască şi să ne facă de batjocură ?

Şi telalul, tare mohorît, se întoarse înspre fetişcană şi îi zise :

— Pe Allah, de cînd îmi fac meseria de telal n-am mai avut o zi atîta de afurisită ca asta ! Au tu nu poţi să-ţi struneşti destrăbălările limbii şi să ne laşi să ne cîştigăm pîinea ?

Pe urmă, ca să pună capăt zarvei, începu iar strigarea.

Atunci se ivi un al treilea negustor, tare bărbos, care vroi s-o cumpere pe roaba cea frumoasă. Ci, pînă să apuce el să-şi deschidă gura ca să rostească preţul, fetişcana se puse pe rîs şi strigă :

— Ia te uită, o, telalule ! La ăsta rînduiala firii s-a răsturnat : e un berbec cu o coadă straşnică, da coada i-a crescut în bărbie ! Şi de bună seamă că nu ai de gînd să mă dai unui om cu o barbă atîta de lungă şi, drept urmare, cu o minte tare mărginită ! Că doar ştii şi tu că mintea şi judecata sînt cu atîta mai scurte cu cît e mai lungă barba !

La vorbele acestea, telalul, deznădăjduit pînă peste poate, nu vroi să ducă mai departe vînzarea aceea. Şi strigă :

— Nu, pe Allah ! astăzi nu-mi mai fac meseria !

Şi, luînd-o pe fată de mînă, cu sufletul plin de spaimă o dete îndărăt persanului, stăpînul ei, spunîndu-i :

— Noi nu putem s-o vindem ! Deschidă-ţi Allah prin alte locuri poarta vînzării şi a cumpărării !

Şi persanul, fără a se tulbura ori a se supăra, se întoarse înspre fetişcană şi îi zise :

— Allah este cel mai darnic ! Haide, fata mea ! o să izbutim noi să găsim cumpărătorul care ţi se potriveşte !

Şi o luă şi plecă, ţinînd-o cu o mînă, pe cînd cu mîna cealaltă îşi ducea catîrul de căpăstru, iar fetişcana arunca din ochi, către cei care o priveau, nişte săgeţi negre şi ascuţite.

Or, de-abia atunci îl zărişi tu pe tînărul Nur, o, minunato, şi la vederea lui simţişi dorinţa cum îţi muşcă sufletul şi dragostea cum îţi răsuceşte lăuntrurile ! Şi te oprişi deodată şi îi spuseşi stăpînului tău, persanul :

— Pe acesta îl vreau ! Vinde-mă lui !

Şi persanul se întoarse şi îl zări şi el la rîndu-i pe flăcăiandrul cel împodobit cu toate farmecele tinereţii şi ale frumuseţii, şi îmbrăcat zarif cu un caftan de culoarea prunei coapte. Şi îi zise fetei :

— Tînărul acesta era şi el mai adineaori printre cei care priveau la vînzare, şi nu s-a apropiat nicidecum de mezat. Cum vrei, dar, să mă duc şi să-i spun să te cumpere, dacă el nu vrea ?

Ea răspunse :

— Asta nu-i pricină de necaz ! Nu vreau să fiu decît a flăcăului acesta. Şi numai a lui am să fiu.

Şi se duse hotărîtă la tînărul Nur şi îi spuse, scurgînd înspre el o privire plină de ispite :

— Oare nu-s frumoasă deloc, o stăpîne al meu, de n-ai binevoit să dai nici un preţ pe mine la mezat ?

El răspunse :

— O, sultană a mea, oare se mai află pe lume o frumuseţe asemenea cu a ta ?

Ea întrebă :

— Pentru ce, dar, nu m-ai vrut deloc, atunci cînd eram spre vînzare celui care dă mai mult ? De bună seamă că din pricină că nu mă găseai pe gustul tău !

El răspunse :

— Allah să te binecuvînteze, o, stăpînă a mea ! Hotărît că, dacă aş fi fost în ţara mea, te-aş fi cumpărat la preţul bogăţiilor mele toate şi pentru toate bunurile pe care le am sub mîna mea. Aici însă nu sînt decît un străin şi nu am altă avere decît o pungă cu o mie de dinari !

Ea spuse :

— Dă-o drept cumpărare a mea şi n-ai să te căieşti !

Şi tînărul Nur, neputînd să se împotrivească vrăjii din privirea aţintită spre el, îşi descinse brîul, în care se afla înghesuită mia de dinari, şi numără şi cîntări aurul dinaintea persanului. Şi încheiară tîrgul amîndoi, după ce chemară cadiul şi martorii ca să legiuiască în scris învoiala de vînzare şi de cumpărare. Şi, ca să adeverească legămîntul, fata rosti :

— Mă învoiesc să fiu vîndută flăcăului acesta frumos, la preţul de o mie de dinari, daţi stăpînului meu persanul !

Şi cei de faţă îşi spuseră între ei :

— Uallah ! tare-s făcuţi unul pentru altul !

Şi persanul îi spuse lui Nur :

— Deie Allah ca fata aceasta să fie pentru tine un temei de binecuvîntare ! Bucurați-vă laolaltă de tinerețea voastră...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute șaptezeci și noua noapte

Urmă :

...vi se cuvine întru totul fericirea care vă așteaptă !

Atunci tînărul Nur, urmat de fetișcana cea cu șolduri legănătoare, se îndreptă către hanul cel mare al orașului și închirie degrabă o odaie în care să găzduiască. Și își ceru iertare față de fetișcană că nu-i putea da ceva mai bun, zicînd :

— Pe Allah, o, stăpînă a mea, dacă aș fi la Cairo, orașul meu, te-aș găzdui într-un sarai vrednic de tine ! Ci, să-ți mai spun o dată, aici nu sînt decît un străin ! Și nu mai am la mine, ca să facem față nevoilor, decît numai atît cît să plătesc locuința de-aici !

Ea răspunse, zîmbind :

— Fii fără de nici o grijă în privința aceasta !

Și își scoase de pe deget un inel în care era prins un rubin de mare preț, și îi spuse :

— Ia inelul acesta și du-te de-l vinde în suk. Și cumpără tot ce este de trebuință pentru un ospăț în doi ; și nu te zgîrci la cheltuieli, ci ia tot ce se găsește mai bun de mîncare și de băutură, fără să uiți nici florile, nici fructele, nici mirodeniile !

Şi Nur plecă grabnic să îndeplinească porunca, şi nu zăbovi mult pînă să se întoarcă încărcat cu bunătăţi de toate felurile. Şi îşi suflecă mînecile şi poalele caftanului, şi aşternu masa, şi pregăti cu multă grijă ospăţul. Pe urmă, se aşeză lîngă fata care se uita la el surîzînd ; şi începură, pînă una alta, să mănînce şi să bea bine. Iar după ce se săturară, şi băutura începu să-şi facă rostul, tînărul Nur, care era oleacă sfios de ochii cei strălucitori ai roabei sale, nu vroi să se lase mînat de dorinţele cele aprige care îl fierbeau, înainte de a întreba de ţara şi de obîrşia fetişcanei. Şi o luă de mînă şi îi zise :

— Allah fie cu tine, o, stăpîna mea, nu ai putea acuma să-mi spui cum te cheamă şi care-i ţara ta ?

Ea răspunse ;

— Tocmai, o, Nur, despre asta vroiam şi eu să-ţi spun mai întîi.

Şi se opri o clipă ; pe urmă, grăi :

— Află, o, Nur, că mă cheamă Mariam, şi că sînt singura fată a puternicului rege al frîncilor care domneşte în cetatea Constantinia. Încît, să nu te minuneze deloc cînd ai să afli că am primit din copilărie cea mai aleasă creştere şi că am avut dascăli de toate felurile. Am fost învăţată deopotrivă să mînuiesc şi acul şi igliţa, să fac marame şi horbote, să ţes chilimuri şi brîuri, şi să chindisesc mătasa fie cu aur pe beteală de argint, fie cu argint pe beteală de aur. Şi la fel am învăţat tot ce poate să împodobească mintea şi să sporească frumuseţea. Şi, în felul acesta, am crescut în palatul tatălui meu, departe de toate privirile. Iar femeile din palat spuneau, uitîndu-se la mine cu ochi drăgăstoşi, că eram minunea vremilor. Încît, o mulţime de prinţi şi de regi, care domneau peste pămînturi şi peste insule, n-au pregetat să vină şi să mă ceară de soţie ; ci tatăl meu, regele, nu a primit nici una dintre cere-

rile lor, nevroind să se despartă de singura lui fată, care îi era mai scumpă ca viața și mai mult decît liota de copii ai lui, băieți, frații mei! Estimp, îmbolnăvindu-mă, m-am juruit că, dacă m-oi mai însănătoși, am să mă duc să mă închin la o mînăstire foarte cinstită printre frînci. Și, cînd m-am vindecat, am vrut să-mi îndeplinesc jurămîntul și m-am suit pe o corabie împreună cu una dintre fetele de neam din alaiul meu, fata unuia dintre mai marii cei mai de vază de la curtea tatălui meu regele. Ci, de cum am pierdut din vedere pămîntul, corabia noastră a fost lovită de niște musulmani, tîlhari de mare; iar eu, cu alaiul meu tot, am fost luată roabă și adusă în Egipt, unde am fost vîndută negustorului persan pe care l-ai văzut și care, spre norocul fecioriei mele, se nimerise să fie suferind de hadîmbie. Și, tot spre norocul meu și pentru că așa a vrut ursitoarea mea, stăpînul meu, de cum m-a adus în casa lui, a căzut bolnav de o boală lungă și grea, și, cît a zăcut el așa, n-am pregetat să-i dau îngrijirile cele mai statornice. Încît, de îndată ce s-a întors iar la sănătate, a ținut să-mi arate mulțumirea lui pentru dovezile de dragoste ce-i dedesem cîtă vreme gogise, și m-a rugat să-i cer orice-o putea să-mi dorească sufletul. Iar eu nu i-am cerut, decît numai un hatîr, și anume să mă vîndă cuiva care să se poată folosi de ceea ce am eu de folosit, și să nu mă dea decît unuia pe care să mi-l aleg eu singură. Și persanul mi-a făgăduit numaidecît, și m-a adus degrabă să mă vîndă la tîrgul de robi, unde, în felul acesta, am putut să-mi îndrept alegerea asupra ta, o, ochi al meu, spre paguba tuturor acelor moșnegi și a acelor inși matofiți care mă jinduiau.

Și, după ce spuse toate astea, tînăra frîncă se uită la Nur cu niște ochi în care ardea aurul ispitelor, și îi zise:

— Aş putea, oare, aşa cum sînt, să fiu a altcuiva, o, flăcăule ?

Şi, cu o mişcare iute, îşi aruncă la o parte maramele şi se dezbrăcă pe de-a-ntregul, ca să se ivească în toată goliciunea ei dintru-ntîi. Binecuvîntat fie pîntecul care a purtat-o ! Numai atunci putu să judece Nur ce binecuvîntare coborîse peste capul său ! Şi văzu că domniţa era o frumuseţe dulce şi albă ca o pînză de in, şi că revărsa din toate părţile lina mireasmă de ambră, ca trandafirul care îşi zămisleşte singur mireasma lui fără de pereche. Şi o strînse în braţe şi găsi în ea, după ce o cercetă în adîncurile-i cele tainice, un mărgăritar încă neatins. Şi se bucură de ceea ce găsise, pînă peste marginile bucuriei, şi se înflăcără pînă peste marginile înflăcărării. Şi începu să-şi plimbe mîna peste umerii şi peste gîtul ei gingaş, şi să şi-o strecoare printre vălurile şi buclele părului ei, făcînd săruturile-i să pliuţăie pe obrajii ei, ca nişte pietre vuitoare în apă ; şi se dedulcea cu buzele ei [...]. Chiar că aşa ! Iar ea, la rîndu-i, nu pregetă să dea la iveală o bună parte din darurile şi din minunatele haruri pe care le avea în ea ; căci fata aceasta îngemăna patima grecoaicelor cu puterea de iubire a egiptencelor, alinturile desfătătoare ale arăboaicelor cu căldura etiopincelor, nevinovăţia sperioasă a frîncelor cu iscusinţa cea meşteră a indiencelor, priceperea fetelor din Circasia cu dorinţele de foc ale nubienelor, drăgălăşeniile femeilor din Yaman cu tăria trupească a femeilor din Egiptul-de-Sus, tainica frăgezime a chinezoaicelor cu jarul fetelor din Hedjaz, şi nesaţul femeilor din Irak cu gingăşia persanelor. Încît înlănţuirile nu conteniră să urmeze după îmbrăţişări, sărutările după mîngîieri, şi desfăturile după zbeguri, cît ţinu noaptea toată, pînă ce, osteniţi oleacă de atîtea nebunii şi de atîta zbucium, adormiră într-un sfîrşit unul în braţele celuilalt, beţi de

plăcere. Slavă lui Allah carele n-a izvodit priveliște mai răpitoare decît aceea a doi îndrăgostiți fericiți care, după ce s-au amețit cu dulceața voluptății, se odihnesc în patul lor, cu brațele înlănțuite, cu mîinile împreunate și cu inimile bătînd la fel !

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șapte suta noapte

Urmă :

A doua zi, cînd se deșteptară, nu zăboviră să-și înceapă iarăși zbegurile, cu și mai multă dîrzie, căldură, spor, îndemnuri, tărie și pricepere decît făcuseră în ajun. Încît domnița frîncă, încîntată și minunîndu-se pînă peste poate că vedea atîtea vîrtuți îngemănate în fiii de musulmani, își zise : „Hotărît ! cînd o credință trezește și stîrnește la drept-credincioșii ei asemenea dovezi de bărbăție, de vitejie și de vîrtute, ea este, fără putință de tăgadă, cea mai bună, cea mai omenească și singura adevărată dintre toate credințele !" Și vru să se încunune și ea pe dată întru islam. Se întoarse, așadar, înspre Nur și îl întrebă :

— Ce se cere să fac, ochiul meu, ca să mă încunun și eu întru islam ? Căci vreau să fiu musulmană ca tine, întrucît pacea sufletului meu nu se mai află nicidecum la frînci, care socotesc vîrtute amarnica postire și nu prețuiesc nimica mai mult decît un popă jugănit ! Sînt niște rătăciți care habar nu au de bucuria

cea de nepreţuit a vieţii! Sînt nişte amărîţi pe care soarele nu-i încălzeşte cu dulceaţa razelor lui! Încît, sufletul meu vrea să rămînă aici, unde are să înflorească din toţi trandafirii lui şi are să cînte din toate păsările sale! Spune-mi, dar, ce se cere să fac ca să fiu şi eu musulmană!

Şi Nur, plin de fericire că ajuta astfel şi el oleacă, pe măsura puterilor lui, s-o aducă la dreapta credinţă pe domniţa frîncă, îi spuse:

— O, stăpîna mea, credinţa noastră este lesnicioasă şi nu cunoaşte nici un fel de greutăţi lăturalnice! Mai de vreme ori mai tîrziu, toţi necredincioşii au să vadă limpede cu cît este mai presus credinţa noastră, a drept-credincioşilor, şi au să purceadă şi ei de bună voie înspre noi, aşa cum se merge de la întuneric înspre lumină, de la ceea ce este de neînţeles înspre pricepere şi de la ceea ce este cu neputinţă înspre ceea ce este firesc! În ce te priveşte, o, domniţă a binecuvîntării, ca să te speli într-un sfîrşit de slinul creştinesc, nu ai decît să rosteşti aceste două mărturisiri: „Nu este alt Dumnezeu decît unul Allah, şi Mahomed este trimisul lui Allah!" Şi pe dată te-ai şi făcut drept-credincioasă şi musulmană!

La vorbele acestea, domniţa Mariam, fata regelui frîncilor, ridică degetul şi rosti:

— Mărturisesc şi adeveresc că nu este alt Dumnezeu decît unul Allah, şi Mahomed este trimisul lui Allah!

Şi pe dată se încunună întru islam! Slavă aceluia carele, pe căi drepte, deschide ochii celor orbi, dă auz urechilor celor surzi, dezleagă limba celor muţi şi luminează inimile celor amăgiţi — Stăpînul virtuţilor, Împărţitorul harurilor, Multplinul de bunătate faţă de drept-credincioşii săi! Amin!

Lucrul acesta de seamă fiind împlinit astfel (Allah fie lăudat!), amîndoi se ridicară din patul plăcerilor lor şi se duseră de se răcoriră, pentru ca, apoi, să-şi

facă spălările cele îndătinate și rugăciunile cele de cuviință. După care, mîncară și băură și începură să tăifăsuiască cu mult drag și să se bucure laolaltă. Și Nur se minuna tot mai mult de știința cea multă a domniței și de înțelepciunea și de agerimea minții ei.

Or, după amiază, pe la ceasul rugăciunii asr, tînărul Nur plecă la geamie, iar domnița Mariam se duse să se plimbe pe la Columna Fanarului. Și atîta cu ei !

Estimp, regele frîncilor de la Constantinia, tatăl domniței Mariam, cînd află de răpirea fiicei sale de către musulmanii tîlhari de mare, fu cuprins de o durere pînă peste marginile durerii și se simți deznădăjduit de moarte. Și trimise în toate părțile călăreți și patricii să facă cercetările cuvenite și s-o răscumpere pe domniță și s-o scape, fie tîrguind-o, fie cu de-a sila, din mîinile răpitorilor ei. Ci toți cei pe care îi însărcinase cu aceste cercetări se întoarseră de la o vreme fără să fi aflat nimic. Atunci regele porunci să vină la el vizirul său, căpetenia agiei, un moșneag, chior de ochiul drept și șchiop de piciorul stîng, da un adevărat diavol al iscoadelor ; care era în stare să descîlcească, fără a le rupe, firele încurcate ale unei pînze de păianjen ; ori să smulgă dinții unui om adormit fără a-l trezi ; ori să ciordească îmbucătura din gura unui beduin flămînd [...]. Și îi dete poruncă să colinde toate țările musulmane și să nu se întoarcă la el decît atunci cînd are s-o aducă și pe domniță. Și îi făgădui tot soiul de răsplăți și de hatîruri cînd s-o întoarce, însă îi mai dete de înțeles și că, în caz de neizbîndă, îl așteaptă țeapa. Și vizirul cel chior și șchiop plecă la drum fără de zăbavă. Și începu să colinde, îmbrăcat teptil, toate țările prietene și neprietene, fără a da de nici o urmă, pînă ce ajunse la El-Iskandaria.

Şi taman în ziua aceea ieşise împreună cu toţi robii care îl însoţeau să facă o raită de plăcere pe la Columna Fanarului. Şi vru soarta ca în felul acesta să dea de domniţa Mariam, care se bucura de reveneală prin locurile acelea. Încît, de îndată ce o cunoscu, chiorul zvîcni de bucurie şi se repezi în calea ei. Şi, cînd ajunse dinainte-i, puse un genunchi la pămînt şi dete să-i sărute mîna.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute una noapte

Urmă :

Domniţa, însă, care îşi însuşise toate virtuţile musulmane, precum şi sfiala faţă de bărbaţi, îi trase o palmă straşnică vizirului frînc, cel atîta de urît, şi ţipă la el :

— Cîine blestemat ! ce cauţi pe pămînt musulman ? Şi socoţi că ai să mă faci să cad în puterea ta ?

Frîncul răspunse :

— O, domniţă, eu nu sînt întru nimic vinovat de treaba aceasta. Nu trebuie să te superi decît pe tatăl tău regele, care m-a ameninţat cu tragerea în ţeapă dacă n-am să te găsesc ! Aşa încît trebuie să te întorci cu noi, de voie ori de silă, ca să mă scapi de osînda cea înfricoşată. Şi-apoi tătîne-tău moare de deznădejde, că te ştie luată prinsă de necredincioşi, iar maică-ta plînge la gîndul răutăţilor pe care

trebuie să le înduri în mîinile acestor tîlhari nesățioși !

Ci domnița Mariam răspunse :

— Ba nicidecum ! Pacea sufletului meu mi-am găsit-o chiar aici. N-am să plec în ruptul capului din țara aceasta binecuvîntată ! Întoarce-te, dară, de unde ai venit, ori cugetă să nu care cumva să te trag tocmai eu în țeapă aci pe loc, în vîrful Columnei Fanarului !

La vorbele acestea, frîncul cel șchiop pricepu că n-are s-o poată hotărî pe domniță să meargă cu el de bunăvoia ei, și îi spuse :

— Cu îngăduința ta, o, stăpîna mea !

Și le făcu semn robilor lui s-o înșface, care, numaidecît, o împresurară, îi puseră căluș în gură și, oricît se apără și oricît de amarnic îi zgîrie ea, o aburcară în spinare și o duseră, la căderea nopții, pe puntea unei corăbii ce-și ridica pînzele înspre Constantinia. Și-atîta cu vizirul cel chior și șchiop și cu domnița Mariam !

Estimp, tînărul Nur nu o vedea de nicăieri pe domnița Mariam întorcîndu-se la han și nu știa care să fie pricina acelei zăbave. Și, cum noaptea creștea, iar îngrijorarea lui sporea, Nur ieși din han și începu să rătăcească pe ulițele pustii, cu nădejdea de-a o găsi, și ajunse pînă la urmă în port. Acolo, niște luntrași îi spuseră că tocmai plecase o corabie și că pe puntea acelei corăbii fusese dusă o tînără ale cărei trăsături se potriveau întocmai cu cele date de Nur.

Aflînd, în felul acesta, de răpirea mult-iubitei sale, Nur începu să se văicărească și să plîngă, necurmîndu-și suspinele decît ca să strige „Mariam ! Mariam !“ Atunci un bătrîn, dacă îl văzu plîngînd așa, înduioșîndu-se de frumusețea și de deznădejdea lui, se duse la el și îl întrebă cu blîndețe care-i pricina

Şi taman în ziua aceea ieşise împreună cu toţi robii care îl însoţeau să facă o raită de plăcere pe la Columna Fanarului. Şi vru soarta ca în felul acesta să dea de domniţa Mariam, care se bucura de reveneală prin locurile acelea. Încît, de îndată ce o cunoscu, chiorul zvîcni de bucurie şi se repezi în calea ei. Şi, cînd ajunse dinainte-i, puse un genunchi la pămînt şi dete să-i sărute mîna.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute una noapte

Urmă :

Domniţa, însă, care îşi însuşise toate virtuţile musulmane, precum şi sfiala faţă de bărbaţi, îi trase o palmă straşnică vizirului frînc, cel atîta de urît, şi ţipă la el :

— Cîine blestemat ! ce cauţi pe pămînt musulman ? Şi socoţi că ai să mă faci să cad în puterea ta ?

Frîncul răspunse :

— O, domniţă, eu nu sînt întru nimic vinovat de treaba aceasta. Nu trebuie să te superi decît pe tatăl tău regele, care m-a ameninţat cu tragerea în ţeapă dacă n-am să te găsesc ! Aşa încît trebuie să te întorci cu noi, de voie ori de silă, ca să mă scapi de osînda cea înfricoşată. Şi-apoi tătîne-tău moare de deznădejde, că te ştie luată prinsă de necredincioşi, iar maică-ta plînge la gîndul răutăţilor pe care

trebuie să le înduri în mîinile acestor tîlhari nesățioși !

Ci domnița Mariam răspunse :

— Ba nicidecum ! Pacea sufletului meu mi-am găsit-o chiar aici. N-am să plec în ruptul capului din țara aceasta binecuvîntată ! Întoarce-te, dară, de unde ai venit, ori cugetă să nu care cumva să te trag tocmai eu în țeapă aci pe loc, în vîrful Columnei Fanarului !

La vorbele acestea, frîncul cel șchiop pricepu că n-are s-o poată hotărî pe domniță să meargă cu el de bunăvoia ei, și îi spuse :

— Cu îngăduința ta, o, stăpîna mea !

Și le făcu semn robilor lui s-o înșface, care, numaidecît, o împresurară, îi puseră căluș în gură și, oricît se apără și oricît de amarnic îi zgîrie ea, o aburcară în spinare și o duseră, la căderea nopții, pe puntea unei corăbii ce-și ridica pînzele înspre Constantinia. Și-atîta cu vizirul cel chior și șchiop și cu domnița Mariam !

Estimp, tînărul Nur nu o vedea de nicăieri pe domnița Mariam întorcîndu-se la han și nu știa care să fie pricina acelei zăbave. Și, cum noaptea creștea, iar îngrijorarea lui sporea, Nur ieși din han și începu să rătăcească pe ulițele pustii, cu nădejdea de-a o găsi, și ajunse pînă la urmă în port. Acolo, niște luntrași îi spuseră că tocmai plecase o corabie și că pe puntea acelei corăbii fusese dusă o tînără ale cărei trăsături se potriveau întocmai cu cele date de Nur.

Aflînd, în felul acesta, de răpirea mult-iubitei sale, Nur începu să se văicărească și să plîngă, necurmîndu-și suspinele decît ca să strige „Mariam ! Mariam !" Atunci un bătrîn, dacă îl văzu plîngînd așa, înduioșîndu-se de frumusețea și de deznădejdea lui, se duse la el și îl întrebă cu blîndețe care-i pricina

lacrimilor acelea. Şi Nur îi povesti nenorocirea ce i se întîmplase. Atunci bătrînul îi zise :

— Nu mai plînge, copilul meu, şi nu deznădăjdui ! Corabia care a plecat a îndreptat pînzele către Constantinia şi tocmai că şi eu, care sînt căpitan de corabie, ridic pînzele tot către oraşul acela, în noaptea aceasta, cu cei o sută de musulmani care se află pe puntea mea. Nu trebuie, aşadar, decît să te sui pe corabia mea şi ai să găseşti iară lumina dorurilor tale !

Şi Nur, cu lacrimile în ochi, sărută mîna căpitanului de corabie şi se îmbarcă degrabă cu el pe corabia care zbură, cu toate pînzele în vînt, peste mare.

Or, Allah le meni bună pace şi, la capătul unei călătorii de cincizeci şi una de zile, ajunseră cu corabia în faţa Constantiniei, unde traseră grabnic la ţărm. Ci numaidecît fură înhăţaţi de oştenii frînci care vegheau ţărmul, şi fură prădaţi şi aruncaţi în temniţă, aşa cum poruncise regele, care vroia, în felul acesta, să-şi răzbune pe toţi neguţătorii străini ocara adusă fetei lui în ţările musulmane.

În adevăr, domniţa Mariam ajunsese la Constantinia chiar în ajunul acelei zile. Şi, de îndată ce ştirea despre întoarcerea ei se răspîndi în cetate, toate uliţele fură împodobite în cinstea sa şi tot norodul ieşi s-o întîmpine. Iar regele şi regina încălecară pe cai, cu toţi mai-marii şi dregătorii de la palat, şi veniră s-o aştepte la coborîrea de pe corabie. Iar regina, după ce o sărută cu dragoste pe fiică-sa, o întrebă îngrijorată, înainte de orice, dacă mai era fecioară ori dacă, spre amarul ei şi spre ocara numelui său, îşi pierduse pecetea cea fără de preţ. Ci domniţa, izbucnind în rîs dinaintea tuturor celor ce se aflau de faţă, răspunse :

— Ce mă întrebi tu, o, maică a mea? Au tu crezi că poţi să rămîi fecioară în ţara musulmanilor? Şi tu nu ştii că în cărţile musulmanilor se spune: „Nici o femeie nu are să îmbătrînească fecioară în islam..."

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute doua noapte

Urmă:

...„Nici o femeie nu are să îmbătrînească fecioară în islam!"

Şi regina — care nu-i pusese fetei sale această întrebare de faţă cu toată lumea decît ca să se ducă vestea, încă de la întoarcerea ei, că fecioria îi era nevătămată, iar cinstea lor era neatinsă, — cînd auzi vorbele acelea neaşteptate, şi încă rostite şi dinaintea întregii curţi, îngălbeni toată la chip şi căzu leşinată în braţele însoţitoarelor ei, tulburate de pocinogul acela atîta de pîrdalnic. Iar regele, tot aşa, amarnic de furios de întîmplare, şi mai ales de felul deschis în care fiică-sa dezvăluia cele ce i se întîmplase, îşi simţi băşica fierii cum plezneşte în mijlocul ficatului şi, oţărît pînă peste marginile oţărălii, o luă pe domniţă şi intră cu mare grabă în palat, împresurat de uluirea tuturora, de nasurile alungite ale dregătorilor şi de chipurile acre ale bătrînelor curtence rămase fără de răsuflare. Şi acolo îşi chemă numaidecît sfetnicii, şi ceru părerea vizirilor şi a patriarhilor. Şi vizirii şi patriarhii întrebaţi răspunseră:

— Noi sîntem de părere că, spre-a o curăți pe domniță de murdăria musulmanilor, nu este decît o cale, și anume să fie spălată în sîngele lor. Încît, trebuie să fie scoși din temniță o sută de musulmani, nici unul mai mult, nici unul mai puțin, și să li se taie capul ! Și să fie strîns sîngele de la gîtul lor și în acel sînge să fie scăldat trupul domniței, ca pentru un botez nou !

Drept urmare, regele porunci să fie aduși cei o sută de musulmani care tocmai fuseseră aruncați în temniță, și printre care, cum s-a spus, se afla și tînărul Nur. Și se începu cu tăierea capului căpitanului de corabie. Pe urmă se tăie capul tuturor neguțătorilor. Și, de fiecare dată, se strîngea într-un bazin mare sîngele care țîșnea din gîturile fără cap. Și veni și rîndul tînărului Nur. Și fu dus la locul de tăiere, fu legat la ochi, fu întins pe preșul cel însîngerat, și călăul își roti spada ca să-i reteze capul de la gît, cînd o femeie bătrînă se apropie de rege și îi zise :

— O, rege al vremilor, cele o sută de capete au și fost tăiate, iar bazinul este plin de sînge ! Încît acest musulman tînăr care a mai rămas s-ar cădea să fie cruțat, și mai degrabă să-mi fie dat mie ca să-mi slugărească la biserică !

Și regele strigă :

— Pe Mesia ! adevărat ai vorbit ! Cele o sută de capete se află aci, iar bazinul este plin. Ia-l, dară, pe acesta și folosește-l ca slugă la biserică !

Și bătrîna, care era căpetenia paznicelor de la biserică, îi mulțumi regelui și, pe cînd măria-sa ieșea din sală laolaltă cu vizirii lui spre a purcede la botezul de sînge al domniței, bătrîna îl luă pe tînărul Nur. Și, fermecată de frumusețea lui, îl duse fără de zăbavă la biserică.

Acolo, bătrîna îi porunci lui Nur să se dezbrace și îi dete o haină lungă și neagră, un potcap lung de popă,

un văl mare, negru, pe care să și-l pună peste acel potcap, un patrafir și un brîu lat. Și îl îmbrăcă ea însăși, ca să-l învețe cum trebuie să facă ; și îi dete sfaturile de trebuință, ca să-și îndeplinească așa cum se cuvine slujba la biserică. Și, vreme de șapte zile în șir, îi veghe munca și îl îndemnă să se străduiască, pe cînd el se jeluia în inima lui de drept-credincios că e silit să facă o slugărie ca aceea în slujba necredincioșilor.

Or, în seara celei de a șaptea zile, bătrîna îi spuse lui Nur :

— Află, fiul meu, că peste cîteva clipite domnița Mariam, care a fost curățată prin botezul de sînge, are să vină la biserică să-și petreacă noaptea toată în rugăciune, ca să i se ierte astfel blestemățiile. Te înștiințez, așadar, de venirea ei, pentru ca, atunci cînd eu m-oi duce să mă culc, tu să stai la ușă ca să îndeplinești orice slujbă pe care s-ar putea să ți-o ceară, ori ca să mă chemi la caz că ea ar cădea leșinată de căință din pricina păcatelor ce le-a săvîrșit. Ai priceput ?

Și Nur, cu ochii scăpărînd, răspunse :

— Priceput, o, stăpînă a mea !

Estimp, domnița Mariam, îmbrăcată în negru din creștet pînă-n talpă, și cu fața coperită de un văl negru, ajunse în tinda bisericii și, plecîndu-se adînc dinaintea lui Nur, pe care, din pricina hainelor de pe el, îl socoti vreun popă, intră în biserică, după ce bătrîna paznică îi descuie ușa, și, cu pas domol, se duse la un fel de paraclis lăuntric, tare întunecat la înfățișare. Atunci bătrîna, nevrînd s-o stînjenească nicidecum, se grăbi să plece ; și după ce îl dodeli pe Nur să vegheze la ușă...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Urmă :

...se duse să se culce în chilia ei.

Iar Nur, după ce se încredinţă că bătrîna paznică adormise şi sforăia ca o căpcăună, se strecură în biserică şi se duse drept la locul unde se afla domniţa Mariam, şi care era un paraclis luminat de o candelă ce ardea dinaintea chipurilor necredinţei (ardc-le-ar focul !). Şi intră încetişor în paraclisul acela şi, cu un glas tremurînd, spuse :

— Eu sînt Nur, o, Mariam !

Şi domniţa, cînd auzi glasul mult-iubitului ei, crezu dintru-ntîi că visează, pe urmă se aruncă în braţele lui. Şi amîndoi, tulburaţi pînă peste poate, începură să se sărute în tăcere şi îndelung. Şi, cînd izbutiră să vorbească, îşi povestiră tot ce pătiseră din ziua despărţirii. Şi laolaltă deteră laudă lui Allah, care le îngăduise să se afle iar împreună.

După care, domniţa, spre a sărbători bucuria acelei clipe a întîlnirii lor, se grăbi să-şi scoată hainele cele cernite pe care regina, maică-sa, o silise să le poarte spre a-şi aminti necontenit de pierderea feciorici sale. Şi, cînd se dezbrăcă de tot, şezu pe genunchii lui Nur, care, la rîndu-i, aruncase departe de el rasa şi hainele de popă creştinesc. Şi se porniră pe un potop de alinturi nemaipomenite, şi cum unele asemenea nu mai văzuse vreodată petrecîndu-se locul acela de pierzanie al sufletelor necredincioşilor. Şi nu conteniră, cît ţinu noaptea toată, să se dedea, fără de nici un fel de oprelişti, celor mai osebite plăceri ale desfătării, dîndu-şi unul altuia dovezile cele mai vădite ale dragostei lor vajnice. Şi Nur, în clipa aceea, simţea cum se întoarce

la viață cu atîta năpraznă, încît ar fi putut să sugrume, fără de oprire, unul după altul, o mie de popi, cu patriarhii lor cu tot! Allah să-i stingă pe păgîni și să dea tărie și vîrtute drept-credincioșilor lui!

Cînd, către zori, clopotele bisericii sunară cea dintîi chemare a necredincioșilor, domnița Mariam se grăbi — da cu cîte lacrimi de jale! să se îmbrace în hainele ei cernite; iar Nur, la fel, se îmbrăcă și el cu hainele necredinței (ierte-l Allah, cel care vede adîncul cugetului, în această cruntă anevoință în care se află!). Ci, înainte de a pleca și după ce îl mai sărută pentru o ultimă oară, domnița îi spuse lui Nur:

— Acuma, o, Nur, după cele mai bine de șapte zile de cînd te afli în această cetate, cunoști pesemne temeinic locurile și împrejurimile bisericii acesteia?

Și Nur răspunse:

— Da, o, stăpîna mea!

Ea spuse:

— Ei bine, atunci, ia aminte la vorbele mele și să nu le uiți! Căci mi-am ticluit în gînd un plan care are să ne îngăduiască să scăpăm pe totdeauna din țara aceasta! Drept care, mîine, la cea dintîi strajă a nopții, nu ai decît să deschizi ușa bisericii care dă înspre mare și să te duci fără de zăbavă pe țărm. Acolo, ai să găsești o corăbioară cu zece oameni; iar căpitanul lor, cînd are să te vadă că vii, are să se repeadă să-ți dea mîna. Ci tu să aștepți să te strige pe nume; și, mai ales, să nu zorești nimic! În ce mă privește, să nu ai nici o grijă din partea mea: am să pot eu să dau de tine fără de nici o supărare. Și Allah are să ne slobozească din mîinile lor.

Pe urmă, înainte de a-l lăsa singur, mai adăugă:

— Ci, o, Nur, spre a le face un pocinog cît mai strașnic patriarhilor, să nu uiți să șterpelești din vistieria bisericii tot ce ai să găsești mai greu ca preț și mai ușor ca greutate, și să golești, înainte de a pleca, toată

cutia în care necredincioşii îşi pun darurile de aur pe care le aduc căpeteniilor credinţei acesteia mincinoase.

Şi domniţa, după ce îi ceru lui Nur să spună şi el, vorbă cu vorbă, sfaturile pe care i le dedese, ieşi din biserică şi, cu ochii tare mohorîţi, se întoarse la palat, unde maică-sa o aştepta ca să-i predice căinţa şi lepădarea de plăcerile trupului. Ferească-i Allah în veci pe drept-credincioşii săi de lepădarea aceea necurată şi facă el să nu aibă a se căi decît de răul săvîrşit faţă de aproapele lor ! Amin !

Aşadar, la cea dintîi strajă de noapte, Nur, după ce veghe sforăiturile bătrînei căpcăune a bisericii, nu pregetă să pună gabja pe toate lucrurile de preţ din vistieria de sub pămînt şi să golească în brîul lui de popă tot aurul şi argintul ce se afla în cutia patriarhilor. Şi, încărcat cu acea pradă luată de la necredincioşi, o tuli în graba mare, pe uşa ce-i fusese arătată, spre ţărmul mării. Şi acolo, urmînd ce-i spusese domniţa, găsi corabia, iar căpitanul, după ce îi întinse mîna şi îl chemă pe nume, îl primi cu toată dragostea, dimpreună cu povara lui cea de preţ. Şi numaidecît dete semnalul de plecare.

Or, corăbierii, în loc să se supună poruncilor date de căpitanul lor şi să dezlege parîmele care ţineau corabia legată de stîlpii de pe ţărm, începură să cîrtească, iar unul dintre ei ridică glasul şi spuse :

— O, căpitane, da tu ştii prea bine că am primit cu totul altfel de porunci de la stăpînul nostru, regele, care vrea să-l pornească mîine pe vizirul său cu corabia noastră, ca să se ducă să-i dovedească pe piraţii musulmani care s-au ivit prin preajmă, ameninţînd s-o răpească pe domniţa Mariam !

Căpitanul însă, oţărît pînă peste poate de împotrivirea aceea, strigă :

— Cine cutează să se împotrivească poruncilor mele ?

Şi, rotindu-şi sabia, reteză dintr-o lovitură capul celui care vorbise. Şi sabia lumina, în beznă, roşie de sînge, ca o făclie. Însă fapta aceea aprigă nu-i opri pe corăbierii ceilalţi, oameni dîrzi, să nu cîrtească mai departe. Încît, împărtăşiră cu toţii, într-o clipită, sub sabia cea iute ca fulgerul, soarta tovarăşului lor, pierzîndu-şi tuszece, unul după altul, capul de pe grumaji. Şi căpitanul împinse cu piciorul leşurile lor în mare.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute patra noapte

Urmă :

La sfîrşit, se întoarse înspre Nur şi, cu un glas poruncitor ce nu îngăduia cîrtire, ţipă :

— Yallah ! Hai ! Desfă parîmele, întinde pînzele şi strînge frînghiile, în vreme ce eu am grijă de cîrmă !

Şi Nur, înspăimîntat de volnicia aprigului căpitan, şi-apoi şi fără vreo armă cu care să se apere şi să încerce să scape fugind pe uscat, fu nevoit să se supună şi, măcar că nu se pricepea la treburile marinăreşti, îndeplini cît putu mai bine munca la frînghii. Şi corabia, călăuzită de mîna hotărîtă a căpitanului la cîrmă, se îndepărtă, cu toate pînzele umflate, înspre larg şi, împinsă de vîntul prielnic, puse cap către El-Iskandaria.

În vremea aceasta, bietul Nur se căina în sufletul său, fără a cuteza să se plîngă deschis față de căpitanul cel bărbos care se uita la el cu niște ochi strălucitori; și își zicea: „Ce năpastă s-a abătut, dar, pe capul meu, tocmai cînd socoteam că necazurile mele s-au isprăvit! Și fiecare nenorocire e mai rea decît cea de dinaintea ei! Baremi de-aș pricepe ceva din toate astea! Și-apoi, ce-am să mai pățesc și cu insul ăsta amarnic? Fără de nici o îndoială că n-am să mai ies viu din mîinile lui!" Și se lăsă așa mai departe dus de gînduri negre, cît ținu noaptea toată, veghind pînzele și saulele.

Dimineața, cum se aflau în fața unui oraș unde urmaŭ să tragă la țărm spre a năimi cîțiva corăbieri, căpitanul se ridică deodată, cuprins parcă de un mare zbucium, și își aruncă mai întîi turbanul la picioare! Pe urmă, întrucît Nur, uluit, se uita la el fără să priceapă nimic, izbucni în rîs și, cu amîndouă mîinile, își smulse barba și mustățile, și, pe dată, se schimbă într-o fetișcană ca luna cînd se ridică peste mare. Și Nur o cunoscu pe domnița Mariam. Și, de îndată ce tulburarea i se potoli, se aruncă la picioarele ei, peste poate de minunat și de bucuros, și îi mărturisi că fusese cuprins de o mare spaimă din pricina acelui căpitan cumplit care făcea să zboare atîta de ușor capetele oamenilor de pe grumajii lor. Și mult mai rîse domnița Mariam de spaima lui; și, după ce se sărutară, fiecare se grăbi să se aștearnă iarăși pe muncă spre a intra în portul orașului. Și, de cum ajunseră pe uscat, luară în slujba lor cîțiva corăbieri, și plecară pe mare mai departe. Iar domnița Mariam, care se pricepea la tainele năieritului și cunoștea drumurile mării și curgerea vîntului și a apelor, dete mai departe poruncile de trebuință, ziua întreagă, cît ținu drumul. Ci, cînd se lăsă noaptea, nu pregetă să se ducă și să se culce lîngă preaiubitul ei Nur, și să deguste cu

el, în revenceala mării și sub cerul gol, toate desfătările dragostei. Allah să-i apere și să-i țină și să sporească asupra lor hatîrurile Lui !

Or, Allah le hărăzi, pînă la sfîrșitul călătoriei, o plutire fără de necazuri, și ei zăriră în curînd Columna Fanarului. Și, după ce corabia fu legată la țărm în port, iar oamenii de pe corabie coborîră pe uscat, Nur îi spuse domniței Mariam :

— Iacătă-ne, într-un sfîrșit, pe pămînt musulman ! Așteaptă numai o clipă aici, pînă mă duc să-ți cumpăr tot ce îți trebuiește ca să intri în cetate așa cum se cuvine ; căci văd că nu ai nici rochie, nici iașmac, nici papuci !

Și Mariam răspunse :

— Da, du-te să-mi cumperi toate astea, da să nu zăbovești prea mult pînă să te întorci !

Și Nur coborî pe uscat, ca să cumpere lucrurile acelea. Și-atîta cu ei !

Ci, în ceea ce îl privește pe regele frîncilor din Constantinia, iacătă ! A doua zi, de cu zori, după plecarea la ceas de noapte a domniței Mariam, i se aduse vestea că fata pierise și nu i se putu da nici un alt amănunt, afară doar că fusese să-și facă rugăciunile în biserica cea mare a patriarhiei. Ci tot atunci veni și îngrijitoarea cea bătrînă să-i aducă știrea că sluga cea nouă de la biserică pierise și, îndată după aceea, i se vesti și fuga din port a corăbiei celei micuțe și moartea celor zece năieri, ale căror leșuri fuseseră găsite pe țărm descăpățînate. Și regele frîncilor, fierbînd de turbarea strînsă în pîntece, cugetă vreme de un ceas, și spuse :

— Dacă acea corabie a mea a pierit, nu mai încape nici o îndoială că a fost luată de fata mea !

Și, pe loc, porunci să vină la el căpitanul portului și vizirul cel chior și șchiop, și le spuse :

— Ați auzit ce s-a întîmplat ! Or, fata mea, fără de nici o îndoială, trebuie să se fi îndreptat înspre țările musulmane să-și caute hăndrălăii. Dacă, dar, nu mi-o aduceți îndărăt, vie ori moartă, nimica nu are să vă mai scape, la rîndu-vă, de țeapa care vă așteaptă ! La drum !

Atunci, vizirul cel bătrîn și chior și șchiop, precum și căpitanul portului înarmară degrabă o corabie și o îndreptară în zbor, fără de zăbavă, înspre El-Iskandaria, unde ajunseră la acelaș ceas cu cei doi fugari. Și cunoscură numaidecît corabia cea micuță, trasă în port. Și o zăriră, ca să nu mai aibă vreo îndoială, și pe domnița Mariam stînd pe o grămadă de parîme pe punte. Și pe dată poruncită să coboare într-o luntre o ceată de oameni înarmați, care se strecurară pe nesimțite la corabia fugară, izbutiră s-o însface pe domniță pe neașteptate, o legară belci și o duseră pe puntea lor, după ce deteră foc corăbiei celei micuțe. Și, fără a mai zăbovi, se întoarseră în larg și puseră cap spre Constantinia, unde fură destul de norocoși să ajungă fără de nici un necaz. Și deteră zor să se ducă și s-o dea pe domnița Mariam tatălui său, regele.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șapte sute cincea noapte

Urmă :

Cînd regele frîncilor o văzu intrînd pe fiica lui și cînd ochii lui deteră de ochii ei, nu putu să-și stăpînească furtuna simțămintelor și, aplecîndu-se peste jețul lui, cu pumnul întins, strigă la ea :

— Vai de tine, fată blestemată ! De bună seamă că te-ai lepădat de credința străbunilor tăi, dacă ți-ai părăsit așa casa părintească și te-ai dus să cauți adăpost la necredincioșii care te-au despecetluit ! Hotărît, numai moartea ta ar putea să mai spele ocara pe care ai adus-o numelui de creștin și cinstei neamului nostru ! Ah, ticăloaso, gătește-te să fii spînzurată la ușa bisericii !

Ci domnița Mariam, departe de a se tulbura, răspunse :

— Tu, tată, știi ce suflet deschis am eu. Or, nu sînt vinovată, așa cum mă crezi. Oare ce păcat am săvîrșit dacă am vrut să mă întorc la un pămînt pe care soarele îl scaldă în razele lui și unde bărbații sînt puternici și tari de vîrtute ? Și ce să fi rămas să fac printre popii și jugăniții de-aici ?

La vorbele acestea, mînia regelui ajunse pînă peste poate, și răcni către gealații lui :

— Luați-o de dinaintea ochilor mei pe fata aceasta păcătoasă și duceți-o de-o dați morții celei mai cumplite !

Și pe cînd călăii se pregăteau s-o înșface pe domniță, vizirul cel bătrîn și chior veni șchiopătînd pînă dinaintea tronului și, după ce sărută pămîntul în fața regelui, spuse :

— O, rege al vremurilor, îngăduie robului tău să rostească o rugăminte înainte de moartea domniței !

Regele spuse :

— Grăiește, o, vizire al meu bătrîn și credincios, o, stîlp al creștinătății !

Și vizirul spuse :

— Află, o, măria-ta, că robul tău cel nevrednic este de tare multă vreme îndrăgostit de farmecele domniței. Drept aceea, vin acuma să te rog să n-o dai morții și, ca singură răsplată pentru multele dovezi de credință ale mele față de rosturile scaunului domniei

tale și ale creștinătății, să mi-o dai de soție. Și-apoi, eu sînt atîta de urît, încît căsătoria aceasta, care pentru mine însemnează un hatîr, ar putea sluji totodată și ca osîndă pentru greșelile domniței ! Pe deasupra, mă îndatorez s-o țin încuiată în afundul casei mele, ferită, de aci înainte, de orice putință de fugă și de orice căutare a musulmanilor !

Dacă auzi vorbele acestea al vizirului său, regele spuse :

— Nu este nici o piedică ! Da ce ai să faci tu, o, sărmanule, cu jarul acesta aprins de la focul iadului ? Și nu te temi de urmările cele încornoroase ale unei căsătorii ca aceasta ? Pe Mesia ! eu, în locul tău, aș sta multă vreme cu degetul în gură ca să cuget la o treabă atîta de amarnică !

Ci vizirul răspunse :

— Pe Mesia ! nu-mi fac nici o amăgire în privința aceasta, și știu întru totul cît de amarnică-i împerecherea noastră. Da am să știu eu să mă port cu destulă înțelepciune ca s-o împiedic pe soția mea să se dedea la destrăbălări scîrbavnice !

Și regele frîncilor, la aceste vorbe, izbucnind în rîs, se cutremură în jețul lui și îi spuse vizirului cel bătrîn :

— O, moșneag boșorog, tare-aș vrea să văd cum îți cresc în frunte doi colți de elefant ! Da te prevestesc că dacă ai s-o lași pe fiică-mea să scape din palatul tău, ori dacă n-ai s-o împiedici să mai adauge vreo năzbîtie la năzbîtiile cele care au adus atîta ocară numelui nostru, are să-ți zboare capul de pe umeri ! Numai cu înțelegerea aceasta îți dau învoirea mea !

Și bătrînul vizir primi tîrgul și sărută picioarele regelui.

Numaidecît, popii, călugării și patriarhii, precum și toți dregătorii creștinătății, fură vestiți despre căsătoria pusă la cale. Și, cu prilejul acesta, se deteră ospețe mari

la palat. Și, cînd petrecerile se sfîrșiră, vizirul cel bătrîn și îngrețoșător intră în odaia domniței. Oprire-ar Allah urîciunea să aducă vreo prihană strălucirii ! Și facă el ca porcul acela împuțit să-și deie sufletul pînă s-ajungă a murdări lucrurile cele neîntinate !

Da o să ne mai întoarcem la el !

Estimp, Nur, care coborîse pe uscat să cumpere lucrurile cele de trebuință pentru îmbrăcatul domniței, cînd se întoarse cu iașmacul și rochia și o pereche de papuci din piele galbenă ca portocala, văzu o mulțime mare ce se ducea și se întorcea din port. Și întrebă care-i pricina acelei forfoteli ; și i se spuse că năierii de pe o corabie frîncă năvălise pe neașteptate asupra unei corăbii trasă nu departe de acolo și îi dedese foc, după ce răpise o fată ce se afla pe acea corabie. Și, la știrea aceea, Nur se schimbă deodată la față și căzu la pămînt fără de simțire.

După o bucată de vreme, cînd se deșteptă din pieire, le povesti celor de față trista lui întîmplare. Ci nu are nici un rost s-o mai spunem o dată. Și toți începură să-l învinuiască pentru purtarea lui și să-i arunce un potop de dojeni, spunîndu-i :

— Nu ai decît ceea ce ți se cuvine ! De ce ai lăsat-o singură ? Ce nevoie aveai să te duci să-i cumperi iașmac și papuci noi din piele galbenă ca portocala ? Au nu putea să coboare pe uscat cu hainele ei cele vechi și să-și copere fața, pînă una alta, cu o bucată de pînză de corabie sau cu orice altă cîrpă ? Asta-i, pe Allah ! nu ai decît ce ți se cuvine !

Estimp, veni acolo și un șeic, care era stăpînul hanului în care șezuse Nur și domnița, cînd se întîlniseră întîia oară. Și îl cunoscu pe bietul Nur și, dacă îl văzu într-o stare atîta de jalnică, îl întrebă care-i pricina. Și, cînd află toată povestea, îi zise :

— Hotărît ! iaşmacul era cu totul şi cu totul de prisos ; şi tot aşa şi rochia cea nouă, şi papucii cei galbeni ! Da şi mai de prisos ar fi acuma să mai vorbim despre asta. Hai cu mine, fiul meu ! Eşti tînăr şi, în loc să plîngi ca o femeie şi să te laşi pradă deznădejdii, eşti dator să te foloseşti mai degrabă de tinereţea şi de voinicia ta. Gata ! Neamul fetelor frumoase încă nu s-a stins în ţara noastră ! Şi-o să izbutim noi să-ţi găsim o egipteancă frumoasă şi pricepută care, fără de nici o îndoială, are să te despăgubească şi să te mîngîie...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute şasea noapte

Urmă :

...să te mîngîie de pierderea acelei domniţe frînce !

Nur însă, plîngînd necontenit, răspunse :

— Nu, pe Allah, o, bunule unchi al meu, nimica nu are să mă poată despăgubi de pierderea domniţei, nici să mă facă să-mi uit durerea :

Şeicul întrebă :

— Da atunci ce ai să faci acuma ? Corabia s-a dus cu domniţa, iar lacrimile tale nu au nici o putere !

El spuse :

— Tocmai de-aia vreau să mă întorc în cetatea regelui frîncilor şi s-o scot de acolo pe iubita mea !

El spuse :

— Ah, fiul meu, nu da ascultare îndemnurilor sufletului tău neînfricat ! Dacă ai izbutit s-o scapi

întîia dată, ia bine seama la cea de a doua încercare, şi nu uita de proverbul care spune : „Olul prea adesea aruncat, nu scapă nevătămat !"

Ci Nur răspunse :

— Îţi mulţumesc, unchiule, pentru sfaturile tale cuminţi, da pe mine nimica nu mă sperie şi nimica nu are să mă împiedice să mă duc s-o dobîndesc iarăşi pe iubita mea, chiar de-o fi să-mi primejduiesc de moarte sufletul cel scump !

Şi cum, din voia sorţii, se afla în port o corabie gata să-şi desfăşoare pînzele înspre insulele frîncilor, tînărul Nur se îmbarcă degrabă pe ea ; şi ancora fu ridicată numaidecît.

Or, şeicul, stăpînul hanului, mare dreptate avusese cînd îl îndemnase pe Nur să se gîndească în ce dîrdoră de primejdii are să se arunce fără de nici o socoteală. În adevăr, regele frîncilor, după năzbîtia din urmă a fiică-si, se jurase pe Mesia şi pe cărţile păcătoşeniei că are să stingă de pe faţa pămîntului şi a mărilor neamul musulmanilor ; şi poruncise să se gătească de război o sută de corăbii care să pornească să dea piept cu vasele musulmanilor şi să pustiască ţărmurile şi să semene peste tot prăpădul, măcelul şi moartea. Încît, în clipa cînd corabia pe care se afla Nur intra în apele insulelor, fu întîmpinată de unul dintre acele vase de război şi luată prinsă şi dusă în portul regelui frîncilor, chiar în ziua dintîi a petrecerilor ce se dedeau întru sărbătorirea nunţii vizirului cel chior cu domniţa Mariam. Şi regele, ca să sărbătorească mai falnic acele petreceri şi ca să-şi potolească zăcăşia din suflet, dete poruncă să fie ucişi în ţeapă toţi musulmanii prinşi.

Se îndeplini, dar, porunca aceea năprasnică, şi toţi prinşii, unul după altul, fură traşi în ţeapă dinaintea porţii unde avea loc nunta. Şi nu mai rămăsese decît tînărul Nur, cînd regele, care împreună cu toată

curtea lui se afla de față la acea osîndă, se uită la el cu luare aminte și spuse :

— Nu știu, da, pe Mesia ! tare socot că tînărul acesta este tînărul pe care l-am dăruit, nu de mult, paznicei de la biserică ! Cum se face că se află aici, după ce a fugit o dată ?

Și adăugă :

— Ha ! Ha ! să fie tras în țeapă pentru vina de a fi fugit !

Ci, în clipa aceea, vizirul cel chior înaintă și spuse regelui :

— O, rege al vremilor, am făcut și eu un jurămînt ! Și anume, să jertfesc, la poarta palatului meu, spre a coborî binecuvîntarea asupra căsniciei mele, trei tineri musulmani ! Mă rog, dar, ție, să-mi dai putința de a-mi îndeplini jurămîntul și să mă lași să aleg trei prinși de la corabia cu prinși de război !

Și regele zise :

— Pe Mesia ! nu știam nimica de jurămîntul tău ! Că ți-aș fi dăruit nu doar trei, ci treizeci de prinși ! Nu mi-a mai rămas decît acesta de-aici ; ia-l, pînă ce or mai fi aduși alții !

Și vizirul îl luă pe Nur cu el, gîndind să-și spele cu sîngele lui pragul palatului ; ci, după ce cugetă că jurămîntul său nu ar fi îndeplinit cu totul dacă nu i-ar jertfi pe toți cei trei musulmani deodată, porunci ca tînărul Nur, pus în lanțuri, să fie aruncat în grajdul palatului, unde, pînă una alta, gîndea să-l lase chinurilor foamei și setei.

Or, vizirul cel chior avea în grajdul lui doi cai gemeni, de o frumusețe vrăjită, din cel mai ales soi de Arabia, și ai căror strămoși erau scriși și agățați la gîtul lor într-o punguță legată cu un lanț de peruzele și de aur. Unul era alb ca o porumbiță și se numea Sabik, iar celălalt era negru ca un corb și se numea Lahik. Și amîndoi caii aceia erau vestiți printre

frînci și printre arabi, și stîrneau pizma regilor și a sultanilor. Ci unul dintre cai avea o pată de albeață pe ochi ; și nici iscusința celor mai iscusiți potcovari nu izbutise să facă albeața aceea să piară. Și vizirul cel chior se străduise și el să o tămăduiască, întrucît era meșter în leacuri și în doftoriceli ; da nu făcuse decît să înrăutățească și mai mult beteșugul și să sporească întinderea petei.

Încît, atunci cînd Nur, dus de vizir, ajunse în grajd, băgă de seamă pata de pe ochiul calului și zîmbi a rîde. Iar vizirul îl văzu că zîmbește așa și îi zise :

— O, musulmanule, de ce zîmbești ?

El spuse :

— Din pricina petei de pe ochiul calului !

Vizirul zise :

— O, musulmanule, știu, că oamenii din neamul tău sînt tare iscusiți la cai și că se pricep mai bine decît noi la meșteșugul de a-i îngriji ! Oare din pricina aceasta zîmbești ?

Și Nur, care chiar că se pricepea de minune să vindece beteșugurile cailor, răspunse :

— Tu zici ! Nu se află nimenea în toată împărăția creștinilor care să știe tămădui calul acesta ! Ci eu pot să-l vindec ! Ce mi-ai dărui dacă mîine ți-ai găsi calul cu niște ochi sănătoși ca ai unei gazele ?

Vizirul răspunse :

— Ți-aș dărui viața și slobozenia, și te-aș face pe loc căpetenie peste grajdurile mele și vraci al palatului !

Nur spuse :

— Dacă-i așa, dezleagă-mă !

Și vizirul dezlegă lanțurile care fereceau mîinile lui Nur ; și Nur, numaidecît, luă niște seu, niște ceară, niște var și niște usturoi, le mestecă bine cu zeamă tare de ceapă, și făcu o alifie cu care obloji ochiul

bolnav al calului. După care se culcă pe crivatul de scînduri din grajd și îi lăsă lui Allah grija zvîduirii albeței de pe ochiul calului.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șapte sute șaptea noapte

Urmă :

A doua zi dimineața, vizirul cel chior veni chiar el, șchiopătînd, să dea jos alifia. Și uimirea și bucuria lui fură cum nu se poate mai mari cînd văzu ochiul calului limpede ca lumina dimineții. Și fericirea lui fu atîta de nemărginită, încît îl îmbrăcă pe Nur chiar cu mantia lui și îl numi pe loc căpetenie peste grajdurile sale și peste vracii cailor de la palat. Și îi hotărî ca locuință odăile de deasupra grajdurilor, față în față chiar cu iatacurile lui și de care nu le despărțea decît curtea. După care se duse să ia parte la petrecerile ce se dedeau pentru nunta domniței. Și habar n-avea el că omul nu scapă în veci de ursita lui, și nu știa ce lovituri păstrează soarta pentru aceia care dintru început sînt meniți să slujească de pildă neamurilor !

Or, așadar, ajunseră în cea de a șaptea zi de ospețe, și iacătă și seara cînd moșneagul cel slut tocmai trebuia să intre s-o ia în stăpînire pe domniță. (Izgonit fie Cel-Rău !) Or, domnița tocmai sta sprijinită în coate la fereastră și asculta cele de pe urmă vuiete și strigăte

ce se ridicau în cinstea ei. Și, tare tristă, se gîndea la iubitul ei Nur, flăcăul cel voinic și frumos de la Egipt, care îi culesese floarea feciorie. Și o mare jale îi scălda sufletul, la amintirea aceea, și făcea să i se ridice lacrimile în ochi. Și își zicea : „Hotărît ! n-am să mă las atinsă niciodată de bătrînul cel îngrețoșător ! Mai degrabă îl omor, și pe urmă mă arunc pe fereastră în mare !“ Și, pe cînd se lăsa cuprinsă de amărăciunea acelor gînduri, auzi sub ferestrele ei un glas frumos de flăcău care cînta, în înserare, niște stihuri arăbești despre despărțirea celor ce se au dragi. Or, era chiar Nur, care, în clipa aceea, sfîrșind de dat cele de pe urmă îngrijiri cailor, se suise în iatacul său și se așezase și el cu coatele pe fereastră, ca să se gîndească la iubita lui. Și cînta vorbele acestea ale poetului :

Ah, fericire dusă !
Pe urme-ți, am venit,
Departe de pămîntul
Străbun și fericit,
În țara asta crudă,
Pe căile-i străine,
Cu amăgirea sfîntă
Că am să dau de tine.
Ah, vai de mine, vai !

Iar simțurile mele,
De-al amăgirii dor,
Te recunosc, iubito,
Te strigă-n graiul lor,
În tot ce-i gingășie
Și mi se-arată-n cale,
În tot ce-mi pare-un farmec
Din farmecele tale.
Ah, vai de mine, vai !

Cînd undeva departe
Un fluier plînge stins,
Şi cînd îi dă răspunsuri
Lăuta, dinadins,
Curg lacrimile mele
Topite de suspine,
Şi gîndul meu visează
La mine şi la tine.
Ah, vai de noi, vai, vai!

Auzind cîntecul acela în care iubitul inimii ei îşi mărturisea simţămintele dragostei lui credincioase, domniţa Mariam cunoscu numaidecît glasul şi fu cuprinsă de o tulburare pînă peste poate. Ci, cum era înţeleaptă şi iscusită, ştiu să se stăpînească şi să nu se dea de gol faţă de însoţitoarele care o înconjurau, şi începu prin a le ruga s-o lase singură. Pe urmă, luă o hîrtie şi un calam şi scrise cele ce urmează:

„În numele lui Allah cel Atoatedătător şi Atoatefăcător! Şi toate celelalte! Pacea lui Allah fie cu tine, o, Nur, precum şi mila şi binecuvîntarea lui!

Vreau să-ţi spun că roaba ta Mariam te salută şi arde de dorul de a se vedea iarăşi laolaltă cu tine! Ascultă, dar, ce îţi spune ea aici, şi fă ceea ce îţi porunceşte.

La întîia strajă de noapte, la ceasul prielnic îndrăgostiţilor, ia cei doi cai, Sabik şi Labik, şi du-i afară din cetate, dincolo de poarta Sultania, unde ai să mă aştepţi. Şi dacă te-o întreba careva unde duci caii, tu să răspunzi că îi duci la plimbare!“

Pe urmă, împături scrisoarea, o legă într-o basma de mătasă şi flutură basmaua la fereastră, înspre Nur. Şi, cînd văzu că el o băgase de seamă şi că vine într-acolo, aruncă basmaua pe fereastră. Şi Nur luă basmaua

de jos, o desfăcu și găsi în ea scrisoarea, pe care o citi, pe urmă o duse la buze și la frunte, în semn de învoire. Și dete fuga la grajduri, unde așteptă cu cea mai mare nerăbdare straja dintîi a nopții. Atunci, puse șaua pe cei doi cai de soi ales și ieși afară din cetate, fără ca pe drum să fie supărat de cineva. Și o așteptă pe domnița la poarta Sultania, ținînd cei doi cai de căpăstru.

Or, tocmai în clipa aceea, cînd petrecerile se sfîrșiseră și se lăsă noaptea, chiorul de moșneag cel atîta de slut și de îngrețoșător intrase în odaia domniței, ca să săvîrșească ceea ce avea de săvîrșit. Și domnița Mariam, tremurînd de scîrbă, atîta de silos era la înfățișare, îl văzu intrînd. Ci, întrucît fata își avea un plan al ei de urmat, pe care nu vroia să-l zădărnicească, se strădui să-și stăpînească simțămintele de scîrbă și, ridicîndu-se în cinstea moșneagului, îl pofti să ia loc lîngă ea pe divan. Iar bătrînul cel șchiop îi zise :

— O, doamnă a mea, tu ești mărgăritarul Răsăritului și al Apusului, și numai la picioarele tale am să mă închin !

Iar domnița răspunse :

— Fie ! da să curmăm cu laudele. Unde-i demîncarea ? Mi-e tare foame și, înainte de toate, se cade a începe să mîncăm !

Numaidecît, bătrînul își chemă robii și, într-o clipită, fură aduse tăvile pline cu bunătățurile cele mai rare și mai alese, făcute din tot ce zboară în văzduhuri, înoată în ape, umblă pe pămînturi și crește în pomii din livezi și în copăceii din tufărișuri. Și amîndoi începură să mănînce laolaltă ; iar domnița se silea să-l îmbie cu bucate ; și bătrînul era vrăjit de grijile ei și se umfla în piept și se bucura că o să-și ajungă scopurile mai ușor decît gîndise. Ci deodată se prăvăli pe spate, cu capul mai greu decît picioarele, fără de simțire. Căci domnița izbutise să-i arunce în cupă pe sub mînă un

strop de bang marocan, în stare să doboare un elefant şi să-l fac să-şi amestece înălţimea cu lăţimea.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute opta noapte

Urmă :

Slavă lui Allah carele nu îngăduie urîciunii să întineze ceea ce este curat !

Cînd îl văzu pe vizir rostogolindu-se în felul acela, ca un porc umflat, domniţa Mariam se ridică pe clipă pe dată, luă doi saci pe care îi umplu cu nestemate şi cu giuvaeruri, înfăşcă o spadă cu lama călită în sînge de lei, şi-o prinse la brîu, se coperi cu o maramă şi, cu ajutorul unei frînghii, se lăsă să lunece pe fereastră în curte, iar de acolo, fără a fi zărită de nimeni, ieşi din palat şi fugi înspre poarta Sultania, unde ajunse fără de nici un necaz. Şi, de cum îl văzu pe Nur, dete fuga la el şi, fără a-i lăsa răgaz nici măcar s-o sărute, sări pe calul Lahik şi îi strigă lui Nur :

— Încalecă pe Sabik, şi după mine !

Şi Nur, lăsînd la o parte orice alt gînd, sări la rîndu-i pe cel de al doilea cal şi îl slobozi în galopul cel mare, spre a o ajunge din urmă pe iubita lui, care era de mult departe. Şi goniră aşa toată noaptea, pînă în zori.

Cînd socoti că pusese o depărtare destul de mare între ei şi cei care s-ar fi putut să-i urmărească, domniţa se învoi să se oprească o clipă ca să se hodinească şi să

dea răgaz harnicilor bidivii să-şi mai tragă sufletul. Şi cum locul unde poposiseră era tare plăcut, cu pajişti verzi, cu umbră, cu pomi roditori, cu flori şi cu ape curgătoare, şi cum prospeţimea acelui ceas îi îmbia la plăcerea cea dulce, se simţiră fericiţi că puteau, într-un sfîrşit, să se aşeze unul lîngă altul, în tihna acelor locuri, şi să-şi povestească între ei tot ce pătimiseră cît fuseseră despărţiţi. Şi, după ce băură din apa aceluiaşi izvor şi se înviorară cu poame culese din acelaşi pom, îşi făcură spălările cele de după datină şi se lăsară unul în braţele celuilalt, proaspeţi, voioşi şi drăgăstoşi. Şi, dintr-o bucată, îndreptară toată vremea pierdută în post. Pe urmă, răpiţi de dulceaţa văzduhului şi de liniştea locului, se lăsară furaţi de somn, sub mîngîierile adierii de dimineaţă.

Or, şezură aşa adormiţi pînă pe la amiază, şi nu se deşteptară decît cînd auziră pămîntul bubuind sub nişte izbituri parcă de mii de copite. Şi deschiseră ochii, şi văzură ochiul soarelui întunecat de un vîrtej de pulbere şi, din vîlvora prafului acela, ţîşneau fulgere ca dintr-un cer furtunos. Şi cunoscură în curînd tropotul cailor şi zăngănitul armelor. Or, era o oaste întreagă, care se luase pe urmele lor !

Cu adevărat, în dimineaţa acelei zile, regele frîncilor se sculase de cu zori ca să se ducă el însuşi să afle veşti despre domniţă, fiica lui, şi să se liniştească în privinţa acesteia. Întrucît el era departe de a se simţi fără de griji faţă de împlinirea căsătoriei domniţei cu un bătrîn a cărui vlavie de bună seamă că demult trebuie să se fi topit. Însă uimirea lui ajunse pînă peste poate cînd n-o găsi pe fiică-sa şi cînd îl văzu pe vizir întins pe jos, lipsit de simţire şi cu capu-ntre picioare. Şi, cum regele vroia mai întîi de toate să afle ce-i cu domniţa, turnă nişte oţet în nasul vizirului, care îşi căpătă pe dată folosinţa simţurilor. Şi regele, cu un glas înfricoşător, racni :

— O, blestematule, unde este fiica mea Mariam, soţia ta ?

El răspunse :

— O, măria ta, nu ştiu !

Atunci regele, plin de mînie, îşi trase spada şi, dintr-o fulgerătură, despică în două capul vizirului său ; şi spada răzbi, strălucind, prin fălcile chiorului. Allah aşeze-i pe veci sufletul păcătos în catul cel mai de la urmă al gheenei !

Tot atunci, năvăliră şi grăjdarii, tremurînd, să-i aducă regelui vestea că vraciul cel proaspăt al cailor pierise, precum şi bidiviii Sabik şi Lahik. Şi regele nu mai avu nici o îndoială că fiică-sa fugise cu căpetenia grajdurilor, şi numaidecît strigă să vină la el cei dintîi trei patrici ai săi şi le porunci să treacă fiecare în fruntea a cîte trei mii de oameni şi să-l însoţească la căutarea fiicei sale. Şi adăugă pe lîngă oastea aceea pe patriarhii şi pe mai-marii de la curtea sa, se aşeză el însuşi în fruntea oştilor, şi purcese pe urmele fugarilor, pe care îi ajunse în pajiştea cu pricina.

Şi, cînd văzu oastea apropiindu-se, domniţa Mariam sări pe cal şi strigă către Nur :

— Vreau, o, Nur, să stai de-o parte, întrucît am să-i lovesc cu singură pe vrăjmaşii noştri, şi să te apăr şi să mă apăr împotriva lor, măcar de-ar fi ei nenumăraţi ca firele de nisip !

Şi, rotindu-şi spada, ticlui versurile acestea :

Vreau astăzi să-mi arăt puterea,
Şi vitejia vreau s-arăt !
Pe toţi vrăjmaşii mei de-a valma
Să-i dau amarului prăpăd !
Să spulber pînă-n temelie
Şi frînce lănci şi metereze !
Şi capete de-oşteni năprasnici
Cumplita-mi spadă să reteze !

Ca noaptea-i calul meu cu care
M-arunc în luptă, fără frică ;
Iar vitejia mea-i ca ziua
Cînd zorii limpezi se ridică !

Urmarea la ce spun acumă
Se va vedea chiar azi : căci sînt
O călăreață nenfricată
Cum nu e alta pe pămînt !

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute noua noapte

Urmă :

...Iar regele o văzu cum venea, rotind în fundul capului ochii ei ca de argint-viu. Și strigă :

— Pe credința în Mesia ! este destul de smintită ca să ne înfrunte !

Și opri mersul oștilor sale și se duse singur înspre fata lui, strigînd la ea :

— O, fiică a stricăciunii ! iacătă că îndrăznești să mă înfrunți și să te arăți gata să lovești oastea frîncilor ! O, smintito, au tu te-ai dezbrăcat de orice rușine și te lepezi de credința părinților tăi ? Și nu știi că, dacă nu te supui îndurării mele, te așteaptă moartea neabătută ?

Ea răspunse :

— Ceea ce a trecut s-a dus și nu se mai întoarce ! Și aceasta-i o taină a legii musulmane ! Cred într-unul singur Allah și în Mohamed, trimisul lui, cel binecuvîntat, fiul lui Abdallah ! Și n-am să mă lepăd în veci de credința mea și de dragostea mea față de flăcăul din Egipt, de-ar fi să sorb pentru aceasta cupa prăpădului meu !

Spuse, și își făcu calul înspumat să se rotească pe picioarele de dindărăt în fața oștii frîncilor, și cîntă stihurile acestea de luptă, spintecînd aerul cu spada ei sclipitoare :

Ce dulce e să lupți cînd sună
Al bătăliei ceas cumplit !
Hai, de-ndrăzniți, veniți degrabă,
Nevolnicilor strînși în gloată !
Veniți, creștini fricoși, la mine,
Să înfruntați neocolit
Tăria loviturii mele
Cu care-am să vă sfărm îndată !

Cu capetele retezate
Am să vă samăn în țărînă,
Iar inima puterii voastre
Am s-o dobor cu scîrbă jos !
Peste cetatea voastră neagră
Nimica n-o să mai rămînă —
Doar corbii, ca să dea de veste
Sfîrșitul vostru rușinos !

Sub ascuțișul spadei mele
Aveți să beți numaidecît
Cumplite-nghițituri, amare
Ca zeama crudă de dovleac,
Iar regele cel crunt al vostru

Are să dea acum pe gît
Întreaga cupă-a deznădejdii,
Să nu-i mai fie sete-n veac !

Hei, ia ieşiţi-mi înainte,
Dacă se află vreun viteaz
În rîndurile voastre ! Haide !
Veniţi să-mi alinaţi aleanul,
Şi-n sîngele spurcat al vostru
Să-mi vindec aprigul necaz,
Să-mi zvîduiesc durerea toată
Din inima-mi cum e catranul !

Hai, dar ! Înaintaţi odată !
Hai, dacă n-a-ngheţat în voi
Şi sufletul cel plin de spaimă !
Hai să vedeţi cum vă dărîmă
Amarnicu-ascuţiş al spadei
Şi cum v-aruncă la gunoi,
Şi cum vă-ngroapă pe vecie
Sub neagra haină de ţărînă !

Aşa cîntă viteaza domniţă. Şi se aplecă pe calul ei, îl sărută pe gît, îl mîngîie cu palma şi îi spuse la ureche : „Astăzi, o, Lahik, este ziua să arăţi din ce neam şi de ce falǎ eşti !“ Şi sîngele lui de arab se înfioră, şi calul necheză o dată şi ţîşni mai iute ca vîntul dinspre miază-noapte, vărsînd flăcări pe nări. Iar domniţa Mariam, dînd un răcnet înfricoşător, făcu o roată pe aripa stîngă a frîncilor şi, în galopul bidiviului ei, seceră cu sabia nouăsprezece capete de călăreţi. Pe urmă, se întoarse în mijlocul cîmpului de luptă şi îi sfruntă pe frînci cu strigăte amarnice.

Dacă văzu aşa, regele îl chemă pe unul dintre cei trei patrici, care se numea Barbut, căpetenia oştilor

sale. Or, acesta era un războinic dibaci, iute ca focul; era sprijinul cel mai de temei al scaunului regelui frînc, și era cel dintîi între mai-marii din împărăția și de la curtea sa, ca putere și ca vitejie; și meseria de cavaler era toată viața lui. Și patriciul Barbut, la chemarea regelui său, înaintă clocotind de dor de luptă, călare pe calul lui de soi ales, cu vine voinice; și era apărat de o tunică de aur încărcată cu podoabe și făcută din zale înguste ca aripile de lăcustă. Și armele lui erau o sabie ageră și vînjoasă, o lance cît un catarg de corabie și care numai cu o lovitură ar fi dat peste cap un munte; și mai avea patru sulițe ascuțite și o măciucă înfricoșătoare țintuită cu piroane. Și așa, leit în fire și în arme de atac și de apărare, se asemuia cu un turn.

Or, regele îi spuse:

O, Barbut, vezi și tu măcelul făcut de fata asta desercierată! Trebuie s-o birui și să mi-o aduci, vie ori moartă!

Pe urmă, îi puse pe patriarhi să-l blagoslovească, îmbrăcați cu veșmintele lor bălțate și ridicînd crucile deasupra capetelor, și să-i procitească deasupra *Evanghelia*, rugîndu-se să-i vie în ajutor idolii păcătoșeniei și ai păgînici lor. Ci noi, musulmanii, nu ne rugăm decît unuia singur Allah, carele este plin de putere și de mărețic!

De îndată ce patriciul Barbut sfîrși de sărutat steagul crucii, se repezi pe cîmpul de luptă, mugind ca un elefant înfuriat și vărsînd, pe limba lui, înjurături cumplite împotriva credinței musulmane. Blestemat fie el! Ci, la rîndu-i, domnița îl văzu venind asupra sa, și răgi ca o leoaică, mamă de pui de leu; și mormăind, mugind și iute ca o pasăre de pradă, își năpusti calul Lahik în calea potrivnicului. Și amîndoi se izbiră ca doi munți mișcători, și se înfruntară piept în piept cu îndîrjire, urlînd năpraznic ca niște demoni. Pe urmă, se

despărţiră şi făcură o sumedenie de ocolişuri, şi se întoarseră iarăşi cu turbare să se izbească încă o dată, ferindu-se de lovituri fiecare cu o dibăcie şi cu o iuţeală uluitoare, care înfricoşau privirile înmărmurite. Şi pulberea stîrnită de copite le sărea adesea în ochi ; şi arşiţa copleşitoare era atîta de mare, încît pietrele ardeau ca nişte tufişuri. Şi lupta ţinu un ceas, cu o vitejie la fel şi de-o parte şi de cealaltă.

Ci, începînd să-şi piardă răsuflarea, patriciul Barbut vru să sfîrşească ; şi îşi trecu buzduganul din mîna dreaptă în mîna stîngă, apucă una dintre cele patru suliţe şi o zvîrli înspre domniţă, însoţind-o cu un răcnet ca un bubuit de tunet. Şi arma porni din mîna lui ca fulgerul care orbeşte privirea. Ci domniţa văzu suliţa cum venea, aşteptă să ajungă în dreptul ei şi o abătu iute cu dosul sabiei ; şi suliţa, şuierînd, se înfipse hăt departe în nisip. Şi toată oastea văzu aceasta şi fu cuprinsă de mirare.

Atunci Barbut luă altă suliţă şi o aruncă mînios strigînd : „Să lovească şi să omoare !" Ci domniţa se feri din calea ei şi o făcu zadarnică. Şi cea de a treia şi cea de a patra suliţă avură aceeaşi soartă. Numaidecît, Barbut, spumegînd de mînie şi de umilinţă, luă iarăşi măciuca în mîna dreaptă, răgi o dată ca un leu şi năpusti arma cu toată puterea braţului, ţintindu-şi potrivnica. Şi ghioaga cea uriaşă zbură vuvuind prin văzduh şi ajunse deasupra domniţei Mariam, pe care ar fi zdrobit-o fără de izbăvire, dacă viteaza n-ar fi prins-o din zbor şi n-ar fi înşfăcat-o deodată : întrucît pe domniţă Allah o dăruise cu dibăcie, cu sprinteneală şi cu tărie. Şi roti şi ea la rîndu-i ghioaga ! Şi privirile tuturor care o văzură fură orbite de minunare !

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Urmă:

Și, ca o leoaică, se repezi la patriciu și îi strigă, pe cînd răsuflarea ei șuiera cum șuieră vipera cu corn:
— Vai de tine, blestematule! Vino să înveți cum se mînuiește un buzdugan!
Cînd patriciul Barbut o văzu pe potrivnica lui cum prinde buzduganul din zbor, i se păru că și cerul și pămîntul se mistuie din ochii lui. Și, pierdut, uitîndu-și tot curajul și toată vîrtutea, dete dosul, nemaiocrotindu-și fuga decît cu pavăza. Ci domnița cea vitează îl urmă strîns, îl ținti și, rotind ghioaga cea amarnică, i-o zvîrli în spinare. Și, vuind, buzduganul izbi pavăza, mai vîrtos decît un bolovan aruncat dintr-o catapultă. Și îl doborî pe patriciu de pe cal, frîngîndu-i patru coaste. Și Barbut se rostogoli în țărînă, se zvîrcoli în sîngele lui și scurmă pămîntul cu unghiile. Și moartea îi veni degrabă, întrucît Azrael, îngerul morții, se apropie de el cu ceasul cel de pe urmă și îi înșfăcă sufletul care se duse să dea seamă de păcatele și de păgînia lui față de acela carele știe toate tainele și pătrunde toate simțămintele.
Atunci domnița Mariam, în galopul cel mare, se aplecă iute de-a lungul pîntecelui calului pînă la pămînt, culese de jos lancea uriașă a vrăjmașului ucis și se trase la oarecare depărtare. Iar acolo înfipse lancea adînc în pămînt și, punînd piept la toată oștirea tătîne-său, își opri scurt calul cel ascultător, se sprijini cu spatele de lancea cea lungă și șezu așa nemișcată, cu fruntea sus și sfidătoare. Și, în felul acesta, făcînd o singură făptură cu calul și cu lancea înfiptă

în pămînt, era de neclintit ca un munte și de neabătut ca ursita.

Cînd îl văzu pe patriciul Barbut dîndu-și sufletul în felul acela, regele frîncilor, în durerea lui, începu să se bată peste față, își sfîșie hainele și îl chemă la el pe cel de al doilea patriciu, căpetenia oastei lui, care se numea Bartus și era un viteaz vestit printre frînci pentru curajul și pentru bărbăția sa la lupta în doi. Și îi zise :

— O, patriciule Bartus, răzbună moartea lui Barbut, fratele tău de arme !

Și patriciul Bartus răspunse :

— Ascult și mă supun !

Și, dînd pinteni calului înspre cîmpul de luptă, se năpusti asupra domniței.

Ci viteaza, stînd mai departe sfidătoare, nici nu se mișcă ; iar calul rămase neclintit și arcuit pe picioarele lui, ca un pod. Și iacătă că sosi asupra-i galopul cel năprasnic al patriciului, care slobozise frîiele calului și gonea ținîndu-și înainte lancea, al cărei fier semăna cu acul scorpionului. Și izbitura fu năprasnică.

Atunci, toată ostășimea făcu un pas înainte ca să vadă mai bine cumplitele minunății ale acelei lupte, cum alta asemenea ochii lor nu mai văzuseră vreodată. Și un murmur de minunare trecu prin toate rîndurile.

Ci luptătorii, învăluiți într-o pulbere deasă, se și încăieraseră amarnic și își împărțeau lovituri de gemea văzduhul. Și se luptară așa vreme lungă, cu ura în suflet, și aruncîndu-și blesteme înfricoșătoare.

Iar patriciul, de la un timp, pricepu că potrivnica lui e mai tare și își zise : „Pe Mesia ! acuma-e ceasul să-mi dovedesc toată puterea !“ Și înșfăcă o suliță vestitoare a morții, o cumpăni și o zvîrli drept înspre vrăjmașa lui, răcnind : „Na !“

Ci nu știa că domnița Mariam era voinica fără de asemuire a Răsăritului și a Apusului, viteaza pămînturilor și a deșerturilor, și războinica munților și a cîmpiilor !

Or, ea băgase de seamă mișcarea patriciului și îi pricepuse gîndul. Și, cînd arma vrăjmașă porni înspre ea, domnița așteptă pînă ce vîrful suliței îi ajunse aproape de piept, și-atunci deodată o prinse din zbor și, întorcîndu-se înspre patriciul uluit, îl ținti drept în mijlocul pîntecelui cu arma aceea, care ieși strălucind printre oasele din șira spinării. Și patriciul căzu ca un turn cînd se prăbușește ; și huietul armelor lui umplu de larmă văzduhurile.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șapte sute unsprezecea noapte

Urmă :

Și sufletul i se duse să stea pe veci laolaltă cu al tovarășului său în flăcările cele nestinse pe care le-a aprins mînia judecătorului cel mare.

Atunci, domnița Mariam își roti iarăși calul Lahik împrejurul oștimii, răcnind :

— Unde-s robii ? Unde-s cavalerii ? Unde-s vitejii ? Unde-i vizirul cel chior, cînele ăla șchiop ? Să iasă la iveală cel mai viteaz, dacă are curaj ! Rușine să vă fie, o, creștinilor, care tremurați înaintea brațului unei femei !

Dacă auzi și dacă văzu toate astea, regele frîncilor, mohorît pînă peste poate și tare necăjit de pierderea celor doi patrici ai săi, îl chemă pe cel de al treilea patriciu, care se numea Fîsian, adică Împuțitul, întrucît era vestit pentru fîsîielile și împuțiciunile lui, și care era un fătălău de pomină, și îi zise :

— O, Fîsian, tu, a cărui cea mai mare vîrtute este fătălia, acuma-i rîndul tău să te lupți cu dezmățata aceasta și să răzbuni cu moartea ei moartea tovarășilor tăi !

Și patriciul Fîsian, după ce răspunse că ascultă și că se supune, dete galop calului, slobozind în urma lui un potop de bubuituri asurzitoare, în stare să albească de spaimă părul unui copil din leagăn și să facă să se umfle pînzele unei corăbii.

Ci, dinspre partea ei, Sett Mariam își și luase avînt și îl și pornise pe Lahik într-un galop mai iute decît fulgerul cînd scapără și decît grindina cînd bate. Și amîndoi se năpustiră unul înspre celălalt, ca doi berbeci, și se izbiră cu atîta năprazna de-ai fi zis că se loviseră doi munți. Și patriciul, repezindu-se la domniță, scoase un răcnet cumplit și dete o lovitură mînioasă. Ci ea se feri cu sprinteneală, lovi cu dibăcie lancea vrăjmașului și i-o frînse în două. Pe urmă, în clipa cînd patriciul, dus de avîntul ce și-l luase, trecea pe lîngă ea, Sett Mariam se suci deodată, făcînd iute o întoarcere și, chiar cu coada de la lancea lui, îl lovi pe potrivnicul ei între umeri cu atîta putere, încît îl doborî jos din șea. Și, însoțind lovitura aceea cu un răcnet cumplit, se repezi la el, pe cînd patriciul zăcea răsturnat pe spate, și, dintr-o lovitură, îi înfipse lancea în gură și îi țintui capul de pămînt, împingînd vîrful lancei cît mai adînc.

La priveliștea aceasta, toată oștirea rămase dintrun-tîi mută de uluire. Pe urmă, dintr-o dată, toți simțiră cum bate peste capetele lor fiorul spaimei ; căci nici

nu mai știau dacă viteaza care săvîrșise asemenea isprăvi este făptură omenească ori demon. Și, dînd dosul, își căutară scăparea în fugă, aruncîndu-și picioarele în vînt. Ci Sett Mariam zbură după ei, mistuind sub pași depărtările. Și îi ajungea cînd pe mai mulți laolaltă, cînd pe cîte unul, îi fulgera cu sabia cea rotitoare și îi făcea să-și soarbă moartea dintr-o înghițitură, afundîndu-i în marea ursitelor. Și inima îi era atîta de voioasă încît i se părea că lumea nu mai poate s-o încapă ! Și îi tăie pe care-i tăie, și îi betegi pe care-i betegi, și așternu pămîntul cu morți, în lung și în lat. Și regele frîncilor, cu mîinile ridicate înspre cer de deznădejde, fugea și el laolaltă cu toți ostașii lui, ținîndu-se la mijloc între oștile vînzolite, între patriarhii și popii lui, cum fuge un cioban, gonit de furtună, în mijlocul turmei sale de oi. Iar domnița nu mai contenea să-i hăituiască în felul acesta și să-i măcelărească amarnic, pînă la ceasul cînd soarele se coperi întru totul cu mantia întunericului.

Numai atunci domnița Mariam se gîndi să se oprească din goana ei biruitoare. Se întoarse, așadar, îndărăt, și se duse la multiubitu-i Nur, care începuse să fie tare îngrijorat din pricina ei, și se odihni în noaptea aceea în brațele lui, uitîndu-și, în alinturile împărtășite și în desfătările dragostei, ostenelile și primejdiile pe care le înfruntase ca să-l scape și ca să se mîntuie pe totdeauna de asupritorii ei creștini. Și a doua zi, după ce se sfătuiră laolaltă îndelung despre locul care ar fi cel mai plăcut unde să se așeze de aci înainte, hotărîră să se ducă să încerce dulceața Damascului. Și porniră la drum înspre cetatea aceea plăcută. Și-atîta cu ei !

În ce-l privește însă pe regele frîncilor, apoi acesta, cu nasu-n pămînt și cu burdihanul întors pe dos din pricina morții celor trei patrici, Barbut, Bartus și

Fîsian, și din pricina înfrîngerii oștirii sale, se întoarse îndărăt la palatul lui din Constantinia, unde își strînse sfetnicii și, după ce prefirară năpastele pățite, îi întrebă ce hotărîre ar fi mai bine să ia. Și adăugă :

— Nu știu unde s-o fi putut duce acum fiica aceea de încornorați ai nerușinării ! Da îmi vine să cred că trebuie să se fi dus în țările musulmane, acolo unde, după spusele ei, bărbații sînt niște bărbați vînoși și neostoiți ! Căci fiica aceasta de tîrfă este un jar aprins de la pojarul iadului ! Și nu putea să afle printre creștini niște haidamaci care să-i potolească patimile cele nesățioase ! Vă cer, așadar, să-mi spuneți, o, patriarhilor, ce trebuie să fac eu la o ananghie atîta de afurisită !

Și patriarhii și călugării și mai-marii crăiei cugetară vreme de un ceas, pe urmă răspunseră :

— Noi socotim, o, rege al vremilor, că nu-ți mai rămîne decît una de făcut, după toate cîte s-au petrecut, și anume să trimiți o scrisoare, cu niște daruri bogate, preaputernicului rege al musulmanilor, califul Harun Al-Rașid, care este stăpîn peste pămînturile și peste țările unde s-au dus cei doi fugari ; și, în acea scrisoare pe care să i-o scrii cu chiar mîna măriei tale, să-i faci tot felul de făgăduieli și de juràminte de prietenie, ca să se învoiască a porunci să fie prinziți fugarii, și să ți-i trimită în lanțuri la Constantinia. Și lucrul acesta nu are să te îndatoreze și nu are să ne îndatoreze nici pe noi cu nimic față de căpetenia aceea de necredincioși, întrucît, de îndată ce ni-i va da îndărăt pe fugari, noi avem să ne și repezim să-i măcelărim pe musulmanii din alai și avem să uităm jurămintele și făgăduielile date, așa cum facem noi de obicei de fiecare dată cînd încheiem vreo înțelegere cu necredincioșii aceia închinați lui Mahomed !

Așa grăiră patriarhii și sfetnicii regelui frîncilor. Blestemați fie ei și în viața aceasta și în cealaltă, pentru păgînia și hainia lor !

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șapte sute douăsprezecea noapte

Urmă :

Or, regele frîncilor din Constantinia, care avea o inimă tot atît de ticăloasă ca și patriarhii lui, nu pregetă să urmeze sfatul acela plin de viclenie. Da ei nu știau că ticăloșia se întoarce, mai de vreme ori mai tîrziu, împotriva acelora care o săvîrșesc, și că ochiul lui Allah veghează pururea asupra drept-credincioșilor săi și îi apără împotriva șiretlicurilor vrăjmașilor lor preascîrbavnici !

Regele luă, așadar, un calam și scrise, cu litere grecești, o scrisoare către califul Harun Al-Rașid, în care, după urările cele mai cuviincioase și mai pline de laude și de prietenie, îi spunea :

„*O, preaputernice emir al fraților noștri musulmani, am o fată deșucheată, pe nume Mariam ; și fata aceasta a mea s-a lăsat amăgită de un tînăr egiptean din Cairo, care a răpit-o și a dus-o în țările ce se află sub puterea și sub stăpînirea ta. Mă rog, dar, ție, o, preaputernicule emir al musulmanilor, să binevoiești a porunci să se facă cercetările de cuviință spre a fi*

găsită, şi să mi-o trimiţi cît mai curînd cu putinţă, sub strajă straşnică.

Iar eu, în schimb, am să acopăr cu cinstiri şi cu hatîruri straja aceea pe care ai să mi-o trimiţi cu fiica mea, şi am să fac tot ce oi putea ca să-ţi fiu pe plac! Aşa, ca să-ţi arăt recunoştinţa mea şi ca să-ţi fac dovadă de gîndurile mele de prietenie, îţi făgăduiesc, printre altele, că am să poruncesc unor zidari chiar de tine aleşi să zidească o geamie în cetatea mea de domnie. Şi am să-ţi trimit, pe deasupra, bogăţii de nedescris, cum nici un om n-a mai văzut vreodată unele asemenea: tinere fecioare ca nişte hurii, băieţi tineri fără fir de păr în barbă ca nişte lune, comori pe care focul n-ar putea să le mistuie, mărgăritare, nestemate, cai, iepe şi mînji, cămile şi pui de cămile, şi catîri încărcaţi cu poveri scumpe cu cele mai alese roade de pe pămînturile noastre. Şi, dacă toate astea nu ţi-or fi destul, mi-oi strînge hotarele regatului meu, ca să sporesc stăpînirile şi hotarele crăiei mele, ca să sporesc stăpînirile şi hotarele tale! Şi făgăduielile acestea le pecetluiesc cu pecetea mea, eu, Cezar, regele acelora care se închină Crucii!"

Şi regele frîncilor, după ce pecetlui scrisoarea aceasta, o înmînă proaspătului vizir pe care îl numise în locul bătrînului cel chior şi şchiop, şi îi grăi vorbele acestea:

— De vei căpăta îngăduinţă să fii primit de Harun ăla, să-i spui: „O, preaputernicule calif! vin s-o cer de la măria ta pe domniţa noastră; întrucît aceasta-i pricina sarcinii celei de seamă ce ni s-a încredinţat. Dacă primeşti cu priinţă cererea noastră, te poţi bizui pe recunoştinţa regelui, stăpînul nostru, care are să-ţi trimită cele mai îmbelşugate peşcheşuri!"

Pe urmă, ca să aţîţe şi mai mult rîvna vizirului său, pe care îl trimitea în felul acesta ca sol, regele frîncilor

îi făgădui şi lui, la fel, că dacă solia are să dobîndească fericită izbîndă, are să i-o dea pe fiică-sa de soţie şi are să-l umplă de averi şi de huzmeturi. Pe urmă, îi dete păs şi îl îndemnă cu multă criceală să puie scrisoarea în chiar mîna califului. Şi vizirul, după ce sărută pămîntul dinaintea regelui, porni la drum.

Or, după o călătorie lungă, sosi cu alaiul lui la Bagdad, unde, pentru început, se odihni vreme de trei zile. Apoi, întrebă unde este palatul califului şi, după ce i se arătă, se duse acolo ca să ceară să fie primit de emirul drept-credincioşilor. Şi, cînd fu îngăduit la divanul de primire, vizirul, aruncîndu-se la picioarele califului, sărută de trei ori pămîntul dinaintea sa, îi spuse în cîteva cuvinte pricina soliei care îi fusese încredinţată, şi îi înmînă scrisoarea de la stăpînu-său, regele frîncilor, tatăl domniţei Mariam. Şi Al-Raşid despecetlui scrisoarea, o citi şi, după ce îi desluşi bine cuprinsul, se arătă binevoitor cererii ce i se făcea, măcar că venea de la un rege necredincios. Şi puse să se scrie pe dată tuturor valiilor din ţările împărăţiei musulmane, ca să li se zugrăvească înfăţişarea domniţei Mariam şi a tovarăşului ei, cu poruncă anume să se facă toate cercetările de trebuinţă spre a-i găsi, ameninţînd cu cele mai grele osînde la caz de neizbîndă ori de nepăsare, şi să i-i trimită fără de zăbavă, sub strajă bună, la curtea sa, de îndată ce au să fie dibuiţi. Şi olăcari călări pe cai ori în spinarea dromaderelor fugarnice plecară în toate părţile, ducînd fiecare cîte o scrisoare către un valiu de vilaet. Şi, în aşteptare, califul îl opri pe lîngă sine, la palat, pe solul frînc, dimpreună cu tot alaiul lui.

Şi-atîta cu aceşti regi osebiţi şi cu învoielile lor!

Ci, în ceea ce îi priveşte pe cei doi îndrăgostiţi, iacătă! După ce domniţa puse pe fugă, ea singură, oastea regelui frîncilor, părintele ei, şi după ce dete hrană vulturilor pe cei trei patrici care se măsuraseră

cu ea, porni la drum, împreună cu Nur, înspre Siria, și ajunse cu bine la porțile Damascului. Ci, cum călătoreau în conacuri scurte, poposind prin locurile frumoase spre a se deda plăcerilor dragostei lor, și nici cu gîndul nu gîndeau la ticăloșiile puse la cale de vrăjmașii lor, ajunseră la Damasc la cîteva zile după ce olăcarii cei iuți ai califului, care le-o luaseră înainte, aduseseră valiului poruncile în privința lor. Și, întrucît habar nu aveau despre ce îi aștepta acolo, își spuseră fără de nici un ocoliș numele față de iscoadele agiei care îi dibuiră numaidecît și care puseră caraulele valiului să-i priponească pe loc. Și caraulele, fără a mai pierde vremea, îi puseră să facă pe dată cale întoarsă, fără a le îngădui să intre în cetate și, împresurîndu-i cu armele cele crunte, îi siliră să meargă cu ei la Bagdad, unde, după zece zile de drum zorit prin mijlocul pustiului, sosiră zobiți de trudă. Și fură duși la divanul de primire, împresurați de străjile palatului.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șapte sute treisprezecea noapte

Urmă :

Și, cînd se aflară în fața califului cel mare, se temeniră și sărutară pămîntul dinaintea lui. Iar musaipul care era de slujbă atunci zise :

— O, emire al drept-credincioșilor, iacătă pe domnița Mariam, fata regelui frîncilor, și pe Nur,

răpitorul ei, fiul neguţătorului Cunună din Cairo. Şi au fost zeberiţi amîndoi la Damasc, după poruncile valiului cetăţii !

Atunci califul îşi aruncă ochii înspre Mariam şi fu cucerit de înfăţişarea ei nurlie şi de frumuseţea chipului ei, şi o întrebă :

— Chiar tu eşti numita Mariam, fiica regelui frîncilor ?

Ea răspunse :

— Da, chiar eu sînt domniţa Mariam, roaba numai a ta, o, emire al drept-credincioşilor, ocrotitorule al credinţei, coborîtorule din emirul trimişilor lui Allah !

Şi califul, tare uimit de răspuns, se întoarse apoi înspre Nur şi fu la fel de încîntat de harurile tinereţii sale şi de înfăţişarea lui aleasă ; şi îi zise :

— Iar tu eşti chiar tînărul Nur, fiul lui Cunună, neguţătorul din Cairo ?

El răspunse :

— Da, eu sînt, robul tău, o, emire al drept-credincioşilor, sprijinitorule al împărăţiei, apărătorule al credinţei !

Şi califul îi spuse :

— Cum de ai cutezat s-o furi pe domniţa aceasta frîncă, sfrunţînd legea ?

Atunci Nur, prilejuindu-se de îngăduinţa de a vorbi, îşi povesti de şart toate păţaniile, cu toate amănuntele, iar califul îl ascultă cu multă luare-aminte. Ci nu are nici un rost să le mai spunem şi noi o dată.

Atunci, Al-Raşid se întoarse înspre domniţa Mariam şi îi zise :

— Află că tatăl tău, regele frîncilor, mi l-a trimis pe solul acesta pe care îl vezi aici, cu o scrisoare

scrisă de chiar mîna lui. Şi mă încredinţează de recunoştinţa lui şi de dorinţa ce o are de a zidi o geamie în cetatea lui de scaun, dacă mă învoiesc să te trimit îndărăt în ţara lui. Or, tu ce ai a răspunde?

Iar Mariam ridică fruntea şi, cu un glas şi hotărît şi plăcut totodată, răspunse:

— O, emire al drept-credincioşilor, tu eşti locţiitorul lui Allah pe pămînt şi aperi legea lui Mahomed, Profetul lui (cu el fie pururea pacea şi rugăciunea!). Or, eu m-am făcut musulmană şi cred într-unul singur Allah, şi îmi mărturisesc credinţa aceasta dinaintea măriei tale, şi rostesc: „Nu este alt Dumnezeu decît Allah, şi Mohamed este trimisul lui Allah!" Ai putea tu, dară, o, emire al drept-credincioşilor, să mă trimiţi în ţara necredincioşilor care îl fac pe Allah seamăn cu alţii, care cred că Isus, un fiu de om, este Dumnezeu, care se închină la idoli, care proslăvesc crucea şi înalţă rugi ereticeşti la tot soiul de fiinţe moarte în păgînie şi azvîrlite în flăcările mîniei lui Allah? Or, dacă ai să săvîrşeşti una ca asta şi să mă dai pe mîna creştinilor aceştia, eu, la ziua Judecăţii, cînd toate măririle nu au să mai însemneze nimic şi cînd numai inimile cele curate au să fie luate în seamă, am să te învinuiesc pentru purtarea ta, dinaintea lui Allah şi dinaintea Profetului nostru, vărul tău (cu el fie rugăciunea şi pacea!).

Cînd auzi cuvintele acestea ale domniţei Mariam şi mărturisirea ei de credinţă, califul se umplu de bucurie în sufletul său aflînd că o vitează ca aceea s-a făcut musulmană; şi, cu lacrimi în ochi, strigă:

— O, Mariam, fata mea, fie ca Allah să nu îngăduie niciodată să dau pe mîna necredincioşilor o musulmană care crede într-unul Allah şi în Profetul său! Allah să te apere şi să te păstreze şi să reverse

asupra ta mila şi binecuvîntările lui, sporindu-ţi puterea credinţei ! Şi acuma, pentru vitejia şi bărbăţia ta, poţi să ceri orice de la mine ; şi mă leg cu jurămînt că nu am să precupeţesc nimic, de-ar fi şi jumătate din împărăţia mea ! Înveseleşte-ţi, aşadar, ochii, dezleagă-ţi inima şi alungă orice grijă ! Şi spune-mi, spre a putea să fac cele de trebuinţă, dacă nu cumva ai fi mulţumită ca tînărul acesta, fiul supusului nostru Cunună, neguţătorul de la Cairo, să-ţi fie soţ legiuit ?

Şi Mariam răspunse :

— Au cum să nu doresc, o, emire al drept-credincioşilor ? Au nu-i el acela care m-a cumpărat ? Au nu-i el acela care a cules de la mine ceea ce era de cules ? Au nu el şi-a primejduit de atîtea ori viaţa pentru mine ? Şi, într-un sfîrşit, au nu el a adus pacea sufletului meu, dezvăluindu-mi curăţia credinţei musulmane ?

Numaidecit califul trimise să fie aduşi cadiul şi martorii şi ticluiră pe loc senetul de căsătorie. Pe urmă, îl chemă dinaintea lui pe solul regelui frîncilor, vizirul, şi îi spuse :

— Vezi bine şi tu, cu chiar ochii tăi, şi bine auzi, cu chiar urechile tale, că nu pot să îndeplinesc cererea stăpînului tău, de vreme ce domniţa Mariam, făcîndu-se musulmană, este de-a noastră. Altminterea, aş săvîrşi o faptă de care ar trebui să dau seama lui Allah şi Profetului său, la ziua Judecăţii ! Căci scris este la Cartea lui Allah : „Niciodată nu are să le fie dat celor necredincioşi să-i stăpînească pe drept-credincioşi !"...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Urmă :

...Întoarce-te, aşadar, la stăpînul tău şi spune-i tot ce ai văzut şi auzit !

Iar solul, dacă pricepu în felul acesta că emirul drept-credincioşilor nu vrea să i-o dea pe fata regelui frîncilor, cuteză să se lase dus de furie, plin de ciudă şi de sumeţie, întrucît îl orbise Allah să nu mai vadă urmările vorbelor ce le rostea ; şi strigă :

— Pe Mesia ! de-ar fi ea musulmană încă de douăzeci de ori pe-atîta, şi tot trebuie s-o duc la tătîne-său, stăpînul meu ! Altminterea, are să vie el să-ţi cotropească împărăţia şi are să-ţi umple cu oştile lui toată ţara, de la Eufrat pînă în Yaman !

La vorbele acestea, califul, mîniat pînă peste poate, răcni :

— Ce ? cîinele ăsta de ghiaur cutează să ne arunce ameninţări ? Să i se reteze capul şi să fie pus la intrarea în cetate, cu trupul răstignit pe cruce, ca să slujească de aci înainte drept pildă solilor necredincioşilor !

Ci domniţa Mariam strigă :

— O, emire al drept-credincioşilor, nu întina sabia ta slăvită cu sîngele cîinelui acesta ! Vreau să-l răsplătesc chiar eu, aşa cum i se cuvine !

Şi, rostind cuvintele acestea, smulse sabia pe care vizirul frînc o purta la şold, şi, rotind-o vajnic, dintr-o fulgerătură îi şi reteză capul şi i-l aruncă pe fereastră. Şi împinse hoitul cu piciorul, făcînd semn robilor să-l ducă de acolo.

La priveliştea aceasta, califul rămase uimit de iuţeala cu care domniţa îndeplinise osînda, şi o învеş-

mîntă cu chiar caftanul lui. Şi porunci ca tot aşa să fie îmbrăcat şi Nur cu un caftan măreţ, şi îi covîrşi pe amîndoi cu daruri scumpe; şi, după dorinţa pe care şi-o mărturisiră, le dete o strajă falnică să-i însoţească pînă la Cairo, şi le mai dete şi nişte scrisori cu care să se înfăţişeze la valiul Egiptului şi la ulemale. Şi Nur, dimpreună cu domniţa lui, se întoarse în felul acesta în Egipt, la bătrînii lui părinţi. Iar neguţătorul Cunună, cînd îl văzu pe feciorul său că îi aduce în casă o domniţă ca noră, fu peste poate de mîndru şi îl iertă pe Nur pentru purtarea lui de odinioară. Şi, în cinstea tînărului, îi pofti la un ospăţ măreţ pe toţi mai-marii din Cairo, care îi covîrşiră cu daruri pe tinerii însurăţei, întrecîndu-se de sîrg unii pe alţii.

Şi tînărul Nur cu domniţa Mariam trăiră ani lungi, bucuroşi şi voioşi pînă peste poate, nelipsindu-se de nimic şi mîncînd bine, şi bînd bine, şi drăgostindu-se vîrtos, spornic şi îndelung, în vîlva preţuirii şi a belşugului, în cea mai tihnită şi mai plăcută viaţă, pînă ce veni să-i cerceteze Sfărîmătoarea fericirilor, Despărţitoarea de prieteni şi de sindrofii, aceea care pustieşte casele şi umple pîntecele mormintelor! Ci slavă celui Singur Viu, carele nu cunoaşte moarte şi ţine în mîinile lui cheile Văzutelor şi Nevăzutelor! Amin!

După ce auzi povestea aceasta, regele Şahriar se ridică deodată de mijloc şi strigă:

— Ah, Şeherezada, povestea aceasta de vitejie chiar că m-a fermecat!

Şi, după ce se rosti astfel, se sprijini iarăşi în coate pe perne, zicîndu-şi: „Tare nu-mi vine a crede că ar mai avea, după asta, şi alte poveşti să-mi mai povestească! Şi-aşa că trebuie să cuget ce mi rămîne de făcut în privinţa capului ei!"

Ci Şeherezada, dacă îl văzu că își încruntă sprîncenele, își zise: „Nu-i vreme de zăbovit!" Şi grăi:

— *Aşa-i, o, măria ta, povestea aceasta de vitejie este minunată, da ce-i ea pe lîngă aceea pe care aş mai vrea să ţi-o povestesc, dacă mi-ai mai îngădui?*

Şi regele întrebă:

— Ce ziceai tu, Şeherezada? Şi ce poveşti gîndeşti să-mi mai povesteşti care să fie mai minunate ori mai uimitoare decît aceasta?

Iar Şeherezada zîmbi a rîde şi zise:

— Măria-ta ai să judeci! Ci, în noaptea aceasta, ca să ne sfîrşim veghea, nu vreau să-ţi povestesc decît o snoavă scurtă, dintre acelea care nu-s greu de ascultat! Şi-i scoasă din *Sfaturile mărinimiei şi ale ştiinţei de a te purta în viaţă.*

Şi numaidecît spuse:

SFATURILE MĂRINIMIEI ŞI ALE ŞTIINŢEI DE A TE PURTA ÎN VIAŢĂ

SALADIN ŞI VIZIRUL SĂU

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că vizirul sultanului Saladin, regele cel biruitor, avea ca bun al său, printre mulţimea de robi ce se bucurau de hatîrurile lui, un copilandru de lege creştină, desăvîrşit de frumos, pe care îl iubea pînă peste poate şi care era atît de gingaş cum ochii oamenilor nu mai zăriseră vreodată unul asemenea. Or, într-o zi, pe cînd se plimba cu copilul acela de care nu se putea despărţi, fu băgat de seamă de către sultanul Saladin, care îi făcu semn să se apropie. Şi sultanul, după ce aruncă o privire vrăjită asupra copilului, îl întrebă pe vizir :

— De unde ai băieţelul acesta ?

Şi vizirul, cam stînjenit, răspunse :

— De la Allah, o, stăpîne al meu !

Iar sultanul Saladin zîmbi şi zise, urmîndu-şi drumul :

— Iată, o, vizire al nostru, că acuma ţi s-a ivit prilejul să ne înlănţuieşti cu frumuseţea unui astru şi să ne faci robi cu farmecele unei lune !

Or, vorbele acestea îi deteră de gîndit vizirului, care își zise : „Chiar că nu îmi mai este cu putință să-l păstrez pe copilul acesta, după ce l-a băgat de seamă sultanul !" Și pregăti un peșcheș bogat, îl chemă pe copilul creștin cel atîta de frumos și îi spuse :

— Pe Allah, o, flăcăule, de n-ar fi nevoia, sufletul meu nu s-ar fi despărțit de tine niciodată !

Și îi înmînă darul, spunînd :

— Ai să duci peșcheșul acesta din partea mea stăpînului nostru, sultanul, și tu însuți ai să fii o parte din acest peșcheș, întrucît din ceasul de-acum te dăruiesc stăpînului nostru !

Și, totodată, îi mai dete, ca s-o ducă sultanului, o scrisoare în care așternuse aceste strofe :

Iacătă-o lună plină, doamne bune,
Să lumineze-n cerul tău înalt ;
Și nicăieri pe lume nu-i un alt
Cer pe potrivă-acestei mîndre lune.

Iar eu, mărite, fără șovăială,
Anume, doamne, ca să-ți fiu pe plac,
Mă despărțesc de sufletul meu drag
Și ți-l trimit în dar, cu mare fală.

O faptă-asemeni eu nu știu vreuna —
Nu că mă laud, dar pe lume nu-i
Un ins ce s-ar lipsi, din voia lui,
De sufletul său, pentru totdeauna !

Or, peșcheșul îi plăcu într-un chip cu totul deosebit sultanului Saladin care, mărinimos și falnic, cum îi era obiceiul, nu pregetă să-l despăgubească pe vizirul său de jertfa aceea, coperindu-l cu huz-

meturi și cu huzururi, și făcîndu-l să simtă, cu orice prilej, cît de mult îi intrase în suflet și în dragostea lui.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șapte sute cincisprezecea noapte

Urmă:

Estimp, vizirul își spori numărul fetișcanelor din haremul său cu o tînără dintre tinerele cele mai plăcute și cele mai desăvîrșite de pe acea vreme. Și tînăra, de cum sosi, izbuti să cucerească inima vizirului; însă vizirul, pînă a nu se simți legat de ea așa cum pățise cu băiatul, își zise: „Cine știe dacă nu cumva faima acestui mărgăritar nou nu are să ajungă la urechile sultanului? Așa că ar fi mai bine pentru mine, înainte de a-mi lăsa inima să se aprindă după tînăra roabă, s-o dau și pe ea în dar sultanului. În felul acesta, durerea are să-mi fie mai mică, iar pierderea are să-mi fie mai puțin grea!" Gîndind așa, o chemă la el pe fetișcană, o încărcă pe dată cu un dar pentru sultan, încă și mai bogat decît întîia oară, și îi spuse:

— Și tu însăți ai să fii o parte din peșcheș!

Și îi dete, ca s-o ducă sultanului, o scrisoare în care așternu versurile acestea:

O, doamne-al meu, pe falnica ta zare
De mult e-o lună — iată-acum şi-un soare !
Aşa încît, pe-un singur cer se-mbină
Aceste două astre de lumină,
Să-nchipuie, deasupra slavei voastre,
Perechea cea mai falnică de astre.

Or, de la fapta aceasta, trecerea vizirului spori încă pe-atîta în sufletul sultanului Saladin, care nu mai scăpa nici un prilej ca să-i dovedească, de faţă cu toată curtea sa, preţuirea şi dragostea ce le simţea pentru el. Fapt care îi aduse în felul acesta vizirului o mulţime de neprieteni şi de pizmaşi care, uneltind să-l piardă, hotărîră ca mai întîi să-l ponegrească la sufletul sultanului. Aşa că îi deteră de înţeles lui Saladin, prin tot felul de vorbe şi de scorneli, pe cum că vizirul tot ar mai păstra o slăbiciune pentru copilandrul creştin, şi că nu conteneşte, mai cu seamă cînd boarea vîntului reavăn dinspre miazănoapte îi stîrneşte amintirea plimbărilor de odinioară, să-l dorească aprig şi să-l cheme din tot sufletul. Şi îi spuseră că asfel se căinează amarnic pentru darul pe care îl făcuse, ba chiar că, de ciudă şi de părere de rău, îşi muşcă mîinile şi îşi sfarmă măselele. Ci sultanul Saladin, departe de a-şi pleca urechea la astfel de născociri nevrednice de vizirul în care el îşi pusese toată încrederea, ţipă cu un glas zădărit către cei care îi torceau asemenea vorbe :

— Potoliţi-vă limbile cele haine împotriva vizirului, că de unde nu, pe dată au să vă zboare capetele de pe grumaji !

Pe urmă, întrucît avea o minte iscusită şi dreaptă, le spuse :

— Ci vreau totuşi să vă dovedesc de mincinoşi şi de zavistnici, şi să las ca ticăloşiile voastre să se întoarcă împotriva voastră. Aşa că am să pun la încercare cinstea sufletului vizirului meu !

Şi îl chemă pe copilul cu pricina şi îl întrebă:

— Ştii să scrii?

El răspunse:

— Ştiu, o, doamne al meu!

El zise:

— Ia atunci o hîrtie şi un calam şi scrie ce am să-ţi spun!

Şi, ca şi cum copilul ar fi scris aşa de la el, îl puse să-i scrie vizirului următoarea scrisoare:

„O, *stăpîne al meu preaiubit de odinioară, tu, după ceea ce şi tu trebuie să simţi faţă de mine, ştii dragostea pe care ţi-o port şi amintirile pe care le-au lăsat în sufletul meu bucuriile noastre de altădată. Drept aceea, vin să mă plîng ţie de soarta mea de acum de la palat, unde nimic nu a izbutit să mă facă să uit bunătatea ta, mai ales că aici măreţia sultanului şi sfiala pe care o simt faţă de el mă opresc să mă bucur de hatîrurile lui. Mă rog, dar, ţie, să găseşti vreun tertip spre a mă lua îndărăt de la sultan, fie într-un fel, fie în altul. De altminteri, pînă acuma sultanul nu s-a aflat niciodată numai cu mine singur, şi ai să mă afli aşa cum m-ai lăsat!*"

Şi, după ce scrisoarea fu scrisă, sultanul i-o dete unui rob micuţ de la palat s-o ducă şi s-o dea în mînă vizirului şi să-i spună:

— Robul tău de odinioară, copilul de creştini, m-a trimis să-ţi aduc scrisoarea aceasta din partea lui.

Şi vizirul luă scrisoarea, o privi o clipă şi, fără ca măcar s-o desfacă spre a o citi, scrise pe spatele ei următoarele:

Au de cînd, doamne, un om care ştie
Şi care a-nvăţat al vieţii rost
S-ar repezi deodată, ca un prost,
În gura unui leu prins de mînie?

Eu nu sînt dintre-acei a căror minte
Se lasă-n voia patimii şi-atît ;
Nici dintre-acei de care răii-şi rîd.
Iar pizma lor haină nu mă prinde !

De-am rupt, să-l dărui, sufletul din mine,
Ştiam un adevăr ce s-a mai spus :
Că sufletul, odată ce s-a dus,
În trupul părăsit nu mai revine !

La primirea acestui răspuns, sultanul Saladin se umplu de bucurie şi nu pregetă să citească stihurile dinaintea nasurilor alungite ale zavistnicilor. Pe urmă, porunci să fie chemat vizirul său şi, după ce îi dete noi dovezi de prietenie, îl întrebă :

— Oare poţi să ne spui, o, taică al înţelepciunii, cum faci tu de ai atîta putere asupra ta însuţi ?

Şi vizirul răspunse :

— Nu-mi las niciodată patimile să ajungă la pragul voinţii mele !

Da Allah este încă şi mai înţelept !

Pe urmă, Şeherezada spuse :

— O, preafericitule rege, acuma, că ţi-am povestit cum îl ajută voinţa pe cel înţelept să-şi biruiască patimile, vreau să-ţi povestesc o întîmplare cu o dragoste pătimaşă !

Şi spuse :

MORMÎNTUL ÎNDRĂGOSTIŢILOR

Abdallah, fiul lui Al-Kaisi, ne-a lăsat în scrierile sale povestea aceasta. El spune :

Plecasem într-un an în hagialîc la casa cea sfîntă a lui Allah. Şi, după ce mi-am îndeplinit toate datorinţele de hagiu, m-am întors la Medina, ca să

mai văd o dată mormîntul Profetului — cu el fie pacea şi binecuvîntarea lui Allah ! Or, într-o noapte, pe cînd şedeam într-o grădină, nu departe de mormîntul cel proslăvit, auzii un glas care cînta încetişor în liniştea nopţii. Şi, fermecat, îmi ascuţii toată luarea-aminte şi, ascultînd aşa, desluşii versurile acestea pe care le cînta :

O, tu privighetoare a sufletului meu,
În cîntecele tale-i iubita mea mereu !
O, glas al ei, cu gungur vrăjit, de turturea,
Cînd vei răspunde, oare, la suspinarea mea ?
Ce lungă eşti, o, noapte, în chinul aşteptării
Cînd doru-aprinde-n suflet pojarul nerăbdării !
O, nalta mea lumină, oare n-ai strălucit,
Precum o stea în cale-mi, doar ca să pieri grăbit
Şi să mă laşi pe urmă prin bezne rătăcind
Ca orbii, fără-o rază şi fără un alint ?

Pe urmă se făcu tăcere. Şi mă uitam în toate părţile ca să-l văd pe cel care cîntase cîntecul acela pătimaş, cînd se ivi dinaintea mea stăpînul glasului. Şi, la lumina care se cernea din cerul nopţii, văzui că era un flăcău frumos de să-ţi dai sufletul şi care avea faţa scăldată în lacrimi. Şi mă întorsei spre el şi nu mă putui opri să nu-mi strig : „Ya Allah ! ce tînăr frumos !" Şi îmi întinsei mîinile amîndouă către el. Iar el mă privi şi mă întrebă :

— Cine eşti ? Şi ce vrei de la mine ?

Iar eu răspunsei, ploconindu-mă dinaintea frumuseţii lui :

— Ce alta aş putea să vreau, decît să-l binecuvîntez pe Allah uitîndu-mă la tine ? În ce priveşte cine-s eu, apoi sînt robul tău Abdallah, fiul lui Ma'amar Al-Kaisi. O, doamne al meu, tare ar mai vrea sufletul meu să te cunoască ! Întrucît cîntecul

tău de adineaori m-a tulburat pînă peste poate, iar chipul tău m-a vrăjit de tot. Și iată-mă-s gata să-ți jertfesc și viața mea, dacă poate să-ți fie de vreun folos !

Atunci flăcăul se uită la mine, ah ! cu ce ochi ! și îmi spuse :

— Șezi, dară, jos lîngă mine !

Și șezui lîngă el, cu sufletu-mi tremurînd, și el îmi spuse :

— De vreme ce inima ta suferă pentru mine, ascultă acum ce mi s-a întîmplat !

Și grăi mai departe, în felul acesta :

— Sînt 'Otbah, fiul lui Al-Hubab, fiul lui Al-Mundhir, fiul lui Al-Yamuh ansaritul. Or, ieri dimineață, pe cînd îmi făceam rugăciunile în geamia tribului, văzui că intră, mlădiindu-se din mijloc și din șolduri, mai multe femei frumoase de să mori, care o însoțeau pe o fetișcană aproape copilă, și ale cărei farmece făceau să se stingă farmecele însoțitoarelor ei. Și, deodată, luna aceea se apropie de mine în mijlocul mulțimii de credincioși, fără a fi băgată de seamă de nimeni, și îmi spuse : „Otbah ! de multă vreme pîndesc prilejul acesta să-ți vorbesc ! O, Otbah ! ce ai zice să te împreuni cu aceea care este iubita ta și dorește să-ți fie soție ?“ Pe urmă, pînă ce eu să apuc să deschid gura și să-i răspund, mă lăsă și se pierdu printre tovarășele ei. Pe urmă, ieșiră împreună toate din geamie și se amestecară în mulțimea de hagii. Și eu, în ciuda strădaniilor de a o găsi, nu am izbutit s-o mai văd vreodată din clipa aceea. Iar sufletul și inima mea sînt cu ea...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Urmă :

...și sufletul și inima mea sînt cu ea. Și, pînă ce mi-o fi dat s-o văd iarăși, nu am să pot să gust nici o bucurie, de-aș fi chiar în mijlocul desfătărilor raiului !

Așa vorbi el, și obrajii i se îmbujorau treptat, și dragostea mea pentru el sporea la fel. Și, cînd tăcu, îi spusei :

— O, Otbah, o, prietene al meu ! pune-ți nădejdea în Allah și roagă-te lui să-ți dea iertarea greșalelor ! În ce mă privește, iată-mă-s gata să te ajut, cu toate puterile și cu toate mijloacele mele, spre a-ți înlesni s-o găsești pe fetișcana care ți-a vrăjit gîndurile. Căci, de cum te-am văzut, mi-am simțit sufletul purtîndu-se de la sine înspre minunata ta făptură, și de atunci tot ce aș face pentru tine nu ar fi decît ca să văd ochii tăi cei frumoși abătîndu-se mulțumiți către mine !

Și, vorbind astfel, îl strîngeam cu dragoste și îl sărutam așa cum un frate îl sărută pe un frate ; și, toată noaptea, nu contenii să-i potolesc sufletul drag. Și, hotărît ! în viața mea nu am să uit acele clipe desfătătoare și pline de nesaț, petrecute lîngă el prietenește.

Or, a doua zi, mă dusei cu el la geamie și îl lăsai să intre el întîi, ca să-i arăt prețuirea mea. Și stăturăm acolo amîndoi, de dimineață pînă la amiază, ceasul la care vin de obicei femeile la moschee. Ci, spre marea noastră supărare, băgarăm de seamă că toate femeile veniseră în geamie, dar

fetişcana nu se afla printre ele. Iar eu, văzînd tristețea pe care lucrul acela i-o pricinuia tînărului meu prieten, zisei :

— Asta să nu te necăjească ! Am să aflu eu ştiri despre iubita ta de la aceste femei, întrucît ieri fata era împreună cu ele !

Şi numaidecît mă furişai pînă la femeile acelea şi izbutii să aflu de la ele că fetişcana noastră era o tînără fecioară, de viță aleasă, că o chema Riya şi că era fiica lui Al-Ghitrif, căpetenia tribului Bani-Sulem. Şi întrebai :

— O, preabunelor femei, pentru ce n-a mai venit ea astăzi cu voi ?

Ele răspunseră :

— Da cum ar fi putut ? Tătîne-său, care a adus nişte hagii sub ocrotirea lui prin pustie, de la Irak pînă la Mecca, s-a întors ieri cu călăreții săi la tribul lor de pe malurile Eufratului, şi a luat-o şi pe fiică-sa Riya.

Iar eu le mulțumii pentru lămuririle acestea, şi mă întorsei la Otbah ; şi îi zisei :

— Ştirile pe care ți le aduc nu sînt, vai ! aşa cum aş dori !

Şi îi spusei că Riya plecase, cu tatăl ei, înspre tribul lor. Pe urmă adăugai :

— Ci linişteşte-ți sufletul, o, Otbah, o, prietenul meu ! întrucît Allah m-a dăruit cu multe bogății şi sînt gata să le cheltuiesc ca să te ajut să ajungi la țintă. Şi, din ceasul acesta, am să mă îngrijesc de necazul tău şi am să izbîndesc, cu ajutorul lui Allah !

Şi mai spusei :

— Binevoieşte numai să vii cu mine !

Şi se ridică şi merse cu mine la geamia ansariților, rudele sale.

Acolo, aşteptarăm pînă ce se strînse toată lumea ; iar eu detei bineţe adunării şi spusei :

— O, drept-credincioşilor ansariţi strînşi aici ! care este părerea voastră despre Otbah şi despre tatăl lui Otbah ?

Şi toţi răspunseră, într-un glas :

— Mărturisim cu toţii că sînt nişte arabi dintr-un neam vestit şi dintr-un trib ales !

Şi eu le spusei :

— Aflaţi, dar, că Otbah, fiul lui Al-Hubab, este mistuit de o dragoste amarnică. Şi vin la voi anume ca să vă rog să vă alăturaţi strădaniile la strădaniile mele, spre a-i dobîndi fericirea !

Ei răspunseră :

— Din toată inima şi cu bucurie.

Eu spusei.

— Dacă-i aşa, trebuie să mă însoţiţi pînă la corturile tribului Bani-Sulem, la şeihul Al-Ghitrif, căpetenia lor, ca să i-o cerem pe fiică-sa Riya de soţie pentru vărul vostru Otbah, fiul lui Al-Hubab.

Şi toţi răspunseră că ascultă şi că se supun. Eu, atunci, încălecai pe cal, şi tot aşa şi Otbah ; şi toată adunarea făcu la fel. Şi deterăm zor cailor, în goana mare, fără de oprire. Şi izbutirăm în felul acesta să ajungem la corturile călăreţilor şeicului Al-Ghitrif, la şase zile de Medina.

Cînd ne văzu venind, şeicul Al-Ghitrif ieşi în întîmpinarea noastră pînă în uşa cortului său ; iar noi, după salamalekurile de cuviinţă, îi spuserăm :

— Am venit să-ţi cerem găzduire, o, părinte al arabilor !

El răspunse :

— Fiţi bineveniţi sub corturile noastre, o, musafiri de viţă aleasă !

Şi, vorbind astfel, dete numaidecît poruncile de trebuinţă robilor lui ca să ne primească aşa cum se

cuvine. Și robii așternură în cinstea noastră mesele și covoarele ; și tăiară oi și cămile, ca să ne dea un ospăț falnic.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șapte sute optsprezecea noapte

Urmă :

Și, cînd veni clipa să ne așezăm la masă, noi ne traserăm cu toții îndărăt ; iar eu, în numele tuturora, îi mărturisii șeicului Al-Ghitrif :

— Pe harul cel sfînt al pîinii și al sării, și pe credința noastră arăbească ! nu avem să ne atingem de nici una dintre bucatele tale, pînă ce nu ai să împlinești cererea noastră !

Și Al-Ghitrif spuse :

— Și care este cererea voastră ?

Eu răspunsei :

— Venim să ți-o cerem de soție pe fiica ta cea de neam ales, Riya, pentru Otbah, fiul lui Al-Hubab ansaritul, fiul lui Al-Mundhir, fiul lui Al-Yamuh, cel viteaz, cel bun, cel vestit, cel falnic, cel minunat !

Iar tatăl tinerei Riya, schimbîndu-se cu totul deodată și la față și la ochi, ne spuse cu glas domol :

— O, frați arabi, aceea pe care îmi faceți cinstea să mi-o cereți de soție pentru vestitul Otbah, fiul lui Al-Hubab, este stăpîna deplină a răspunsului. Iar eu nu am să stau împotriva vrerii ei. Așa că ea se cade

să se rostească! Şi am să mă duc pe dată să-i cer răspunsul!

Şi se ridică dintre noi, tare galben, cu nasul plin de ciudă şi cu o faţă care tăgăduia vădit înţelesul vorbelor lui.

Se duse, aşadar, în cort la fata lui, Riya, care, speriată de tulburarea de pe chipul său, îl întrebă:

— O, taică al meu, pentru care pricină mînia zbuciumă atîta de năprasnic lăuntrul sufletului tău?

Iar el şezu jos lîngă ea, în tăcere, şi, cum am auzit mai pe urmă, îi spuse într-un sfîrşit:

— Află, dar, o, Riya, fata mea, că le-am dat găzduire unor ansariţi; care au venit la mine ca să te ceară de soţie pentru unul dintre ei!

Ea spuse:

— O, taică, neamul ansariţilor este un neam de vază printre arabi! Şi, hotărît, găzduirea pe care le-ai dat-o este de datorinţă! Ci ia spune-mi: pentru care dintre ei au venit să mă ceară de soţie?

Ea răspunse:

— Pentru Otbah, fiul lui Hubab!

Ea spuse:

— Este un tînăr vestit! Şi este vrednic să intre în neamul tău!

Ci el strigă, plin de mînie:

— Ce vorbe grăieşti tu? Au nu cumva ai şi înnodat vreo legătură cu el? Păi eu, pe Allah! m-am juruit odinioară faţă de fratele meu că am să te dau fiului lui, şi nimenea altcineva, mai mult decît fiul unchiului tău, nu este vrednic să intre în spiţa neamului meu!

Ea spuse:

— O, taică, şi ce răspuns ai să le dai ansariţilor? Aceştia sînt nişte arabi plini de fală şi tare simţitori în tot ce priveşte mîndria şi cinstea lor! Iar dacă tu nu vrei să mă dai de soţie unuia dintre ei, ai să atragi asupra ta şi a tribului nostru zăcăşia şi urmarea răz-

bunării lor. Întrucît au să se socotească umiliţi de tine şi n-au să te mai ierte niciodată !

El spuse :

— Dreptu-i ce spui ! Ci am să-mi învăluiesc nedorinţa cerînd, ca preţ pentru tine, o zestre pînă peste poate. Căci spune o zicală : „Dacă nu vrei să-ţi mărişi fata, cere o zestre cît mai mare !"

O lăsă, aşadar, pe fiică-sa şi veni la noi ca să ne spună :

— Fata tribului, o, musafiri ai mei, nu se împotriveşte cererii voastre de a se mărita ; ci pretinde o zestre care să fie pe potriva harurilor ei. Care dintre voi, aşadar, are să-mi poată da preţul acestui mărgăritar fără de asemuire ?

La vorbele acestea, Otbah înaintă şi spuse :

— Eu !

El spuse :

— Ei bine ! fata mea cere o mie de brăţări de aur roşu, cinci mii de galbeni cu pecetea lui Hajar, un gherdan de cinci mii de mărgăritare, o mie de viguri de mătasă indiene, douăsprezece perechi de cizme de piele galbenă, zece saci de curmale din Irak, o mie de capete de vită, o iapă de la tribul Anazi, cinci burdufe cu mosc, cinci şipuri cu parfum de trandafiri, şi cinci burdufe de chilimbar !

Şi adăugă, întorcîndu-se înspre Otbah :

— Eşti în stare să te învoieşti cu cererea aceasta ?

Şi Otbah răspunse :

— O, părinte de arabi, te mai îndoieşti ? Nu numai că mă învoiesc să plătesc zestrea cerută, ci am să dau încă şi mai mult !

Eu, atunci, mă întorsei la Medina, cu prietenul meu Otbah, şi izbutirăm, nu fără destulă alergătură şi cazne, să facem rost de toate lucrurile cerute. Iar eu plătii cu banii mei, fără să şovăiesc, cu mai multă plăcere decît dacă aş fi făcut toate acele cumpărături pentru mine.

Şi ne întoarserăm la corturile celor din tribul Bani-Sulem, cu toate cumpărăturile noastre, şi ne grăbirăm să le dăm şeicului Al-Ghitrif. Iar şeicul, în felul acesta, nemaiputînd să-şi ia vorba îndărăt, fu nevoit să-i primească pe toţi ansariţii, oaspeţii săi, care se strînseră să-i aducă fíritiselile lor pentru măritişul fiicei sale. Şi se porniră ospeţele şi ţinură patruzeci de zile. Şi fură înjunghiate o sumedenie de cămile şi de oi, şi fură puse la gătit în cazane bucate de toate felurile, şi toţi oamenii din trib putură să mănînce pe săturatele.

Or, la sfîrşitul răstimpului acesta, pregătirăm un palanchin falnic, pus pe spinările a două cămile în şir, şi în el îi suirăm pe tinerii însurăţei. Şi plecarăm cu toţi, peste poate de voioşi, urmaţi de o caravană întreagă de cămile încărcate cu daruri. Iar prietenul meu Otbah nu mai putea de nerăbdare să ajungă şi ziua cînd să se vadă, într-un sfîrşit, singur-singurel cu iubita lui. Şi, cît ţinu călătoria, nu se depărtă de ea o clipită, şi şezu cu ea, în palanchin, de unde nu se da jos decît ca să vină şi să mă bucure la vreun taifas, cu toată prietenia, încrederea şi mulţămita...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute nouăsprezecea noapte

Urmă :

...Iar eu mă bucuram în sufletul meu şi îmi spuneam : „Iacătă-te, o, Abdallah, că ai ajuns prieten pe totdeauna cu Otbah ! întrucît ai izbutit, uitînd de chiar

simţămintele tale, să-i cucereşti inima, împerechindu-l cu frumoasa Riya! Într-o zi, să nu ai nici o îndoială, jertfa ta are să fie răsplătită, şi încă cu prisosinţă! Şi ai să te bucuri şi tu de dragostea lui Otbah, în tot ce are ea mai plăcut şi mai ales!“

Or, nu mai aveam decît o zi de mers pînă la Medina şi, la căderea nopţii, ne-am oprit la o mică oază, ca să ne hodinim. Şi era o linişte desăvîrşită; şi lumina lunii surîdea la bucuria din tabăra noastră; şi, peste capetele noastre, doisprezece palmieri, ca nişte fete tinere, însoţeau cu foşnetul palmilor lor cîntecul adierilor de noapte. Iar noi, ca începătorii de lume din vremile cele de demult, ne bucuram de ceasul acela de linişte, de apa cea proaspătă, de iarba cea grasă şi de dulceaţa adierii. Ci, vai! nu poţi să scapi de ce îţi este ursit, măcar de-ai fugi şi cu aripile zborului. Şi tocmai prietenului meu Otbah îi era dat să bea pînă la drojdia de pe fund, dintr-o sorbitură, cupa de neînlăturat! În adevăr, am fost smulşi deodată din odihnă de o năvală năprasnică a unor călăreţi înarmaţi care se repeziră asupra noastră ţipînd şi urlînd. Or, aceştia erau nişte călăreţi din tribul Bani-Sulem, trimişi de şeicul Al-Ghitrif s-o fure pe fata lui. Căci nu cutezase să încalce, sub corturile lui, datinile ospeţiei, şi aşteptase să ne depărtăm, ca să ne lovească în felul acesta, fără a nesocoti legile pustiei. Ci îşi făcuse socotelile fără a ţine seama de preţul lui Otbah şi al călăreţilor noştri care, cu mare vitejie, înfruntară lovitura călăreţilor tribului Bani-Sulem şi, după ce omorîră o mulţime dintre ei, îi puseră pînă la urmă pe fugă. Ci, în vîlvora încăierării, prietenul meu Otbah primi o lovitură de lance şi, cînd ajunse îndărăt în tabără, căzu mort în braţele mele.

Cînd îl văzu aşa, tînăra Riya dete un ţipăt mare şi se aruncă peste trupul celui drag. Şi îşi trecu toată noaptea jelindu-se. Şi, cînd se făcu dimineaţă, o găsirăm moartă de jale.

Aibă-i Allah pe amîndoi întru mila sa ! Iar noi le săparăm în nisip un mormînt şi îi îngroparăm acolo, unul lîngă altul. Şi, cu inimile pline de mîhnire, plecarăm la Medina. Iar eu, după ce isprăvii ce aveam de isprăvit la Medina, mă întorsei în ţara mea. Ci, peste şapte ani, mă prinse gîndul să mai fac un hagialîc la Locurile Sfinte. Şi în sufletul meu încolţi dorul să mă duc să văd mormîntul lui Otbah şi al frumoasei Rya. Şi, cînd ajunsei la mormînt, îl văzui adumbrit de un pom frumos dintr-un soi necunoscut, răsădit acolo cu evlavie de cei din tribul ansariţilor. Şi şezui, plîngînd, pe piatră, la umbra pomului acela, cu sufletul meu mohorît. Şi îi întrebai pe cei care se aflau acolo cu mine :

— O, prietenii mei, spuneţi-mi : cum se numeşte pomul acesta care plînge cu mine moartea lui Otbah şi a Riyei ?

Şi ei îmi răspunseră :

— Se numeşte Copacul Îndrăgostiţilor.

Ah, fie ca tu, o, Otbah să te odihneşti în pacea Stăpînului cel fără de moarte, la umbra pomului acesta care se tînguie peste mormîntul tău !

— Şi asta-i tot ce ştiu, o, preafericitule rege, despre Mormîntul Îndrăgostiţilor !

Pe urmă, întrucît îl văzu pe regele Şahriar mohorît de poveste, Şeherezada se grăbi, în noaptea aceea, să-i povestească şi povestea tinerei Hind, cu divorţul şi căsătoria ei.

DIVORŢUL TINEREI HIND

Se povesteşte că Hind, fiica lui Al-Neman, era cea mai frumoasă fată dintre fetele de pe vremurile ei, şi că era întocmai ca o gazelă la ochi, la gingăşie şi la

farmece. Or, faima frumuseții sale ajunse pînă la urechile lui Al-Hajaj, valiul Irakului ; și Al-Hajaj o ceru de soție. Tatăl Hindei însă nu vru să i-o dea decît cu prețul unei zestre de două sute de mii de drahme de argint, plătite înainte de nuntă, și cu învoiala să-i mai plătească, în caz de despărțire, alte două sute de mii de drahme. Și Al-Hajaj primi toate învoielile acestea și o aduse pe Hind în casa lui.

Or, Al-Hajaj, spre amarul și năpasta lui, era neputincios. Și venise pe lume cu totul sărman în ce privește... zestrea lui [...]. Și întrucît, plămădit așa, copilul nu vroia să trăiască, diavolul se arătă maică-si, în chip de om, și o sfătui, dacă vroia ca pruncul ei să rămînă în viață oricum, să-i dea să sugă, în loc de laptele ei, sîngele de la două capre negre, de la un țap negru și de la un șarpe negru. Și maică-sa urmă sfatul acela și dobîndi ceea ce dorea să dobîndească. Numai că neputința și beteșugul, care sînt un dar de la Satan și nicidecum de la Allah cel Darnic, rămăseseră zestrea copilului, ajuns acuma bărbat.

Încît Al-Hajaj, după ce o aduse pe Hind în casa lui, rămase o lungă bucată de vreme fără a îndrăzni să se apropie de ea alt fel decît la lumina zilei, și fără s-o atingă, măcar că tare ar mai fi vrut. Iar Hindei nu-i trebui prea mult pînă să afle pricina unei atari cumpătări, și tare se mai tîngui, laolaltă cu toate roabele ei.

Or, într-o zi, Al-Hajaj veni s-o vadă, după obiceiul lui, ca să-și bucure ochii cu frumusețea sa. Și o găsi cu spatele întors înspre ușă, privindu-se într-o oglindă și cîntînd ghiersurile acestea :

Hind, cîrlană năzdrăvană
Dintr-un soi arab, de foc,
Ești ursită să-ți duci viața
Cu catîrul boșorog.

Grea mi-e purpura cea scumpă —
Aruncați-o jos, cu silă!
Dați-mi zdrențele sărace
Din păr aspru de cămilă!

Sînt sătulă de palate!
Vreau la tribu-mi din pustie
Să mă-ntorc, s-ascult iar vîntul
Peste corturi cum adie,

Cum adie, și-i răspunde
Fluierul din cort, duios.
Nici lăuta, nici dairaua
Nu au sunet mai frumos.

Tinerii din trib, acolo,
Lacomi sînge beau, de lei,
Și puternici sînt, și mîndri,
Ca și leii-paralei —

Pe cînd Hind aici se-ngroapă,
Fără-acel preasfînt hatîr
De-a lăsa urmași pe lume
Cu nevolnicul catîr.

Cînd Al-Hajaj auzi cîntecul în care Hind îl asemuia cu un catîr, ieși din odaie, plin de deznădejde, fără ca soția lui să-i fi băgat de seamă nici ivirea, nici plecarea, și trimise pe dată după cadiul Abdallah, fiul lui Taher, ca să-i ceară să dezlege căsătoria. Și Abdallah se duse la Hind și îi spuse:

— O, fiică a lui Al-Néman, iacătă că Al-Hajaj Abu-Mohammad îți trimite două sute de mii de drahme de argint și îmi cere totodată să îndeplinesc, în numele său, toate cele legiuite pentru despărțenia lui de tine!

Şi Hind strigă :

— Mărire lui Allah ! Iată-mi ruga împlinită şi iată-mă slobodă să mă întorc la tatăl meu ! O, fiu al lui Taher, n-ai fi putut să-mi dai o veste mai plăcută decît aceasta de a-mi spune că am scăpat de cîinele cel boşorog. Păstrează, dar, pentru tine acele două sute de mii de drahme, ca răsplată pentru ştirea cea fericită pe care mi-o aduci.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute douăzecea noapte

Urmă :

Estimp, califul Abd Al-Malek ben Mervan, care auzise vorbindu-se despre neasemuita frumuseţe şi despre deşteptăciunea Hindei, o rîvni pe fată şi trimise să-i fie cerută de soţie. Ea însă îi răspunse printr-o scrisoare în care, după proslăvirile lui Allah şi mărturiile de supuşenie, îi spunea : „Află, o, emire al drept-credincioşilor, că un cîine a întinat ulcica, muşluind-o cu nasul, ca s-o adulmece !" Iar califul, primind scrisoarea aceea, începu să rîdă cu hohote şi scrise numaidecît răspunsul acesta : „O, Hind, dacă un cîine a întinat ulcica, muşluind-o cu nasul, noi avem s-o spălăm de şapte ori şi, în urma răzuirii pe care o să i-o facem, avem s-o curăţăm de orice pată !"

Atunci Hind, dacă văzu că împotriva piedicilor pe care le ridica ca califul tot o dorea fierbinte, nu putu

face altminteri decît să se supună. Încît primi, punînd însă o învoială, aşa cum îi scrise în a doua scrisoare în care, după proslăviri şi urări, spunea : „Află, o, emire al drept-credincioşilor, că nu am să plec decît cu învoiala următoare : Al-Hajaj, desculţ, să-mi ducă de căpăstru cămila, de-a lungul acestei călătorii, pînă la palatul tău !"

Or, scrisoarea îl făcu pe calif să se pună pe un rîs şi mai dihai ca întîia oară. Şi trimise pe dată poruncă lui Al-Hajaj să ducă de căpăstru cămila Hindei. Şi Al-Hajaj, cu toată ciuda lui, ştia bine că nu avea cum să nu se supună poruncilor califului. Se duse, dar, desculţ, pînă la sălaşul Hindei şi luă cămila de căpăstru. Iar Hind se sui în baldachinul ei şi nu pregetă, cît ţinu drumul, să se veselească din tot sufletul pe seama cămilarului. Şi o chemă pe doica ei şi îi zise :

— O, mancă a mea, dă o leacă mai la o parte perdelele baldachinului !

Şi doica dete la o parte perdelele ; şi Hind îşi scoase capul printre perdele şi aruncă un dinar de aur, jos, în noroi. Şi se întoarse înspre fostul ei soţ şi îi zise :

— O, vizirule, dă-mi de jos banul acela de argint !

Şi Al-Hajaj ridică de jos banul şi i-l dete Hindei, spunîndu-i :

— Este un dinar de aur, nu un ban de argint !

Iar Hind, pufnind de rîs, strigă :

— Slavă lui Allah, care face să se preschimbe argintul în aur, în ciuda întinării cu noroi !

Şi Al-Hajaj văzu limpede, din vorbele acelea, că totul nu fusese decît o batjocură a Hindei, ca să-l umilească. Şi se împurpură tot de ruşine şi de mînie. Ci îşi plecă fruntea şi fu nevoit să-şi tăinuiască supărarea pe Hind, ajunsă acuma soţia califului !

După ce povesti snoava aceasta, Şeherezada tăcu. Iar regele Şahriar îi zise :

— Snoavele acestea, Şeherezada, îmi plac. Ci acuma aş vrea să ascult o poveste cu minunăţii. Iar dacă nu mai ai nici una, spune-mi, ca să ştiu şi eu.

Ci Şeherezada sări :

— Da unde se află vreo poveste mai plină de minunăţii decît aceea pe care *tocmai am să i-o povestesc numaidecît măriei* sale, dacă, bineînţeles, îmi îngăduie !

Şi Şahriar zise :

— Poţi !

Şi Şeherezada îi spuse regelui Şahriar :

POVESTEA OGLINZII FECIOARELOR

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, o, dăruitule cu gînduri minunate, că a fost odată, în vechimea vremilor şi în curgerea veacurilor şi a clipelor, în cetatea Bassrei, un sultan care era un flăcău minunat şi tare plăcut, plin de mărinimie şi de vitejie, şi care se numea sultanul Zein. Însă acel tînăr şi tare frumos sultan Zein, în pofida însuşirilor lui cele alese şi a darurilor de tot felul care îl făceau să nu-şi aibă samăn pe lume în lung şi în lat, era un cheltuitor de bogăţii ce nu s-a mai pomenit, un risipitor care nu cunoştea nici un frîu şi nici o cumpătă, şi care, mînă spartă cum era la daruri pentru toţi ciracii lui, nişte flăcăiandri mîncăi pînă peste poate, şi cu tainurile ce plătea pentru muierile fără de număr, de toate soiurile şi de toate boiurile, pe care le ţinea pe seama lui în saraiurile cele strălucite, şi cu necurmatele cumpărări de tot alte fetişcane ce îi erau votrite în fiece zi, fecioare neprihănite, la nişte preţuri smintite, ca să le deguste, izbutise pînă la urmă să vîntuiască de tot visteriile cele fără de fund strînse veacuri în şir de sultanii cei

osîrdnici, strămoşii săi. Şi, într-o zi, vizirul lui veni şi, după ce sărută pămîntul dinaintea-i, îi dete de ştire că lăzile cu galbeni erau lefterite şi că de mîine zaheregii palatului nu mai aveau cu ce să fie plătiţi ; şi, după ce îi dete ştirea aceea neagră, vizirul, de spaimă să nu fie tras în ţeapă, plecă degrabă aşa cum venise.

Cînd află, în felul acesta, că toate averile lui se topiseră, tînărul sultan Zein se căi amarnic că nu-l bătuse gîndul să-şi păstreze o parte din bunuri pentru zilele cele negre ale soartei ; şi se mohorî în sufletul lui pînă peste marginile mohorelii. Şi îşi zise : „Nu-ţi mai rămîne alta, sultane Zein, decît să fugi de aici pe furiş şi, părăsindu-ţi la voia norocului ciracii cei atîta de dragi, cadînele cele copilandre, soţiile şi daravelile domniei, să laşi tronul secătuit al împărăţiei părinţilor tăi în seama cui o vrea să pună mîna pe el. Căci mai de dorit este să fii un cerşetor pe căile lui Allah, decît un rege fără de avere şi fără de falǎ ; că tu ştii zicala care spune : Mai bine-i să zaci în mormînt, decît în sărăcie !" Şi, cugetînd aşa, aşteptă să se facă noapte ca să se îmbrace teptil şi, nebăgat în samă de nimenea, să iese pe poarta cea tainică a saraiului. Şi tocmai se pregătea să-şi ia un toiag şi să pornească la drum, cînd Allah Atoate-văzătorul şi Atoate-înţelegătorul îi aduse în minte vorbele şi sfaturile cele mai de pe urmă ale lui tătîne-său. Căci părintele lui, pînă să moară, îl chemase la el şi, printre altele, îi spusese : „Şi mai cu seamă, o, fiul meu, să nu uiţi că, dacă ursita s-o întoarce într-o zi împotriva ta, ai să găseşti în Dulapul-cu-izvoade o comoară care are să-ţi îngăduie a face faţă la toate loviturile soartei !"

Cînd Zein îşi aduse aminte vorbele acelea, care i se sterşeseră cu totul din minte, dete fuga, fără de zăbavă,

la Dulapul-cu-izvoade și îl deschise, tremurînd de bucurie. Da degeaba se uită el mult și bine, și degeaba scotoci și căută peste tot, răscolind hîrtiile și catastifele și lăsînd talmeș-balmeș letopisețele domniei, că tot nu găsi în acel dulap nici aur și nici mireasmă de aur, nici argint și nici mireasmă de argint, nici giuvaieruri, nici nestemate, nici nimic-nimicuța care să se asemuie cît de cît cu așa ceva. Și, deznădăjduit pînă peste marginile deznădejdilor pe care pieptul lui chinuit le putea cuprinde, și tare mînios că așteptările îi fuseseră amăgite, se porni să răvășească și să arunce în toate părțile hîrtiile împărătești, și să joace cu picioarele pe ele mînios, cînd deodată simți sub mîna lui pustiitoare ceva tare, parcă un lucru de metal. Și scoase afară lucrul acela și, cînd îl privi, văzu că era un sipețel greu de aramă roșie. Și se grăbi să-l descuie ; și nu găsi în el decît un bilețel împăturit și pecetluit cu pecetea tatălui său. Atunci, măcar că era tare înciudat, rupse pecetea și citi pe hîrtie cuvintele astea, însemnate de mîna tătîne-său : „Du-te, o, fiul meu, la *cutare* loc din palat, cu un hîrleț, și sapă cu chiar mîinile tale pămîntul, rostind numele lui Allah !"

După ce citi biletul acela, Zein își zise : „Iacătă că acuma trebuiește să fac și munca aspră de săpător ! Ci, de vreme ce aceasta-i voința cea de pe urmă a tatălui meu, nu vreau să fiu neascultător !" Și coborî în grădina palatului, luă un hîrleț rezemat de zidul casei grădinarului și se duse la locul arătat, unde era o hrubă așezată dedesubtul palatului...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șapte sute douăzeci și una noapte

Micuța Doniazada, sora Șeherezadei, se ridică de pe chilimul pe care ședea ghemuită și strigă :

— *O, sora mea, ce dulci și ce gingașe și ce înmiresmate sînt* vorbele tale proaspete !

Iar Șeherezada spuse, sărutîndu-și surioara pe ochi :

— Așa-i ! Dar ce-s ele pe lîngă ceea ce am să povestesc în noaptea aceasta, dacă bine înțeles îmi va mai îngădui regele acesta bine crescut și dăruit cu purtări alese !

Și regele Șahriar zise :

— Poți !

Atunci Șeherezada povesti mai departe așa :

...Tînărul sultan Zein luă, așadar, hîrlețul și se duse la hruba de dedesubtul palatului. Și aprinse o făclie și la lumina ei începu să bată cu coada hîrlețului în pămînt și, în felul acesta, auzi într-un sfîrșit un răsunet adînc. Și își zise : „Aici trebuie să sap !“ Și începu să desfunde pămîntul cu hotărîre ; și dedese la o parte mai bine de jumătate din lespezile pardoselii fără să zărească nici un fel de semn al vreunei comori. Și se opri din lucru ca să se odihnească și, sprijinindu-se cu spinarea de zid, gîndi : „Pe Allah ! da de cînd, sultane Zein, ți s-a năzărit să fugi după ursitoarea ta și să te duci s-o cauți pînă în inima pămîntului, în loc s-o aștepți fără de grijă, fără de necaz și fără de trudă ? Au tu nu știi că ceea ce s-a dus e dus și că ceea ce-i scris e scris și trebuie să se împlinească ?“ Ci, după ce se mai odihni oleacă, se apucă iarăși de cazna lui și începu iar să scoată cărămizile, fără prea mare nădejde ; și iacătă că deodată dete la iveală o piatră albă, pe care o răsturnă ; și dedesubtul ei văzu o ușă încuiată cu un lacăt de oțel. Și sultan Zein

sfărmă lacătul acela izbindu-l cu hîrlețul și intră pe ușă.

Atunci, se trezi în vîrful unei scări falnice de marmoră albă, care cobora înspre o sală pătrată și largă, toată numai din porțelan alb de China și din cleștar, și în care pereții și tavanul și grinzile erau din lazulită azurie. Și văzu în sala aceea podine de sidef, și pe fiecare se aflau cîte zece urne de alabastru și zece urne de porfiră. Și se întrebă: „Cine știe ce s-o afla în aceste chiupuri frumoase! Pesemne că răposatul taică-meu o fi pus să fie umplute cu vreun vin bătrîn, care acuma trebuie să fi ajuns pînă peste poate de minunat!" Și, gîndind așa, se sui pe una dintre cele patru podine, se apropie de una dintre urne și îi scoase capacul. Și, o, ce uimire! o, ce bucurie! o, ce danț! văzu că era plină, pînă-n gură, cu pulbere de aur. Și, ca să se încredințeze și mai bine, își băgă mîna în lăuntru, fără a putea să ajungă la fund, și o scoase daurită toată și sclipind ca soarele. Și, zorit, scoase și capacul de la cea de a doua urnă, și văzu că aceea era plină cu dinari de aur și cu țechini de aur de toate mărimile. Și le cercetă, una cîte una, pe toate cele patruzeci de urne, și văzu că toate urnele de alabastru erau pline pînă în gură cu pulbere de aur, și toate surorile lor de porfiră erau pline cu dinari și cu țechini de aur.

La priveliștea aceea, tînărul Zein se însenină și se lumină, și se zbînțui și dănțui; pe urmă începu să răcnească de bucurie și, după ce își înfipse făclia într-o gaură din peretele de cleștar, întoarse înspre el una dintre urnele de alabastru și își vărsă pe cap, pe umeri, pe pîntec, și peste tot, pulberea de aur; și se scăldă în aur cu mai multă desfătare decît simțise vreodată în

cele mai desfătătoare hammamuri. Şi striga: „Ha! Ha! sultan Zein, îţi şi luasei cîrja de derviş şi te şi găteai să baţi cerşind drumurile lui Allah! Şi iacătă că binecuvîntarea a coborît asupra capului tău, întrucît nu te-ai îndoit de mărinimia Atoatedătătorului şi ţi-ai cheltuit cu mînă spartă bunurile dintîi pe care ţi le dăruise! Înseninează-ţi, aşadar, ochii şi linişteşte-ţi sufletul scump! Şi să nu-ţi fie teamă să înşfaci, atîta cît te ţin băierile, din chiar darurile cele necurmate ale aceluia care te-a zămislit!" Şi, totodată, povîrni toate celelalte chiupuri de porfiră; şi vărsă tot ce se afla în ele în sala de porţelan. Şi la fel făcu şi cu chiupurile de alabastră, iar dinarii şi ţechinii, zuruind şi zornăind în căderea lor sunătoare, făceau să răsune ecourile porţelanului şi vuitorul cleştar. Şi, de plăcere, îşi cufundă trupul în mijlocul mormanului de aur, în vreme ce, sub lumina făcliei, sala cea albă şi albastră îngemăna strălucirea pereţilor ei fermecaţi cu sclipirile fulgerătoare şi cu jerbele falnice care ţîşneau din pojarul acela rece.

După ce tînărul sultan se scăldă astfel în aurul cel atîta de îmbătător încît să-l facă să uite de sărăcia care îi primejduise viaţa şi care era să-l împingă a părăsi palatul părinţilor săi, se ridică din năhlapii aprinşi care curgeau gîrlă de pe el şi, mai potolindu-se oleacă, începu să cerceteze totul cu o uimire pînă peste poate, minunîndu-se că regele, tatăl său, izbutise să sape borta aceea şi să zidească sala aceea strălucitoare atîta de tainic încît nimenea din palat nu auzise vreodată pomenindu-se de ea.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, *sfioasă, tăcu.*

Urmă :

Şi ochii lui cercetători băgară de seamă, pînă la urmă, într-un colţişor, pitit între două coloniţe de cleştar, un sipeţel mărunt, asemenea întru totul, însă mult mai mic, cu cel pe care îl găsise în Dulapul-cu-izvoade. Şi îl deschise şi găsi în lăuntru o cheie de aur încrustată cu nestemate. Şi îşi zise : „Pe Allah ! cheia aceasta trebuie să fie cheia care descuie lacătul pe care l-am spart !" Pe urmă cugetă şi gîndi : „Da atunci cum se face că lacătul a fost închis pe dinafară ? Prin urmare, cheia aceasta trebuie să slujească la altceva." Şi începu să caute peste tot, ca să vadă de nu cumva poate să afle ce rost ar avea cheia aceea. Şi cercetă pereţii sălii cu toată luarea-aminte şi, pînă la urmă, găsi în căptuşala de pe un perete, la mijloc, o încuietoare. Şi, socotind că aceea trebuie să fie încuietoarea potrivită cu cheia pe care o găsise, o încercă pe loc. Şi numaidecît peretele se mişcă, şi se deschise o uşă destul de mare. Şi Zein putu astfel să treacă într-o altă sală, încă şi mai minunată decît cealaltă. În adevăr, din podea pînă în tavan, toată sala aceea era făcută din piatră smălţuită verde, cu un lustru poleit cu aur, de-ai fi zis că e parcă tăiată în smarald de mare. Şi era cu adevărat aşa de frumoasă, în lipsa ei de orice podoabă, cum nici un vis nu şi-ar fi putut închipui una asemenea. Şi, în mijlocul acelei săli, sub boltă, şedeau în picioare şase fetişcane ca nişte lune şi strălucind de o strălucire care lumina toată sala. Şi şedeau pe nişte piedestale de aur greu, şi nu scoteau o vorbă. Şi Zein, vrăjit şi înmărmurit totodată, se duse înspre ele ca să le vadă mai de aproape,

şi îşi rosti salamalekul ; ci atunci băgă de seamă că nu erau vii, ci că erau făcute fiecare din cîte un singur diamant.

La priveliştea aceea, Zein, minunîndu-se pînă peste poate, strigă : „Ya Allah ! cum o fi putut face răposatul taică-meu să stăpînească asemenea minunăţii ?" Şi le cercetă cu încă şi mai multă luare-aminte, şi băgă de seamă că stînd astfel drepte pe piedestalele lor, ele înconjurau un al şaptelea piedestal, fără nici un fel de fetişcană de diamant, ci numai aşternut cu un covor de mătasă pe care erau scrise cuvintele acestea :

„Află, o Zein, fiul meu, că pentru fetişcanele acestea de diamant am cheltuit multă caznă să le dobîndesc. Ci, măcar că sînt nişte minunăţii de frumuseţe, nu carecumva să crezi că ele sînt tot ce-i mai minunat pe pămînt. Întrucît se mai află încă o fetişcană, cea de a şaptea, mai strălucitoare şi nespus mai frumoasă, care le întrece şi care preţuieşte ea singură cu mult mai mult decît o mie ca acelea pe care le vezi tu aici. Dacă, dar, doreşti s-o vezi şi pe aceea şi să fie a ta, spre a o aşeza pe cel de al şaptelea piedestal care o aşteaptă, nu ai decît să faci tu ceea ce moartea mie nu mi-a îngăduit să îndeplinesc. Du-te în oraşul Cairo, şi caută-l acolo pe unul dintre robii mei cei credincioşi de odinioară, Mubarak pe numele său, pe care de altminteri ai să-l găseşti lesne. Şi, după salamalekurile de cuviinţă, să-i povesteşti tot ce ţi s-a întîmplat. Iar el are să te recunoască drept fiul meu, şi are să te ducă pînă la locul unde se află acea fetişcană fără de seamăn. Şi tu ai s-o dobîndeşti. Iar ea are să-ţi bucure privirea pe restul zilelor tale. Uassalam, ya Zein !"

După ce citi cuvintele acestea, Zein îşi zise : „Hotărît, nu trebuie să zăbovesc deloc cu drumul acesta la Cairo ! Căci, chiar că această a şaptea fată trebuie să fie încă şi mai minunată, de vreme ce tatăl meu mă

încredinţează că ea singură preţuieşte cît toate cele de aici şi alte o mie asemenea !" Şi, hotărîndu-se astfel să plece la drum, ieşi pentru o clipă din tainiţa aceea de sub pămînt şi dete fuga să aducă o ladă pe care o umplu cu dinari şi cu ţechini de aur. Şi duse lada în iatacul său. Şi îşi cheltui o parte din noapte spre a căra la el în iatac o parte din aurul acela, fără ca nimeni să fi băgat de seamă acele du-te vino ale lui. Şi încuie la loc uşa bortei, şi-se sui să se culce şi să se hodinească oleacă.

Or, a doua zi, îşi chemă la sfat vizirii, emirii şi pe mai-marii împărăţiei ; şi le dete în vileag gîndul ce-l avea de a pleca la Egipt, ca să mai schimbe aerul. Şi îl însărcină pe vizirul său cel mare, chiar acela care tremura de frica ţepei pentru ştirea cea rea pe care i-o vestise, să ocîrmuiască împărăţia cît o lipsi el. Iar paza care urma să-l însoţească la drum era alcătuită din cîţiva robi de soi, aleşi cu grijă. Şi porni la drum fără nici o vîlvă şi fără nici un alai. Şi Allah îi meni bună pace, şi ajunse fără de nici un necaz la Cairo.

Acolo, nu pregetă să caute a afla veşti despre Mubarak ; şi i se răspunse că nu se ştia în Cairo, cu numele acela, decît un neguţător foarte bogat, starostele sukului, care trăia cu mare belşug şi huzur în palatul lui, ale cărui porţi erau deschise celor săraci şi celor străini. Şi Zein fu călăuzit la palatul acelui Mubarak ; şi găsi la poartă un mare număr de robi şi de hadîmbi, care se repeziră, după ce îl vestiră pe stăpînul lor, să-i ureze bun-venit. Şi îl poftiră să treacă printr-o curte mare şi să străbată o sală împodobită falnic, unde, stînd pe un divan de mătasă, îl aştepta stăpînul casei. Iar robii şi hadîmbii îi lăsară singuri.

Atunci, Zein se îndreptă înspre gazdă, care se ridică în cinstea lui şi care, după salamalekuri, îl rugă să şadă jos lîngă el, spunîndu-i :

— O, stăpîne al meu, binecuvîntarea a intrat în casa mea odată cu pașii tăi !

Și se purtă cu multă bunăvoință, ferindu-se să nu încalce cumva datorințele ce se cuvin oaspeților și să-l întrebe care îi este numele și care este pricina ce îl aducea acolo. Încît Zein fu acela care îl întrebă cel dintîi pe gazda sa, spunîndu-i :

— O, stăpîne al meu, așa cum mă vezi, tocmai am sosit de la Bassra, țara mea, să-l caut pe un om pe care îl cheamă Mubarak și care odinioară a fost unul dintre robii răposatului rege, al cărui fiu sînt eu. Și dacă ai să mă întrebi care îmi este numele, am să-ți spun că mă numesc Zein. Și chiar eu sînt acuma sultan la Bassra.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șapte sute douăzeci și treia noapte

Urmă :

La vorbele acestea, neguțătorul Mubarak, pînă peste poate de tulburat, se ridică de pe chilim și, aruncîndu-se în genunchi la picioarele lui Zein, sărută pămîntul dinainte-i și strigă :

— O, stăpîne al meu, mărire lui Allah, carele a îndăduit să se întîlnească stăpînul și robul ! Poruncește și am să-ți răspund cu ascultare și cu supunere ! Întrucît chiar eu sînt acel Mubarak, robul răposatului rege, părintele tău ! Omul care are urmași nu moare niciodată ! O, copile al stăpînului meu, palatul acesta este palatul tău, iar eu sînt averea ta !

Atunci, după ce îl ridică pe Mubarak, Zein îi povesti tot ce i se întîmplase, de la început pînă la sfîrşit, fără a ocoli nici un amănunt. Ci nu este de nici un folos să mai povestim şi noi încă o dată. Şi adăugă :

— Am venit, aşadar, în Egipt, ca să mă ajuţi să găsesc minunăţia aceea de fată de diamant !

Şi Mubarak răspunse :

— Din toată inima mea supusă şi ca o datorie de credinţă ! Sînt rob neslobozit, iar viaţa şi bunurile mele sînt ale tale de drept. Ci, pînă a pleca în căutarea fetişcanei de diamant, o, stăpîne al meu, este bine să te hodineşti de ostenelile drumului şi să-mi îngădui să dau un ospăţ în cinstea ta !

Ci Zein răspunse :

— Află, o, Mubarak, că, în ce priveşte starea ta de rob, de acuma înainte te poţi socoti slobod ; căci te dezleg şi te scot dintre bunurile şi din stăpînirile mele. În ce priveşte fata de diamant, trebuie să pornim fără de zăbavă în căutarea ei, căci drumul nu m-a obosit, iar nerăbdarea în care mă aflu m-ar opri să degust orice fel de mîncare !

Atunci Mubarak, dacă văzu că hotărîrea prinţului Zein era bine statornicită, nu vroi să-l supere nicidecum ; şi, după ce mai sărută o dată pămîntul dinainte-i, spre a-i mulţumi pentru darul slobozeniei ce-i făcuse, şi după ce îi sărută pulpana mantiei şi şi-o puse pe cap, se ridică şi îi spuse lui Zein :

— O, doamne al meu, da baremi ai cugetat la primejdiile pe care le ai de înfruntat în această încercare ? Căci fata de diamant se află în palatul Bătrînului din cele Trei Insule ! Şi cele Trei Insule sînt aşezate într-o ţară al cărei hotar este oprit pentru pămînteni. Ci eu am să pot să te călăuzesc pînă acolo, căci ştiu vraja pe care s-o rostesc ca să ajung la ele.

Iar prinţul Zein răspunse :

— Sînt gata să înfrunt toate primejdiile, ca s-o dobîndesc pe minunăţia aceea de fată de diamant, căci nimic nu poate să se întîmple, afară de ce trebuie să se întîmple. Şi iacătă-mă cu tot pieptul căptuşit de bărbăţie, spre a merge la Bătrînul din cele Trei Insule !

Atunci Mubarak le porunci robilor să aibă toate lucrurile gata pentru plecare. Şi, după ce se spălară şi se rugară cum cere datina, încălecară pe cai şi porniră la drum. Şi călătoriră zile şi nopţi în şir, prin cîmpii şi prin pustietăţi şi prin sihăstrii pe unde nu se afla decît iarbă şi duhul lui Allah. Şi, pe tot drumul acela, erau fără de încetare uluiţi de priveliştea lucrurilor tot mai ciudate pe care le vedeau pentru întîia oară în viaţa lor. Şi, într-un sfîrşit, ajunseră într-o cîmpie tare plăcută, unde descălecară de pe cai ; şi Mubarak, întorcîndu-se înspre robii care veneau după ei, le spuse :

— Voi rămîneţi în cîmpia aceasta ca să păziţi caii şi zahereaua pînă ne întoarcem !

Şi îl pofti pe Zein să-l urmeze, şi îi spuse :

— O, doamne al meu, nu este ajutor şi nu este putere decît întru Allah atotputernicul ! Iacătă-ne la pragul pămînturilor oprite, unde se află fecioara de diamant. Or, trebuie să mergem singuri acolo, fără a avea nici o clipă de şovăială de aici înainte. Şi-acuma trebuie să ne dovedim hotărîrea şi neînfricarea !

Şi prinţul Zein porni după el ; şi merseră multă vreme, fără de oprire, pînă ce ajunseră la poalele unui munte înalt şi drept, care astupa toată zarea cu peretele lui de neatins.

Atunci, prinţul Zein se întoarse înspre Mubarak şi îi zise :

— O, Mubarak, şi ce fel de putere are să ne ajute acuma să trecem peste muntele acesta de netrecut ? Şi

cine să ne dea nişte aripi spre a ajunge în vîrful lui ?

Şi Mubarak răspunse :

— Nu avem nici o trebuinţă să călcăm peste el ori să ajungem în vîrful lui cu nişte aripi ca să răzbatem dincolo !

Şi scoase din buzunar o terfeloagă pe care erau scrise, deandoaselea, nişte litere necunoscute, asemenea unor dîre de furnici ; şi începu să citească cu glas tare, dinaintea muntelui, clătinîndu-şi capul, nişte stihuri într-o limbă de neînţeles. Şi numaidecît muntele, învîrtindu-se din amîndouă părţile deodată, se despică în două jumătăţi, lăsînd la faţa pămîntului o deschidere îndeajuns de largă încît să îngăduie trecerea unui om singur. Şi Mubarak îl luă pe sultanzadea de mînă şi porni hotărît înainte prin strunga aceea îngustă. Şi merseră în felul acesta, unul după altul, vreme de un ceas, şi ajunseră la celălalt capăt al despicăturii. Şi, de îndată ce păşiră dincolo, cele două jumătăţi ale muntelui se strînseră la loc şi se îmbinară într-un chip atît de desăvîrşit încît nu mai rămase între ele nici o crăpătură, măcar cît să intre în ea vîrful unui ac.

Şi se pomeniră, la ieşirea din munte, pe ţărmul unui lac cît o mare, din adîncul căruia se iveau la suprafaţă, în depărtare, trei insule coperite cu verdeaţă. Şi ţărmul pe care se aflau bucura privirea cu pomii şi cu tufărişurile şi cu florile care se priveau în apă şi îmbălsămau văzduhul cu cele mai dulci miresme, în vreme ce păsările, pe toate trilurile, cîntau cîntece duioase care fermecau mintea şi vrăjeau inima.

Şi Mubarak şezu jos pe ţărm şi îi spuse lui Zein :

— O, doamne al meu, vezi şi tu, ca şi mine, insulele acelea din depărtare. Or, tocmai acolo trebuie să ajungem noi !

Şi Zein, uluit de-a binelea, întrebă :

— Şi cum am putea oare să străbatem lacul acesta cît o mare, ca să ajungem la insulele acelea ?

El răspunse :

— N-avea nici o grijă în privinţa aceasta. Întrucît, peste cîteva clipite, un caic are să vină să ne ia şi să ne ducă la insulele acelea, frumoase ca pămînturile făgăduite de Allah dreptcredincioşilor săi. Acolo se află Bătrînul, stăpînul fetei aceleia de diamant. Numai că, o, doamne al meu, mă rog ţie fierbinte, orice o fi să se întîmple şi orice o fi să vezi, să nu grăieşti nimica. Şi, mai ales, o, doamne al meu, oricît de ciudat ţi s-o părea chipul caicgiului nostru, şi oricît de nemaipomenit ţi s-o părea fie ce-o fi la el, ia bine aminte să nu arăţi nimic ! Căci dacă, odată suiţi în caic, ai să greşeşti să rosteşti măcar şi numai o vorbă, luntrea are să lunece cu noi sub ape !

Şi Zein, tulburat pînă peste poate, răspunse :

— Am să-mi ţin limba între dinţi şi gîndurile în minte !

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute douăzeci şi patra noapte

Urmă :

Or, pe cînd vorbeau ei aşa, văzură deodată ivindu-se pe lac un caic mînat de un caicgiu, şi-atîta de aproape de ei încît nu-şi puteau da seama dacă ieşise din afundul apei ori coborîse din adîncul văzduhului.

Şi caicul acela era făcut din lemn de sandal roşu, iar în mijlocul lui avea un catarg făcut din chilimbarul cel mai scump, şi nişte frînghii de mătasă. Iar caicgiul avea un trup de ființă omenească, întocmai ca orice fiu al lui Adam ; capul lui însă semăna cu un cap de elefant şi avea două urechi ce-i spînzurau pînă la pămînt şi care îi atîrnau pe spate ca vălul lui Agar.

Cînd nu mai fu decît la cinci coți de țărm, caicul se opri ; iar caicgiul cel cu cap de elefant îşi întinse trompa şi îi luă, unul cîte unul, pe cei doi ; şi îi mută în luntre, atîta de uşor de parcă ar fi fost două pene ; şi îi lăsă jos binişor. Şi pe dată îşi cufundă trompa în apă şi, slujîndu-se de ea ca de vîsle şi ca de cîrmă totodată, se depărtă de la țărm. Şi îşi ridică urechile cele uriaşe şi spînzurînde ; şi le desfăşură deasupra capului, în vîntul care le umflă ca pe nişte pînze, vuind. Şi se slujea de ele, făcîndu-le să se întoarcă în bătaia vîntului, cu mai multă îndemînare decît se slujeşte un căpitan de pînzele corăbiei sale. Şi caicul, mînat astfel, zbură pe lac, ca o pasăre mare.

Cînd ajunseră la țărmul uneia dintre insule, caicgiul îi luă iarăşi unul cîte unul cu trompa şi îi coborî uşurel pe nisip, pierind apoi numaidecît cu caic cu tot.

Atunci Mubarak îl luă iar pe sultan Zein de mînă şi se afundă împreună cu el în lăuntrul insulei, mergînd pe o cărare pardosită, nu cu pietre, ci cu nestemate de toate culorile. Şi merseră aşa pînă ce ajunseră dinaintea unui palat zidit cu totul şi cu totul numai din pietre de smarald, înconjurat de un şanț larg avînd răsădiți pe maluri, din loc în loc, nişte pomi atîta de înalți încît acopereau cu umbra lor tot palatul. Şi, față în față cu poarta cea mare de la intrare, făcută din aur greu, era un pod făcut din baga scumpă şi avînd pe puțin şase stînjeni în lungime şi trei în lățime. Iar

Mubarak, necutezînd să treacă peste podul acela, se opri şi îi spuse emirului :

— Mai departe nu putem merge. Iar dacă vrem să-l vedem pe Bătrînul din cele Trei Insule, trebuie să rostim un descîntec de vrajă !

Şi, spunînd acestea, scoase dintr-un săcuţ, pe care îl avea ascuns sub mantie, patru panglici de mătasă galbenă. Şi cu una se legă peste mijloc, iar pe o alta şi-o puse pe spate. Pe urmă îi dete celelalte panglici emirului, care şi le puse şi el la fel. Şi-atunci Mubarak scoase din săculeţele său două preşuri de rugăciune făcute din mătasă uşoară, le aşternu pe pămînt şi presără peste ele cîteva boabe de mosc şi de chihlimbar, mormăind nişte descîntece magice. Pe urmă şezu jos, cu picioarele ghemuite sub el, pe unul dintre acele preşuri, şi îi spuse stăpînului său :

— Aşează-te pe celălalt preş !

Şi Zein îndeplini porunca ; iar Mubarak îi spuse :

— Acuma, am să-l chem pe Bătrînul din cele Trei Insule, care sălăşluieşte în palatul acesta. Or, deie Allah ca să vină la noi fără de mînie ! Întrucît îţi mărturisesc, o, doamne al meu, că nu sînt deloc liniştit asupra felului cum are să ne primească, şi nici nu sînt fără de grijă în ce priveşte urmările încercării noastre. Căci, dacă sosirea noastră pe această insulă nu are să-i fie pe plac, are să se arate ochilor noştri în chipul unei znamii înfricoşătoare ; dar dacă nu este supărat de venirea noastră, are să se arate în chipul unui adamit de neam ales. Ci tu, de îndată ce are să se afle dinaintea noastră, trebuie să te ridici în cinstea lui şi, fără a ieşi de pe preş, să-i închini salamalekurile cele mai cuviincioase şi să-i spui : „O, puternice stăpîne, sultan al sultanilor, iată-ne aici stînd în cuprinsul stăpîniei tale şi trecuţi pe sub slava ocrotirii tale ! Or, eu, robul tău, sînt Zein, sultanul de la

Bassra, fiul răposatului sultan care a fost luat și dus de îngerul morții, după ce s-a săvîrșit în pacea Domnului său. Și vin să cer de la dărnicia și de la puterea ta bunăvoința pe care i-ai dăruit-o și răposatului meu părinte, sluga ta !" Iar de te-o întreba ce hatîr vrei să-ți împlinească, tu să-i răspunzi : „O, doamne al meu, vin să cer de la mila ta pe cea de a șaptea fecioară !"

Și Zein răspunse :

— Ascult și mă supun !

Atunci Mubarak, sfîrșind în felul acesta povățuiala emirului Zein, începu rugile, afumările, descîntecele, vrăjile și fermecăturile care pentru Zein nu aveau nici un înțeles. Și, numaidecît pe urmă, soarele fu acoperit de o îngrămădire de nori negri, și toată insula se învălui în neguri dese, și un fulger lung scăpără, urmat de o bubuitură de trăznet. Și se stîrni un vînt mînios care bătea înspre ei ; și auziră un strigăt înfricoșător care zgîlțîi văzduhurile ; și pămîntul se zgudui de un cutremur asemenea cu acela pe care îngerul Izrafil are să-l stîrnească la ziua Judecății de Apoi.

Iar Zein, dacă văzu și auzi toate astea, se simți cuprins de o mare tulburare, pe care însă avu grijă să n-o dea în vileag ; și gîndi în sineși : „Pe Allah ! ăsta-i un semn tare răuvestitor !" Ci Mubarak, care pricepu ce simțea sultan Zein, zîmbi a rîde și îi zise :

— Nu-ți fie teamă, o, doamne al meu ! Semnele acestea, dimpotrivă, pot să ne liniștească ! Cu ajutorul lui Allah, totul merge bine !

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șapte sute douăzeci și cincea noapte

Urmă :

În adevăr, chiar în clipa cînd Mubarak rostea acele cuvinte, Bătrînul din cele Trei Insule se ivi dinaintea lor, în chip de adamit, cu înfățișare de prea cinstit moșneag, și atîta de frumos încît nu se mai afla altul să-l întreacă în desăvîrșire decît numai Acela carele este stăpîn peste toată frumusețea, peste toată puterea și peste toată slava ! (Preamărit fie el !) Și se apropie de Zein, zîmbindu-i așa cum un tată îi zîmbește copilului său. Și Zein se ridică grabnic în cinstea lui, însă fără să se desprindă de pe preș, și pe urmă se temeni și sărută pămîntul dinainte-i. Și avu grijă să-i facă salamalekurile și firitiselile pe care îl învățase Mubarak să le spună. Și numai atunci îi arătă pricina venirii sale pe insulă.

După ce Bătrînul din Insule auzi vorbele lui Zein și înțelese tot ce vroia el, zîmbi cu un zîmbet încă și mai îndatoritor, și îi spuse lui Zein :

— O, Zein, în adevăr, eu l-am iubit pe tatăl tău cu o dragoste mare ; și, ori de cîte ori venea pe la mine, îi dăruiam cîte o fecioară de diamant ; și eu însumi mă îngrijeam să-i fie dusă la Bassra, de teamă ca nu cumva cămilarii s-o vatăme. Da să nu carecumva să crezi că pe tine te-aș îndrăgi mai puțin, o, Zein ! Află, dar, că chiar eu, mînat numai de plăcerea mea, am vrut să-i făgăduiesc părintelui tău că am să te iau sub ocrotirea mea, și l-am îndemnat să scrie cele două înștiințări pentru tine și să le ascundă, pe una în Dulapul-cu-izvoade și pe cealaltă în sipetul din hrubă. Și iată-mă gata să-ți dau și fata de diamant cea care

singură prețuiește cît toate celelalte la un loc și cît încă o mie altele asemenea. Numai că, o, Zein, nu aș putea să-ți fac darul acesta minunat decît în schimbul altuia pe care vreau să ți-l cer !

Și Zein răspunse :

— Pe Allah, o, doamne al meu, tot ceea ce am este al tău, și la fel și eu fac parte din bunurile tale !

Și bătrînul zîmbi și răspunse :

— Așa-i, o, Zein ; însă cererea mea are să fie tare anevoie de îndeplinit ! Și nu știu dacă tu ai să poți vreodată să mă mulțumești !

El întrebă :

— Și care este cererea aceea ?

El spuse :

— Este aceea că trebuie să-mi găsești și să-mi aduci pe insula aceasta o fată de cincisprezece ani, care să fie o fecioară neprihănită și să fie totodată o frumusețe fără de seamăn !

Și Zein strigă :

— Dacă asta-i tot ce îmi ceri, o, doamne al meu, pe Allah ! are să-mi fie destul de lesne să te mulțumesc. Căci nimic nu se află mai din belșug în țara mea decît fetele de cincisprezece ani, fecioare și frumoase totodată !

La vorbele acestea, Bătrînul îl privi pe Zein și se porni pe un rîs de căzu pe spate. Și, după ce se mai potoli oleacă, îl întrebă pe Zein :

— Așa că îți este destul de ușor să găsești ceea ce îți cer, o, Zein ?

Și Zein răspunse :

— O, doamne al meu, pot să-ți fac rost nu numai de una, ci de zece fete ca aceea pe care mi-o ceri ! În ce mă privește, am și avut în palatul meu un număr destul de mare de fete de soiul ăsta, și toate erau neprihănite, și cu toate m-am desfătat luîndu-le fecioria !

Și Bătrînul, auzind vorbele acelea, nu se putu opri să nu izbucnească în rîs a doua oară. Pe urmă, cu un glas plin de dojană, îi spuse lui Zein :

— Află, o, fiul meu, că ceea ce îți cer este un lucru atîta de rar, încît pînă astăzi nimeni nu a putut să mi-l aducă. Și, dacă tu socoți că fetișcanele pe care le-ai avut erau fecioare, te înșeli și te amăgești ! Căci tu habar nu ai că femeile știu o mie de mijloace de a face să se creadă că sînt fecioare ; și izbutesc să-i înșele pînă și pe bărbații cei mai pricepuți la treaba aceasta. Ci, întrucît văd, din credulitatea vorbelor tale, că nu știi nimic în privința lor, vreau să-ți dau mijloacele de a cerceta starea descuietorii ori a încuietorii lor, fără a le atinge nici cu degetul, fără a le dezbrăca și fără ca ele să bage de seamă ceva ! Căci, de vreme ce îți cer o fată fecioară, este cel mai de seamă ca nici un bărbat să n-o fi atins și să nu-i fi văzut cu ochii lui părțile cele gingașe ale trupului !

Cînd auzi vorbele acestea ale Bătrînului din Insule, tînărul Zein își zise : „Pe Allah ! pesemne că e smintit ! Dacă, așa cum mărturisește el, este atîta de greu să știi cînd o fată este neprihănită, cum vrea ca eu să-i pot găsi una fără s-o văd și fără s-o ating ?“ Și cugetă o clipă, și deodată strigă :

— Pe Allah ! știu acuma. Am să mă pot călăuzi după mirosul ei !

Bătrînul zîmbi și zise :

— Fecioria nu are miros !

El spuse :

— Poate că privindu-le țintă în ochi !

Bătrînul spuse :

— Fecioria nu se citește în ochi !

El întrebă :

— Atunci cum ?

Bătrînul răspunse :

— Tocmai asta am să-ți arăt !

Și deodată pieri din ochii lor ; ci numai ca să se ivească iarăși peste o clipită ; și avea în mînă o oglindă. Și se întoarse înspre Zein și îi spuse :

— Trebuie să-ți spun, o, Zein, că îi este cu neputință unui fiu de-al lui Adam să cunoască după înfățișarea ei dacă o fiică de-a Evei este fecioară ori nefecioară. Încît, pentru că nu pot să merg cu tine și să te ajut, am adus o oglindă pe care să ți-o dau și care are să fie mai neîndoielnică decît toate prepunerile bărbaților. Or, tu, de îndată ce ai să vezi o fată de cincisprezece ani desăvîrșit de frumoasă, și care să ți se pară fecioară, sau care o să se dea drept fecioară, nu ai decît să te uiți în oglinda aceasta. Și numaidecît ai să vezi ivindu-se în oglindă chipul fetișcanei aceleia. Și tu să nu te sfiești să-i cercetezi cu luare-aminte înfățișarea : căci privirea unui trup printr-o oglindă nu aduce nici un fel de atingere fecioriei acelui trup, așa cum i-ar aduce dacă ai privi trupul de-a dreptul. Or, dacă fetișcana nu este fecioară, ai să vezi limpede, cercetîndu-i pricina, care are să ți se arate mărită și cît o genune de adîncă ; și ai să vezi, tot așa, oglinda întunecîndu-se ca de un abur...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șapte sute douăzeci și șasea noapte

Urmă :

...Însă dacă, dimpotrivă, o vrea Allah ca fata să fi rămas fecioară, ai să vezi cum ți se arată o pricină

nu mai mare decît o migdală descojită ; iar oglinda are să rămînă limpede, curată și neadumbrită de nici un fel de abur !

Și, spunînd acestea, Bătrînul din Insule îi înmînă lui Zein oglinda cea vrăjită, adăugînd :

— Îți urez, o, Zein, ca ursita să ți ajute să dai cît mai curînd de fecioara de cincisprezece ani pe care ți-o cer. Și să nu uiți că trebuie să fie desăvîrșit de frumoasă ! Căci la ce folosește fecioria fără de frumusețe ? Și ai bine grijă de oglinda aceasta, pe care dacă o pierzi are să-ți fie o pagubă de neînlocuit !

Și Zein răspunse că ascultă și că se supune și, după ce își luă rămas-bun de la Bătrînul din cele Trei Insule, apucă iarăși calea peste lac împreună cu Mubarak. Și caicgiul cel cu cap de elefant veni la ei cu caicul și îi trecu dincolo, la fel cum îi adusese. Iar muntele se deschise iarăși, ca să le facă loc să treacă. Și grabiră să se ducă la robii care păzeau caii. Și se întoarseră la Cairo.

Or, sultan Zein primi să-și ia într-un sfîrșit cîteva zile de odihnă, în palatul lui Mubarak, ca să se întremeze după ostenelile și tulburările călătoriei. Și gîndea : „Ya Allah ! ce nepriceput este Bătrînul acesta din Insule, care nu pregetă să-mi dea cea mai minunată dintre fetele lui de diamant în schimbul unei fecioare adamite ! El își închipuie că s-a stins de pe fața pămîntului neamul fecioarelor !“ Pe urmă, cînd socoti că se odihnise îndeajuns, îl chemă pe Mubarak și îi spuse :

— O, Mubarak, să ne ridicăm și să ne ducem la Bagdad și la Bassra, unde fetele fecioare sînt multe ca lăcustele. Și avem să alegem dintre ele pe cea mai frumoasă. Și avem să ne întoarcem să i-o dăm Bătrînului din cele Trei Insule, în schimbul fecioarei de diamant.

Ci Mubarak răspunse :

— Da de ce, o, doamne al meu, să ne ducem atîta de departe ca să căutăm ceea ce avem la îndemînă

colea ? Au nu ne aflăm la Cairo, orașul orașelor, locul de petrecere al oamenilor plăcuți, și de întîlnire al tuturor frumuseților de pe pămînt ? Nu te îngrija, dară, de căutarea aceasta, și lasă-mă pe mine să fac cele de trebuință !

El întrebă :

— Și cum ai să faci ?

El spuse :

— Cunosc, printre multe ființe, o bătrînă vicleană, tare pricepută la fete și care are să ne facă rost de mai multe decît dorim noi. Așa că am să-i dau în grijă să ni le aducă aici pe toate codanele de cincisprezece ani cîte se află nu numai în Cairo, ci în tot Egiptul. Și am s-o povățuiesc, ca să ne facă truda mai ușoară, să purceadă și ea la o alegere de început, și să nu ni le aducă aici decît pe acelea pe care le-o socoti vrednice să fie date în dar regilor și sultanilor. Și am să-i făgăduiesc, ca să-i sporesc rîvna, un bacșiș gras. Și, în felul acesta, nu are să mai lase în Egipt nici o tînără chipeșă pe care să nu ne-o aducă aici, cu știrea sau fără de știrea părinților. Iar noi avem să ațintim alegerea noastră asupra aceleia care ni se va părea cea mai frumoasă dintre egiptence, și o s-o cumpărăm ; ori, dacă este dintr-un neam de vază, am s-o cer pentru tine de soție, iar tu ai să te însori cu ea numai de formă ; căci bineînțeles că nici nu ai să te atingi de ea. Numai pe urmă avem să ne ducem la Damasc, și la Bagdad, și la Bassra ; și acolo avem să punem să se facă aceleași cercetări. Și din fiecare oraș avem s-o cumpărăm, sau s-o dobîndim printr-o însurătoare prefăcută, pe aceea care ne-o tulbura cel mai mult cu frumusețea ei ; după care, bineînțeles, avem să-i cercetăm feciorița cu ajutorul oglinzii. Și numai atunci avem să le strîngem la un loc pe toate fetele pe care le-om dobîndi în felul acesta și avem să alegem dintre ele pe aceea care fără de tăgadă ni s-o părea cea mai minunată. Și, în felul

acesta, doamne al meu, ai să-ți ții făgăduiala față de Bătrînul din cele Trei Insule care, la rîndu-i, are să-și țină și el făgăduiala lui și, în schimbul acelei minunate fecioare de cincisprezece ani, are să-ți dea fata de diamant !

Și Zein răspunse :

— Gîndul tău, o, Mubarak, este cum nu se poate mai bun întru totul ! Iar limba ta a rodit vorbe înțelepte și iscusite !

Atunci Mubarak se duse s-o caute pe bătrîna aceea iscusită, care nu își avea pereche la viclenii și la tertipuri de tot soiul, de era în stare să-i dea lecții de dibăcie, de șiretenie și de deșteptăciune pînă și lui Eblis. Și, după ce îi puse în mînă, pentru început, un bacșiș îndeajuns de gras și îi arătă ce pricină îl aducea la ea, adăugă :

— Căci fata aceasta fără seamăn de frumoasă și întru totul fecioară, pe care ți-o cer să mi-o alegi dintre toate fetele de cincisprezece ani cîte se află în Egipt, este menită să fie soția fiului stăpînului meu. Și să fii bine încredințată că truda și căutările tale au să fie răsplătite din belșug. Și nu vei avea decît să te fălești cu dărnicia noastră.

Și bătrîna răspunse :

— O, stăpîne al meu, liniștește-ți sufletul și înseninează-ți ochii, căci, pe Allah, eu am să mă străduiesc să-ți îndeplinesc dorința mai presus decît ce îmi ceri tu. Află, într-adevăr, că am la îndemînă niște tinere fecioare de cincisprezece ani, fără seamăn ca gingășie și ca frumusețe, și care toate sînt fete de oameni de vază și cu stare. Și am să ți le aduc pe toate, una cîte una ; și ai să fii tare încurcat să faci o alegere între toate acele lune, care de care mai minunate !

Așa vorbi bătrîna cea iscusită. Ci, cu toată istețimea și priceperea ei, nu știa chiar nimic în privința oglinzii.

încît, credulă ca de obicei, plecă să străbată orașul, pe drumurile și pe căile tertipurilor sale, în căutare de fecioare...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șapte sute douăzeci și șaptea noapte

Urmă :

Și chiar că bătrîna nu zăbovi mult pînă ce să aducă la palatul lui Mubarak cel dintîi stol, destul de mare, de fete alese, toate în vîrstă de cincisprezece ani, mai degrabă mai puțin decît mai mult, și toate neatinse în ce privește fecioria lor. Și le aduse înlăuntru una cîte una, învăluite în izarurile lor, cu ochii plecați sfios, în sala în care le aștepta sultan Zein, cu oglinda lui și stînd jos lîngă neguțătorul Mubarak. Și, în adevăr, văzînd toate acele pleoape plecate și toate acele chipuri nevinovate și acea purtare rușinată, nimeni nu ar fi putut să se îndoiască de curăția și de fecioria fetelor aduse de bătrînă. Ci iacătă ! Se afla acolo oglinda, și pe oglindă nimic nu putea s-o înșele, nici pleoapele plecate, nici chipurile nevinovate, nici purtarea rușinată. Căci, de fiecare dată cînd era adusă înlăuntru o fată, sultan Zein, fără a rosti o vorbă, întorcea înspre fata de cercetat fața oglinzii și se uita la ea. Și fata se arăta goală toată, în ciuda hainelor cele multe care o copereau ; și nici o parte a trupului ei nu rămînea nevăzută ; și istorioara ei se oglindea astfel pînă în cele mai mici amă-

nunte, întocmai ca şi cum s-ar fi aflat aşezată într-un sipet de cleştar străveziu.

Or, de fiecare dată cînd sultan Zein cerceta în oglindă copilandrele care intrau în sală, era departe de a vedea vreo istorioară măruntică, în formă de migdală fără coajă ; şi se minuna pînă peste poate, băgînd de seamă în ce prăpastie fără de fund ar fi putut să se arunce necugetat, ori să-l arunce pe Bătrînul din cele Trei Insule, de n-ar fi fost ajutorul oglinzii celei năzdrăvane. Şi le dedea drumul, după cercetare, tuturor fetelor care intrau, fără însă a-i spune bătrînei adevărata pricină a hotărîrii lui ; căci nu vroia să le căşuneze nici un rău acelor fete tinere, dezvăluind ceea ce Allah a învăluit, şi dînd în vileag ceea ce de obicei este ascuns. Şi se mulţumea, de fiecare dată, să şteargă cu dosul mînecii aburul gros care, după ce chipul pierea, întuneca faţa oglinzii. Şi bătrîna, fără a-şi pierde curajul, şi stîrnită de nădejdea răsplăţii, îi aduse al doilea stol de fete, încă şi mai numeros decît cel dintîi, şi pe urmă al treilea, şi al patrulea, şi al cincelea stol, ci fără mai multă izbîndă decît întîia dată. Şi, în felul acesta, văzuşi tu, o, Zein, podoabele egiptencelor, ale cophtelor, ale nubiencelor, ale abisiniencelor, ale sudanezelor, ale maghrebinelor, ale arăboaicelor şi ale beduinelor ! Şi hotărît ! în mulţimea lor se aflau multe care erau cît se poate de minunate, iar stăpînele lor erau frumoase şi plăcute fără de asemuire. Ci nici măcar o dată, printre toate podoabele acelea, nu văzuşi podoaba cerută, fecioară de orice prihănire, asemănătoare cu o migdală descojită !

Şi-aşa că emirul şi Mubarak, neputînd să găsească în Egipt, nu numai printre fetele de neam, da nici printre cele din oamenii de rînd, o fată care să îndeplinească însuşirile cerute, socotiră că nu le mai rămînea decît să lase ţara aceea şi să meargă mai întîi în Siria,

ca să-și ducă mai departe căutările. Și plecară la Damasc, și închiriară un palat falnic în mahalaua cea mai frumoasă din oraș. Și Mubarak luă legătura cu bătrînele pețitoare și cu mijlocitoarele, și le arătă ceea ce avea să le arate. Și toate îi răspunseră că ascultă și că se supun. Și acestea intrară în vorbă cu copilele, fete de mai-mari și de mai-mici, și cu musulmane, și cu evreice, și cu creștine, deopotrivă. Și, fără să aibă habar de puterile oglinzii năzdrăvane, despre care de altminteri nici nu știau că s-ar afla pe lume așa ceva, le aduseră pe fete rînd pe rînd în sala hărăzită pentru cercetare. Se întîmplă însă cu siriencele întocmai cum se întîmplase și cu egiptencele și cu celelalte ; căci cu toată înfățișarea lor sfioasă, și cu toată curăția din privirile lor, și cu toată roșeața rușinată din obraji, și cu toți cei cincisprezece ani ai lor, toate se dovediră a fi vătămate în ce privește istorioara lor. Și, în atare împrejurare, nici una dintre ele nu fu găsită pe plac. Iar mijlocitoarele și celelalte bătrîne fură nevoite să se întoarcă cu nasul alungit pînă la pămînt. Și-așa cu ele !

Ci, în ceea ce îi privește pe sultan Zein și pe Mubarak, iacătă ! Dacă se încredințară că Siria, întocmai ca și Egiptul, era cu totul lipsită de fete cu istorioarele încă pecetluite, rămaseră uluiți de-a binelea ; și Zein gîndi : „Asta-i nemaipomenit !“ Și îi spuse lui Mubarak :

— O, Mubarak, socot că nu mai avem nimic de făcut prin țara aceasta, și trebuie să căutăm pe alte tărîmuri ceea ce căutam. Întrucît inima și gîndul meu se frămîntă în privința celei de a șaptea fete de diamant ; și sînt gata oricînd să urmez mai departe căutările spre-a găsi fecioara de cincisprezece ani care trebuie să fie dată Bătrînului din Insule, în schimbul darului său !

Și Mubarak răspunse :

— Ascult și mă supun !

Și adăugă :

— Părerea mea-i că este zadarnic să mergem altundeva decît în Irak. Căci numai acolo putem avea nădejde să găsim ceea ce căutăm. Să ne pregătim, așadar, caravana, și să plecăm la Bagdad, Cetatea Păcii...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șapte sute douăzeci și opta noapte

Urmă :

...Să ne pregătim, așadar, caravana, și să plecăm la Bagdad, Cetatea Păcii !

Și Mubarak făcu pregătirile de plecare și, cînd caravana fu încheiată, luă împreună cu sultan Zein drumul care duce prin pustie la Bagdad. Și Allah le hărăzi bună pace ; și nu avură nici un fel de lovire cu beduinii, hoți la drumul mare ; și ajunseră bine sănătoși în Cetatea Păcii.

Or, mai întîi, așa cum făcuseră și la Bagdad, luară cu chirie un palat așezat pe țărmul Tigrului și care avea o vedere minunată, și o grădină asemenea cu Grădina-Desfătărilor a califului. Și duseră acolo o viață nemaipomenită, mîncînd strălucit și dînd ospețe fără asemuire. Și, după ce oaspeții lor mîncau și beau pînă se săturau, puneau ca rămășițele să se împartă ce-

lor săraci și dervișilor. Și printre dervișii aceia se afla și unul pe care îl chema Abu-Bekr, și care era o pramatie, un ticălos cu totul și cu totul de nesuferit, care îi ura pe oamenii bogați, chiar numai din pricină că ei erau bogați iar el era sărac. Căci sărăcia înrăiește inima omului dăruit cu suflet mic, în vreme ce luminează inima omului dăruit cu suflet mare. Și, văzînd îmbelșugarea și bunurile lui Allah în locuința acelor venetici, nu-i trebui mai mult ca să fie cuprins de dușmănie față de amîndoi. Încît, într-o zi ca toate zilele, veni la geamie pentru rugăciunea de după prînz și se ridică în mijlocul norodului strîns acolo, și strigă :

— O, musulmanilor, trebuie să fi aflat și voi că în mahalaua noastră au venit și s-au așezat doi străini care cheltuiesc în fiecare zi o grămadă de bani și se fudulesc cu bogățiile lor, numai așa ca să ia ochii unor sărmani ca noi. Or, noi habar nu avem cine sînt străinii aceștia, și nici nu știm de n-or fi niscaiva tîlhari care, după ce au furat averi nemăsurate în țara lor, au venit să-și cheltuiască la Bagdad roadele tîlhăriilor lor și banii văduvelor și ai orfanilor ! Vă juruiesc, dar, în numele lui Allah și al harurilor Stăpînului nostru Mohamed (cu el fie rugăciunea și pacea !) să vă feriți cu grijă de străinii aceștia și să nu primiți nimica de la dărnicia lor prefăcută ! Și-apoi, dacă stăpînul nostru califul ar afla că în mahalaua noastră se află niște oameni de teapa asta, ne-ar face răspunzători pe toți pentru ticăloșiile lor și ne-ar pedepsi că nu i-am dat de știre. Ci, în ce mă privește, țin să vă mărturisesc că îmi scot mîinile amîndouă din povestea aceasta și că nu am nici o legătură cu străinii aceștia și cu aceia care primesc să le fie oaspeți și intră în casa lor !

Și toți cei care se aflau de față răspunseră într-un glas :

— Hotărît, așa-i o, șeicule Abu-Bekr ! Și te însărcinăm pe tine să întocmești o plîngere către calif în privința aceasta, ca să poruncească să se cerceteze străinii !

Pe urmă, toată lumea ieși din geamie. Iar dervișul Abu-Bekr se întoarse la el acasă, să cugete în ce fel să-i încondeieze pe cei doi străini.

Estimp, Mubarak află în curînd, printr-o hotărîre a ursitoarei, tot ce se petrecuse la geamie ; și fu cuprins de mare spaimă în privința uneltirilor dervișului ; și socoti că, dacă s-ar face multă vîlvă, n-ar mai putea să dobîndească încrederea mijlocitoarelor și a pețitoarelor. Încît, fără să mai piardă vreme, puse cinci sute de dinari de aur într-un săculete și dete fuga la casa dervișului. Și bătu la poartă ; și dervișul veni să-i deschidă și, cînd îl cunoscu, îl întrebă cu glas mînios :

— Cine ești ? Și ce vrei ?

Și Mubarak răspunse :

— Sînt Mubarak, robul tău, o, stăpîne al meu, imame Abu-Bekr ! Și vin la tine din partea emirului Zein, care a auzit vorbindu-se despre priceperea ta, despre știința ta și despre vaza de care te bucuri în oraș ; și m-a trimis să-ți aduc închinăciunile lui și încredințarea că se pune întru totul la voia ta. Și, ca să-ți dovedească buna lui voință, m-a însărcinat să-ți înmînez punga aceasta cu cinci sute de dinari, ca plocon din partea unui supus către stăpînul său, cerîndu-ți iertăciune că darul acesta nu este nicicum pe măsura vredniciilor tale. Ci, de-o vrea Allah, nu are să pregete, în zilele care vin, să-ți dovedească cu prisosință cît de îndatorat îți este și cît este de pierdut în pustiul fără de margini al bunăvoii tale !

Cînd văzu săculetele cu aur și cînd cîntări ce se afla în el, dervișul Abu-Bekr se făcu tare blajin în ce privește ochii și tare dulce în ce privește gîndurile sale. Și răspunse :

— O, doamne al meu, îmi cer iertare fierbinte de la stăpînul tău emirul pentru vorbele pe care limba mea a putut să le rostească necugetat pe seama lui ; și mă căiesc pînă peste marginile căinții că nu mi-am îndeplinit datorințele față de el ! Mă rog, dar, ție, să fii solul meu pe lîngă el și să-i arăți pocăința mea pentru cele ce au fost, precum și gîndurile mele pentru cele ce au să vie. Căci, de astăzi, de-o vrea Allah, am să îndrept față de toată lumea cele ce am putut să săvîrșesc necugetat, și să-mi dobîndesc în felul acesta bunăvoința emirului !

Și Mubarak răspunse :

— Mărire lui Allah carele îți umple inima cu gînduri bune, o stăpîne al meu Abu-Bekr ! Ci mă rog ție stăruitor să nu care cumva să uiți a veni, după rugăciune, să ne cinstești pragul cu ospeția ta și să ne bucuri sufletul cu tovărășia ta ! Căci știm că binecuvîntarea ta are să însoțească, în casa noastră, pașii evlaviei tale !

Și vorbind în felul acesta, Mubarak sărută mîna dervișului și se întoarse acasă.

În ce-l privește pe Abu-Bekr, apoi acesta nu pregetă să se ducă la moschee, la vremea rugăciunii ; și acolo, stînd în mijlocul drept-credincioșilor adunați, strigă :

— O, musleminilor, frații mei, știți și voi că nu este nimeni care să nu aibă dușmani ; și tot așa știți că zavistia se ia mai cu seamă pe urmele celora peste care au coborît bunăvoia și binecuvîntările lui Allah ! Or, astăzi, ca să-mi ușurez sufletul, țin să vă spun că acei doi străini despre care v-am vorbit ieri necugetat sînt niște oameni dăruiți cu mărinimie, cu pricepere, cu vîrtuți și cu însușiri neprețuite. Pe deasupra, cercetările pe care le-am făcut în privința lor mi-au îngă-

duit să mă încredințez că unul dintre ei este un emir de mare fală și cu volnicii alese; iar dacă locuiește aici nu poate să fie decît de folos pentru mahalaua noastră. Se cade, dar, să-l cinstiți oriunde l-ați întîlni, și să-i dați cinstirile datorate cinului și neamului lui. Uassalam!

Și dervișul Abu-Bekr spulberă în felul acesta din mintea ascultătorilor săi vorbele pe care le rostise în ajun. Și îi lăsă, și se duse acasă să-și schimbe hainele și să-și pună un caftan nou-nouț, cu poalele atîrnînd pînă în pămînt și cu niște mîneci largi care ajungeau pînă la genunchi. Și se duse în ospeție la sultan Zein, și intră în sala de musafiri...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șapte sute douăzeci și noua noapte

Urmă:

...Și se temeni pînă la pămînt dinaintea emirului, care îi închină salamalekul său și îl primi cu prietenie și îl pofti să șadă alături de el pe divan. Pe urmă, porunci să i se aducă de mîncat și de băut, și îi ținu tovărășie, așezîndu-se la masă împreună cu el și cu Mubarak. Și tăifăsuiră ca doi prieteni minunați. Și dervișul, cucerit cu totul de purtarea emirului, îl întrebă:

— O, doamne al meu Zein, gîndești să ne luminezi mai multă vreme orașul cu șederea ta?

Şi Zein, care, măcar că era tînăr de ani, era tare iscusit şi ştia să tragă folos din prilejurile ce i le ivea soarta, îi răspunse :

— Da, o, stăpîne imam al meu ! Gîndul meu este să rămîn la Bagdad pînă ce îmi voi atinge scopul !

Şi Abu-Bekr spuse :

— O, doamne emire al meu, care-i scopul cel măreţ pe care îl urmăreşti ? Robul tău ar fi tare bucuros dacă ar putea să te ajute cît de cît, şi s-ar dărui cu toată dragostea inimii lui întru folosul tău !

Şi emirul Zein răspunse :

— Află, atunci, o, preacinstite şeic Abu-Bekr, că gîndul meu este să mă însor. Încît doresc să găsesc, ca s-o iau de soţie, o fată de cincisprezece ani, care să fie totodată deosebit de frumoasă şi întru totul fecioară. Şi frumuseţea ei trebuie să fie aşa cum să nu mai aibă seamăn printre tinerele vremii sale, iar fecioria ei să fie de soiul cel mai ales, atît pe dinafară cît şi pe dinlăuntru. Iată, acesta-i scopul pe care îl urmăresc şi pricina care m-a adus la Bagdad, după ce m-a făcut să poposesc în Egipt şi în Siria.

Şi dervişul răspunse :

— Hotărît, o, stăpîne al meu, ceea ce cauţi este un lucru destul de rar şi destul de greu de găsit. Şi, dacă Allah nu m-ar fi scos în calea ta, şederea ta la Bagdad nu şi-ar fi văzut niciodată sorocul, şi toate peţitoarele şi-ar fi pierdut vremea degeaba cu căutările. Or, eu ştiu unde vei putea să găseşti mărgăritarul acela fără de pereche ; şi am să-ţi spun, dacă, fireşte, îmi îngădui !

La cuvintele acestea, Zein şi Mubarak nu se putură opri să nu zîmbească. Şi Zein îi zise :

— O, sfinte derviş, eşti, aşadar, destul de încredinţat de fecioria aceleia despre care îmi vorbeşti ? Şi, dacă-i aşa, cum ai făcut să ai această încredinţare ?

Dacă ai văzut chiar tu la acea fată ceea ce trebuie să fie ascuns, cum mai poate fi fecioară ? Căci fecioria ei stă tot atîta în păstrarea pecetei sale cît și în nevederea ei.

Și Abu-Bekr răspunse :

— Hotărît, nu am văzut-o nicicum ! Da mi-aș tăia mîna dreaptă dacă nu ar fi așa cum ți-o zugrăvesc eu ! Și, la urma urmei, chiar tu, o, doamne al meu, cum ai să poți face, înainte de noaptea nunții, să dobîndești o încredințare atîta de deplină ?

Și Zein răspunse :

— Asta are să fie foarte ușor : nu o să trebuiască decît s-o văd o clipă, îmbrăcată cu totul și învăluită pe de-a-ntregul în vălurile ei !

Și dervișul, din cinstire față de gazda lui, nu vroi să rîdă deloc, ci se mulțumi să răspundă :

— Stăpînul nostru emirul trebuie să se priceapă la înfățișările omenești, de vreme ce poate ghici în felul acesta, nevăzînd decît niște ochi de după un iașmac, starea fecioriei unei fete pe care nu a cunoscut-o vreodată !

Și Zein spuse :

— Așa este ! Iar tu nu ai decît să mă ajuți s-o văd pe fată, dacă chiar socoți că treaba este cu putință ! Și să fii încredințat că am să știu să-ți prețuiesc ajutorul dat, și am să ți-i răsplătesc pînă peste prețul lui !

Și dervișul răspunse :

— Ascult și mă supun !

Și plecă să se ducă după fata cu pricina.

Or, Abu-Bekr cunoștea, în adevăr, o fată care putea să îndeplinească însușirile cerute, și care nu era alta decît fata șeicului dervișilor din Bagdad. Iar tatăl ei o crescuse departe de orice privire, într-o viață curată și ferită, după învățăturile cele dumnezeiești ale sfintei Cărți. Și nu ieșise niciodată din casă, neștiutoare de

vreo faptă urîtă, şi îngrijită ca o floare. Şi era albă, şi frumoasă, şi cu o înfăţişare dulce, ieşită fără cusur din tiparul frumuseţii. Şi minunate îi erau liniile trupului, şi negri îi erau ochii, şi strălucitoare ca rupte din lună picioarele şi mîinile-i gingaşe. Şi era rotundă cu totul într-o parte, şi subţire cu totul deasupra ! În ce priveşte ceea ce se afla între pilaştri, nimenea nu ar şti s-o zugrăvească, întrucît nimenea nu a văzut-o vreodată. Drept aceea, numai oglinda cea magică are s-o oglindească pentru întîia oră şi are să îngăduie a fi zugrăvită, cu îngăduinţa lui Allah !

Dervişul Abu-Bekr se duse, aşadar, la casa şeicului breaslei sale şi, după salamalekurile şi urările cuvenite dintr-o parte şi din cealaltă, îi ţinu o cuvîntare lungă, sprijinită pe fel de fel de învăţături din sfînta Carte, în privinţa nevoii de a le mărita pe fetişcanele ajunse la anii măritişului ; şi, într-un sfîrşit, îi arătă de şart cum stă treaba, adăugînd :

— Or, emirul acesta atîta de falnic, de bogat şi de mărinimos este gata să-ţi plătească orice zestre i-ai cere pentru fiică-ta : şi în schimb nu vrea decît să arunce numai o privire asupra ei, pe cînd ea să stea îmbrăcată cu totul, învăluită pe de-a-ntregul în iaşmacul şi în izarul ei !

Iar şeicul dervişilor, tatăl fetei, cugetă vreme de un ceas şi răspunse :

— Nu stă nimica împotrivă !

Şi se duse la nevastă-sa, mama fetei, şi îi spuse :

— O, maică a tinerei Latifah, scoală-te şi ia-o pe fata noastră Latifah şi mergi după fiul nostru, dervişul Abu-Bekr, care are să te ducă la un palat unde soarta fetei tale o aşteaptă astăzi !

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Urmă :

Iar soția dervișului se supuse numaidecît și se învălui cu vălurile ei, și se duse în odaia fetei și îi zise :

— O, fata mea Latifah, tatăl tău dorește ca astăzi, pentru întîia dată, să ieși din casă împreună cu mine !

Și, după ce o pieptănă și o îmbrăcă, ieși din casă cu ea și se ținură după dervișul Abu-Bekr, la zece pași în urma lui ; și Abu-Bekr le duse la palatul unde, stînd pe divanul din sala de oaspeți, așteptau Zein și Mubarak.

Și intrași tu, o, Latifah, cu ochii tăi cei mari și negri, uluiți de-a binelea sub iașmăcuțul de pe fața ta. Căci tu în viața ta nu mai văzusei alt chip de bărbat afară de chipul preacinstitului șeic al dervișilor, părintele tău. Și nu-ți lăsași ochii în jos nicidecum, căci nu știai sfiala cea prefăcută, nici rușinea cea prefăcută, nici nimica din cîte învață de obicei fetele oamenilor ca să răpească inimile ! Ci te uitai la toate din jurul tău cu ochii tăi frumoși și negri de gazelă speriată, șovăitoare și minunată ! Și craiul Zein, la ivirea ta, își simți mințile că-și iau zborul ; căci, printre toate femeile din saraiul lui de la Bassra, și printre toate fetișcanele din Egipt și din Siria, nu mai văzuse nici una care să se apropie, cît de cît, de frumusețea ta. Și te arătași răsfrîntă în oglindă și goală toată. Iar el putu să vadă astfel, ghemuită între vîrfurile celor doi pilaștri, și semănînd cu o mititică porumbiță albă, o minunăție de istorioară pecetluită cu pecetea cea neprihănită a lui Soliman (cu el fie pacea și rugăciunea !). Și emirul o cer-

ceiă cu cea mai mare luare aminte și, bucuros pînă peste poate, văzu că istorioara ta, o, Latifah, era întru totul asemenea cu o migdală descojită. Slavă lui Allah carele ocrotește comorile și le păstrează pentru drepți credincioșii săi !

După ce sultan Zein, cu ajutorul oglinzii fermecate, găsi astfel fata pe care o căuta, îl însărcină pe Mubarak să facă numaidecît cererea de căsătorie. Și Mubarak, însoțit de Abu-Bekr dervișul, se duse pe dată la șeicul devișilor, îi spuse cererea prințului, și primi învoirea lui. Și îl aduse la palat ; și-i chemară pe cadiu și pe martori ; și fu întocmit sunetul de căsătorie. Și nunta fu sărbătorită cu o vîlvă pînă peste poate ; și Zein dete ospețe mari și făcu daruri bogate săracilor din mahala. Iar cînd toți oaspeții plecară, Zein îl opri pe dervișul Abu-Bekr și îi spuse :

— Află, o, Abu-Bekr, că noi plecăm în seara aceasta înspre o țară tare depărtată. Și, pînă ce m-oi întoarce la Bassra, în țara mea, iacătă pentru tine zece mii de dinari de aur ca plată a ostenelilor tale cele cu folos. Ci Allah este cel mai mare ! Și într-o zi am să știu să-ți dovedesc și mai bine mulțumita mea !

Și îi dete cei zece mii de dinari, rămînînd să-l numească într-o zi mare dregător, atunci cînd s-o întoarce la împărăția lui. Și, după ce dervișul îi sărută mîinile, emirul dete semnalul de plecare. Și tînăra fecioară fu așezată într-un baldachin pe spinarea unei cămile. Și Mubarak deschise calea, și Zein venea la urmă. Și, însoțiți de alaiul lor, luară drumul înspre cele Trei Insule.

Or, cele Trei Insule fiind departe foarte de Bagdad, călătoria ținu luni lungi, în care sultan Zein se simțea din zi în zi tot mai înrobit de farmecele minunatei copile fecioare, ajunsă soția lui după lege. Și o îndrăgi, în inima lui, pentru toată dulceața, și pentru nurii, și

pentru gingășia, și pentru virtuțile firești pe care le avea în ea. Și, pentru întîia dată simți și el focul dragostei adevărate, de care habar nu avusese pînă atunci. Încît numai cu o mare amărăciune în inima lui văzu venind clipa cînd s-o dea pe fată Bătrînului din cele Trei Insule. Și de multe ori fu el ispitit să schimbe drumul și să se întoarcă la Bassra, luînd-o și pe fată. Ci se simțea oprit de jurămîntul pe care îl făcuse față de Bătrînul din cele Trei Insule ; și nu putea să nu-și țină acel jurămînt !

Estimp, intrară pe tărîmul cel oprit și, pe același drum și cu aceleași mijloace de odinioară, răzbătură pînă la insula unde locuia Bătrînul. Și, după salamalekuri și urări, Zein îi înfățișă fata, învăluită toată în izar. Și îi dete îndărăt și oglinda totodată. Și Bătrînul din Insule se uită la fată cu luare aminte, fără să se slujească de oglindă ; și ochii lui parcă erau chiar ei două oglinzi. Și, după un răstimp, se apropie de Zein și, aruncîndu-se la pieptul lui, îl îmbrățișă cu multă dragoste și îi spuse :

— Sultan Zein, sînt, în adevăr, tare mulțumit de osîrdia pe care ai pus-o ca să mă mulțumești, și de rodul căutărilor tale. Căci fata pe care mi-o aduci este întru totul aceea ce am dorit ! Este minunat de frumoasă și le întrece în farmece și în desăvîrșiri pe toate fetele de pe pămînt ! Pe deasupra, este fecioară de o feciorie fără cusur, întrucît este ca pecetluită cu pecetea stăpînului nostru Soliman ben-Daud (cu ei, cu amîndoi, fie rugăciunea și pacea !). În ce te privește, nu mai ai decît să te întorci la casa ta ; și, cînd ai să intri în cea de a doua sală de smalț, unde sînt cele șase fecioare, ai s-o găsești acolo și pe cea de a șaptea, pe care ți-am făgăduit-o, și care, numai ea, prețuiește mai mult decît altele o mie la un loc !

Şi adăugă :

— Acuma, fă-o pe fată să priceapă că mi-o laşi mie şi că ea nu are nici un fel de treabă cu tine !

La vorbele acestea, fermecătoarea Latifah, care şi ea era tare robită de frumuseţea emirului Zein, scoase un suspin adînc şi începu să plîngă. Şi Zein începu să plîngă şi el la fel. Şi, tare trist, îi lămuri tot ce fusese hotărît între el şi Bătrînul din Insule, şi îi zise :

— Eşti divorţată !

Şi, suspinînd, plecă de la Bătrînul din Insule, pe cînd Latifah, de durere, se prăbuşea fără simţire. Şi, după ce sărută mîna Bătrînului, craiul luă iar drumul îndărăt către Bassra, împreună cu Mubarak. Şi, cît ţinu călătoria, nu mai contenea să se gîndească la aceea atîta de minunată şi atîta de dulce Latifah ; şi se căina amarnic că o amăgise, făcînd-o să creadă că o ia de soţie ; şi se socotea drept pricină a nenorocirii lor a amîndurora. Şi nu se putea alina nicicum.

Or, aşa ajunse, într-un sfîrşit, în starea aceasta de mihnire, la Bassra, unde şi mari şi mici, bucuroşi de întoarcerea lui, îl sărbătoriră cu mare vîlvă. Ci sultan Zein, trist de nespus, nu luă parte nicicum la ospeţele acelea, şi, în ciuda stăruinţelor credinciosului său Mubarak, nu vroi să coboare în borta unde trebuia să se afle fata de diamant cea atîta timp aşteptată şi atîta timp dorită. Într-un sfîrşit, supunîndu-se sfaturilor lui Mubarak, pe care îl căftănise vizir de cum sosise la Bassra, se învoi să coboare în bortă. Şi trecu prin sala de porţelan şi de cleştar, care sclipea de dinari şi de pulbere de aur, şi intră în sala de smalţ verde şi împodobit cu aur...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Urmă :

Şi le văzu pe cele şase fecioare la locurile lor obişnuite ; şi aruncă o privire a lehamite înspre cel de al şaptelea piedestal de aur. Şi iacătă ! Dreaptă şi zîmbitoare, sta acolo o fată goală, mai strălucitoare ca diamantul ; şi sultan Zein, tulburat pînă peste fire, cunoscu în ea pe aceea pe care o dusese în cele Trei Insule. Şi, înlemnit, nu putu decît să caşte gura, fără a putea să rostească nici un cuvînt. Şi Latifah îi spuse :

— Da, chiar eu sînt, Latifah, aceea pe care nu te aşteptai s-o găseşti aici ! Vai, venisei cu nădejdea că ai să dobîndeşti ceva mult mai de preţ decît mine !

Şi Zein izbuti într-un sfîrşit să grăiască şi strigă :

— Nu, pe Allah ! o, stăpîna mea, nu am coborît aici decît în ciuda inimii mele care se chinuia numai şi numai cu gîndul la tine ! Ci binecuvîntat fie Allah care a îngăduit să ne găsim iară !

Şi, pe cînd rostea el aceste vorbe din urmă, se auzi o bubuitură de trăznet care zgudui borta şi, tot atunci, se şi ivi Bătrînul din Insule. Şi zîmbea cu blîndeţe. Şi veni lîngă Zein, şi îl luă de mînă, şi îi puse mîna în mîna fetei, spunîndu-i :

— O, Zein, află că, de cînd te-ai născut, te-am luat sub ocrotirea mea. Aşa că era de datoria mea să-ţi întemeiez fericirea. Şi nu puteam să fac mai bine acest lucru decît dîndu-ţi o comoară care singură este nepreţuită. Şi comoara aceasta este mai frumoasă decît toate fetele de diamant şi decît toate nestematele pămîntului, şi anume fata aceasta fecioară. Căci fecioria îngemănată cu frumuseţea trupului şi cu desăvîrşirea

sufletului este tiriacul care te scutește de toate celelalte leacuri și ține loc de toate bogățiile

Și, spunînd acestea, îl sărută pe Zein și pieri.

Iar sultan Zein și soția lui, Latifah, fericiți pînă peste poate, se iubiră cu o iubire mare, și trăiră ani lungi în cea mai plăcută și mai aleasă viață, pînă ce veni să-i caute Despărțitoarea neabătută a celor ce se au dragi și a celor ce stau laolaltă ! Slavă celui singur pururea Viu, carele nu cunoaște moarte !

Cînd sfîrși de povestit povestea aceasta, Șeherezada tăcu. Și regele Șahriar zise :

— Oglinda aceasta a fecioarelor, Șeherezada, este peste poate de uluitoare !

Iar Șeherezada zîmbi și spuse :

— Da, o, măria ta ! Dar ce-i ea pe lîngă *Lampa fermecată ?*

Și regele Șahriar întrebă :

— Ce-i cu lampa aceasta despre care eu habar nu am ?

Și Șeherezada spuse :

— Este lampa lui Alladin ! Și chiar despre ea am să-ți povestesc în seara aceasta !

CUPRINSUL

Lector : NICOLAE TEICĂ
Tehnoredactor : ELENA CĂLUGĂRU

Bun de tipar 29.10.1973. Tiraj 100160 ex. Broşate 95 060 ex. Legate 1/2 5100 ex. Coli ed. 12,44. Coli tipar 10.

Tiparul executat sub comanda nr. 30 564 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1
Bucureşti
Republica Socialistă România

o mie și una de nopți

«Nu poți admira îndeajuns dibăcia și istețimea Șeherezadei, a acestui geniu oriental al Ficțiunii! Nu cunosc artă mai desăvîrșită a seducției prin povestire decît aceea pe care o desfășoară, ca pe un interminabil covor persan, în fața ochilor noștri uimiți, brusc copilăriți, povestitorul acesta oriental. Sultanul blazat, critic, din noi, gata oricînd nu numai să curme fluxul narațiunii, ci să decapiteze chiar și naratorul, tace vrăjit ascultîndu-l. Ești gata oricînd să rostești o formulă consacrată în *O mie și una de nopți*: «Ascult și mă supun». Rostind-o, te lași tîrît în viermuiala pestriță din suk, în labirintul cu cotloane surprinzătoare ale vreunui palat subpămîntean, sau în cine știe ce hrubă în care un efrit a pus stăpînire pe o preafrumoasă copilă, asemenea în totul unei perle neperforate.»

Nicolae Balotă
(Parfumul celor «O mie și una de nopți»)

Lei 5

editura minerva